

GLÓWNY URZĄD STATYSTYCZNY
CENTRAL STATISTICAL OFFICE

**Gospodarka finansowa
jednostek samorządu
terytorialnego 2014**

**Financial Economy
of Local Government Units
2014**

Opracowanie publikacji
Preparation of the publication

Główny Urząd Statystyczny,
Departament Studiów Makroekonomicznych
i Finansów
Central Statistical Office,
Macroeconomic Studies and Finance Department

Kierujący
Supervisor

Mirosław Błazej
Dyrektor Departamentu Studiów
Makroekonomicznych i Finansów GUS
Director of Macroeconomic
Studies and Finance Department CSO

Zespół
Team

Mirosław Błazej
Katarzyna Gałczyńska
Katarzyna Golik
Krystyna Kobiątka

Aneks statystyczny
Statistical appendix

Krystyna Kobiątka
Irena Łączyńska (US Radom)

Współpraca
Cooperation

Maciej Banaś, Emilia Gosińska, Aleksandra Gruszka
Martyna Lamus, Michał Siuta, dr Magdalena Ulrichs

Projekt okładki
Cover design

Lidia Motrenko-Makuch

Druk i oprawa
Print and binding

Zakład Wydawnictw Statystycznych
Statistical Publishing Establishment

ISSN 2084-0489

Publikacja dostępna na stronie internetowej <http://www.stat.gov.pl>

Publication available on website <http://www.stat.gov.pl>

PRZEDMOWA

Główny Urząd Statystyczny przekazuje Państwu publikację pt. *Gospodarka finansowa jednostek samorządu terytorialnego 2014*. Jej celem jest przedstawienie Czytelnikowi informacji o wykonaniu budżetów różnych szczebli jednostek samorządu terytorialnego. Informacje wykorzystane w publikacji pochodzą ze sprawozdawczości Ministerstwa Finansów oraz statystyk opracowywanych przez Główny Urząd Statystyczny.

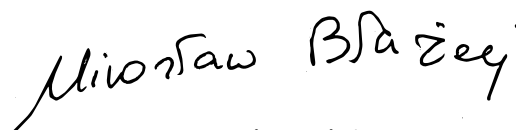
W opracowaniu omówiono ogólne zasady gospodarki budżetowej samorządów lokalnych, akcentując zmiany systemowe i legislacyjne wprowadzone w analizowanym okresie. W dalszej części publikacji podano informacje na temat wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego ogółem oraz gmin, miast na prawach powiatu, powiatów i województw. Dane budżetowe za 2014 r. zostały zaprezentowane na tle wyników osiągniętych w poprzednich okresach sprawozdawczych. Aneks statystyczny, dostępny tylko w wersji elektronicznej (CD i Internet), zawiera szeregi czasowe dochodów, wydatków, wyników, przychodów i rozchodów oraz zobowiązań samorządów lokalnych od 2003 r.

Przekazując Państwu niniejszą publikację zwracam się z uprzejmą prośbą o uwagi, wnioski i sugestie, które będą stanowiły cenną wskazówkę w pracach nad kształtem następnej edycji publikacji.

Dyrektor

Departamentu Studiów

Makroekonomicznych i Finansów

Mirosław Błażej

Warszawa, listopad 2015

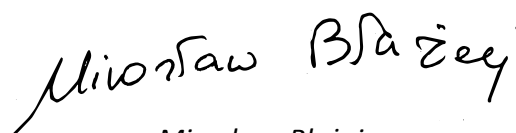
PREFACE

The Central Statistical Office presents publication Financial Economy of Local Government Units 2014 on local governments budget outturn of different administrative levels. Data used in this publication were acquired from reports of the Ministry of Finance or come from the CSO Poland statistics.

The publication presents general budgetary rules for local governments and underlines systemic and legal changes that have been introduced during the analyzed period. In following parts there is also quoted important factual and numeric information on the outturn of the local government budgets of different administrative levels, i.e. gminas, cities with powiat status, powiats and voivodships. These data for 2014 are presented in the context of previous reporting periods. The statistical annex, which is available only in digital version (CD and Internet), comprises time series since 2003 of: revenue, expenditure, financial result, income, outgoing and also obligation of local governments.

Any comments and suggestions are very welcomed and will constitute a valuable input for subsequent releases of this publication.

*Director of Macroeconomic Studies and
Finances Department*

A handwritten signature in black ink, reading "Mirosław Błażej". The signature is written in a cursive style with a large initial 'M'.

Mirosław Błażej

Warsaw, November 2015

SPIS TREŚCI

UWAGI OGÓLNE	9
I. ZASADY I UWARUNKOWANIA GOSPODARKI FINANSOWEJ JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO	11
I.1. LUDNOŚĆ.....	11
I.2. PODSTAWOWE ZASADY GOSPODARKI FINANSOWEJ JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO	12
I.3. STRUKTURA BUDŻETÓW	18
I.4. DOCHODY WŁASNE	19
I.5. DOTACJE OGÓŁEM I SUBWENCJA OGÓLNA	21
<i>I.5.1. Dotacje ogółem.....</i>	<i>21</i>
<i>I.5.2. Subwencja ogólna.....</i>	<i>23</i>
II. GOSPODARKA FINANSOWA JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO	27
II.1. DOCHODY JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO.....	28
<i>II.1.1. Dochody własne.....</i>	<i>30</i>
<i>II.1.2. Dotacje ogółem.....</i>	<i>34</i>
<i>II.1.3. Subwencja ogólna.....</i>	<i>37</i>
<i>II.1.4. Środki na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych</i>	<i>38</i>
II.2. WYDATKI JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO	40
<i>II.2.1. Wydatki ogółem.....</i>	<i>40</i>
<i>II.2.2. Wydatki JST na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych</i>	<i>43</i>
II.3. WYNIK BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO	46
II.4. FINANSOWANIE	51
II.5. ZADŁUŻENIE JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO	52
III. GOSPODARKA FINANSOWA GMIN.....	56
III.1. DOCHODY GMIN	57
<i>III.1.1. Dochody własne.....</i>	<i>60</i>
<i>III.1.2. Dotacje ogółem.....</i>	<i>62</i>
<i>III.1.3. Subwencja ogólna.....</i>	<i>65</i>
III.2. WYDATKI GMIN	66
III.3. WYNIK BUDŻETÓW GMIN	71
III.4. FINANSOWANIE	73
III.5. ZADŁUŻENIE GMIN.....	74
IV. GOSPODARKA FINANSOWA MIAST NA PRAWACH POWIATU	80
IV.1. DOCHODY MIAST NA PRAWACH POWIATU	81
<i>IV.1.1. Dochody własne</i>	<i>82</i>

IV.1.2. Dotacje ogółem	85
IV.1.3. Subwencja ogólna	89
IV.2. WYDATKI MIAST NA PRAWACH POWIATU	90
IV.3. WYNIK BUDŻETÓW MIAST NA PRAWACH POWIATU	93
IV.4. FINANSOWANIE	94
IV.5. ZADŁUŻENIE MIAST NA PRAWACH POWIATU	95
V. GOSPODARKA FINANSOWA POWIATÓW	98
V.1. DOCHODY POWIATÓW	99
V.1.1. Dochody własne	100
V.1.2. Dotacje ogółem	101
V.1.3. Subwencja ogólna	104
V.2. WYDATKI POWIATÓW	104
V.3. WYNIK BUDŻETÓW POWIATÓW	107
V.4. FINANSOWANIE	108
V.5. ZADŁUŻENIE POWIATÓW	109
VI. GOSPODARKA FINANSOWA WOJEWÓDZTW	112
VI.1. DOCHODY WOJEWÓDZTW	113
VI.1.1. Dochody własne	114
VI.1.2. Dotacje ogółem	115
VI.1.3. Subwencja ogólna	118
VI.2. WYDATKI WOJEWÓDZTW	118
VI.3. WYNIK BUDŻETÓW WOJEWÓDZTW	121
VI.4. FINANSOWANIE	122
VI.5. ZADŁUŻENIE WOJEWÓDZTW	123
PODSUMOWANIE	125
ZAŁĄCZNIK - AKTY PRAWNE	127
ANEKS STATYSTYCZNY DOSTĘPNY W WERSJI ELEKTRONICZNEJ W FORMACIE XLS	135
SPIS TABLIC	142
SPIS WYKRESÓW	144

CONTENTS

GENERAL REMARKS	9
I. LEGAL BASIS AND CONDITIONS OF LOCAL GOVERNEMENT UNITS' FINANCIAL ECONOMY	11
I.1. POPULATION	11
I.2. BASIC REGULATIONS OF LOCAL GOVERNMENT UNITS' FINANCIAL ECONOMY	12
I.3. BUDGETS' STRUCTURE	18
I.4. OWN REVENUE	19
I.5. GRANTS AND SUBVENTION.....	21
I.5.1. Grants	21
I.5.2. Subvention	23
II. LOCAL GOVERNMENT UNITS' FINANCIAL ECONOMY.....	27
II.1. LOCAL GOVERNMENT UNITS' REVENUE	28
II.1.1. Own Revenue.....	30
II.1.2. Grants	34
II.1.3. Subvention	37
II.1.4. European Union Funds	38
II.2. LOCAL GOVERNMENT UNITS' EXPENDITURE	40
II.2.1. Expenditure	40
II.2.2. Expenditure of Local Government Units' on Funding and Co-funding of EU Projects and Programmes	43
II.3. LOCAL GOVERNMENT UNITS' BUDGETARY RESULT	46
II.4. FINANCING	51
II.5. LOCAL GOVERNMENT UNITS' INDEBTEDNESS	52
III. GMINA' FINANACIAL ECONOMY	56
III.1. GMINAS' REVENUE.....	57
III.1.1. Own Revenue	60
III.1.2. Grants	62
III.1.3. Subvention	65
III.2. GMINAS' EXPENDITURE	66
III.3. GMINAS' BUDGETARY RESULT	71
III.4. FINANCING	73
III.5. GMINAS' INDEBTEDNESS	74
IV. CITIES WITH POWIAT STATUS' FINANCIAL ECONOMY	80
IV.1. CITIES WITH POWIAT STATUS' REVENUES	81
IV.1.1. Own Revenue.....	82
IV.1.2. Grants	85

IV.1.3. Subvention	89
IV.2. CITIES WITH POWIAT STATUS' EXPENDITURE	90
IV.3. CITIES WITH POWIAT STATUS' BUDGETARY RESULT	93
IV.4. FINANCING.....	94
IV.5. CITIES WITH POWIAT STATUS' INDEBTEDNESS	95
V. POWIATS' FINANCIAL ECONOMY	98
V.1. POWIATS' REVENUE.....	99
V.1.1. Own Revenue	100
V.1.2. Grants	101
V.1.3. Subvention	104
V.2. POWIATS' EXPENDITURE	104
V.3. POWIATS' BUDGETARY RESULT	107
V.4. FINANCING	108
V.5. POWIATS' INDEBTEDNESS	109
VI. VOIVODSHIPS' FINANCIAL ECONOMY	112
VI.1. VOIVODSHIPS' REVENUE	113
VI.1.1. Own Revenue	114
VI.1.2. Grants	115
VI.1.3. Subvention	118
VI.2. VOIVODSHIPS' EXPENDITURES	118
VI.3. VOIVODSHIPS' BUDGETARY RESULT	121
VI.4. FINANCING.....	122
VI.5. VOIVODSHIPS' INDEBTEDNESS	123
SUMMARY	126
APPENDIX – LEGAL ACTS	127
STATISTICAL APPENDIX AVAILABLE IN THE ELECTRONIC VERSION IN XLS FORMAT	135
LIST OF TABLES	142
LIST OF CHARTS	144

UWAGI OGÓLNE

Dane z wykonania budżetów jednostek samorządu terytorialnego zaprezentowane w niniejszej publikacji oraz w aneksie statystycznym pochodzą ze sprawozdań budżetowych wprowadzonych rozporządzeniami Ministra Finansów.

Dane za 2014 r. pozyskano z aktualnie obowiązujących sprawozdań:

- Rb-27S — sprawozdanie z wykonania planu dochodów budżetowych samorządowej jednostki budżetowej/jednostki samorządu terytorialnego;
- Rb-28S — sprawozdanie z wykonania planu wydatków budżetowych samorządowej jednostki budżetowej/jednostki samorządu terytorialnego;
- Rb-30S — sprawozdanie z wykonania planów finansowych samorządowych zakładów budżetowych;
- Rb-34S — roczne sprawozdanie z wykonania dochodów i wydatków na rachunku, o którym mowa w art. 223 ust. 1 ustawy o finansach publicznych;
- Rb-NDS — sprawozdanie o nadwyżce/deficycie jednostki samorządu terytorialnego;
- Rb-Z — kwartalne sprawozdanie o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji.

W aneksie statystycznym do niniejszej publikacji prezentowane są również dane pochodzące z niefunkcjonujących już sprawozdań archiwalnych jak:

- Rb-27S — roczne sprawozdanie z wykonania planu dochodów budżetowych jednostki samorządu terytorialnego;
- Rb-28S — roczne sprawozdanie z wykonania planu wydatków budżetowych jednostki samorządu terytorialnego;
- Rb-30 — roczne sprawozdanie z wykonania planów finansowych zakładów budżetowych;
- Rb-30S — roczne sprawozdanie z wykonania planów finansowych samorządowych zakładów budżetowych;
- Rb-31 — roczne sprawozdanie z wykonania planów finansowych gospodarstw pomocniczych;
- Rb-32 — roczne sprawozdanie z wykonania planów finansowych środków specjalnych;
- Rb-33 — roczne sprawozdanie z wykonania planów finansowych funduszy celowych nie posiadających osobowości prawnej;
- Rb-34 — kwartalne sprawozdanie z wykonania planów finansowych dochodów własnych jednostek budżetowych i wydatków nimi finansowanych;
- Rb-NDS — kwartalne sprawozdanie o nadwyżce/deficycie jednostki samorządu terytorialnego.

Dane za 2014 r. zostały zebrane na sprawozdaniach budżetowych według zasad określonych w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 16 stycznia 2014 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. 2014, poz. 119) oraz w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 25 października 2013 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych (Dz. U. 2013, poz. 1344). Zgodnie z ww. przepisami jednostki samorządu terytorialnego sporządzają wymagane prawem sprawozdania, z których dane przekazywane są do Ministerstwa Finansów. Dane ze sprawozdań: Rb-27S; Rb-28S; Rb-30S i Rb-34S;

przekazywane są w pełnej szczegółowości, tj. dział, rozdział, paragraf, natomiast dane ze sprawozdania Rb-NDS przekazywane są wg tytułów przychodów i rozchodów, a ze sprawozdania Rb-Z według tytułów dłużnych.

Dane za 2014 r. prezentowane w niniejszej publikacji opracowano na podstawie bazy danych Ministerstwa Finansów, według stanu na dzień 23 marca 2015 r. Dane te obejmują jednostki budżetowe, samorządowe zakłady budżetowe (działające na mocy *ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych*) oraz rachunki dochodów i wydatków, o których mowa w art. 223 ust. 1 ustawy o finansach publicznych. Dane te nie uwzględniają korekt nadesłanych do Ministerstwa Finansów w późniejszym terminie.

Występujące w powyższych sprawozdaniach kategorie budżetowe grupowane są według aktualnej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych, a grupowania analityczne nawiązują do grupowań stosowanych przez Ministerstwo Finansów w *Sprawozdaniu z wykonania budżetu państwa za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2014 r.; Informacja o wykonaniu budżetów jednostek samorządu terytorialnego*. **Dane dla sektora JST prezentowane są w ujęciu nieskonsolidowanym.**

I. ZASADY I UWARUNKOWANIA GOSPODARKI FINANSOWEJ JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

Zgodnie z podziałem administracyjnym kraju w 2014 r. funkcjonowało 16 województw, 314 powiatów oraz 2479 gmin. Wśród gmin było 305 gmin miejskich, obejmujących miasta, w tym 66 miast na prawach powiatu, 608 gmin miejsko-wiejskich obejmujących miasto wraz z otaczającym je obszarem wiejskim oraz 1 566 gmin wiejskich obejmujących tereny wiejskie.

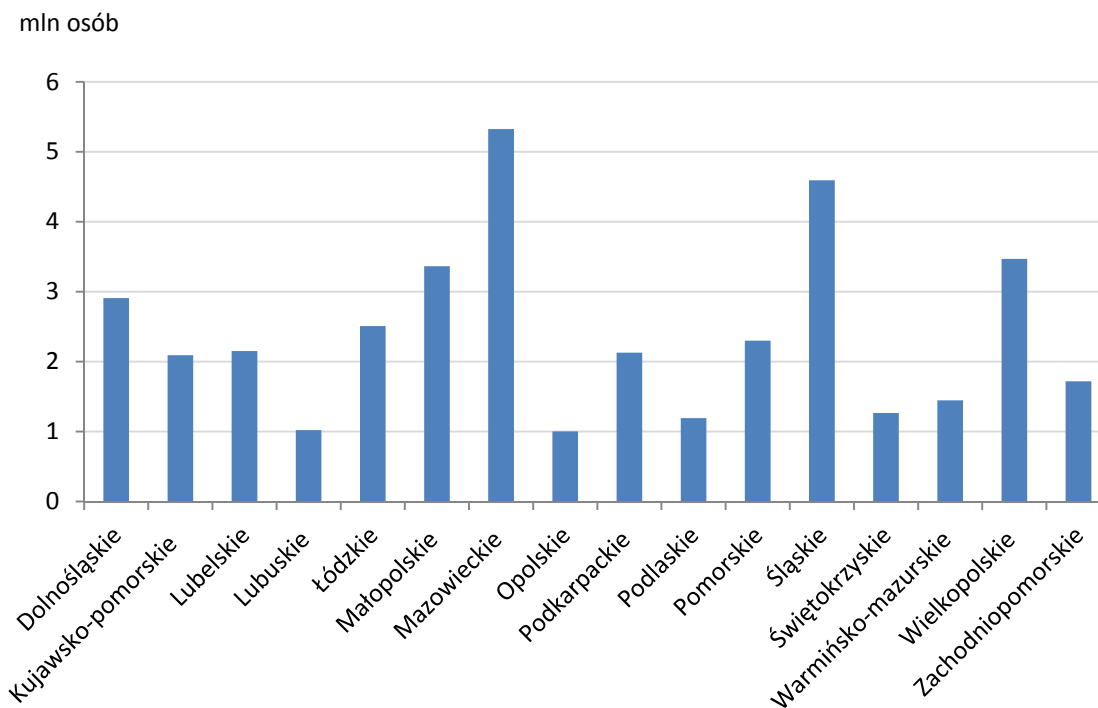
I.1. LUDNOŚĆ

W dniu 30 czerwca 2014 r. Polskę zamieszkiwało 38 484 tys. osób. W gminach miejskich mieszkało 48,5% tej populacji tj. 18 673 tys. osób, w tym w miastach na prawach powiatu 32,9%, tj. 12 645 tys. osób. Na gminy wiejskie przypadało 28,5% ludności, tj. 10 968 tys. osób, a 23,0% tej populacji czyli 8 843 tys. osób zamieszkiwało gminy miejsko-wiejskie.

W 2014 r. najwięcej, bo 5 325 tys. osób mieszkało w województwie mazowieckim, a najmniej, bo 1 003 tys. osób mieszkało w województwie opolskim.

Wykres 1. Ludność Polski według województw w 2014 r.

Stan w dniu 30 VI

Źródło: dane Głównego Urzędu Statystycznego.

Tabl. 1. Ludność Polski według województw i typów gmin w 2014 r.

Stan w dniu 30 VI

Województwa	Gminy ogółem	Gminy miejskie	Gminy miejsko-wiejskie	Gminy wiejskie
		razem	w tym miasta na prawach powiatu	
w tysiącach				
POLSKA	38 484	18 673	12 645	8 843
Dolnośląskie	2 908	1 619	934	731
Kujawsko-Pomorskie	2 091	1 006	774	481
Lubelskie	2 152	871	531	247
Lubuskie	1 021	389	243	411
Łódzkie	2 508	1 389	833	385
Małopolskie	3 364	1 169	955	998
Mazowieckie	5 325	2 951	2 199	869
Opolskie	1 003	220	120	538
Podkarpackie	2 128	700	342	520
Podlaskie	1 193	595	427	242
Pomorskie	2 299	1 351	841	292
Śląskie	4 593	3 360	2 597	371
Świętokrzyskie	1 265	394	199	380
Warmińsko-Mazurskie	1 445	634	297	395
Wielkopolskie	3 469	1 218	792	1 361
Zachodniopomorskie	1 718	809	559	621

Źródło: dane Głównego Urzędu Statystycznego.

I.2. PODSTAWOWE ZASADY GOSPODARKI FINANSOWEJ JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

Podstawą prawną gospodarki finansowej jednostki samorządu terytorialnego jest uchwała budżetowa. Budżet JST określa dochody i wydatki oraz przychody i rozchody tej jednostki. Budżet uchwalany jest na rok budżetowy zaczynający się z dniem 1 stycznia, a kończący 31 grudnia danego roku. Z punktu widzenia gospodarki finansowej można wyróżnić cztery rodzaje JST: gminę, miasto na prawach powiatu, powiat i województwo.

Zgodnie z art. 92 ust. 2 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. 2013, poz. 595, z późn. zm.) miasto na prawach powiatu jest gminą wykonującą zadania powiatu na zasadach określonych w tej ustawie. Miasto na prawach powiatu sporządza jeden budżet, ale w uchwale budżetowej określana jest odrębnie część dotycząca budżetu gminy i część odnosząca się do budżetu powiatu.

Organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego, nie później niż 30 czerwca roku następującego po roku budżetowym, podejmuje uchwałę w sprawie absolutorium dla zarządu. Uchwała ta zostaje podjęta po zapoznaniu się ze sprawozdaniem z wykonania budżetu jednostki samorządu terytorialnego oraz sprawozdaniem finansowym, opinią z badania sprawozdania finansowego, opinią regionalnej izby obrachunkowej, informacją o stanie mienia jednostki samorządu terytorialnego, a także stanowiskiem komisji rewizyjnej. Organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego może żądać także przedłożenia przez zarząd jednostki dodatkowych

wyjaśnień odnoszących się do sprawozdania z wykonania budżetu jednostki samorządu terytorialnego oraz sprawozdania finansowego.

Od 1 stycznia 2010 r. obowiązuje *ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (tekst jednolity Dz. U. 2013, poz. 885, z późn. zm.)*, która zastąpiła dotychczasową *ustawę z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. 2005 Nr 249, poz. 2104, z późn. zm.)*. Nowa ustawa usystematyzowała przepisy dotyczące uchwały budżetowej jednostki samorządu terytorialnego, wskazując, że składa się ona z budżetu jednostki samorządu terytorialnego oraz załączników¹. Ustawa ta wprowadziła również elementy długookresowej perspektywy prowadzenia gospodarki finansowej JST poprzez obowiązek opracowania **wieloletniej prognozy finansowej**, która opracowywana jest na okres roku budżetowego oraz co najmniej trzech kolejnych lat². Umożliwia to, opracowanie przez Ministra Finansów czteroletniej strategii zarządzania długiem Skarbu Państwa oraz oddziaływania na państwowy dług publiczny. W wykazie przedsięwzięć wieloletnich, jednostki samorządu terytorialnego ujmują wieloletnie programy, projekty lub zadania, w tym związane z programami finansowanymi z udziałem środków unijnych oraz umowami o partnerstwie publiczno-prywatnym.

Z dniem 1 stycznia 2012 r. weszły w życie szczególne zasady rachunkowości w układzie zadaniowym JST (art. 40 ust. 3 pkt. 2, art. 41 ust. 4 oraz art. 142 pkt 11) oraz regulacje dotyczące sprawowania przez Ministra Finansów ogólnej kontroli efektywności i skuteczności realizacji budżetu w układzie zadaniowym (art. 174 pkt 2), a także sprawowania nadzoru i kontroli przez dysponentów części budżetowych w zakresie efektywności i skuteczności realizacji planów w układzie zadaniowym na podstawie mierników stopnia realizacji celów (art. 175 ust. 1, pkt 4).

Zmiany ram fiskalnych regulujących finanse jednostek samorządu terytorialnego

Istotne miejsce w dyskusji w ramach instytucji międzynarodowych nad zapobieganiem powstawania nadmiernego zadłużenia zajmuje zagadnienie ram fiskalnych. W tym kontekście należy przypomnieć, że w Polsce funkcjonują reguły fiskalne odnoszące się do finansów JST. Zapisane są one w ustawie o finansach publicznych i opierają się na metodologii krajowej. W 2014 r. zaczęły obowiązywać nowe reguły fiskalne, co nastąpiło razem z wygaśnięciem części dotąd obowiązujących reguł.

1. Reguła fiskalna wprowadzona w wyniku nowelizacji ustawy o finansach publicznych obowiązująca od 2014 r.:

- Indywidualny limit zadłużenia podlegający modyfikacjom w zależności od szeregu czynników, m.in. łącznej kwoty ze spłaty zobowiązań, dochodów i wydatków bieżących, dochodów ze sprzedaży majątku oraz relacji tych wartości na przestrzeni trzech lat;

¹ Zgodnie z art. 214 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych w załącznikach do uchwały budżetowej zamieszcza się: zestawienie planowanych kwot dotacji udzielanych z budżetu JST, plan dochodów rachunku dochodów samorządowych jednostek budżetowych prowadzących działalność określoną w ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.), plany przychodów i kosztów samorządowych zakładów budżetowych.

² Nie krócej jednak niż na okres na jaki przyjęto limity wydatków, o których mowa w art. 226 ust. 3 pkt 4 ustawy o finansach publicznych. Prognozę kwoty długu sporządza się na okres, na który zaciągnięto oraz planuje się zaciągnąć zobowiązania.

INDYWIDUALNY LIMIT ZADŁUŻENIA

$$\left(\frac{R+O}{D}\right)_n \leq \frac{1}{3} * \left(\frac{Db_{n-1}+Sm_{n-1}-Wb_{n-1}}{D_{n-1}} + \frac{Db_{n-2}+Sm_{n-2}-Wb_{n-2}}{D_{n-2}} + \frac{Db_{n-3}+Sm_{n-3}-Wb_{n-3}}{D_{n-3}}\right)$$

Gdzie użyte symbole oznaczają:

R – planowaną na rok budżetowy łączną kwotę z tytułu spłaty rat kredytów i pożyczek, o których mowa w art. 89 ust. 1 pkt 2–4 ustawy o finansach publicznych oraz art. 90, oraz wykupów papierów wartościowych emitowanych na cele określone w art. 89 ust. 1 pkt 2–4 oraz art. 90;

O – planowane na rok budżetowy odsetki od kredytów i pożyczek, o których mowa w art. 89 ust. 1 i art. 90, odsetki i dyskonto od papierów wartościowych emitowanych na cele określone w art. 89 ust. 1 i art. 90 oraz spłaty kwot wynikających z udzielonych poręczeń i gwarancji;

D – dochody ogółem budżetu w danym roku budżetowym;

Db – dochody bieżące;

Sm – dochody ze sprzedaży majątku;

Wb – wydatki bieżące;

n – rok budżetowy, na który ustalana jest relacja;

n-1 – rok poprzedzający rok budżetowy, na który ustalana jest relacja;

n-2 – rok poprzedzający rok budżetowy o dwa lata;

n-3 – rok poprzedzający rok budżetowy o trzy lata.

Zgodnie z danymi Ministerstwa Finansów (Wieloletnie prognozy finansowe JST na lata 2014 – 2017), relacji z art. 243 ustawy o finansach publicznych, w 2014 r. nie spełniało 64 jednostek samorządu terytorialnego, w tym 47 gmin, 1 miasto na prawach powiatu oraz 16 powiatów.

Źródło: Biuro Analiz Sejmowych, *Indywidualny limit zadłużenia samorządów terytorialnych*, Warszawa 2011, s. 2 oraz ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, art. 243.

2. Utrzymana w mocy reguła fiskalna:

- Planowane wydatki bieżące nie mogą być wyższe niż planowane dochody bieżące powiększone o nadwyżkę budżetową z lat poprzedzających i tzw. wolne środki;

3. Reguły fiskalne wygasające w 2014 r.:

- Relacja długu do dochodów na koniec kwartału i roku budżetowego nie może przekroczyć 60%;
- Kwoty wydatków ponoszone z tytułu finansowania zadłużenia oraz z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji na dany rok budżetowy nie mogły być większe niż 15%³ dochodów w tym okresie.

Jednostki budżetowe oraz samorządowe zakłady budżetowe

Ustawa o finansach publicznych reguluje funkcjonowanie podmiotów gospodarki budżetowej JST, jakimi są jednostki budżetowe oraz samorządowe zakłady budżetowe. **Jednostki budżetowe** to jednostki organizacyjne sektora finansów publicznych nieposiadające osobowości prawnej, które pokrywają swoje wydatki bezpośrednio z budżetu, a pobrane dochody odprowadzają na rachunek odpowiednio dochodów budżetu państwa albo budżetu jednostki samorządu terytorialnego. Jednostka budżetowa działa na podstawie statutu określającego w szczególności jej

³ Gdyby państwowy dług publiczny przekroczył 55% PKB, relacja ta obniżana byłaby do 12%.

nazwę, siedzibę i przedmiot działalności. Podstawą gospodarki finansowej jednostki budżetowej jest plan dochodów i wydatków.

Samorządowy zakład budżetowy odpłatnie wykonuje zadania, pokrywając koszty swojej działalności z przychodów własnych, które mogą być powiększone o dotacje otrzymane z budżetu JST. Samorządowy zakład budżetowy może wykonywać zadania własne jednostki samorządu terytorialnego w zakresie: gospodarki mieszkaniowej i gospodarowania lokalami użytkowymi, dróg, ulic, mostów, placów, organizacji ruchu drogowego, wodociągów i zaopatrzenia w wodę, kanalizacji, usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych, utrzymania czystości i porządku oraz urządzeń sanitarnych, wysypisk i unieszkodliwiania odpadów komunalnych, zaopatrzenia w energię elektryczną i ciepłą oraz gaz, lokalnego transportu zbiorowego, targowisk i hal targowych, cmentarzy, zieleni gminnej i zadrzewień, kultury fizycznej i sportu (w tym utrzymywania terenów rekreacyjnych i urządzeń sportowych), pomocy społecznej, reintegracji zawodowej i społecznej oraz rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych, utrzymywania gatunków egzotycznych i krajowych zwierząt, w tym prowadzenia hodowli zwierząt zagrożonych wyginięciem.

Podstawą gospodarki finansowej samorządowego zakładu budżetowego jest roczny plan finansowy obejmujący przychody (w tym dotacje z budżetu JST), koszty i inne obciążenia, stan środków obrotowych, stan należności i zobowiązań na początek i koniec okresu oraz rozliczenia z budżetem jednostki samorządu terytorialnego. W przypadku realizowania wyższych od planowanych przychodów i kosztów, w planie finansowym samorządowego zakładu budżetowego mogą być dokonywane zmiany w ciągu roku, pod warunkiem, że nie spowoduje to zmniejszenia wpłat do budżetu jednostki samorządu terytorialnego, ani zwiększenia dotacji z budżetu JST.

Samorządowy zakład budżetowy wpłaca do budżetu jednostki samorządu terytorialnego ustaloną na koniec okresu sprawozdawczego nadwyżkę środków obrotowych chyba, że organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego postanowi inaczej.

Samorządowe jednostki budżetowe prowadzące działalność określoną w ustawie o systemie oświaty

Zgodnie z ustawą *Przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych* samorządowe jednostki budżetowe prowadzące działalność określoną w *ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty* (Dz. U. 2004 Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.) od dnia 1 stycznia 2011 r. mogły gromadzić na wydzielonym rachunku dochody określone w uchwale przez organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego. Rok 2014 był więc czwartym rokiem, w którym jednostki samorządu terytorialnego mogły realizować zadania przy pomocy tej formy gospodarowania środkami publicznymi.

Samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej

Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. 2011 Nr 112, poz. 654) wprowadziła nowe mechanizmy przekształcania lub likwidacji samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej. Począwszy od 2012 r., w przypadku uzyskania przez SP ZOZ ujemnego wyniku finansowego, jednostki samorządu terytorialnego zobowiązane są pokryć deficyt z własnego budżetu lub przekształcić, bądź zlikwidować SP ZOZ.

Z dniem 1 stycznia 2013 r. weszła w życie *ustawa z dnia 7 grudnia 2012 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z realizacją ustawy budżetowej* (Dz. U. 2012, poz. 1456). Regulacje zawarte w tej ustawie wprowadziły – dla JST, które przekształcają samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej i planują spłatę ich zobowiązań z tego tytułu – czasowe preferencje dotyczące zarówno zasady zrównoważenia części bieżącej budżetu jednostki samorządu terytorialnego, indywidualnego limitu

spłaty zobowiązań, jak i limitu zadłużenia wynoszącego 60% dochodów jednostki samorządu terytorialnego.

Samorządowe instytucje kultury oraz samorządowe osoby prawne

Ustawa o finansach publicznych odnosi się także do funkcjonowania takich podmiotów, jak **samorządowe instytucje kultury** oraz **samorządowe osoby prawne**⁴, tworzonych na podstawie odrębnych ustaw. Podstawą gospodarki samorządowych osób prawnych są plany finansowe, wyodrębniające m.in. przychody, dotacje, koszty, środki na wydatki majątkowe oraz środki przyznane innym podmiotom.

Wybrane zmiany w systemie dochodów jednostek samorządu terytorialnego

Na gospodarkę finansową jednostek samorządu terytorialnego w 2014 r. miała również wpływ znowelizowana *ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach* (Dz. U. 2013, poz. 1399). Zgodnie z przepisami tej ustawy, poza obowiązkiem gospodarowania odpadami, gminy zostały zobowiązane do określenia w drodze uchwały górnych stawek opłat wnoszonych przez właścicieli nieruchomości za gospodarowanie odpadami. Opłaty te stanowią dochód gminy.

Zgodnie z przepisami *ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego* (tekst jednolity Dz. U. z 2015, poz. 513, z późn. zm.), dochód JST mogą stanowić także środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej. Na mocy *ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju* (Dz. U. 2006 Nr 227 poz. 1658, z późn. zm.) JST mogą również uzyskać środki z budżetu państwa na dofinansowanie ich wkładu własnego, wymaganego przy realizacji projektów i programów finansowanych z udziałem środków unijnych.

Od 2010 r. środki przeznaczone na realizację projektów i programów w części odpowiadającej wkładowi środków europejskich przekazywane są JST w formie **płatności**, a część środków odpowiadająca wkładowi krajowemu jest przekazywana w formie **dotacji celowych**. Dofinansowanie dokonywane od 1 stycznia 2010 r. w tych dwóch formach (w niniejszej publikacji dla obu stosowane jest określenie dotacji §§ 200 i 620⁵) zobowiązywało beneficjenta do wydatkowania i rozliczania się w trybie przewidzianym dla danej formy wypłaty.

W 2014 r., zgodnie z obowiązującą *ustawą o finansach publicznych*, występowały również dotacje celowe na zadania bieżące finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt. 2 i 3⁶, otrzymywane z budżetu jednostki samorządu terytorialnego przez samorządowy zakład budżetowy oraz dotacje z budżetu państwa dla gmin uzdrowiskowych.

Ustawa ta umożliwiła również tworzenie na szerszą skalę **rezerw celowych** w celu uelastycznienia gospodarki finansowej jednostki samorządu terytorialnego. Dotychczas rezerwy celowe w ramach budżetów JST mogły być tworzone na wydatki, dla których przyporządkowanie według pozycji klasyfikacji budżetowej nie mogło być dokonane w okresie opracowywania budżetu JST. Obecnie rezerwy celowe mogą być tworzone dodatkowo na wydatki JST związane z realizacją programów finansowanych z udziałem środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej oraz niepodlegających zwrotowi środków z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA), a także, gdy stanowią tak odrębne ustawy. Rezerwy celowe na wydatki związane z realizacją wymienionych programów, w odróżnieniu od pozostałych rezerw celowych,

⁴ Z wyłączeniem przedsiębiorstw, instytucji badawczych, banków i spółek prawa handlowego.

⁵ Patrz: Uwagi ogólne.

⁶ Środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej oraz niepodlegające zwrotowi środki z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu, a także inne środki pochodzące ze źródeł zagranicznych niepodlegające zwrotowi.

nie podlegają ograniczeniu wielkości do wysokości 5% wydatków budżetu jednostki samorządu terytorialnego.

Na mocy obowiązującej ustawy o finansach publicznych, zmniejszono potencjalny zakres wydatków niewygasających poprzez wprowadzenie możliwości ich ustalenia jedynie dla wydatków związanych z realizacją umów w sprawie zamówień publicznych oraz umów, które zostaną zawarte w wyniku zakończonego postępowania o udzielenie zamówienia publicznego.

Fundusz sołecki

Na mocy ustawy z dnia 20 lutego 2009 r. o funduszu sołeckim (Dz. U. z 2009 r. Nr 52, poz. 420) wprowadzono od 2010 r. możliwość wyodrębniania (decyzją rady gminy) w budżecie gminy środków stanowiących **fundusz sołecki**. W 2014 r. weszły w życie przepisy ustawy z dnia 21 lutego 2014 r. o funduszu sołeckim (Dz. U. z 2014 r. poz. 301). Na mocy tej ustawy zwiększono o 10%, zwrot z budżetu państwa, wydatków wykonanych w ramach funduszu sołeckiego. Zgodnie z art. 3 ust. 7 gminy otrzymują z budżetu państwa zwrot, w formie dotacji celowych, części wydatków wykonanych w ramach funduszu sołeckiego w roku poprzedzającym rok budżetowy. Tryb zwrotu tych wydatków określa rozporządzenie Ministra Administracji i Cyfryzacji z dnia 8 lipca 2014 r. w sprawie wzorów informacji przekazywanych przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) i wojewodę, trybu zwrotu części wydatków gmin wykonanych w ramach funduszu sołeckiego oraz wzoru wniosku o ten zwrot. (Dz. U. z 2014 r. poz. 916)

W 2011 r. po raz pierwszy dokonano zwrotu z budżetu państwa wydatków poniesionych w 2010 r. przez poszczególne gminy w ramach funduszu sołeckiego. Rok 2014 był piątym rokiem z kolei, w którym rady gmin mogły decydować o wyodrębnieniu w budżecie środków na ten fundusz. Zgodnie z obowiązującym prawem, część zrealizowanych w 2014 r. wydatków z funduszu sołeckiego może być zwrócona gminie przez budżet państwa, jako dotacja celowa w następnym roku, tj. 2015.

Wydatki wykonane w 2014 r. w ramach funduszu sołeckiego przeznaczone były głównie na drogi gminne, domy i ośrodki kultury, świetlice i kluby, oświetlenie ulic, placów i dróg oraz utrzymanie zieleni.

Tabl. 2. Wydatki zrealizowane przez JST w ramach funduszu sołeckiego

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
LICZBA JEDNOSTEK OGÓŁEM					
JST ogółem	2 809	2 809	2 809	2 809	2 809
gminy razem	2 414	2 414	2 414	2 413	2 413
gminy miejskie	241	241	241	240	239
gminy wiejskie	1 576	1 571	1 571	1 571	1 566
gminy miejsko-wiejskie	597	602	602	602	608
miasta na prawach powiatu	65	65	65	66	66
WYKONANE WYDATKI OGÓŁEM w mln zł					
JST ogółem	177 766,2	181 594,7	180 459,3	183 838,6	196 754,2
gminy razem	79 740,6	79 686,9	78 491,4	79 442,5	85 070,1
gminy miejskie	17 984,2	18 049,7	17 853,6	17 639,2	19 008,9
gminy wiejskie	35 301,6	34 976,5	34 191,5	35 028,6	37 416,5
gminy miejsko-wiejskie	26 454,8	26 660,7	26 446,3	26 774,7	28 644,7
miasta na prawach powiatu	58 954,1	61 510,5	63 730,8	64 952,6	69 661,4
LICZBA JEDNOSTEK Z FUNDUSZEM SOŁECKIM					
JST ogółem	994	1 103	1 140	1 169	1 171

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
gminy razem	993	1 102	1 140	1 169	1 170
gminy miejskie	2	4	4	5	4
gminy wiejskie	650	719	751	771	754
gminy miejsko-wiejskie	341	379	385	393	412
miasta na prawach powiatu	1	1	-	-	1
WYKONANE WYDATKI W RAMACH FUNDUSZU SOŁECKIEGO w mln zł					
JST ogółem	167,8	205,3	233,1	250,0	271,5
gminy razem	167,8	205,3	233,1	250,0	271,4
gminy miejskie	0,0	0,1	0,3	0,3	0,3
gminy wiejskie	107,2	128,8	149,7	160,1	171,2
gminy miejsko-wiejskie	60,6	76,4	83,2	89,6	100,0
miasta na prawach powiatu	0,0	0,1	-	-	0,2
UDZIAŁ WYDATKÓW FUNDUSZU SOŁECKIEGO W WYDATKACH OGÓŁEM w %					
JST ogółem	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
gminy razem	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3
gminy miejskie	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
gminy wiejskie	0,3	0,4	0,4	0,5	0,5
gminy miejsko-wiejskie	0,2	0,3	0,3	0,3	0,3
miasta na prawach powiatu	0,0	0,0	-	-	0,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.

I.3. STRUKTURA BUDŻETÓW

Dochody i wydatki budżetowe grupowane są zgodnie z zasadami określonymi w *ustawie o finansach publicznych* według działów i rozdziałów (określających rodzaj działalności) oraz według paragrafów (określających rodzaj dochodu lub wydatku). Sposób grupowania dochodów i wydatków systematyzuje *rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (tekst jednolity Dz. U. z 2014, poz. 1053 z późn. zm.)*. Dochody grupowane są według rodzaju ich źródeł, a wydatki według szczegółowego ich przeznaczenia. Dochody i wydatki dzieli się na majątkowe i bieżące. **Dochody majątkowe** obejmują: dotacje i środki przeznaczone na inwestycje, dochody ze sprzedaży majątku, dochody z tytułu przekształcenia prawa użytkowania wieczystego w prawo własności. Do **wydatków majątkowych** zaliczane są: wydatki na inwestycje i zakupy inwestycyjne, wydatki na zakup i objęcie akcji oraz wniesienie wkładów do spółek prawa handlowego. **Dochody bieżące (wydatki bieżące)** obejmują nie wymienione wyżej kategorie dochodów (wydatków).

Zgodnie z art. 236 ustawy o finansach publicznych w planie wydatków bieżących budżetu JST wyodrębniane są m.in.: wynagrodzenia i składki od nich naliczane, wydatki związane z realizacją zadań statutowych jednostek budżetowych, dotacje na zadania bieżące, świadczenia na rzecz osób fizycznych, wypłaty z tytułu poręczeń i gwarancji udzielonych przez JST, przypadające do spłaty w danym roku budżetowym, obsługa długu JST oraz wydatki na programy finansowane z udziałem środków z budżetu UE oraz pozostałych środków ze źródeł zagranicznych niepodlegających zwrotowi.

Ustawa z 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (tekst jednolity Dz. U. 2015, poz. 513, z późn. zm.) określa źródła dochodów jednostek samorządu terytorialnego oraz zasady ustalania i gromadzenia tych dochodów, a także zasady ustalania i przekazywania subwencji ogólnej oraz dotacji celowych z budżetu państwa. Na dochody JST składają się: dochody własne, dotacje oraz subwencja ogólna. Składowe poszczególnych elementów opisane są w kolejnych rozdziałach.

I.4. DOCHODY WŁASNE

Dochody własne, obok dotacji celowych i subwencji ogólnej są składową dochodów jednostek samorządu terytorialnego.

W 2014 r. źródłami **dochodów własnych gmin** były:

- wpływy z podatków: od nieruchomości; rolnego; leśnego; od środków transportowych; dochodowego od osób fizycznych, opłacanego w formie karty podatkowej; od spadków i darowizn; od czynności cywilnoprawnych;
- wpływy z opłat: skarbowej; targowej; miejscowej, uzdrowskiej i od posiadania psów; eksploatacyjnej (w części określonej oddzielnymi przepisami); innych stanowiących dochody gminy, uiszczanych na podstawie odrębnych przepisów;
- dochody uzyskiwane przez gminne jednostki budżetowe oraz wpłaty od gminnych zakładów budżetowych;
- dochody z majątku gminy;
- spadki, zapisy i darowizny na rzecz gminy;
- dochody z kar pieniężnych i grzywien określonych w odrębnych przepisach;
- 5,0% dochodów uzyskiwanych na rzecz budżetu państwa w związku z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej;
- odsetki od pożyczek udzielanych przez gminę, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej;
- odsetki od nieterminowo przekazywanych należności stanowiących dochody gminy;
- odsetki od środków finansowych gromadzonych na rachunkach bankowych gminy, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej;
- dotacje z budżetów innych jednostek samorządu terytorialnego;
- inne dochody należne gminie na podstawie odrębnych przepisów.

Źródłami **dochodów własnych powiatu** były:

- wpływy z opłat stanowiących dochody powiatu, uiszczanych na podstawie odrębnych przepisów;
- dochody uzyskiwane przez powiatowe jednostki budżetowe oraz wpłaty od powiatowych zakładów budżetowych;
- dochody z majątku powiatu;
- spadki, zapisy i darowizny na rzecz powiatu;
- dochody z kar pieniężnych i grzywien określonych w odrębnych przepisach;
- 5,0% dochodów uzyskiwanych na rzecz budżetu państwa w związku z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej;
- odsetki od pożyczek udzielanych przez powiat, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej;
- odsetki od nieterminowo przekazywanych należności stanowiących dochody powiatu;
- odsetki od środków finansowych gromadzonych na rachunkach bankowych powiatu, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej;
- dotacje z budżetów innych jednostek samorządu terytorialnego;
- inne dochody należne powiatowi na podstawie odrębnych przepisów.

Źródłami **dochodów własnych województwa** były:

- dochody uzyskiwane przez wojewódzkie jednostki budżetowe oraz wpłaty od wojewódzkich zakładów budżetowych;
- dochody z majątku województwa;
- spadki, zapisy i darowizny na rzecz województwa;
- dochody z kar pieniężnych i grzywien określonych w odrębnych przepisach;
- 5,0% dochodów uzyskiwanych na rzecz budżetu państwa w związku z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych ustawami, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej;
- odsetki od pożyczek udzielanych przez województwo, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej;
- odsetki od nieterminowo przekazywanych należności stanowiących dochody województwa;
- odsetki od środków finansowych gromadzonych na rachunkach bankowych województwa, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej;
- dotacje z budżetów innych jednostek samorządu terytorialnego;
- inne dochody należne województwu na podstawie odrębnych przepisów.

W rozumieniu ustawy dochodami własnymi jednostek samorządu terytorialnego są również udziały we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych oraz z podatku dochodowego od osób prawnych.

Na poziom dochodów własnych mają wpływ decyzje właściwych organów samorządowych. Ze sprawozdań budżetowych za 2014 r. wynika, że na skutek obniżenia górnych stawek podatków, udzielenia ulg i zwolnień (bez ulg i zwolnień ustawowych) oraz podjęcia decyzji o umorzeniu, rozłożeniu na raty i odroczeniu terminu płatności, do budżetów gmin nie wpłynęła kwota 3 970,7 mln zł, co stanowiło 4,7% dochodów ogółem gmin, a w odniesieniu do dochodów własnych gmin 9,5%.

Do budżetów miast na prawach powiatu z tego tytułu nie wpłynęła kwota 690,5 mln zł, co stanowiło 1,0% ich dochodu ogółem, a w odniesieniu do dochodów własnych 1,6%.

Łącznie do budżetów gmin i miast na prawach powiatu nie wpłynęła kwota 4 661,2 mln zł, co stanowiło 2,4% dochodów ogółem JST, a w odniesieniu do dochodów własnych 4,7%. W porównaniu do 2013 r. był to spadek o 31,6 mln zł, tj. o 0,7%.

W strukturze dochodów własnych JST znaczącą wielkość stanowią udziały we wpływach z **podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT)**⁷. W 2014 r. była to kwota 35 105,4 mln zł, stanowiąca 35,6% dochodów własnych JST.

Wskaźniki udziałów jednostek samorządu terytorialnego we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT) oraz od osób prawnych (CIT) określone są w art. 4-6 *ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego*.

⁷ Jest to część dochodu z podatku, którą ustala się mnożąc ogólną kwotę wpływów z podatku PIT przez wskaźnik równy udziałowi należnego (w roku poprzedzającym rok bazowy) podatku dochodowego od osób fizycznych zamieszkałych na obszarze gminy, powiatu, miasta na prawach powiatu, województwa. Analogicznie ustala się kwotę udziału jednostki JST we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych (CIT), z tym że brana jest pod uwagę lokalizacja zakładu.

Tabl. 3. Wskaźniki udziałów JST we wpływach z podatków dochodowych (w %)

Wyszczególnienie	PIT	CIT
Gminy	39,34	6,71
Powiaty	10,25	1,40
Województwa	1,60	14,75

Źródło: Ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego.

Zgodnie z art. 89 ustawy, udział gmin we wpływach z PIT zmniejsza się o liczbę punktów procentowych odpowiadających iloczynowi 3,81 p. proc. i obliczonego dla całego kraju wskaźnika. Wskaźnik ten ustala się dzieląc liczbę mieszkańców przyjętych przed dniem 1 stycznia 2004 r. do domów pomocy społecznej, według stanu na dzień 30 czerwca roku bazowego, przez liczbę mieszkańców przyjętych przed dniem 1 stycznia 2004 r., według stanu na dzień 31 grudnia 2003 r. Zgodnie z powyższym wyliczeniem w 2014 r. wielkość udziału gmin we wpływach z PIT ostatecznie wyniosła 37,53%. Wskaźnik udziału wszystkich szczebli JST we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych (CIT) nie zmienił się w porównaniu z 2013 r. W 2014 r. ustalona wielkość udziałów budżetów JST wszystkich szczebli we wpływach z podatków dochodowych PIT i CIT wyniosła odpowiednio 49,38% i 22,86%.

Tabl. 4. Wskaźnik udziałów budżetów JST we wpływach z PIT i CIT (w %)

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
PIT					
JST ogółem	48,79	48,97	49,11	49,27	49,38
gminy	36,94	37,12	37,26	37,42	37,53
powiaty	10,25	10,25	10,25	10,25	10,25
województwa	1,60	1,60	1,60	1,60	1,60
CIT					
JST ogółem	22,86	22,86	22,86	22,86	22,86
gminy	6,71	6,71	6,71	6,71	6,71
powiaty	1,40	1,40	1,40	1,40	1,40
województwa	14,75	14,75	14,75	14,75	14,75

Źródło: dane Ministerstwa Finansów.

I.5. DOTACJE OGÓŁEM I SUBWENCJA OGÓLNA

I.5.1. Dotacje ogółem

Dotacje ogółem obejmują **dotacje celowe** oraz **dotacje §§ 200 i 620⁸**, tj. dotacje celowe przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich⁹. Zgodnie z *ustawą o dochodach jednostek samorządu terytorialnego*, dochodami JST mogą być, między innymi, środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej. W świetle *ustawy o zasadach prowadzenia polityki rozwoju*, istnieje również możliwość uzyskania przez JST dofinansowania,

⁸ Paragrafy odnoszą się do klasyfikacji budżetowej.

⁹ W grupie dotacji §§ 200 i 620 dla JST ujęto również dotacje rozwojowe przekazane do dnia 31 grudnia 2010 r. i podlegające rozliczeniu w 2014 r.

wymaganego przy realizacji projektów finansowanych z udziałem środków unijnych, ich wkładu własnego ze środków budżetu państwa.

W 2014 r. przekazane zostały następujące grupy dotacji celowych:

- z budżetu państwa:
 - na zadania własne (w tym dla gmin uzdrowiskowych oraz § 204 dla gmin i miast na prawach powiatu);
 - na zadania z zakresu administracji rządowej;
 - na zadania realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej;
- na zadania realizowane na podstawie porozumień JST;
- z tytułu pomocy finansowej udzielanej między JST na dofinansowanie własnych zadań;
- otrzymane z państwowych funduszy celowych.

Zgodnie z art. 42 ust. 1 i 2 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego JST mogą otrzymywać dotacje z budżetu państwa w zakresie, o którym mowa w przepisach o rozwoju regionalnym oraz na dofinansowanie zadań własnych:

- z zakresu zadań inwestycyjnych szkół i placówek oświatowych;
- związanych z inicjatywami wspierania edukacji na obszarach wiejskich, w tym na stypendia i pomoc materialną dla młodzieży wiejskiej;
- związanych z wdrażaniem reformy systemu oświaty, wyrównywaniem szans edukacyjnych oraz zapewnianiem kształcenia praktycznego;
- realizowanych w celu zagospodarowania nieruchomości Skarbu Państwa przejętych od wojsk Federacji Rosyjskiej i przekazanych jednostce samorządu terytorialnego na podstawie przepisów ustawy z dnia 10 czerwca 1994 r. o zagospodarowaniu nieruchomości Skarbu Państwa przejętych od wojsk Federacji Rosyjskiej (Dz. U. 1994 Nr 79, poz. 363, z późn. zm.):
 - związanych z budową i remontami obiektów sportowych oraz rozwijaniem sportu, w szczególności wśród dzieci i młodzieży, a także sportu osób niepełnosprawnych;
 - w zakresie przebudowy, budowy lub remontów dróg powiatowych i gminnych;
- o których mowa w odrębnych przepisach – na zasadach w nich określonych.

Zgodnie z art. 42 ust. 3 i 4 dotacje z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych z zakresu zadań inwestycyjnych szkół i placówek oświatowych mogą być udzielane do wysokości 50% planowanych wydatków jednostki samorządu terytorialnego na realizację danego zadania, o ile odrębne przepisy nie stanowią inaczej. Jeżeli jednostka samorządu terytorialnego, która otrzymała tę dotację nie przeznaczyła w danym roku budżetowym na realizację zadania objętego dofinansowaniem, środków własnych w wysokości co najmniej 50% planowanych wydatków na jego realizację, jest obowiązana zwrócić kwotę dotacji w wysokości ustalonej jako różnica między kwotą otrzymanej dotacji a wysokością wydatków poniesionych ze środków własnych.

W przypadku realizacji zadania z zakresu administracji rządowej, na mocy porozumień zawartych z organami administracji rządowej, JST otrzymuje od tych organów dotacje celowe w kwocie wynikającej z zawartego porozumienia (art. 45).

Jednostka samorządu terytorialnego wykonująca zadania zlecone z zakresu administracji rządowej oraz inne zadania zlecone ustawami otrzymuje z budżetu państwa dotacje celowe w wysokości zapewniającej realizację tych zadań (art. 49).

Zgodnie z art. 43 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego JST mogą otrzymywać dotacje na zadania objęte mecenatem państwa w dziedzinie kultury, a zgodnie z art. 51 z budżetu

państwa mogą być udzielane właściwym jednostkom samorządu terytorialnego dotacje celowe na realizację zadań związanych z usuwaniem bezpośrednich zagrożeń dla bezpieczeństwa i porządku publicznego oraz z usuwaniem skutków powodzi i osuwisk ziemnych oraz usuwaniem skutków innych klęsk żywiołowych.

Jednostka samorządu terytorialnego realizująca zadania z zakresu działania innych JST, na mocy porozumień zawartych z tymi jednostkami, otrzymuje od nich dotacje celowe w kwocie wynikającej z zawartego porozumienia¹⁰. Wysokość dofinansowania określa, w drodze uchwały, organ stanowiący danej JST, która udziela dotacji. Szczegółowe zasady i terminy przekazywania dotacji na realizację zadań przez JST określają zawarte porozumienia.

I.5.2. Subwencja ogólna

Subwencja ogólna jest ustawowo określonym świadczeniem pieniężnym Skarbu Państwa na rzecz poszczególnych JST. Subwencja ogólna składa się z części:

- **oświatowej** – przyznawanej, m.in. na utrzymanie publicznych szkół oraz na kształcenie i odprawy dla nauczycieli;
 - w przypadku gmin – publicznych szkół podstawowych i gimnazjów;
 - w przypadku powiatów – szkół ponadpodstawowych, szkolnictwa specjalnego oraz placówek całodobowego pobytu uczniów (bursy, internaty);
 - w przypadku województw – szkół ponadpodstawowych i specjalnych o zasięgu regionalnym lub wojewódzkim, ośrodków metodycznych, kolegiów nauczycielskich, placówek kształcenia i doskonalenia nauczycieli, bibliotek publicznych;
- **wyrównawczej** – finansującej świadczenia z pomocy społecznej oraz zmniejszającej dysproporcje poziomu dochodów gmin, powiatów, województw;
- **równoważącej** – przyznawanej:
 - gminom w związku z przekazaniem dodatkowych zadań z zakresu pomocy społecznej (np. dodatki mieszkaniowe);
 - powiatom – na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej oraz w związku ze zróżnicowaniem sieci dróg powiatowych;
- **regionalnej** – przyznawanej na uzupełnienie dochodów województw o niższej wydajności fiskalnej, ze względu na różnice potencjału gospodarczego;
- **rekompensującej** dochody utracone przez gminy. Część ta od 2005 r. wyrównuje ubytki dochodów w związku z wprowadzeniem zwolnień z podatku od nieruchomości gruntów, budowli i budynków, które są zajęte na podstawie zmienionego zezwolenia na prowadzenie przez przedsiębiorcę działalności gospodarczej na terenie specjalnych stref ekonomicznych.

Największą część subwencji ogólnej stanowi **część oświatowa**, która przeznaczana jest na finansowanie zadań oświatowych realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego, zgodnie z *ustawą z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jednolity Dz. U. 2004 Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.)*, w szczególności na zadania związane z prowadzeniem szkół i placówek, jak również na dotowanie szkół i placówek niepublicznych oraz publicznych prowadzonych przez inne niż JST osoby prawne oraz przez osoby fizyczne.

Zgodnie z art. 27 *ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego*, wielkość części oświatowej subwencji ogólnej dla wszystkich JST ustalana jest corocznie w ustawie budżetowej.

¹⁰ Z zastrzeżeniem: o ile odrębne przepisy, niż ujęte w ustawie o dochodach samorządów, nie stanowią inaczej.

Od 2013 r. od kwoty przeznaczonej na część oświatową subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego odlicza się 0,4% na **rezerwę części oświatowej**. Tak wyliczona rezerwa części oświatowej w 2014 r. wynosiła 158,0 mln zł, lecz w trakcie roku budżetowego została zwiększona do kwoty 167,6 mln zł, na skutek zmniejszenia 51 jednostkom samorządu terytorialnego części oświatowej subwencji ogólnej o 9,6 mln zł. Rezerwa ta w całości została rozdysponowana przez Ministra Finansów, po zasięgnięciu opinii ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania oraz reprezentacji JST, zgodnie z „Kryteriami podziału 0,4% rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej na rok 2014”, przyjętymi przez Zespół ds. Edukacji, Kultury i Sportu Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego.

Część wyrównawczą subwencji ogólnej dla gmin stanowi suma kwoty podstawowej oraz kwoty uzupełniającej. W 2014 r. podstawę do ustalenia wysokości kwoty podstawowej stanowiły dane ze sprawozdań z wykonania dochodów podatkowych gminy za 2012 r. (dane te uwzględniają korekty, złożone do właściwych regionalnych izb obrachunkowych w terminie do dnia 30 czerwca 2013 r.) oraz ustalona przez Główny Urząd Statystyczny liczba mieszkańców według stanu na dzień 31 grudnia 2012 r.

Zgodnie z art. 20 ust. 2 *ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego*, kwotę podstawową otrzymują gminy, w których dochód podatkowy *per capita* jest niższy od 92% średniego dochodu podatkowego na jednego mieszkańca kraju. Kwotę uzupełniającą otrzymują gminy, w których gęstość zaludnienia ustalona przez Główny Urząd Statystyczny według stanu na dzień 31 grudnia 2012 r. była niższa od średniej gęstości zaludnienia w kraju i dochód podatkowy na jednego mieszkańca gminy nie był wyższy od 150% średniego dochodu podatkowego na jednego mieszkańca Polski.

Zgodnie z art. 21a ust. 1 *ustawy o dochodach samorządu terytorialnego*, podział **części równoważącej subwencji ogólnej dla gmin** służyć ma łagodzeniu historycznie ukształtowanych różnic w poziomie rozwoju ekonomicznego, potencjału podatkowego oraz sytuacji społecznej.

Dwa z trzech kryteriów nawiązują do obciążeń świadczeniami z tytułu pomocy społecznej, a mianowicie:

- 50% środków finansowych otrzymują gminy miejskie, w których wydatki na dodatki mieszkaniowe wykonane w roku poprzedzającym rok bazowy, w przeliczeniu na jednego mieszkańca gminy, były wyższe od 80% średnich wydatków na dodatki mieszkaniowe wszystkich gmin miejskich wykonanych w roku poprzedzającym rok bazowy, w przeliczeniu na jednego mieszkańca tych gmin;
- 25% środków finansowych otrzymują gminy wiejskie i gminy miejsko-wiejskie, w których wydatki na dodatki mieszkaniowe wykonane w roku poprzedzającym rok bazowy, w przeliczeniu na jednego mieszkańca gminy, były wyższe od 90% średnich wydatków na dodatki mieszkaniowe wszystkich gmin wiejskich i miejsko-wiejskich wykonanych w roku poprzedzającym rok bazowy, w przeliczeniu na jednego mieszkańca tych gmin;
- 25% środków finansowych otrzymują gminy wiejskie i gminy miejsko-wiejskie, w których suma dochodów za rok poprzedzający rok bazowy z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych oraz dochodów z podatku rolnego i z podatku leśnego, w przeliczeniu na jednego mieszkańca gminy była niższa od 80% średnich dochodów z tych samych tytułów za rok poprzedzający rok bazowy we wszystkich gminach wiejskich i miejsko-wiejskich, w przeliczeniu na jednego mieszkańca tych gmin.

Podział kwoty **części regionalnej** subwencji ogólnej zgodnie z art. 25 *ustawy o dochodach samorządu terytorialnego* dokonany zostaje między województwa według następujących zasad:

- 20% środków otrzymują województwa o stopie bezrobocia przekraczającej poziom 110% średniej stopy bezrobocia w kraju;
- 40% środków skierowanych jest do województw, w których powierzchnia dróg wojewódzkich w przeliczeniu na jednego mieszkańca jest wyższa od powierzchni dróg wojewódzkich w kraju, w przeliczeniu na jednego mieszkańca kraju;
- 10% środków przekazanych jest województwom o PKB na jednego mieszkańca niższym od 75% PKB *per capita* w kraju;
- 15% środków dzielonych jest pomiędzy województwa, z uwzględnieniem wydatków bieżących na dofinansowanie regionalnych kolejowych przewozów pasażerskich, wykonanych w roku poprzedzającym rok bazowy;
- 15% środków zasila budżety województw, które planują na rok budżetowy dochody z tytułu części wyrównawczej i kwot wchodzących w skład części regionalnej subwencji ogólnej (pomniejszone o planowaną wpłatę do budżetu państwa) niższe niż dochody z tego tytułu w roku bazowym.

Zgodnie z *ustawą z dnia 2 października 2003 r. o zmianie ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych i niektórych ustaw (Dz. U. 2003 Nr 188, poz. 1840, z późn. zm.)*, **część rekompensująca** subwencji ogólnej przeznaczana jest na wyrównanie ubytku dochodów, wynikającego ze zwolnienia z podatku od nieruchomości gruntów, budowli i budynków, które zajęte są na prowadzenie działalności gospodarczej na terenie specjalnych stref ekonomicznych przez przedsiębiorcę na podstawie zmienionego zezwolenia¹¹. Mogą ją otrzymać gminy, w tym miasta na prawach powiatu.

Zgodnie z art. 26 ust. 1 *ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego*, w budżecie państwa tworzy się **rezerwę subwencji ogólnej**, przeznaczoną na dofinansowanie:

- inwestycji na drogach publicznych powiatowych i wojewódzkich oraz na drogach powiatowych, wojewódzkich i krajowych w granicach miast na prawach powiatu;
- utrzymania rzecznych przepraw promowych (wskazanych przez ministra właściwego do spraw transportu) o średnim natężeniu ruchu w skali roku powyżej dwóch tysięcy pojazdów na dobę;
- remontu, utrzymania, ochrony i zarządzania drogami krajowymi i wojewódzkimi w granicach miast na prawach powiatu.

Wysokość rezerwy subwencji ogólnej ustala się, zgodnie z zapisami art. 26 ust. 2 *ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego*, w kwocie nie mniejszej niż kwota rezerwy przyjęta w ustawie budżetowej na rok bazowy na dofinansowanie zadań, o których mowa powyżej, skorygowanej w przypadku zmiany zakresu realizowanych zadań.

Stosownie do art. 26 ust. 3 *ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego*, rezerwą subwencji ogólnej dysponuje minister właściwy do spraw finansów publicznych w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw transportu, po zasięgnięciu opinii reprezentacji JST. W 2014 r. rezerwa ta, po uzgodnieniu z Ministrem Infrastruktury i Rozwoju oraz stroną samorządową Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego została w całości rozdysponowana przez Ministra

¹¹ Na podstawie art. 6 ust. 1 *ustawy z dnia 2 października 2003 r. o zmianie ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych i niektórych ustaw*, przedsiębiorca, który uzyskał zezwolenie przed dniem 1 stycznia 2001 r., może ubiegać się o jego zmianę polegającą na zastosowaniu do tego przedsiębiorcy przepisów odnośnie zwolnień podatkowych, zawartych w tej ustawie.

Finansów i przekazana w pełnej wysokości 336,0 mln zł do 145 jednostek samorządu terytorialnego tj. 32 miast na prawach powiatu, 103 powiatów i 10 województw.

Na mocy art. 36 ust. 4 pkt. 1 *ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego*, nienależnie otrzymane przez JST kwoty części wyrównawczej, równoważącej i regionalnej subwencji ogólnej podlegają zwrotowi do budżetu państwa i tworzą rezerwę subwencji przeznaczoną dla JST. Rezerwą tą dysponuje minister właściwy do spraw finansów publicznych w porozumieniu z reprezentacją JST. W 2014 r. rezerwa ta została dodatkowo zwiększona o nierozdzielone środki części równoważącej subwencji ogólnej dla gmin. Zgodnie z zapisem art. 21a ust. 3 pkt. 6 i ust. 4 pkt. 6 *ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego*, jeżeli wyliczona kwota części równoważącej subwencji ogólnej jest wyższa od kwoty należnej, wówczas gminy otrzymują kwoty należne, a pozostałe nierozdzielone środki zwiększają rezerwę.

Środki tej rezerwy rozdzielono według zasad określonych w *ustawie z dnia 13 grudnia 2013 r. o zmianie ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. 2013, poz. 1609)*, która to ustawa realizowała wyrok Trybunału Konstytucyjnego.

W 2014 r. przeznaczono je dla:

- gmin, w których dochody podatkowe za rok 2013 (ustalone dla gmin z uwzględnieniem art. 32 ust. 3 ww. ustawy), powiększone o część wyrównawczą i część równoważącą subwencji ogólnej ustalone na 2014 r. i pomniejszone o wpłaty, o których mowa w art. 29 ww. ustawy, ustalone na 2014 r., w przeliczeniu na jednego mieszkańca, były niższe od 80% wyliczonych w analogiczny sposób średnich dochodów wszystkich gmin, w przeliczeniu na jednego mieszkańca kraju;
- gmin, które w 2014 r. dokonały wpłat do budżetu państwa z przeznaczeniem na część równoważącą subwencji ogólnej dla gmin w wysokości wynikającej z art. 29 *ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego* i w których dochody podatkowe, w przeliczeniu na jednego mieszkańca, przyjęte do wyliczenia wpłat na rok budżetowy były niższe od 2000% (dwa tysiące procent) średnich dochodów podatkowych wszystkich gmin, w przeliczeniu na mieszkańca kraju – zgodnie z art. 1 ust. 2 pkt. 3;
- dla powiatów, które w 2013 r. otrzymały z budżetu państwa dotacje celowe na realizację bieżących zadań własnych z zakresu domów pomocy społecznej, proporcjonalnie do wysokości udziału dotacji otrzymanych przez powiat w łącznej kwocie dotacji na ten cel otrzymanych przez wszystkie powiaty.

W 2014 r. środki tej rezerwy subwencji ogólnej w kwocie 104,1 mln zł, po uzgodnieniu z Komisją Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego, zostały rozdysponowane w grudniu 2014 r. między 681 JST, tj. 375 gmin, 53 miasta na prawach powiatu oraz 253 powiaty.

II. GOSPODARKA FINANSOWA JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

W 2014 r. dochody budżetów JST wyniosły 194 337,2 mln zł, a wydatki 196 754,2 mln zł. Rok budżetowy 2014, jednostki samorządu terytorialnego zamknęły deficytem w wysokości 2 417,0 mln zł. W porównaniu z 2013 r. dochody wzrosły o 5,9%, a wydatki o 7,0%.

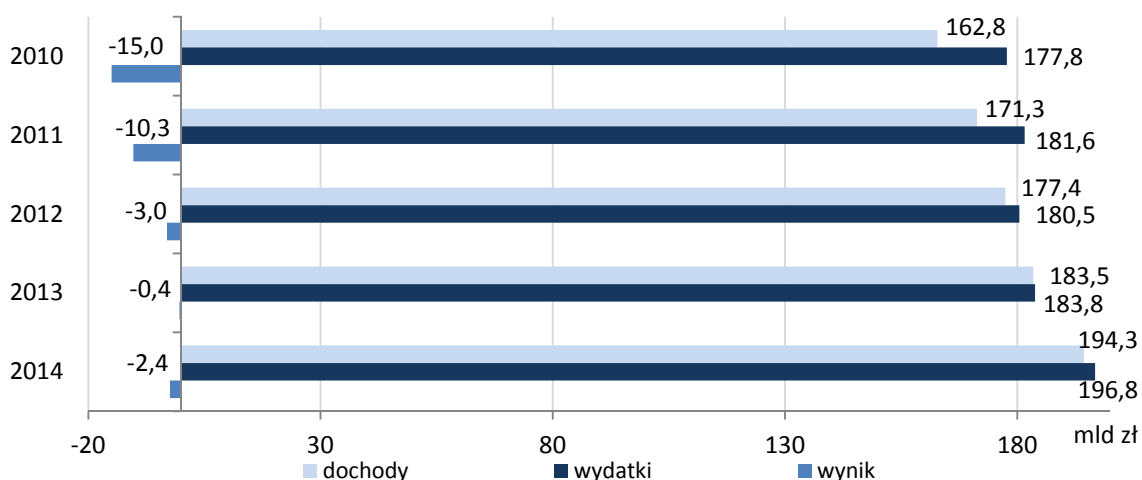
Tabl. 5. Dochody, wydatki i wynik budżetów JST

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
WYKONANIE w mln zł					
Dochody	162 796,6	171 309,1	177 413,5	183 458,3	194 337,2
Wydatki	177 766,2	181 594,7	180 459,3	183 838,6	196 754,2
Wynik	-14 969,6	-10 285,6	-3 045,8	-380,4	-2 417,0
PLAN mln zł					
Dochody	166 789,3	175 280,2	181 841,8	189 335,6	198 809,2
Wydatki	192 547,4	194 840,7	193 274,8	198 157,7	211 512,0
Wynik	-25 758,1	-19 560,5	-11 432,9	-8 822,1	-12 702,8
WSKAŹNIK WYKONANIA w %					
Dochody	97,6	97,7	97,6	96,9	97,8
Wydatki	92,3	93,2	93,4	92,8	93,0
Wynik	x	x	x	x	x
ROK POPRZEDNI = 100					
Dochody	105,1	105,2	103,6	103,4	105,9
Wydatki	105,9	102,2	99,4	101,9	107,0
Wynik	x	x	x	x	x

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.

W latach 2010-2013 średni wzrost dochodów budżetów JST wyniósł 4,3%, a wydatków 2,3%. W okresie 2010-2014 jednostki samorządu terytorialnego zamykały rok budżetowy deficytem, który po znaczącej redukcji w latach 2010-2013, zwiększył się w 2014 r. do 2 417,0 mln zł.

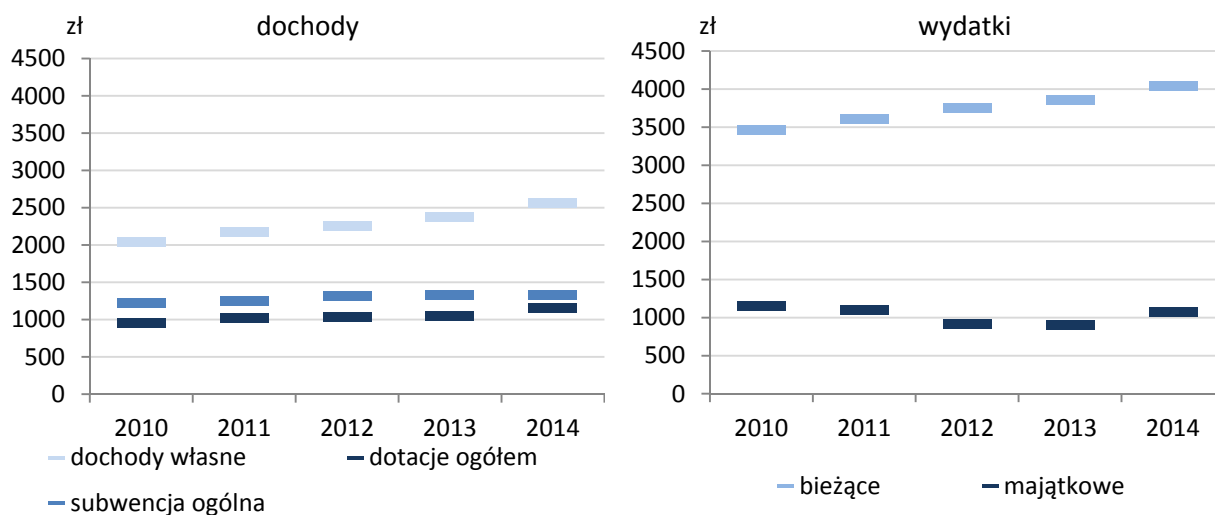
Wykres 2. Budżety JST

Źródło: dane Ministerstwa Finansów.

W 2014 r. dochody JST na 1 mieszkańca Polski wyniosły 5 050 zł, w tym dochody własne 2 562 zł, wydatki wyniosły 5 113 zł, w tym wydatki bieżące 4 038 zł. Wydatki bieżące wykazywały ciągłą tendencję wzrostową, natomiast wydatki majątkowe w latach 2011-2013 systematycznie obniżały się, a w 2014 r. wzrosły osiągając poziom 1 074 zł na 1 mieszkańca.

Wykres 3. Dochody i wydatki JST na 1 mieszkańca

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów oraz Głównego Urzędu Statystycznego.

II.1. DOCHODY JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

Dochody ogółem JST w 2014 r. wyniosły 194 337,2 mln zł, tj. o 5,9% więcej niż w 2013 r. i stanowiły 97,8% planu po zmianach. Największą pozycją dochodową były **dochody własne**, które ukształtowały się na poziomie 98 592,7 mln zł. W porównaniu z 2013 r. wzrosły one o 7,4%. W 2014 r. JST otrzymały **dotacje ogółem** w kwocie 44 540,9 mln zł, co stanowiło wzrost o 10,2% oraz **subwencję ogólną** w wysokości 51 203,6 mln zł, tj. o 0,1% mniej niż w 2013 r.

Tabl. 6. Dochody JST

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
WYKONANIE w mln zł					
Dochody ogółem	162 796,6	171 309,1	177 413,5	183 458,3	194 337,2
dochody własne	78 588,0	83 644,1	87 091,3	91 800,3	98 592,7
dotacje ogółem	37 037,5	39 317,2	39 664,7	40 400,9	44 540,9
subwencja ogólna	47 171,1	48 347,9	50 657,6	51 257,1	51 203,6
PLAN w mln zł					
Dochody ogółem	166 789,3	175 280,2	181 841,8	189 335,6	198 809,2
dochody własne	79 729,8	84 500,6	89 234,1	94 717,3	99 616,0
dotacje ogółem	39 891,4	42 442,5	42 005,4	43 423,2	48 004,6
subwencja ogólna	47 168,1	48 337,0	50 602,3	51 195,0	51 188,7
WSKAŹNIK WYKONANIA w %					
Dochody ogółem	97,6	97,7	97,6	96,9	97,8
dochody własne	98,6	99,0	97,6	96,9	99,0
dotacje ogółem	92,8	92,6	94,4	93,0	92,8
subwencja ogólna	100,0	100,0	100,1	100,1	100,0

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
ROK POPRZEDNI = 100					
Dochody ogółem	105,1	105,2	103,6	103,4	105,9
dochody własne	104,4	106,4	104,1	105,4	107,4
dotacje ogółem	108,1	106,2	100,9	101,9	110,2
subwencja ogólna	104,1	102,5	104,8	101,2	99,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.

Na dochody ogółem JST składały się dochody poszczególnych szczebli JST. W 2014 r. dochody ogółem gmin wyniosły 84 549,0 mln zł i w porównaniu z 2013 r. wzrosły one o 5,6%. Gminy wykonały plan dochodów budżetowych w 97,4%. Dochody ogółem miast na prawach powiatu wyniosły 68 259,8 mln zł, tj. wzrosły o 6,3%. Miasta na prawach powiatu wykonały plan w 98,7%. Dochody ogółem powiatów wyniosły 23 782,8 mln zł i w porównaniu do 2013 r. wzrosły o 3,1%, a plan dochodów został wykonany w 98,3%. Dochody ogółem województw wyniosły 17 745,6 mln zł, co oznaczało wzrost o 10,1% w porównaniu do roku poprzedniego oraz wykonanie w 94,9% planu dochodów

Tabl. 7. Dochody ogółem według szczebli JST

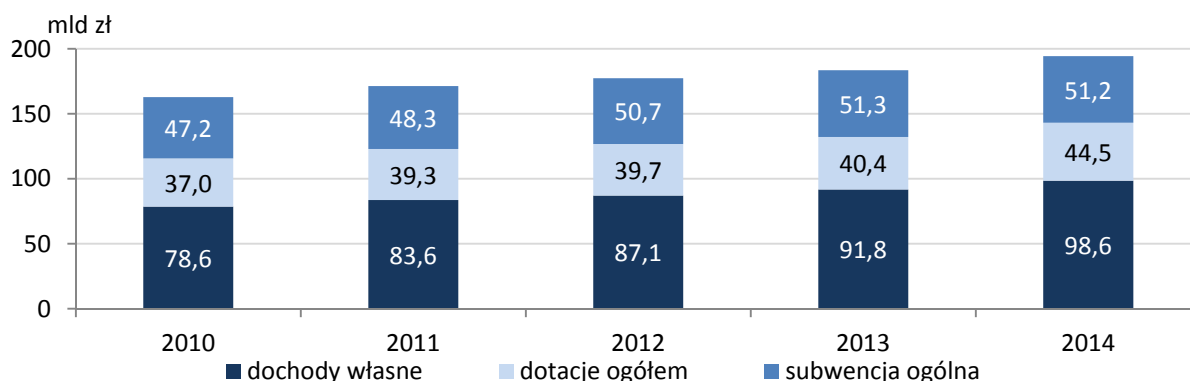
Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
WYKONANIE w mln zł					
JST ogółem	162 796,6	171 309,1	177 413,5	183 458,3	194 337,2
gminy	72 310,5	75 830,7	78 407,5	80 043,4	84 549,0
miasta na prawach powiatu	53 885,6	56 859,8	61 247,0	64 216,6	68 259,8
powiaty	22 496,5	23 551,6	22 522,9	23 077,6	23 782,8
województwa	14 104,0	15 067,1	15 236,1	16 120,7	17 745,6
PLAN w mln zł					
JST ogółem	166 789,3	175 280,2	181 841,8	189 335,6	198 809,2
gminy	74 812,1	78 326,3	80 713,3	82 657,4	86 763,3
miasta na prawach powiatu	54 660,8	57 694,7	62 362,0	66 251,5	69 157,0
powiaty	22 966,0	23 899,2	22 947,4	23 560,3	24 195,9
województwa	14 350,4	15 360,0	15 819,2	16 866,3	18 693,0
WSKAŹNIK WYKONANIA w %					
JST ogółem	97,6	97,7	97,6	96,9	97,8
gminy	96,7	96,8	97,1	96,8	97,4
miasta na prawach powiatu	98,6	98,6	98,2	96,9	98,7
powiaty	98,0	98,5	98,2	98,0	98,3
województwa	98,3	98,1	96,3	95,6	94,9
ROK POPRZEDNI = 100					
JST ogółem	105,1	105,2	103,6	103,4	105,9
gminy	111,4	104,9	103,4	102,1	105,6
miasta na prawach powiatu	107,1	105,5	107,7	104,8	106,3
powiaty	112,0	104,7	95,6	102,5	103,1
województwa	72,1	106,8	101,1	105,8	110,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.

W latach 2010-2014 w strukturze dochodów JST największą kategorią były dochody własne, które w 2014 r. stanowiły 50,7% dochodów ogółem. W porównaniu do 2013 r. udział dochodów

własnych w dochodach ogółem wzrósł o 0,7 p. proc. W 2014 r., po dwóch latach spadku, udział dotacji ogółem wzrósł do poziomu 22,9%, co stanowiło wzrost o 0,9 p. proc. Udział subwencji ogólnej w dochodach ogółem JST w 2014 r. wyniósł 26,3%. Analogicznie jak w 2013 r. najbardziej zależne od dochodów z budżetu państwa, przekazywanych w formie dotacji i subwencji, były powiaty. W 2014 r. udział tych dochodów w dochodach ogółem wyniósł: w powiatach 68,7%, tj. o 1,4 p. proc. mniej niż w 2013 r., w gminach 50,7%, tj. o 1,1 p. proc. mniej niż rok wcześniej, w miastach na prawach powiatu 37,2%, tj. o 0,4 p. proc. mniej wobec 2013 r., a w województwach 63,1%, tj. o 2,2 p. proc. więcej niż w 2013 r.

Wykres 4. Dochody JST

Źródło: dane Ministerstwa Finansów.

W 2014 r. dochody ogółem dla wszystkich szczebli JST wzrosły o 5,9%. Wzrost ten był szybszy niż średnia wzrostu z lat 2010-2013, która wyniosła 4,3%. Wykonane w 2014 r. dochody własne w kwocie 98 592,7 mln zł wzrosły o 7,4% w porównaniu z rokiem poprzednim. Tempo ich wzrostu było większe niż średnia wzrostu z lat 2010-2013 wynosząca 5,1%. W 2014 r. JST otrzymały subwencję ogólną w wysokości 51 203,6 mln zł. Była ona niższa o 0,1% w porównaniu z rokiem poprzednim, przy średnim wzroście w latach 2010-2013 na poziomie 3,2%.

II.1.1. Dochody własne

W 2014 r. **dochody własne** JST wyniosły 98 592,7 mln zł, co stanowiło wzrost o 7,4% wobec roku poprzedniego oraz wykonanie planu w 99,0%. Dochody z tytułu **podatku dochodowego od osób fizycznych** (PIT) wyniosły 35 105,4 mln zł, tj. wzrosły o 8,1% w porównaniu do 2013 r. Wpływy z **podatku dochodowego od osób prawnych** (CIT) wyniosły 6 440,5 mln zł i były wyższe o 2,2% w odniesieniu do poprzedniego roku. W rezultacie udział podatku od osób fizycznych w strukturze dochodów własnych wzrósł o 0,2 p. proc. i stanowił 35,6%, zaś udział podatku od osób prawnych zmniejszył się do 6,5%, co oznaczało spadek udziału w strukturze dochodów własnych o 0,4 p. proc. Dochód JST z **podatku od nieruchomości**¹² wyniósł 19 532,0 mln zł, co stanowiło wzrost o 4,3% w porównaniu do poprzedniego roku. W 2014 r. podatek ten stanowił 19,8% w strukturze dochodów

¹² Podatek ten wiąże się z posiadaniem gruntu, budynku, bądź budowli. Nie jest on uzależniony od dochodów, ani też korzyści uzyskiwanych z danej nieruchomości. Podatnikami tego podatku są osoby fizyczne, osoby prawne, jednostki organizacyjne, będące: właścicielami, posiadaczami samoistnymi nieruchomości lub obiektów budowlanych, czy też będące użytkownikami wieczystymi gruntów. Podatnikami są również posiadacze nieruchomości albo obiektów budowlanych, stanowiących własność Skarbu Państwa lub JST, jeżeli posiadanie wynika z umowy zawartej z właścicielem, Agencją Nieruchomości Rolnych lub z innego tytułu prawnego, z wyjątkiem posiadania przez osoby fizyczne lokali mieszkalnych niestanowiących odrębnych nieruchomości. Podstawę opodatkowania stanowi: dla gruntów – powierzchnia; dla budynków lub ich części – powierzchnia użytkowa. Stawki podatku zależą od sposobu użytkowania nieruchomości oraz podlegają ograniczeniu przez ustawowe limity stawek podatkowych.

własnych jednostek samorządu terytorialnego. **Pozostałe dochody** JST w wysokości 23 553,8 mln zł wzrosły o 12,2% w odniesieniu do 2013 r., a ich udział w strukturze wyniósł 23,9% dochodów własnych.

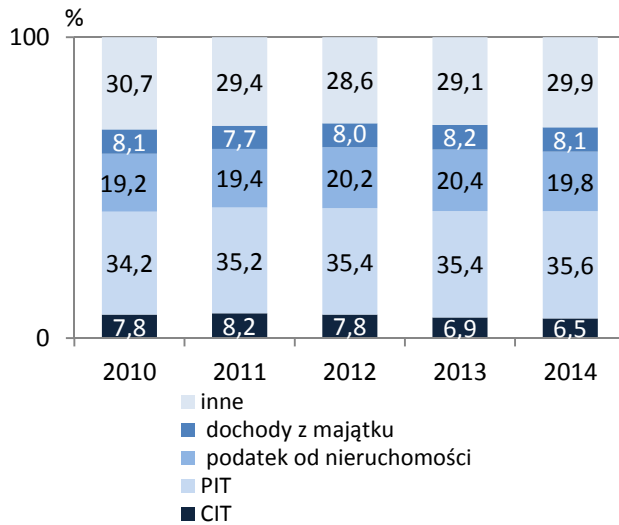
Tabl. 8. Dochody własne JST

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
WYKONANIE w mln zł					
Dochody własne	78 588,0	83 644,1	87 091,3	91 800,3	98 592,7
podatek dochodowy od osób prawnych (CIT)	6 121,7	6 876,9	6 800,6	6 300,1	6 440,5
podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT)	26 894,4	29 430,2	30 812,5	32 460,8	35 105,4
podatek rolny	989,4	1 062,3	1 545,9	1 665,2	1 653,5
podatek od nieruchomości	15 122,1	16 253,1	17 602,7	18 729,4	19 532,0
podatek leśny	165,3	187,8	226,7	227,8	209,3
podatek od środków transportowych	856,9	884,4	916,8	940,9	974,3
podatek od działalności gospodarczej osób fizycznych, opłacany w formie karty podatkowej	89,2	86,8	83,6	82,6	78,9
podatek od spadków i darowizn	291,8	273,5	285,4	255,5	261,6
podatek od czynności cywilnoprawnych	1 893,3	1 773,8	1 492,4	1 628,7	1 797,6
wpływy z opłaty skarbowej	508,9	490,2	485,5	488,8	501,4
wpływy z opłaty eksploatacyjnej	234,7	283,8	215,4	280,7	299,3
wpływy z opłaty targowej	205,9	209,9	200,5	187,3	191,0
dochody z majątku	6 353,5	6 452,2	6 945,3	7 563,3	7 994,1
pozostałe dochody	18 860,8	19 379,1	19 478,1	20 989,1	23 553,8
PLAN w mln zł					
Dochody własne	79 729,8	84 500,6	89 234,1	94 717,3	99 616,0
podatek dochodowy od osób prawnych (CIT)	5 882,2	6 555,0	6 820,5	6 444,3	6 330,8
podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT)	27 166,5	28 880,0	31 619,8	33 126,5	34 551,8
podatek rolny	1 022,9	1 093,1	1 571,8	1 684,8	1 695,7
podatek od nieruchomości	14 976,2	16 117,8	17 414,4	18 618,8	19 505,6
podatek leśny	168,4	184,9	221,4	227,6	216,4
podatek od środków transportowych	860,6	892,8	916,1	944,7	972,6
podatek od działalności gospodarczej osób fizycznych, opłacany w formie karty podatkowej	90,9	87,9	84,8	81,9	81,9
podatek od spadków i darowizn	276,7	281,6	263,6	274,3	268,1
podatek od czynności cywilnoprawnych	1 629,3	1 772,1	1 589,7	1 536,3	1 614,5
wpływy z opłaty skarbowej	540,0	531,2	509,3	492,9	514,9
wpływy z opłaty eksploatacyjne	239,9	285,4	245,8	295,0	318,0
wpływy z opłaty targowej	215,3	216,0	211,4	199,5	193,2
dochody z majątku	7 156,3	7 542,1	8 009,4	9 011,4	9 222,1

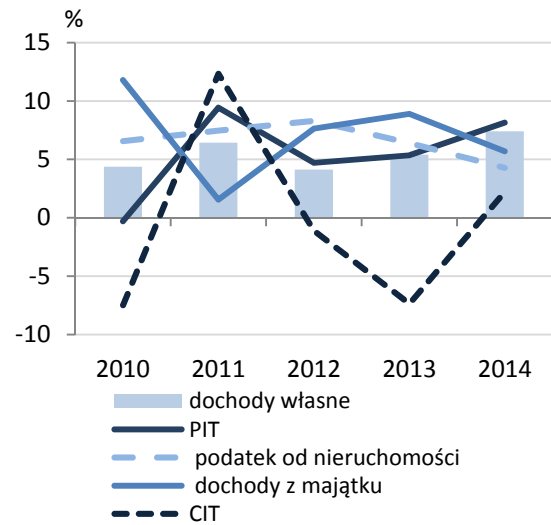
Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
pozostałe dochody	19 504,6	20 060,7	19 756,0	21 779,3	24 130,4
WSKAŹNIK WYKONANIA w %					
Dochody własne	98,6	99,0	97,6	96,9	99,0
podatek dochodowy od osób prawnych (CIT)	104,1	104,9	99,7	97,8	101,7
podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT)	99,0	101,9	97,4	98,0	101,6
podatek rolny	96,7	97,2	98,4	98,8	97,5
podatek od nieruchomości	101,0	100,8	101,1	100,6	100,1
podatek leśny	98,1	101,6	102,4	100,1	96,7
podatek od środków transportowych	99,6	99,1	100,1	99,6	100,2
podatek od działalności gospodarczej osób fizycznych, opłacany w formie karty podatkowej	98,1	98,7	98,6	100,9	96,3
podatek od spadków i darowizn	105,5	97,1	108,3	93,1	97,6
podatek od czynności cywilnoprawnych	116,2	100,1	93,9	106,0	111,3
wpływy z opłaty skarbowej	94,2	92,3	95,3	99,2	97,4
wpływy z opłaty eksploatacyjnej	97,8	99,5	87,7	95,2	94,1
wpływy z opłaty targowej	95,6	97,2	94,8	93,9	98,9
dochody z majątku	88,8	85,5	86,7	83,9	86,7
pozostałe dochody	96,7	96,6	98,6	96,4	97,6
ROK POPRZEDNI = 100					
Dochody własne	104,4	106,4	104,1	105,4	107,4
podatek dochodowy od osób prawnych (CIT)	92,5	112,3	98,9	92,6	102,2
podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT)	99,7	109,4	104,7	105,3	108,1
podatek rolny	79,9	107,4	145,5	107,7	99,3
podatek od nieruchomości	106,6	107,5	108,3	106,4	104,3
podatek leśny	90,5	113,7	120,7	100,5	91,9
podatek od środków transportowych	102,0	103,2	103,7	102,6	103,5
podatek od działalności gospodarczej osób fizycznych, opłacany w formie karty podatkowej	94,7	97,2	96,4	98,8	95,5
podatek od spadków i darowizn	96,7	93,7	104,3	89,5	102,4
podatek od czynności cywilnoprawnych	111,5	93,7	84,1	109,1	110,4
wpływy z opłaty skarbowej	98,0	96,3	99,0	100,7	102,6
wpływy z opłaty eksploatacyjnej	102,2	121,0	75,9	130,3	106,6
wpływy z opłaty targowej	92,5	102,0	95,5	93,4	102,0
dochody z majątku	111,8	101,6	107,6	108,9	105,7
pozostałe dochody	114,3	102,7	100,5	107,8	112,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.

Wykres 5. Struktura dochodów własnych JST

Wykres 6. Zmiana wybranych kategorii dochodów własnych (r/r)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.

W 2014 r. wpływy JST, z udziału w dochodach z podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT), wyniosły 35 105,4 mln zł. Największą część tej kwoty tj. 16 165,6 mln zł otrzymały miasta na prawach powiatu. Wpływy z udziału w podatku dochodowym od osób prawnych (CIT) wyniosły 6 440,5 mln zł, z tego 4 164,2 mln zł zostały przekazane województwom. Udział dochodów z PIT w dochodach ogółem JST stanowił 18,1%. Największą rolę pełnił on w budżetach miast na prawach powiatu, w których stanowił 23,7% ich dochodów ogółem. Udział dochodów z CIT w dochodach ogółem JST wyniósł 3,3%. Największą rolę pełnił on w budżetach województw, gdzie stanowił 23,5% całości ich dochodów.

Tabl. 9. Wpływy z podatków PIT i CIT w dochodach JST

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
DOCHODY WŁASNE w mln zł					
JST ogółem	78 588,0	83 644,1	87 091,3	91 800,3	98 592,7
gminy	32 264,4	34 489,9	36 522,9	38 546,0	41 710,7
miasta na prawach powiatu	34 283,8	35 951,8	37 407,6	40 058,8	42 894,0
powiaty	6 336,7	6 531,3	6 612,3	6 893,8	7 443,5
województwa	5 703,1	6 672,6	6 549,1	6 303,1	6 546,1
WPŁYWY Z CIT w mln zł					
JST ogółem	6 121,7	6 876,9	6 800,6	6 300,1	6 440,5
gminy	617,4	757,0	789,0	742,7	701,6
miasta na prawach powiatu	1 408,0	1 523,2	1 462,7	1 341,1	1 428,4
powiaty	128,2	158,9	163,7	154,3	146,3
województwa	3 968,2	4 437,8	4 385,3	4 062,0	4 164,2

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
WPŁYWY Z PIT w mln zł					
JST ogółem	26 894,4	29 430,2	30 812,5	32 460,8	35 105,4
gminy	10 080,3	11 339,8	12 077,2	12 823,8	13 982,7
miasta na prawach powiatu	13 134,9	13 997,4	14 409,1	15 069,6	16 165,6
powiaty	2 797,2	3 131,5	3 322,4	3 513,3	3 819,6
województwa	881,9	961,6	1 003,9	1 054,1	1 137,5
UDZIAŁ DOCHODÓW WŁASNYCH W DOCHODACH OGÓŁEM w %					
JST ogółem	48,3	48,8	49,1	50,0	50,7
gminy	44,6	45,5	46,6	48,2	49,3
miasta na prawach powiatu	63,6	63,2	61,1	62,4	62,8
powiaty	28,2	27,7	29,4	29,9	31,3
województwa	40,4	44,3	43,0	39,1	36,9
UDZIAŁ WPŁYWÓW Z CIT W DOCHODACH OGÓŁEM w %					
JST ogółem	3,8	4,0	3,8	3,4	3,3
gminy	0,9	1,0	1,0	0,9	0,8
miasta na prawach powiatu	2,6	2,7	2,4	2,1	2,1
powiaty	0,6	0,7	0,7	0,7	0,6
województwa	28,1	29,5	28,8	25,2	23,5
UDZIAŁ WPŁYWÓW Z PIT W DOCHODACH OGÓŁEM w %					
JST ogółem	16,5	17,2	17,4	17,7	18,1
gminy	14,3	15,0	15,4	16,0	16,5
miasta na prawach powiatu	24,4	24,6	23,5	23,5	23,7
powiaty	12,4	13,3	14,8	15,2	16,1
województwa	6,3	6,4	6,6	6,5	6,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.

II.1.2. Dotacje ogółem

W 2014 r. **dotacje ogółem** wyniosły **44 540,9** mln zł, co oznaczało wykonanie planu w 92,8% oraz wzrost o 10,2% w porównaniu z 2013 r. W strukturze wykonanych dochodów ogółem dotacje ogółem stanowiły 22,9%, z tego na **dotacje celowe** przypadało 14,9%, a 8,1% na **dotacje §§ 200 i 620**.

Tabl. 10. Dotacje ogółem JST

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
WYKONANIE w mln zł					
Dotacje ogółem	37 037,5	39 317,2	39 664,7	40 400,9	44 540,9
dotacje celowe	25 842,4	26 060,0	25 144,2	26 442,0	28 893,7
na zadania z zakresu adm. rządowej	16 828,6	16 535,9	16 711,6	16 861,1	17 951,2
inwestycyjne	664,1	610,6	590,6	604,4	873,2
na zadania własne	6 915,8	6 754,2	5 733,2	6 954,6	7 815,1
inwestycyjne	2 277,0	2 154,0	1 256,6	1 423,9	1 530,9
na zadania realizowane na podstawie porozumień z org. adm. rządowej	122,2	66,7	42,7	47,3	44,6
inwestycyjne	39,6	9,5	5,8	6,3	3,7
na zadania realizowane na podstawie porozumień między JST	1 292,0	1 230,7	1 268,0	1 451,1	1 577,0
inwestycyjne	482,2	364,9	355,0	535,3	667,2

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
z tytułu pomocy finansowej udzielanej między JST na dofinansowanie własnych zadań*	x	905,9	671,1	607,9	784,8
inwestycyjne	x	808,1	546,0	503,7	671,3
otrzymane z funduszy celowych	683,9	566,5	717,6	520,0	720,9
inwestycyjne	509,4	427,8	471,1	407,3	439,5
dotacje §§ 200 i 620	11 195,2	13 257,2	14 520,5	13 958,9	15 647,2
inwestycyjne § 620	8 366,1	10 026,1	11 232,0	10 512,2	12 196,0
PLAN w mln zł					
Dotacje ogółem	39 891,4	42 442,5	42 005,4	43 423,2	48 004,6
dotacje celowe	26 518,8	26 685,1	25 793,7	27 132,9	29 735,9
na zadania z zakresu adm. rządowej	17 005,3	16 720,0	17 029,9	17 242,4	18 281,6
inwestycyjne	684,7	665,9	687,0	737,9	950,3
na zadania własne	7 215,6	6 969,7	5 939,3	7 129,5	7 983,6
inwestycyjne	2 454,5	2 255,5	1 352,7	1 512,4	1 598,2
na zadania realizowane na podstawie porozumień z org. adm. rządowej	151,5	76,3	44,4	46,7	47,4
inwestycyjne	44,1	12,4	5,8	4,1	5,1
na zadania realizowane na podstawie porozumień między JST	1 384,1	1 289,7	1 322,7	1 512,1	1 800,0
inwestycyjne	574,8	422,7	402,0	580,2	860,2
z tytułu pomocy finansowej udzielanej między JST na dofinansowanie własnych zadań*	x	986,8	731,9	656,0	837,0
inwestycyjne	x	879,3	602,4	547,8	717,1
otrzymane z funduszy celowych	762,3	642,5	725,6	546,0	786,3
inwestycyjne	571,0	496,5	475,1	433,0	504,7
dotacje §§ 200 i 620	13 372,6	15 757,5	16 211,8	16 290,4	18 268,7
inwestycyjne § 620	10 147,3	12 029,7	12 441,6	12 296,6	14 169,7
WSKAŹNIK WYKONANIA w %					
Dotacje ogółem	92,8	92,6	94,4	93,0	92,8
dotacje celowe	97,4	97,7	97,5	97,5	97,2
na zadania z zakresu adm. rządowej	99,0	98,9	98,1	97,8	98,2
inwestycyjne	97,0	91,7	86,0	81,9	91,9
na zadania własne	95,8	96,9	96,5	97,5	97,9
inwestycyjne	92,8	95,5	92,9	94,2	95,8
na zadania realizowane na podstawie porozumień z org. adm. rządowej	80,6	87,4	96,3	101,4	94,2
inwestycyjne	89,8	77,1	99,7	152,1	73,0
na zadania realizowane na podstawie porozumień między JST	93,3	95,4	95,9	96,0	87,6
inwestycyjne	83,9	86,3	88,3	92,2	77,6
z tytułu pomocy finansowej udzielanej między JST na dofinansowanie własnych zadań*	x	91,8	91,7	92,7	93,8
inwestycyjne	x	91,9	90,6	91,9	93,6
otrzymane z funduszy celowych	89,7	88,2	98,9	95,2	91,7
inwestycyjne	89,2	86,2	99,2	94,1	87,1
dotacje §§ 200 i 620	83,7	84,1	89,6	85,7	85,7
inwestycyjne § 620	82,4	83,3	90,3	85,5	86,1

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
ROK POPRZEDNI = 100					
Dotacje ogółem	108,1	106,2	100,9	101,9	110,2
dotacje celowe	114,2	100,8	96,5	105,2	109,3
na zadania z zakresu adm. rządowej	115,4	98,3	101,1	100,9	106,5
inwestycyjne	166,9	91,9	96,7	102,3	144,5
na zadania własne	117,3	97,7	84,9	121,3	112,4
inwestycyjne	111,0	94,6	58,3	113,3	107,5
na zadania realizowane na podstawie porozumień z org. adm. rządowej	74,2	54,6	64,1	110,8	94,3
inwestycyjne	95,6	24,1	60,5	108,8	59,2
na zadania realizowane na podstawie porozumień między JST	100,5	95,3	103,0	114,4	108,7
inwestycyjne	109,1	75,7	97,3	150,8	124,6
z tytułu pomocy finansowej udzielanej między JST na dofinansowanie własnych zadań*		x	74,1	90,6	129,1
inwestycyjne		x	67,6	92,3	133,3
otrzymane z funduszy celowych	98,0	82,8	126,7	72,5	138,6
inwestycyjne	95,0	84,0	110,1	86,5	107,9
dotacje §§ 200 i 620	x	118,4	109,5	96,1	112,1
inwestycyjne § 620	x	119,8	112,0	93,6	116,0

* Kategoria ta pojawiła się w 2011 r. na skutek wyłączenia jej z dochodów własnych i przesunięcia do kategorii dotacje celowe.

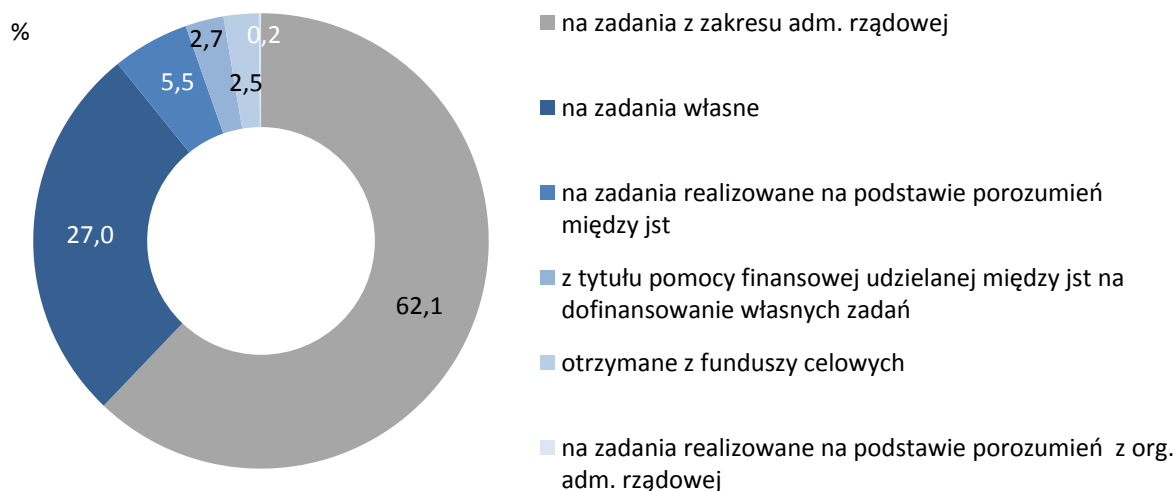
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.

W ramach dotacji celowych, najwięcej środków otrzymały JST na **zadania zlecone z zakresu administracji rządowej** 62,1% i na **zadania własne** 27,0%, pozostałe kategorie stanowiły 10,9% dotacji celowych.

W grupie dotacji celowych dla JST największy udział, bo 89,3%, stanowiły dotacje z budżetu państwa w kwocie 25 810,9 mln zł. W porównaniu z 2013 r. był to wzrost o 8,2%. Z tej kwoty na zadania z zakresu administracji rządowej przeznaczono 17 951,2 mln zł, tj. o 6,5% więcej niż w 2013 r. Na zadania własne przeznaczono 7 815,1 mln zł, tj. o 12,4% więcej w porównaniu z 2013 r., a na zadania realizowane na podstawie porozumień z organami administracji rządowej pozostałe 44,6 mln zł, tj. o 5,7% mniej niż w 2013 r. Dotacje celowe z budżetu państwa przeznaczone były na dofinansowanie zadań dotyczących m.in.: dróg samorządowych w ramach Narodowego Programu Przebudowy Dróg Lokalnych – Etap II Bezpieczeństwo – Dostępność – Rozwój, upowszechniania wychowania przedszkolnego, wspierania edukacji na obszarach wiejskich, wyrównywania szans edukacyjnych oraz zapewnienia kształcenia praktycznego, a także zadań z zakresu pomocy społecznej.

W 2013 r. zgodnie z art. 90u *ustawy o systemie oświaty* realizowane były przyjęte przez Radę Ministrów, programy rządowe z zakresu pomocy materialnej dla uczniów („wyprawka szkolna”, oraz zasiłki losowe na cele edukacyjne). W 2014 r. programy te były kontynuowane. W ramach dotacji celowych z budżetu państwa na zadania własne, z przeznaczeniem na realizację powyższych programów rządowych, JST otrzymały 89,8 mln zł, z czego 66,2 mln zł otrzymały gminy, a 23,5 mln zł miasta na prawach powiatu. W porównaniu z 2013 r. JST otrzymały o 9,9 mln zł mniej, przy czym gminy odnotowały spadek o 12,9%, a miasta na prawach powiatu o 0,3%.

Wykres 7. Struktura otrzymanych przez JST dotacji celowych

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.

II.1.3. Subwencja ogólna

W 2014 r. **subwencja ogólna** wyniosła 51 203,6 mln zł i była mniejsza o 0,1% w odniesieniu do 2013 r. Plan został wykonany w 100,0%. Największą składową subwencji ogólnej wynoszącą 77,1% stanowiła **część oświatowa** w kwocie 39 499,6 mln zł, z czego gminy otrzymały 18 264,7 mln zł, powiaty 7 888,4 mln zł, miasta na prawach powiatu 12 628,2 mln zł, a województwa 718,4 mln zł.

Tabl. 11. Subwencja ogólna JST

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
WYKONANIE w mln zł					
Subwencja ogólna	47 171,1	48 347,9	50 657,6	51 257,1	51 203,6
część wyrównawcza	9 064,6	8 640,5	8 692,7	8 974,0	8 804,4
część oświatowa	35 009,6	36 924,7	39 161,1	39 509,2	39 499,6
część rekompensująca	14,0	15,6	14,7	14,5	14,2
część równoważąca	1 587,6	1 577,8	1 534,8	1 527,3	1 530,6
część regionalna	955,6	627,9	687,2	735,3	914,7
uzupełnienie subwencji ogólnej	539,5	561,3	567,0	496,7	440,1
PLAN w mln zł					
Subwencja ogólna	47 168,1	48 337,0	50 602,3	51 195,0	51 188,7
część wyrównawcza	9 065,3	8 642,7	8 693,3	8 974,2	8 804,4
część oświatowa	35 010,6	36 923,7	39 155,1	39 507,7	39 499,9
część rekompensująca	14,0	14,6	14,7	14,4	14,3
część równoważąca	1 587,6	1 578,1	1 535,1	1 527,3	1 530,6
część regionalna	955,6	627,9	687,2	735,3	914,7
uzupełnienie subwencji ogólnej	534,9	550,0	516,9	436,2	424,8
WSKAŹNIK WYKONANIA w %					
Subwencja ogólna	100,0	100,0	100,1	100,1	100,0
część wyrównawcza	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
część oświatowa	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
część rekompensująca	100,0	107,1	100,0	101,1	99,7
część równoważąca	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
część regionalna	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
uzupełnienie subwencji ogólnej	100,9	102,0	109,7	113,9	103,6
ROK POPRZEDNI = 100					
Subwencja ogólna	104,1	102,5	104,8	101,2	99,9
część wyrównawcza	102,6	95,3	100,6	103,2	98,1
część oświatowa	104,8	105,5	106,1	100,9	100,0
część rekompensująca	117,7	111,4	94,3	98,6	97,7
część równoważąca	97,2	99,4	97,3	99,5	100,2
część regionalna	107,3	65,7	109,4	107,0	124,4
uzupełnienie subwencji ogólnej	102,2	104,0	101,0	87,6	88,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.

W latach 2010-2013 część oświatowa subwencji ogólnej dla JST rosła z każdym kolejnym rokiem, co wiązało się głównie z podwyżkami wynagrodzeń oraz zmianami w strukturze zatrudnienia nauczycieli. W 2014 r. część oświatowa utrzymała się na poziomie roku 2013. Część wyrównawcza subwencji ogólnej zmniejszyła się o 1,9%, a część równoważąca zwiększyła się o 0,2%.

II.1.4. Środki na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych

W 2014 r. przekazane JST środki na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów realizowanych ze środków funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności UE oraz na finansowanie i współfinansowanie programów ze środków bezzwrotnych pochodzących z Unii Europejskiej oraz na realizację płatności, których źródłem jest budżet środków europejskich, wyniosły 18 168,8 mln zł. Kwota ta była wyższa o 13,5% niż w 2013 r. i stanowiła 85,2% planu. Środki te stanowiły 9,3% dochodów ogółem JST, tj. o 0,6 p. proc. więcej niż w 2013 r. Na powyższą kwotę składały się: środki Unii Europejskiej w wysokości 1 416,2 mln zł, co oznaczało wykonanie planu w 85,5%; płatności z budżetu środków europejskich w wysokości 14 771,8 mln zł, tj. 85,3% planowanej kwoty oraz środki z budżetu państwa lub inne na współfinansowanie programów i projektów z udziałem środków unijnych w wysokości 1 980,8 mln zł, co stanowiło 87,4% planowanej kwoty.

Tabl. 12. Środki na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych

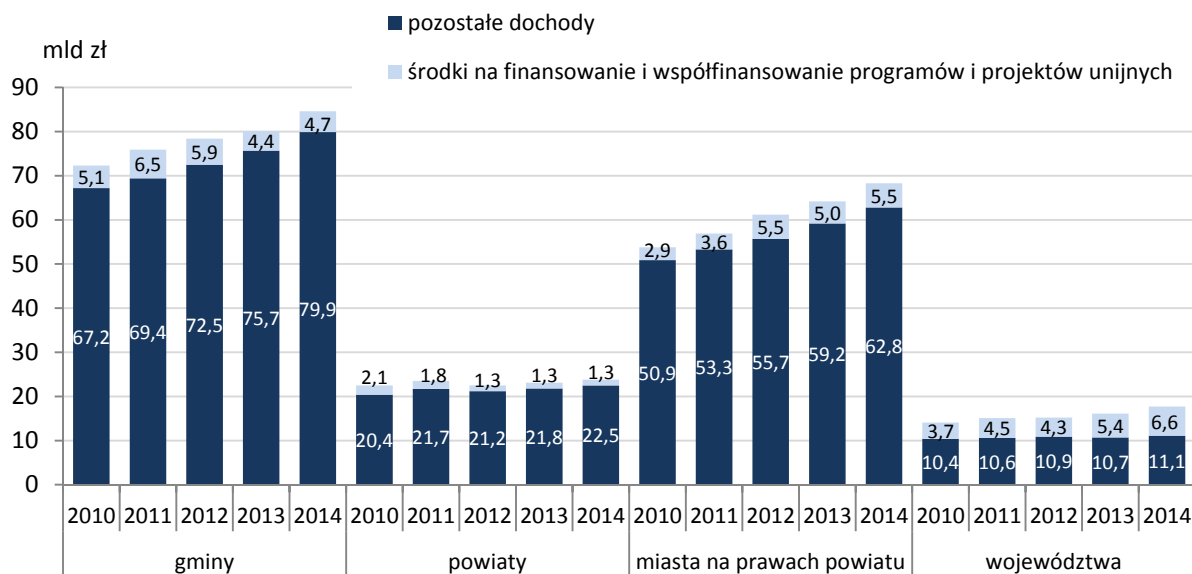
Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
WYKONANIE w mln zł					
Ogółem	13 793,4	16 344,9	17 078,4	16 012,9	18 168,8
środki z UE na finansowanie programów i projektów unijnych	1 779,5	1 778,3	1 700,7	1 500,4	1 416,2
środki z budżetu państwa lub inne na współfinansowanie programów i projektów unijnych	1 484,6	1 699,0	1 786,3	1 849,3	1 980,8
płatności z budżetu środków europejskich (od 1 stycznia 2011 r.)	10 529,2	12 857,6	13 591,4	12 663,1	14 771,8
PLAN w mln zł					
Ogółem	16 888,4	19 782,1	19 271,2	18 793,3	21 324,9
środki z UE na finansowanie programów i projektów unijnych	2 474,5	2 246,2	1 982,3	1 710,9	1 657,1
środki z budżetu państwa lub inne na współfinansowanie programów i projektów unijnych	1 730,6	2 014,6	2 110,4	2 112,6	2 347,7

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
płatności z budżetu środków europejskich (od 1 stycznia 2011 r.)	12 683,3	15 521,3	15 178,6	14 969,7	17 320,1
WSKAŹNIK WYKONANIA w %					
Ogółem	81,7	82,6	88,6	85,2	85,2
środki z UE na finansowanie programów i projektów unijnych	71,9	79,6	85,8	87,7	85,5
środki z budżetu państwa lub inne na współfinansowanie programów i projektów unijnych	85,8	84,3	84,6	87,5	84,4
płatności z budżetu środków europejskich (od 1 stycznia 2011 r.)	83,0	82,8	89,5	84,6	85,3
ROK POPRZEDNI = 100					
Ogółem	x	118,5	104,5	93,8	113,5
środki z UE na finansowanie programów i projektów unijnych	13,4	100,5	95,6	88,2	94,4
środki z budżetu państwa lub inne na współfinansowanie programów i projektów unijnych	121,6	114,4	105,1	103,5	107,1
płatności z budżetu środków europejskich (od 1 stycznia 2011 r.)	x	122,1	105,7	93,2	116,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.

Najmniejszy udział środków na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych w łącznych dochodach poszczególnych szczebli JST wystąpił w dochodach gmin i powiatów, gdzie stanowił 5,6%, a największy, bo 37,2% w województwach. W miastach na prawach powiatu udział ten stanowił 8,1%. W porównaniu z rokiem 2013 udziały środków na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych w dochodach ogółem zwiększyły się: dla gmin o 0,2 p. proc., dla powiatów o 0,1 p. proc., dla miast na prawach powiatu o 0,3 p. proc., a dla województw o 3,7 p. proc.

Wykres 8. Środki na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych oraz pozostałe dochody JST

Źródło: dane Ministerstwa Finansów.

Tabl. 13. Otrzymane środki na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych w 2014 r. według szczebli JST

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
OTRZYMANE ŚRODKI NA PROJEKTY I PROGRAMY UE w mln zł					
JST ogółem	13 793,4	16 344,9	17 078,4	16 012,9	18 168,8
gminy	5 069,1	6 458,8	5 873,0	4 359,5	4 695,1
miasta na prawach powiatu	2 945,6	3 591,7	5 524,4	5 000,5	5 531,4
powiaty	2 092,9	1 842,5	1 341,3	1 257,9	1 341,7
województwa	3 685,7	4 451,9	4 339,7	5 395,0	6 600,6
OTRZYMANE ŚRODKI NA PROJEKTY I PROGRAMY UE w odsetkach					
JST ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
gminy	36,7	39,5	34,4	27,2	25,8
miasta na prawach powiatu	21,4	22,0	32,3	31,2	30,5
powiaty	15,2	11,3	7,9	7,9	7,4
województwa	26,7	27,2	25,4	33,7	36,3
DOCHODY OGÓŁEM w mln zł					
JST ogółem	162 796,6	171 309,1	177 413,5	183 458,3	194 337,2
gminy	72 310,5	75 830,7	78 407,5	80 043,4	84 549,0
miasta na prawach powiatu	53 885,6	56 859,8	61 247,0	64 216,6	68 259,8
powiaty	22 496,5	23 551,6	22 522,9	23 077,6	23 782,8
województwa	14 104,0	15 067,1	15 236,1	16 120,7	17 745,6
UDZIAŁ FINANSOWANIA I WSPÓLFINANSOWANIA PROGRAMÓW I PROJEKTÓW UE W DOCHODACH OGÓŁEM w %					
JST ogółem	8,5	9,5	9,6	8,7	9,3
gminy	7,0	8,5	7,5	5,4	5,6
miasta na prawach powiatu	5,5	6,3	9,0	7,8	8,1
powiaty	9,3	3,3	6,0	5,5	5,6
województwa	26,1	29,6	28,5	33,5	37,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.

II.2. WYDATKI JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

II.2.1. Wydatki ogółem

W 2014 r. **wydatki ogółem** JST wyniosły 196 754,2 mln zł, tj. o 7,0% więcej niż w 2013 r., a plan został wykonany w 93,0%. W strukturze wydatków JST w 2014 r. **wydatki bieżące** w kwocie 155 403,9 mln zł stanowiły 79,0%, zaś **wydatki majątkowe** w kwocie 41 350,2 mln zł stanowiły 21,0% wydatków ogółem. W 2014 r. **wydatki bieżące** JST wzrosły o 4,4% i były na poziomie średniego wzrostu tej kategorii z lat 2010-2013, który wynosił 4,5%. **Wydatki majątkowe**, w porównaniu z poprzednim rokiem, zwiększyły się o 18,1%. W analizowanym przedziale lat 2010-2013 wydatki majątkowe malały średnio o 4,8%. W 2014 r. plan wydatków bieżących zrealizowano w 95,4%, a plan wydatków majątkowych w 85,1%.

Tabl. 14. Wydatki według szczebli JST

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
WYKONANIE w mln zł					
JST ogółem	177 766,2	181 594,7	180 459,3	183 838,6	196 754,2
gminy	79 740,6	79 686,9	78 491,4	79 442,5	85 070,1
miasta na prawach powiatu	58 954,1	61 510,5	63 730,8	64 952,6	69 661,4
powiaty	23 826,4	24 058,8	22 476,5	22 916,5	23 784,3
województwa	15 245,0	16 338,6	15 760,5	16 527,0	18 238,3
PLAN w mln zł					
JST ogółem	192 547,4	194 840,7	193 274,8	198 157,7	211 512,0
gminy	86 826,3	86 102,5	84 575,1	85 948,0	91 544,1
miasta na prawach powiatu	63 502,7	65 670,1	67 754,7	69 568,7	74 316,8
powiaty	25 352,3	25 430,2	23 748,8	24 335,7	25 206,9
województwa	16 866,2	17 637,9	17 196,1	18 305,3	20 444,3
WSKAŹNIK WYKONANIA w %					
JST ogółem	92,3	93,2	93,4	92,8	93,0
gminy	91,8	92,5	92,8	92,4	92,9
miasta na prawach powiatu	92,8	93,7	94,1	93,4	93,7
powiaty	94,0	94,6	94,6	94,2	94,4
województwa	90,4	92,6	91,7	90,3	89,2
ROK POPRZEDNI = 100					
JST ogółem	105,9	102,2	99,4	101,9	107,0
gminy	113,9	99,9	98,5	101,2	107,1
miasta na prawach powiatu	104,9	104,3	103,6	101,9	107,2
powiaty	112,6	101,0	93,4	102,0	103,8
województwa	74,5	107,2	96,5	104,9	110,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.

Wydatki gmin wyniosły 85 070,1 mln zł, co oznaczało wzrost o 7,1% w porównaniu do roku poprzedniego, a plan wydatków został wykonany w 92,9%. Wydatki miast na prawach powiatu w kwocie 69 661,4 mln zł stanowiły 93,7% planowanej kwoty. W porównaniu z 2013 r. były o 7,2% wyższe. Powiaty wykonały wydatki w kwocie 23 784,3 mln zł, co oznaczało wzrost o 3,8%. Ich plan został wykonany w 94,4%. Wydatki województw wyniosły 18 238,3 mln zł i były wyższe o 10,4%, a wskaźnik wykonania planu osiągnął wartość 89,2%.

Tabl. 15. Wydatki ogółem JST

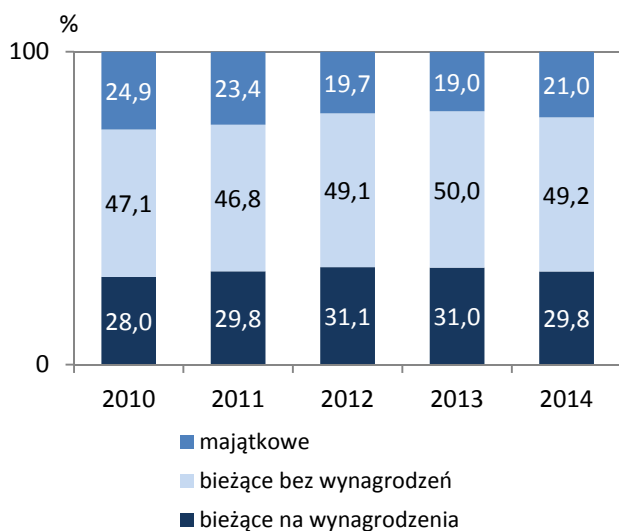
Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
WYKONANIE w mln zł					
Wydatki ogółem	177 766,2	181 594,7	180 459,3	183 838,6	196 754,2
wydatki bieżące	133 516,9	139 160,6	144 842,8	148 831,9	155 403,9
na wynagrodzenia	49 743,4	54 135,1	56 148,9	56 973,2	58 534,7
osobowe	44 925,6	48 816,3	50 711,8	51 440,4	52 917,3
pochodne od wynagrodzeń	8 165,4	8 858,4	10 068,8	10 462,0	10 763,5
dotacje	14 044,0	13 511,1	14 237,5	14 867,9	15 842,1
na obsługę długu	1 851,5	2 711,4	3 489,5	2 833,5	2 439,7
z tytułu udzielania poręczeń i gwarancji	86,1	78,8	60,6	53,6	48,4

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
świadczenia na rzecz osób fizycznych	16 515,2	15 983,5	16 219,1	16 782,5	17 141,1
pozostałe wydatki	43 111,2	43 882,4	44 618,3	46 859,1	50 634,4
wydatki majątkowe	44 249,2	42 434,2	35 616,5	35 006,7	41 350,2
inwestycyjne	43 281,7	41 188,2	34 401,1	33 497,4	39 922,8
PLAN w mln zł					
Wydatki ogółem	192 547,4	194 840,7	193 274,8	198 157,7	211 512,0
wydatki bieżące	139 820,0	145 356,9	151 108,5	156 884,5	162 943,9
na wynagrodzenia	50 596,9	54 986,4	57 062,0	57 931,0	59 405,0
osobowe	45 593,7	49 482,6	51 429,9	52 203,1	53 599,3
pochodne od wynagrodzeń	8 461,9	9 170,5	10 351,3	10 823,3	11 107,3
dotacje	14 443,9	13 853,5	14 635,6	15 285,7	16 251,1
na obsługę długu	2 332,5	2 996,3	3 696,9	3 364,5	2 767,1
z tytułu udzielania poręczeń i gwarancji	397,9	344,0	281,5	294,6	234,2
świadczenia na rzecz osób fizycznych	16 895,5	16 326,5	16 695,9	17 254,7	17 635,4
pozostałe wydatki	46 691,4	47 679,7	48 385,2	51 930,8	55 544,0
wydatki majątkowe	52 727,4	49 483,8	42 166,2	41 273,2	48 568,1
inwestycyjne	51 646,1	48 143,0	40 817,1	39 670,4	47 074,2
WSKAŹNIK WYKONANIA w %					
Wydatki ogółem	92,3	93,2	93,4	92,8	93,0
wydatki bieżące	95,5	95,7	95,9	94,9	95,4
na wynagrodzenia	98,3	98,5	98,4	98,3	98,5
osobowe	98,5	98,7	98,6	98,5	98,7
pochodne od wynagrodzeń	96,5	96,6	97,3	96,7	96,9
dotacje	97,2	97,5	97,3	97,3	97,5
na obsługę długu	79,4	90,5	94,4	84,2	88,2
z tytułu udzielania poręczeń i gwarancji	21,6	22,9	21,5	18,2	20,7
świadczenia na rzecz osób fizycznych	97,7	97,9	97,1	97,3	97,2
pozostałe wydatki	92,3	92,0	92,2	90,2	91,2
wydatki majątkowe	83,9	85,8	84,5	84,8	85,1
inwestycyjne	83,8	85,6	84,3	84,4	84,8
ROK POPRZEDNI = 100					
Wydatki ogółem	105,9	102,2	99,4	101,9	107,0
wydatki bieżące	107,1	104,2	104,1	102,8	104,4
na wynagrodzenia	107,9	108,8	103,7	101,5	102,7
osobowe	107,4	108,7	103,9	101,4	102,9
pochodne od wynagrodzeń	107,3	108,5	113,7	103,9	102,9
dotacje	91,9	96,2	105,4	104,4	106,6
na obsługę długu	132,2	146,4	128,7	81,2	86,1
z tytułu udzielania poręczeń i gwarancji	116,0	91,4	77,0	88,5	90,2
świadczenia na rzecz osób fizycznych	113,3	96,8	101,5	103,5	102,1
pozostałe wydatki	108,7	101,8	101,7	105,0	108,1
wydatki majątkowe	102,6	95,9	83,9	98,3	118,1
inwestycyjne	104,0	95,2	83,5	97,4	119,2

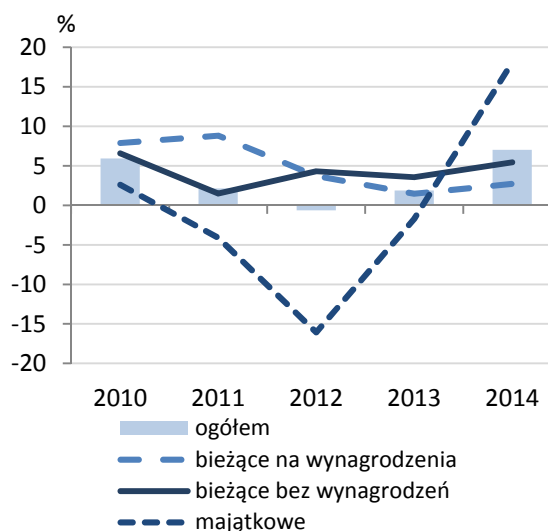
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.

Od 2013 r. wykonane przez JST wydatki ogółem wykazują tendencję wzrostową. W 2014 r. wzrosły one o 7,0%, a w 2013 r. o 1,9%. Przy średniej z lat 2010-2013 na poziomie 2,4%. Wydatki bieżące na wynagrodzenia w 2014 r. wzrosły o 2,7%. Ich wzrost był wolniejszy niż średni wzrost w latach 2010-2013, który wynosił 5,6%. W porównaniu do 2013 r. znacznie wzrosły wydatki inwestycyjne JST. W 2014 r. wzrosły one o 19,2%, przy odnotowanym średnim spadku o 5,0% w latach 2010-2013.

Wykres 9. Wydatki bieżące i majątkowe w budżetach JST

Wykres 10. Zmiana wybranych kategorii wydatkowych JST (r/r)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.

Najwyższy wzrost wydatków bieżących odnotowano w gminach – o 5,0% oraz w miastach na prawach powiatu – o 4,9%, a najniższy w powiatach – o 1,1% oraz w województwach – o 4,3%.

Udział wydatków bieżących w wydatkach ogółem stanowił 79,0%. W porównaniu do 2013 r. udział ten zmniejszył się o 2,0 p. proc. Najwyższy udział wydatków bieżących w wydatkach ogółem zaobserwowano w powiatach, gdzie stanowił on 85,3%. Najniższy udział wydatków bieżących w wydatkach ogółem stanowiący 57,0% był w województwach. W gminach udział tej kategorii wydatków stanowił 81,8%, a w miastach na prawach powiatu 79,1% ogółu wydatków.

Największą część wydatków bieżących JST, tj. 44,6%, przeznaczono na wynagrodzenia wraz z pochodnymi. Kategorią wydatków bieżących o największym wzroście, w porównaniu do 2013 r. były dotacje. W 2014 r. wynosiły one 15 842,1 mln zł, co stanowiło wzrost o 6,6%.

Wydatki majątkowe JST wyniosły 41 350,2 mln zł, co stanowiło 85,1% zaplanowanej kwoty. W porównaniu z rokiem 2013 wydatki te wzrosły o 18,1%. Największy wzrost, bo o 22,4% miał miejsce w powiatach, a najmniejszy, bo o 17,2% w miastach na prawach powiatu. W województwach wydatki majątkowe wzrosły o 19,6%, a w gminach o 17,3%. W strukturze wydatków ogółem według poszczególnych szczebli JST, najwyższy udział wydatków majątkowych, bo 43,0%, odnotowano w województwach.

II.2.2. Wydatki JST na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych

W 2014 r. wydatki JST na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych wyniosły 23 305,4 mln zł, co oznaczało ich wzrost o 16,2%. Wykonanie stanowiło 83,7% planu

rocznego. Na finansowanie programów i projektów unijnych ze środków unijnych, JST wydatkowały 1 371,6 mln zł, tj. 84,0% kwoty planu. Wydatki, których źródłem był budżet środków europejskich, wyniosły 14 074,9 mln zł (84,5% planu rocznego), zaś wydatki na współfinansowanie programów i projektów unijnych, stanowiące krajowy wkład publiczny, wyniosły 7 858,9 mln zł, co stanowiło 82,2% zaplanowanej kwoty.

Tabl. 16. Wydatki JST na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych

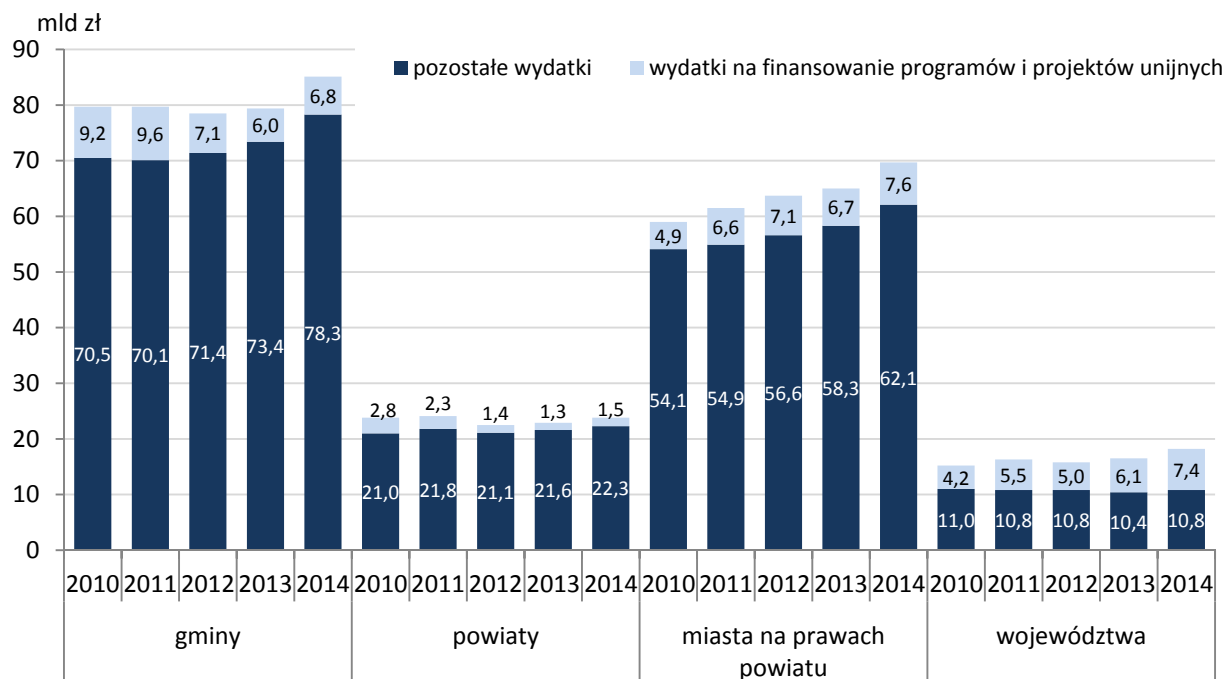
Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
WYKONANIE w mln zł					
Ogółem	20 975,4	24 046,2	20 658,3	20 060,3	23 305,4
na finansowanie programów i projektów unijnych ze środków UE	2 040,2	1 785,6	1 427,3	1 252,7	1 371,6
na współfinansowanie programów i projektów unijnych stanowiące krajowy wkład publiczny	8 199,4	9 111,0	7 502,8	7 097,3	7 858,9
na finansowanie wydatków z budżetu środków europejskich (od 1 stycznia 2011 r.)	10 735,8	13 149,6	11 728,2	11 710,3	14 074,9
PLAN w mln zł					
Ogółem	25 190,7	28 366,9	24 677,7	24 119,8	27 852,6
na finansowanie programów i projektów unijnych ze środków UE	2 664,8	2 080,4	1 674,0	1 483,1	1 631,9
na współfinansowanie programów i projektów unijnych stanowiące krajowy wkład publiczny	9 832,8	10 756,6	9 106,5	8 457,0	9 557,7
na finansowanie wydatków z budżetu środków europejskich (od 1 stycznia 2011 r.)	12 693,1	15 529,9	13 897,2	14 179,7	16 663,0
WSKAŹNIK WYKONANIA w %					
Ogółem	83,3	84,8	83,7	83,2	83,7
na finansowanie programów i projektów unijnych ze środków UE	76,6	85,8	85,3	84,5	84,1
na współfinansowanie programów i projektów unijnych stanowiące krajowy wkład publiczny	83,4	87,7	82,4	83,9	82,2
na finansowanie wydatków z budżetu środków europejskich (od 1 stycznia 2011 r.)	84,6	84,7	84,4	82,6	84,5
ROK POPRZEDNI = 100					
Ogółem	118,9	114,6	85,9	97,1	116,2
na finansowanie programów i projektów unijnych ze środków UE	15,7	87,5	79,9	87,8	109,5
na współfinansowanie programów i projektów unijnych stanowiące krajowy wkład publiczny	178,7	111,1	82,3	94,6	110,7
na finansowanie wydatków z budżetu środków europejskich (od 1 stycznia 2011 r.)	-	122,5	89,2	99,8	120,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.

W 2014 r. w kategorii wydatków na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych, największy udział, bo 32,5%, miały miasta na prawach powiatu, a najmniejszy, bo 6,6% powiaty. Udział województw wyniósł 31,8%, a udział gmin – 29,1%.

Największy udział wydatków na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych w wydatkach ogółem, zaobserwowano w województwach. Stanowił on 40,7%. W miastach na prawach powiatu udział tych wydatków stanowił 10,9% wydatków ogółem. W gminach udział ten wyniósł 8,0%, a najmniej, bo 6,5%, w powiatach.

Wykres 11. Wydatki na finansowanie programów i projektów unijnych oraz pozostałe wydatki JST

Źródło: dane Ministerstwa Finansów.

Tabl. 17. Wydatki JST na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów unijnych w 2014 r.

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
WYDANE ŚRODKI NA PROJEKTY I PROGRAMY UE w mln zł					
JST ogółem	20 975,4	24 046,2	20 658,3	20 060,3	23 305,4
gminy	9 211,5	9 634,5	7 138,5	6 002,6	6 772,9
miasta na prawach powiatu	4 852,9	6 595,9	7 140,0	6 663,0	7 576,6
powiaty	2 755,9	2 326,8	1 397,6	1 323,6	1 537,2
województwa	4 155,2	5 489,0	4 982,3	6 071,1	7 418,7
WYDANE ŚRODKI NA PROJEKTY I PROGRAMY UE w odsetkach					
JST ogółem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
gminy	43,9	40,1	34,6	29,9	29,1
miasta na prawach powiatu	23,1	27,4	34,6	33,2	32,5
powiaty	13,2	9,7	6,7	6,6	6,6
województwa	19,8	22,8	24,1	30,3	31,8
WYDATKI OGÓŁEM w mln zł					
JST ogółem	177 766,2	181 594,7	180 459,3	183 838,6	196 754,2
gminy	79 740,6	79 686,9	78 491,4	79 442,5	85 070,1
miasta na prawach powiatu	58 954,1	61 510,5	63 730,8	64 952,6	69 661,4
powiaty	23 826,4	24 058,8	22 476,5	22 916,5	23 784,3
województwa	15 245,0	16 338,6	15 760,5	16 527,0	18 238,3

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
UDZIAŁ FINANSOWANIA I WSPÓLFINANSOWANIA PROGRAMÓW I PROJEKTÓW UE W WYDATKACH OGÓŁEM w %					
JST ogółem	11,8	13,2	11,4	10,9	11,8
gminy	11,6	12,1	9,1	7,6	8,0
miasta na prawach powiatu	8,2	10,7	11,2	10,3	10,9
powiaty	11,6	9,7	6,2	5,8	6,5
województwa	27,3	33,6	31,6	36,7	40,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.

Największą pozycję w wydatkach JST na finansowanie i współfinansowanie programów i projektów realizowanych z udziałem środków Unii Europejskiej stanowiły środki wydane w dziale „Transport i łączność” – 41,0%. Drugą i trzecią pozycją były wydatki w działach: „Gospodarka komunalna i ochrona środowiska” – 9,9% oraz „Rolnictwo i łowiectwo” – 8,7%.

II.3. WYNIK BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

Wszystkie szczeble JST zamknęły rok budżetowy 2014 deficytem w wysokości 2 417,0 mln zł. Kwota ta stanowiła 19,0% zaplanowanej wielkości. W gminach deficyt wynosił 521,2 mln zł, w miastach na prawach powiatu – 1 401,6 mln zł, w powiatach – 1,5 mln zł, a w województwach – 492,7 mln zł. Relacja deficytu JST do dochodów ogółem wyniosła 1,2%. W gminach relacja ta wyniosła 0,6%, w miastach na prawach powiatu 2,1%, a w województwach 2,8%. Relacja deficytu do dochodów w powiatach była mniejsza od 0,0%.

Tabl. 18. Wynik finansowy JST

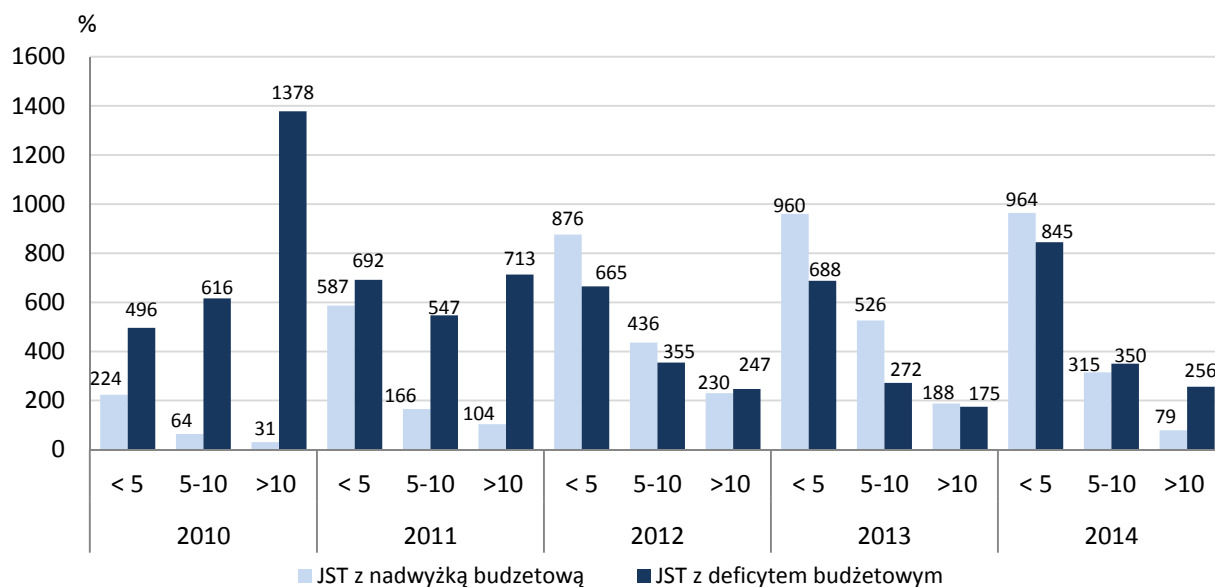
Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
w mln zł					
JST ogółem	-14 969,6	-10 285,6	-3 045,8	-380,4	-2 417,0
gminy	-7 430,1	-3 856,2	-83,9	600,9	-521,2
miasta na prawach powiatu	-5 068,6	-4 650,7	-2 483,8	-736,0	-1 401,6
powiaty	-1 329,9	-507,2	46,4	161,0	-1,5
województwa	-1 141,0	-1 271,5	-524,4	-406,3	-492,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.

Rok 2014 dla 1 451 jednostek samorządu terytorialnego tj. 51,7% wszystkich JST zamknął się deficytem na kwotę 6 072,7 mln zł. Nadwyżkę w wysokości 3 655,7 mln zł wykazało 1 358 jednostek samorządu terytorialnego tj. 48,3% JST. W 256 jednostkach tj. 9,1% deficyt przekraczał 10% dochodów, a w 79 jednostkach tj. 2,8% wszystkich JST, nadwyżka przekraczała 10% dochodów.

Dla porównania, nadwyżkę budżetową w 2013 r. osiągnięto w 1 674 jednostkach samorządu terytorialnego (59,6%) JST, z czego w 188 jednostkach (6,7%) JST wskaźnik ten był wyższy niż 10%. Deficyt wystąpił w 1 135 jednostkach, tj. 40,4% wszystkich samorządów. W 175 jednostkach tj. 6,2% JST deficyt przekraczał 10% dochodów.

Wykres 12. Liczba JST według relacji wyniku finansowego do wykonanych dochodów

Źródło: dane Ministerstwa Finansów.

Tabl. 19. Liczba JST z nadwyżką i deficytem budżetowym

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
LICZBA JST z nadwyżką budżetową					
gminy	261	720	1 340	1 436	1 163
miasta na prawach powiatu	6	10	22	30	18
powiaty	51	127	178	200	169
województwa	1	0	2	8	8
LICZBA JST z deficytem budżetowym					
gminy	2 153	1 694	1 074	977	1 250
miasta na prawach powiatu	59	55	43	36	48
powiaty	263	187	136	114	145
województwa	15	16	14	8	8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.

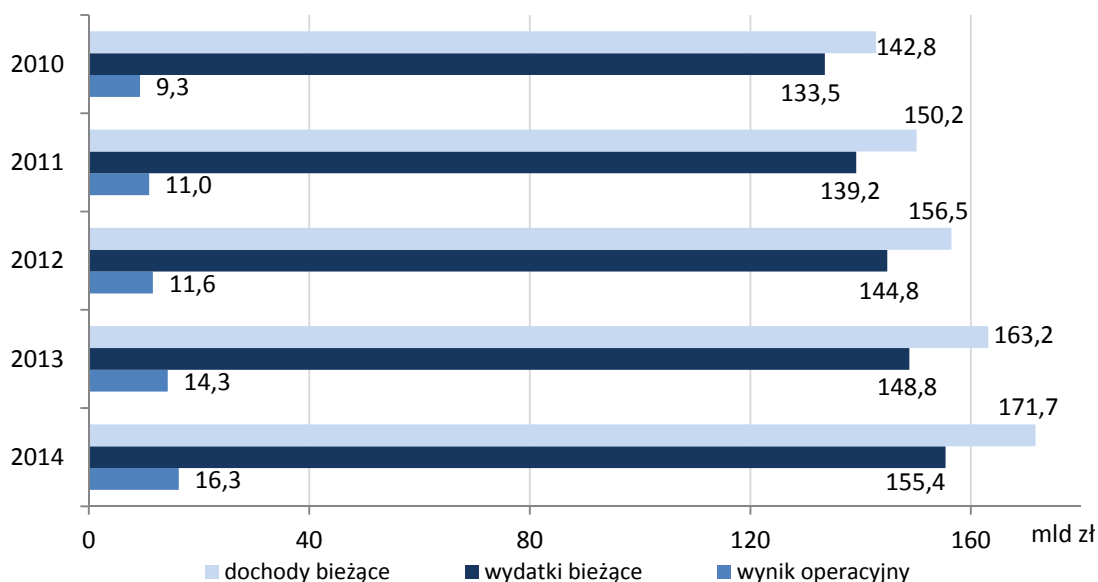
WYNIK CAŁKOWITY, OPERACYJNY I PIERWOTNY BUDŻETÓW JST

Wynik sektora finansów publicznych, zgodnie z *ustawą z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych*, zdefiniowany został w ten sposób, że dodatnia różnica między dochodami publicznymi, a wydatkami publicznymi ustalona dla okresu rozliczeniowego (zasadniczo rocznego) stanowi nadwyżkę sektora finansów publicznych, zaś ujemna różnica jest deficytem. W celu pogłębionej analizy wybranych aspektów gospodarki finansowej JST z tego całkowitego wyniku wyodrębniane są dodatkowe miary wyników cząstkowych.

Wynik operacyjny budżetów JST jest różnicą pomiędzy dochodami bieżącymi a wydatkami bieżącymi. W sytuacji, gdy dochody bieżące JST są wyższe niż wydatki bieżące, występuje tzw. nadwyżka operacyjna. W przeciwnym wypadku mamy do czynienia z deficytem operacyjnym. Jednostka samorządu terytorialnego, która wypracowuje nadwyżkę operacyjną, może pokryć wydatki związane z bieżącym funkcjonowaniem dochodami bieżącymi, regulować spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań oraz realizować nowe inwestycje. Wystąpienie deficytu operacyjnego wskazuje na to, że wydatki bieżące realizowane są na poziomie przekraczającym możliwości finansowe JST, co odbywa się kosztem sprzedaży majątku jednostki lub przez zaciąganie nowych zobowiązań¹³.

Wynik pierwotny to wynik budżetu bez uwzględniania w wydatkach kosztów obsługi zadłużenia. Obliczany jest on poprzez odjęcie od dochodów ogółem wydatków bez wydatków bieżących z tytułu odsetek¹⁴. Wysokość wyniku pierwotnego obrazuje efekt bieżącej polityki fiskalnej, nieobciążonej kosztami powstałymi na skutek skumulowanego zadłużenia.

Wykres 13. Wynik operacyjny budżetów JST

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.

¹³ Por. Ministerstwo Finansów, *Nadwyżka operacyjna w jednostkach samorządu terytorialnego w latach 2011-2013*, Warszawa 2014.

¹⁴ Tj. paragrafów: 801, 802, 806-809, 811-814, Ministerstwo Finansów, *Wskaźniki do oceny sytuacji finansowej jednostek samorządu terytorialnego w latach 2010-2012*, Warszawa 2014, s. 5.

Tabl. 20. Różne miary wyniku budżetów JST i ich relacji do dochodów ogółem

Wynik budżetów	2010	2011	2012	2013	2014
JST OGÓŁEM					
w mln zł					
całkowity	-14 969,6	-10 285,6	-3 045,8	-380,4	-2 417,0
operacyjny	9 283,8	10 994,0	11 625,7	14 336,8	16 317,6
pierwotny	-13 030,9	-7 495,5	504,4	2 506,7	22,8
w %					
całkowity	-9,2	-6,0	-1,7	-0,2	-1,2
operacyjny	5,7	6,4	6,6	7,8	8,4
pierwotny	-8,0	-4,4	0,3	1,4	0,0
GMINY					
w mln zł					
całkowity	-7 430,1	-3 856,2	-83,9	600,9	-521,2
operacyjny	4 687,6	5 426,4	6 240,6	7 340,4	8 096,9
pierwotny	-6 719,1	-2 752,1	1 323,6	1 708,1	404,0
w %					
całkowity	-10,3	-5,1	-0,1	0,8	-0,6
operacyjny	6,5	7,2	8,0	9,2	9,6
pierwotny	-9,3	-3,6	1,7	2,1	0,5
MIASTA NA PRAWACH POWIATU					
w mln zł					
całkowity	-5 068,6	-4 650,7	-2 483,8	-736,0	-1 401,6
operacyjny	2 502,6	2 787,6	2 571,9	4 152,1	5 154,5
pierwotny	-4 233,0	-3 496,9	-999,0	521,1	-308,6
w %					
całkowity	-9,4	-8,2	-4,1	-1,1	-2,1
operacyjny	4,6	4,9	4,2	6,5	7,6
pierwotny	-7,9	-6,2	-1,6	0,8	-0,5
POWIATY					
w mln zł					
całkowity	-1 329,9	-507,2	46,4	161,0	-1,5
operacyjny	780,2	1 267,5	1 092,0	1 255,9	1 495,7
pierwotny	-1 093,6	-206,9	402,0	427,5	209,9
w %					
całkowity	-5,9	-2,2	0,2	0,7	0,0
operacyjny	3,5	5,4	4,8	5,4	6,3
pierwotny	-4,9	-0,9	1,8	1,9	0,9
WOJEWÓDZTWA					
w mln zł					
całkowity	-1 141,0	-1 271,5	-524,4	-406,3	-492,7
operacyjny	1 313,4	1 512,5	1 721,2	1 588,4	1 570,6
pierwotny	-985,2	-1 039,5	-222,2	-150,0	-282,6
w %					
całkowity	-8,1	-8,4	-3,4	-2,5	-2,8

Wynik budżetów	2010	2011	2012	2013	2014
operacyjny	9,3	10,0	11,3	9,9	8,9
pierwotny	-7,0	-6,9	-1,5	-0,9	-1,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.

Tabl. 21. Liczba JST wykazujących nadwyżkę¹⁵/deficyt według różnych miar wyniku

Wynik budżetów		2010	2011	2012	2013	2014
liczba jednostek						
JST OGÓŁEM						
całkowity:	nadwyżka	319	857	1 542	1 674	1 358
	deficyt	2 490	1 952	1 267	1 135	1 451
operacyjny:	nadwyżka	2 336	2 627	2 707	2 770	2 754
	deficyt	473	182	102	39	55
pierwotny:	nadwyżka	394	1 051	1 785	1 893	1 541
	deficyt	2 415	1 758	1 024	916	1 268
GMINY						
całkowity:	nadwyżka	261	720	1 340	1 436	1 163
	deficyt	2 153	1 694	1 074	977	1 250
operacyjny:	nadwyżka	2 014	2 248	2 330	2 387	2 366
	deficyt	400	166	84	26	47
pierwotny:	nadwyżka	315	882	1 534	1 612	1 312
	deficyt	2 099	1 532	880	801	1 101
MIASTA NA PRAWACH POWIATU						
całkowity:	nadwyżka	6	10	22	30	18
	deficyt	59	55	43	36	48
operacyjny:	nadwyżka	52	61	62	63	65
	deficyt	13	4	3	3	1
pierwotny:	nadwyżka	8	15	29	40	26
	deficyt	57	50	36	26	40
POWIATY						
całkowity:	nadwyżka	51	127	178	200	169
	deficyt	263	187	136	114	145
operacyjny:	nadwyżka	254	302	299	304	308
	deficyt	60	12	15	10	6
pierwotny:	nadwyżka	69	153	216	231	193
	deficyt	245	161	98	83	121
WOJEWÓDZTWA						
całkowity:	nadwyżka	1	-	2	8	8
	deficyt	15	16	14	8	8
operacyjny:	nadwyżka	16	16	16	16	15
	deficyt	-	-	-	-	1
pierwotny:	nadwyżka	2	1	6	10	10
	deficyt	14	15	10	6	6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.

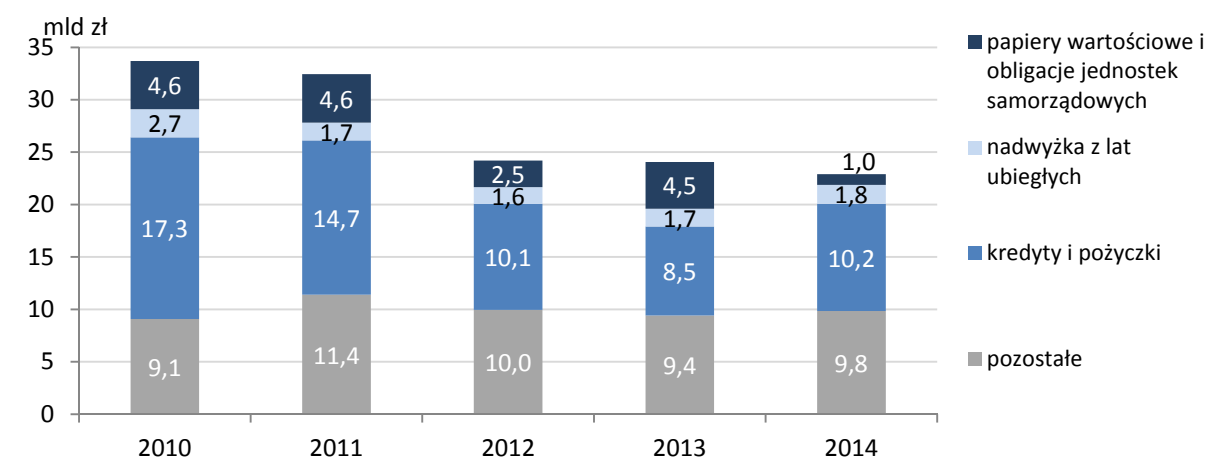
¹⁵ W przypadku, gdyby jednostka uzyskała wynik zerowy, sklasyfikowana zostałaby jako jednostka z nadwyżką, jednak w analizowanych latach w żadnej jednostce taka sytuacja nie wystąpiła.

II.4. FINANSOWANIE

W 2014 r. **przychody ogółem** JST wyniosły 22 893,5 mln zł, co oznaczało spadek o 4,9% w porównaniu do roku poprzedniego. Najwyższe przychody wykazały gminy, ich wartość wyniosła 9 655,6 mln zł, oraz miasta na prawach powiatu, gdzie odnotowano przychody w kwocie 9 060,3 mln zł. Przychody województw wyniosły 2 405,9 mln zł, zaś powiatów 1 771,7 mln zł.

Przychody JST z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek wyniosły 10 222,7 mln zł. Ich udział w przychodach ogółem stanowił 44,7%. Przychody ze sprzedaży papierów wartościowych i obligacji jednostek samorządowych oraz związków komunalnych wyniosły 1 011,3 mln zł, co stanowiło 4,4% przychodów ogółem. Nadwyżka z lat ubiegłych wyniosła 1 813,3 mln zł i stanowiła 7,9% przychodów ogółem.

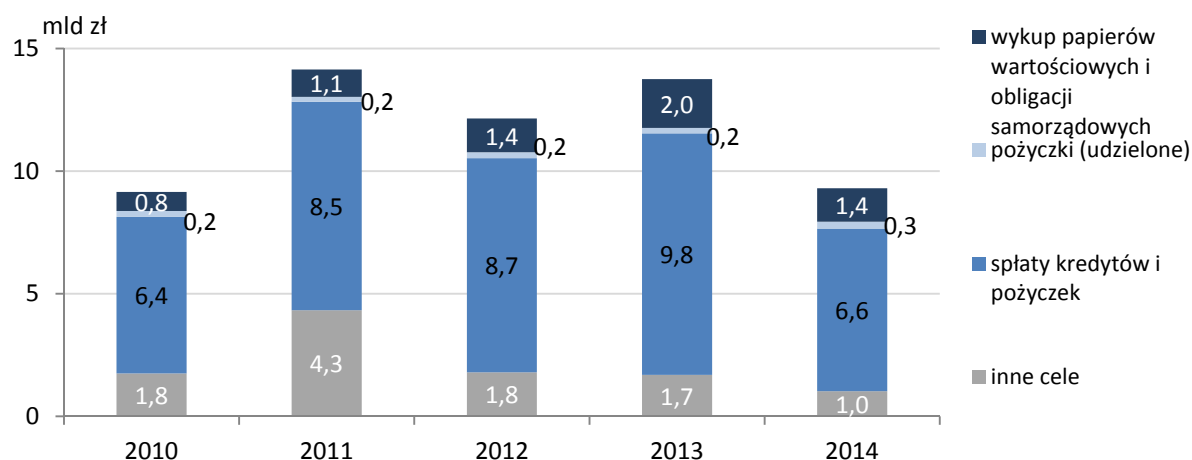
Wykres 14. Przychody JST

Źródło: dane Ministerstwa Finansów.

W 2014 r. **rozchody ogółem** JST wyniosły 9 304,3 mln zł i były niższe o 32,3% w odniesieniu do 2013 r. Rozchody gmin wyniosły 4 382,9 mln zł, miast na prawach powiatu 3 594,2 mln zł, województw 694,1 mln zł, zaś powiatów 633,1 mln zł. Największy udział, bo 71,3%, w rozchodach JST miały spłaty kredytów i pożyczek w kwocie 6 631,8 mln zł. Rozchody z tytułu wykupu papierów wartościowych i obligacji samorządowych wyniosły 1 368,9 mln zł, co stanowiło 14,7% rozchodów ogółem.

Wykres 15. Rozchody JST

Źródło: dane Ministerstwa Finansów.

II.5. ZADŁUŻENIE JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

W 2014 r. **zobowiązania** ogółem JST wyniosły 72 109,9 mln zł. W porównaniu do 2013 r. zobowiązania te wzrosły o 4,3%. Wszystkie szczeble JST wykazały wzrost zadłużenia. Najwyższy wzrost zadłużenia, bo o 9,9% nastąpił w samorządach województw. W 2013 r. zadłużenie województw wynosiło 6 625,1 mln zł, a w 2014 r. już 7 284,1 mln zł. Najwyższa kwota zobowiązań wystąpiła w miastach na prawach powiatu, było to 32 446,4 mln zł (wzrost o 5,1%). W gminach zobowiązania wyniosły 26 436,2 mln zł (wzrost o 2,6%). W powiatach zobowiązania osiągnęły wartość 5 943,2 mln zł, co stanowiło wzrost o 1,1%.

Tabl. 22. Zobowiązania ogółem poszczególnych szczebli JST

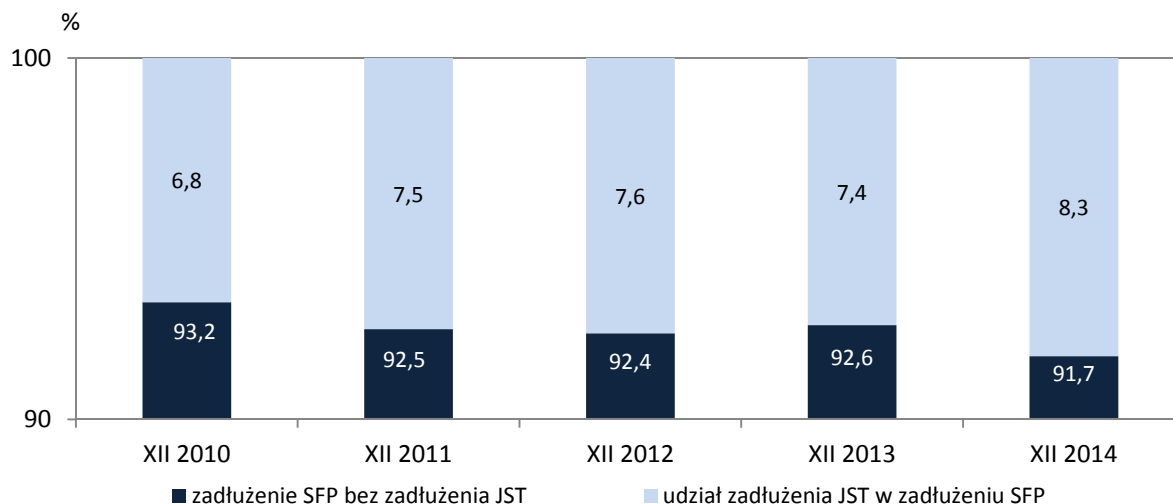
Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
w mln zł					
JST ogółem	55 093,9	65 756,5	67 834,5	69 159,1	72 109,9
gminy	21 929,6	25 989,6	26 167,9	25 771,9	26 436,2
miasta na prawach powiatu	23 437,5	28 074,9	29 578,7	30 884,6	32 446,4
powiaty	5 435,6	6 136,9	5 975,1	5 877,6	5 943,2
województwa	4 291,2	5 555,1	6 112,9	6 625,1	7 284,1
ROK POPRZEDNI = 100					
JST ogółem	136,7	119,4	103,2	102,0	104,3
gminy	150,1	118,5	100,7	98,5	102,6
miasta na prawach powiatu	125,1	119,8	105,4	104,4	105,1
powiaty	139,1	112,9	97,4	98,4	101,1
województwa	140,9	129,5	110,0	108,4	109,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.

Zadłużenie z tytułu kredytów i pożyczek wyniosło 67 628,9 mln zł, co stanowiło 93,8% zobowiązań ogółem JST (wzrost udziału o 2,0 p. proc. w porównaniu z 2013 r.). Dług w tej kategorii wzrósł o 6,5% w porównaniu do 2013 r. Zobowiązania z tytułu papierów wartościowych wyniosły 4 267,8 mln zł i stanowiły 5,9% ogółu zobowiązań JST (spadek udziału o 1,7 p. proc.). Zobowiązania wymagalne wyniosły 213,1 mln zł i w zestawieniu z poprzednim rokiem zmniejszyły się o 46,1%. Ich udział w zobowiązaniach ogółem był niewielki i stanowił 0,3%.

Na tle szybkiego średniego wzrostu zadłużenia w latach 2010-2013, gdy wynosił on 15,3%, wzrost zadłużenia w 2014 r. był nieznaczny i wynosił 4,3%. Udział JST w całości zadłużenia sektora finansów publicznych pozostawał niewielki. W 2014 r. wyniósł on 8,7% państwowego długu publicznego, mimo wzrostu o 1,5 p. proc. w porównaniu z 2013 r.

Wykres 16. Zadłużenie JST na tle sektora finansów publicznych

Źródło: dane Ministerstwa Finansów.

Kwota **zobowiązań JST z tytułu kredytów i pożyczek na realizację programów i projektów finansowanych z udziałem środków pochodzących z Unii Europejskiej** wyniosła 9 222,8 mln zł i była o 9,7% niższa niż w 2013 r. Udział tej kwoty w ogólnej kwocie zobowiązań JST w 2014 r. stanowił 12,8% i w porównaniu z 2013 r. zmniejszył się o 2,0 p. proc. Najbardziej zadłużone z tego tytułu były miasta na prawach powiatu, mimo iż w porównaniu z 2013 r. kwota ta zmniejszyła się o 16,4% i wyniosła 5 999,1 mln zł. Zobowiązania gmin wyniosły 2 327,7 mln zł, co oznaczało spadek o 5,6%, w odniesieniu do 2013 r. Zobowiązania powiatów wynosiły 177,6 mln zł i były o 4,7% niższe od zobowiązań w 2013 r. Wzrost zobowiązań odnotowano tylko w województwach. W 2014 r. wzrosły one o 87,8%, w porównaniu do 2013 r., do kwoty 718,4 mln zł.

Tabl. 23. Zobowiązania poszczególnych szczebli JST z tytułu kredytów i pożyczek związanych z wykorzystaniem środków z UE

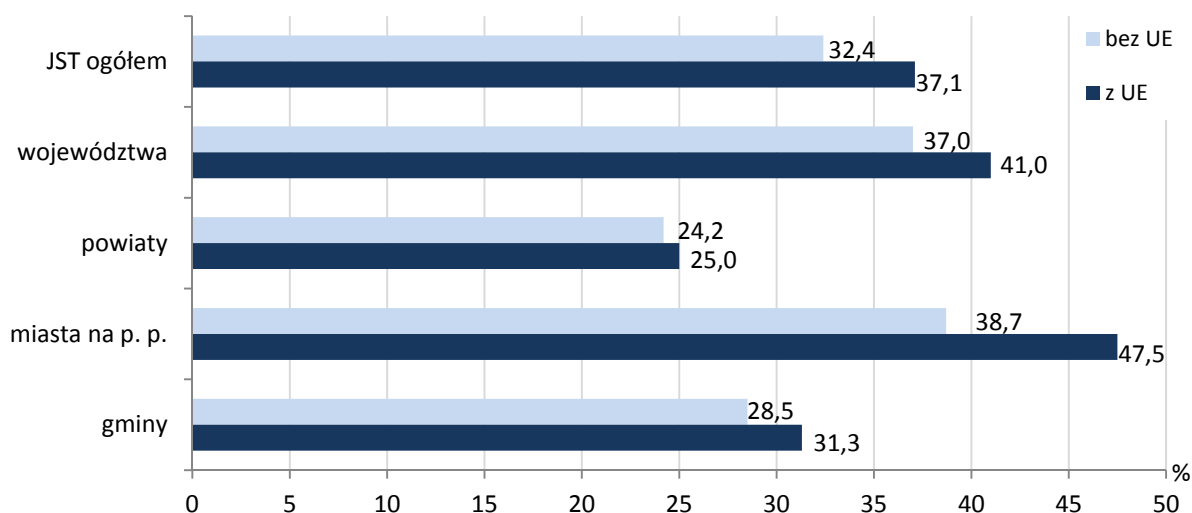
Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
w mln zł					
Ogółem JST	4 950,9	6 958,0	6 435,3	10 213,8	9 222,9
gminy	2 473,2	3 191,1	2 707,2	2 466,8	2 327,7
miasta na prawach powiatu	2 029,2	3 091,7	3 221,9	7 178,1	5 999,1
powiaty	247,5	320,9	246,5	186,4	177,6
województwa	201,0	354,3	259,7	382,5	718,4
ROK POPRZEDNI = 100					
Ogółem JST	204,4	140,5	92,5	158,7	90,3
gminy	260,5	129,0	84,8	91,1	94,4
miasta na prawach powiatu	158,2	152,4	104,2	222,8	83,6
powiaty	164,3	129,7	76,8	76,5	95,3
województwa	511,1	176,2	73,3	147,3	187,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.

Wskaźnik zadłużenia liczony jako udział zobowiązań w wykonanych dochodach ogółem w 2014 r. dla wszystkich JST wyniósł 37,1% (spadek o 0,6 p. proc. w porównaniu do roku poprzedniego).

Najwyższy wskaźnik zadłużenia wystąpił w miastach na prawach powiatu, było to 47,5%, a najniższy w powiatach – 25,0%. Dla samorządów województw wyniósł on 41,0%, a dla gmin 31,3%.

Wykres 17. Wskaźnik relacji zadłużenia do dochodów

Uwaga: bez UE - bez zobowiązań na realizację programów i projektów finansowanych z udziałem środków unijnych; z UE - całość zobowiązań.

Źródło: dane Ministerstwa Finansów.

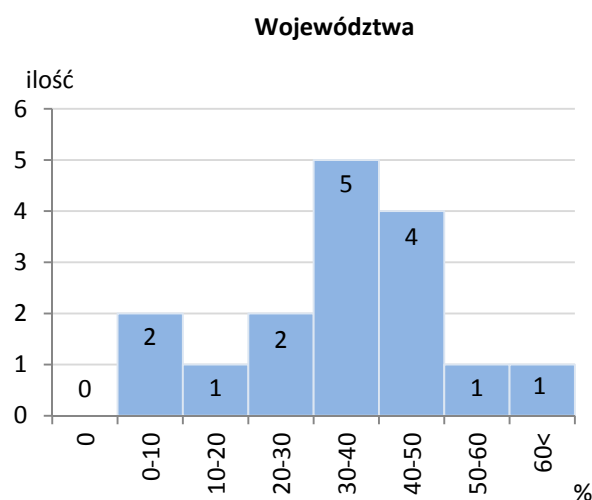
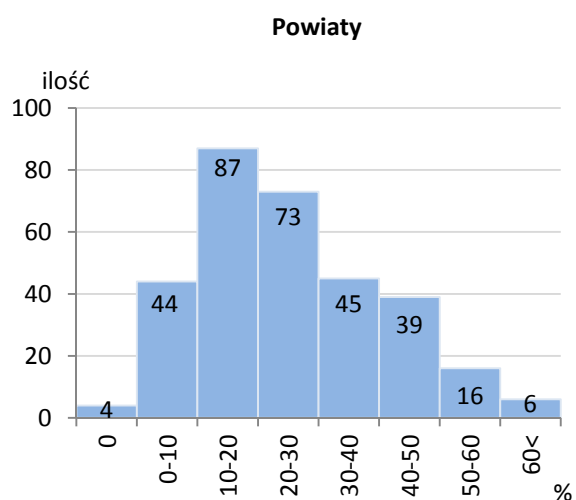
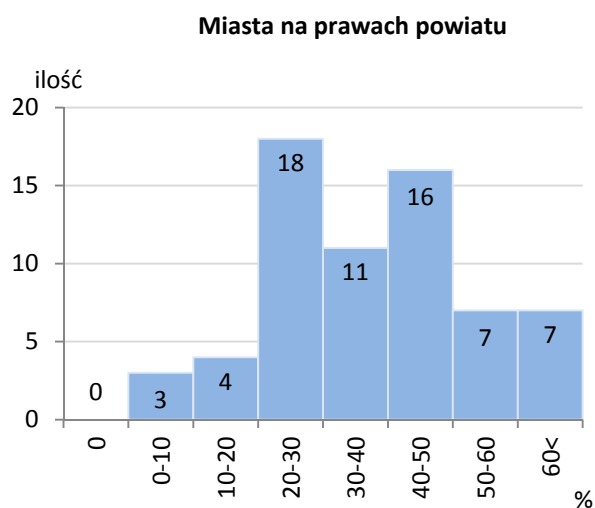
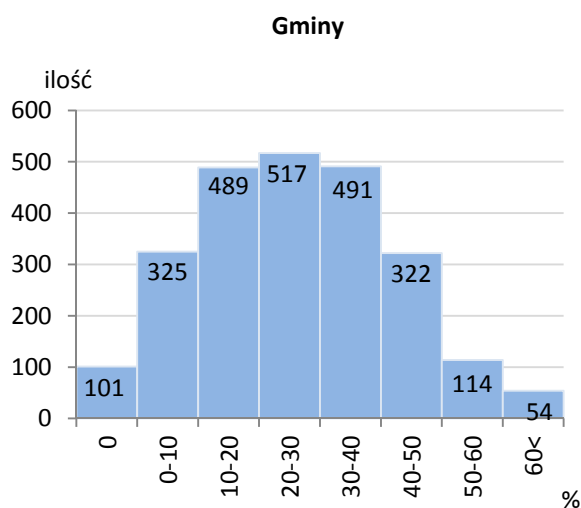
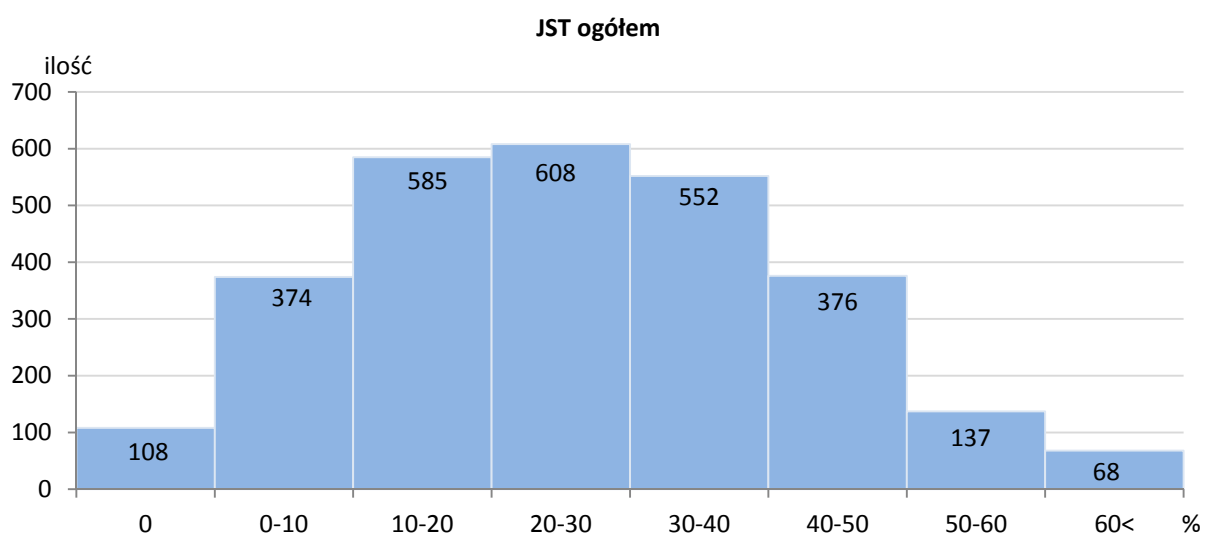
Wskaźnik zadłużenia JST bez uwzględniania zobowiązań związanych z realizacją programów i projektów z udziałem środków unijnych w 2014 r. wyniósł 32,4% (wzrost o 0,3 p. proc.). Najwyższy wskaźnik zadłużenia, bez uwzględniania ww. zobowiązań, wystąpił w miastach na prawach powiatu, gdzie osiągnął poziom 38,7%, a najniższy w powiatach, gdzie wyniósł 24,2%. W województwach wyniósł on 37,0%, a w gminach – 28,5%.

W 2014 r. zadłużonych JST, bez zobowiązań na realizację programów i projektów z udziałem środków unijnych, było 2 701 tj. 96,2% wszystkich JST. Zadłużeniem do 40% wykonanych dochodów charakteryzowało się 2 120 JST tj. 78,5% zadłużonych jednostek.

Z informacji regionalnych izb obrachunkowych, z dnia 17 listopada 2014 r. wynika, że w badanym roku, 28 jednostek samorządu terytorialnego zostało wezwanych do opracowania programu postępowania naprawczego. W tym 18 jednostek niespełniających relacji określonej indywidualnym wskaźnikiem spłaty zadłużenia, zgodnie z art. 243 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.

Na mocy obowiązującego art. 224 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. ustawy o finansach publicznych, umożliwiającego udzielenie pomocy, tym JST, które znalazły się w trudnej sytuacji finansowej, 3 jednostki nie spełniające relacji z art. 243, otrzymały w 2014 r. pożyczkę z budżetu państwa.

Wykres 18. Liczba JST według relacji zadłużenia do dochodów w 2014 r.

Uwaga: bez zobowiązań na realizację programów i projektów finansowanych z udziałem środków unijnych.

Źródło: dane Ministerstwa Finansów.

III. GOSPODARKA FINANSOWA GMIN

W 2014 r. dochody gmin¹⁶ wyniosły 84 549,0 mln zł, wydatki osiągnęły 85 070,2 mln zł, deficyt zaś ukształtował się w wysokości 521,2 mln zł. W porównaniu z 2013 r. dochody wzrosły o 5,6%, a wydatki o 7,1%.

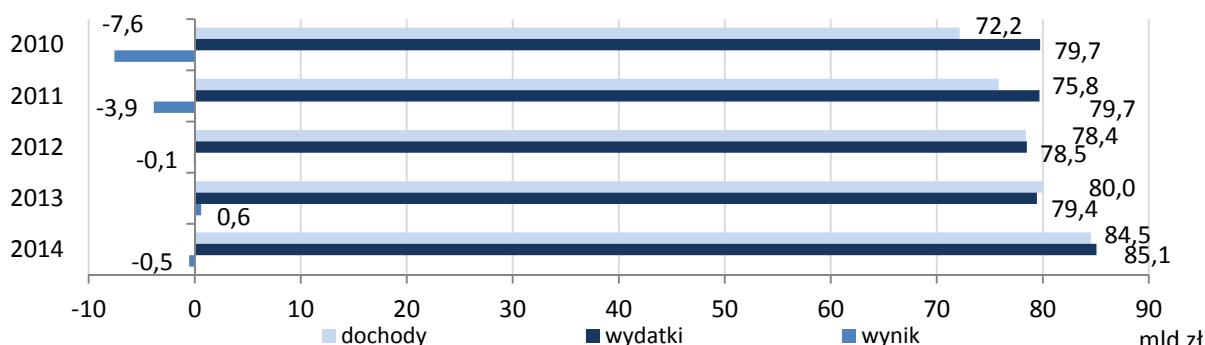
Tabl. 24. Dochody, wydatki i wynik budżetów gmin ogółem

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
WYKONANIE w mln zł					
Dochody	72 310,5	75 830,7	78 407,5	80 043,4	84 549,0
Wydatki	79 740,6	79 686,87	78 491,4	79 442,5	85 070,1
Wynik	-7 430,1	-3 856,2	-83,9	600,9	-521,2
PLAN w mln zł					
Dochody	74 812,1	78 326,3	80 713,3	82 657,4	86 763,3
Wydatki	86 826,3	86 102,5	84 575,1	85 948,0	91 544,1
Wynik	-12 014,2	-7 776,2	-3 861,8	-3 290,5	-4 780,7
WSKAŹNIK WYKONANIA w %					
Dochody	96,7	96,8	97,1	96,8	97,4
Wydatki	91,8	92,5	92,8	92,4	92,9
Wynik	x	x	x	x	x
ROK POPRZEDNI = 100					
Dochody	111,4	104,9	103,4	102,1	105,6
Wydatki	113,9	99,9	98,5	101,2	107,1
Wynik	x	x	x	x	x

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.

W latach 2010-2013 średni wzrost dochodów ogółem gmin ukształtował się na poziomie 5,4%, zaś wydatków 3,4%. Dynamika wydatków za 2014 r. zatem nie tylko znacznie przewyższała tempo wzrostu dochodów w tym roku, ale również była znacznie wyższa niż zmiana poziomu wydatków w latach poprzednich (z wyjątkiem 2010 r.). Odejście działań konsolidacyjnych spowodowało pierwsze w analizowanym szeregu lat pogorszenie wyniku.

Wykres 19. Budżety gmin

Źródło: dane Ministerstwa Finansów.

¹⁶ Liczba przedstawionych w rozdziale gmin zmniejszyła się z 2 414 w 2012 r. do 2 413 w 2013 r. w wyniku przywrócenia Wałbrzychowi z dniem 1.01.2013 r. statusu miasta na prawach powiatu (wcześniej posiadał on status gminy miejskiej). W niniejszej publikacji dane za 2013 r. i 2014 r. dotyczące Wałbrzycha znajdują się w rozdziale IV. Gospodarka finansowa miast na prawach powiatu.

III.1. DOCHODY GMIN

W 2014 r. dochody gmin wyniosły 84 549,0 mln zł, (tj. o 5,6% więcej niż w 2013 r.) i stanowiły 97,4% planu. W strukturze dochodów gmin największy udział miały **dochody własne, tj.** 49,3% (41 710,7 mln zł). **Subwencja ogólna** stanowiła 29,1% dochodów ogółem (24 598,8 mln zł), a **dotacje ogółem** to 21,6% (18 239,4 mln zł). Wzrost zanotowano w kategorii dochodów własnych (8,2%) i dotacji ogółem (9,2%), zaś wartość subwencji ogólnej spadła o 0,8%.

W 2014 r. wzrost dochodów ogółem wyniósł 5,6% i był nie tylko wyższy niż średni wzrost w latach 2010-2013, ale również okazał się najwyższy od 2011 r.

Tabl. 25. Dochody gmin według typów

Gminy ogółem	2010	2011	2012	2013	2014
WYKONANIE w mln zł					
Dochody ogółem	72 310,5	75 830,7	78 407,5	80 043,4	84 549,0
dochody własne	32 264,4	34 489,9	36 522,9	38 546,0	41 710,7
dotacje ogółem	17 370,3	18 073,2	17 235,3	16 704,3	18 239,4
subwencja ogólna	22 675,8	23 267,6	24 649,2	24 793,1	24 598,8
PLAN w mln zł					
Dochody ogółem	74 812,1	78 326,3	80 713,3	82 657,4	86 763,3
dochody własne	33 534,4	35 454,4	37 751,6	40 066,2	42 539,9
dotacje ogółem	18 603,3	19 605,6	18 343,8	17 839,4	19 636,3
subwencja ogólna	22 674,4	23 266,3	24 617,8	24 751,8	24 587,1
WSKAŹNIK WYKONANIA w %					
Dochody ogółem	96,7	96,8	97,1	96,8	97,4
dochody własne	96,2	97,3	96,7	96,2	98,1
dotacje ogółem	93,4	92,2	94,0	93,6	92,9
subwencja ogólna	100,0	100,0	100,1	100,2	100,0
ROK POPRZEDNI = 100					
Dochody ogółem	111,4	104,9	103,4	102,1	105,6
dochody własne	107,5	106,9	105,9	105,5	108,2
dotacje ogółem	135,0	104,0	95,4	96,9	109,2
subwencja ogólna	103,1	102,6	105,9	100,6	99,2

Gminy wiejskie	2010	2011	2012	2013	2014
WYKONANIE w mln zł					
Dochody ogółem	31 865,3	33 241,5	34 447,9	35 367,5	37 033,0
dochody własne	11 428,9	12 347,2	13 267,9	14 267,1	15 534,1
dotacje ogółem	8 215,2	8 473,1	8 037,0	7 838,4	8 548,4
subwencja ogólna	12 221,3	12 421,3	13 143,0	13 262,1	12 950,6
PLAN w mln zł					
Dochody ogółem	32 983,2	34 355,5	35 429,8	36 525,7	38 170,4
dochody własne	12 026,4	12 781,6	13 752,1	14 915,4	15 964,5
dotacje ogółem	8 737,4	9 153,9	8 548,6	8 368,5	9 260,7
subwencja ogólna	12 219,4	12 420,0	13 129,1	13 241,8	12 945,1
WSKAŹNIK WYKONANIA w %					
Dochody ogółem	96,6	96,8	97,2	96,8	97,0
dochody własne	95,0	96,6	96,5	95,7	97,3
dotacje ogółem	94,0	92,6	94,0	93,7	92,3
subwencja ogólna	100,0	100,0	100,1	100,2	100,0
ROK POPRZEDNI = 100					
Dochody ogółem	111,9	104,3	103,6	102,7	104,7
dochody własne	109,1	108,0	107,5	107,5	108,9
dotacje ogółem	135,6	103,1	94,9	97,5	109,1
subwencja ogólna	102,3	101,6	105,8	100,9	97,7

Gminy miejsko-wiejskie	2010	2011	2012	2013	2014
WYKONANIE w mln zł					
Dochody ogółem	23 937,2	25 261,6	26 323,7	26 868,3	28 455,0
dochody własne	11 130,6	11 982,2	12 717,5	13 468,9	14 534,9
dotacje ogółem	5 629,3	5 871,6	5 782,7	5 551,6	6 057,3
subwencja ogólna	7 177,4	7 407,8	7 823,5	7 847,7	7 862,8
PLAN w mln zł					
Dochody ogółem	24 790,6	26 111,4	27 060,8	27 721,7	29 128,7
dochody własne	11 587,6	12 310,7	13 104,4	13 976,9	14 799,6
dotacje ogółem	6 025,4	6 392,9	6 142,1	5 912,5	6 470,1
subwencja ogólna	7 177,6	7 407,7	7 814,3	7 832,3	7 859,0
WSKAŹNIK WYKONANIA w %					
Dochody ogółem	96,6	96,7	97,3	96,9	97,7
dochody własne	96,1	97,3	97,0	96,4	98,2
dotacje ogółem	93,4	91,8	94,1	93,9	93,6
subwencja ogólna	100,0	100,0	100,1	100,2	100,0
ROK POPRZEDNI = 100					
Dochody ogółem	111,1	105,5	104,2	102,1	105,9
dochody własne	107,6	107,7	106,1	105,9	107,9
dotacje ogółem	131,1	104,3	98,5	96,0	109,1
subwencja ogólna	103,9	103,2	105,6	100,3	100,2

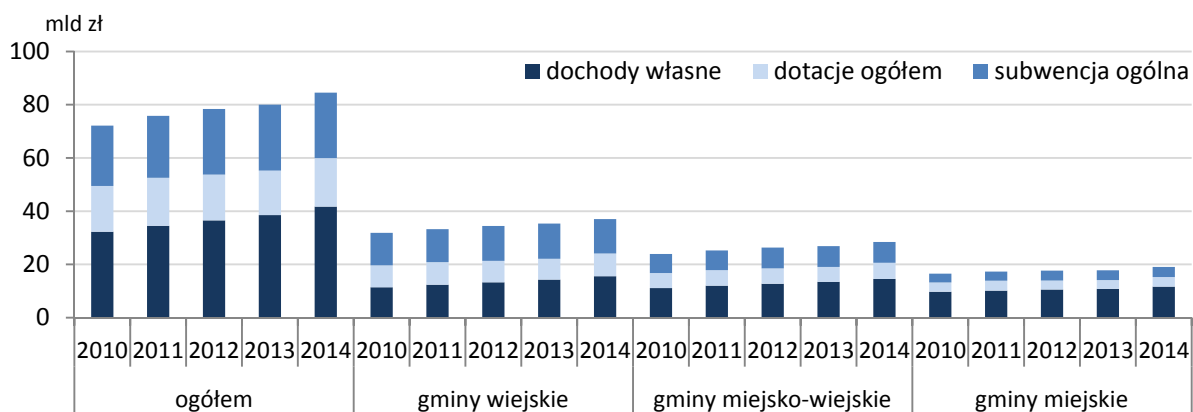
Gminy miejskie	2010	2011	2012	2013	2014
WYKONANIE w mln zł					
Dochody ogółem	16 508,0	17 327,6	17 635,9	17 807,6	19 061,0
dochody własne	9 704,9	10 160,6	10 537,6	10 810,0	11 641,7
dotacje ogółem	3 525,9	3 728,6	3 415,6	3 314,4	3 633,8
subwencja ogólna	3 277,2	3 438,5	3 682,7	3 683,3	3 785,4
PLAN w mln zł					
Dochody ogółem	17 038,2	17 859,4	18 222,7	18 410,1	19 464,2
dochody własne	9 920,3	10 362,1	10 895,2	11 173,9	11 775,8
dotacje ogółem	3 840,6	4 058,8	3 653,1	3 558,5	3 905,5
subwencja ogólna	3 277,3	3 438,5	3 674,5	3 677,7	3 782,9
WSKAŹNIK WYKONANIA w %					
Dochody ogółem	96,9	97,0	96,8	96,7	97,9
dochody własne	97,8	98,1	96,7	96,7	98,9
dotacje ogółem	91,8	91,9	93,5	93,1	93,0
subwencja ogólna	100,0	100,0	100,2	100,2	100,1
ROK POPRZEDNI = 100					
Dochody ogółem	111,1	105,0	101,8	101,0	107,0
dochody własne	105,5	104,7	103,7	102,6	107,7
dotacje ogółem	139,9	105,7	91,6	97,0	109,6
subwencja ogólna	104,4	104,9	107,1	100,0	102,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.

Największy udział w dochodach ogółem miały najliczniejsze gminy wiejskie (43,8%); ich dochody wyniosły 37 033,0 mln zł. Dochody gmin miejsko-wiejskich osiągnęły poziom 28 455,0 mln zł (33,7%), zaś wpływy gmin miejskich to 19 061,0 mln zł (22,5%).

W 2014 r. w strukturze dochodów gmin wiejskich najwyższy udział miały dochody własne (49,3%), subwencja ogólna stanowiła 29,1%, a dotacje ogółem 21,6%. W gminach miejsko-wiejskich dochody własne stanowiły blisko połowę dochodów ogółem (51,1%), a subwencja ogólna i dotacje ogółem odpowiednio 27,6% i 21,3%. W gminach miejskich udział dochodów własnych stanowił 61,1% dochodów ogółem, subwencji ogólnej 19,9%, zaś dotacji ogółem 19,1%.

Wykres 20. Dochody gmin

Źródło: dane Ministerstwa Finansów.

III.1.1. Dochody własne

W 2014 r. **dochody własne** gmin ogółem wzrosły o 8,2% w porównaniu do roku poprzedniego i wyniosły 41 710,7 mln zł, co stanowiło wykonanie planu w 98,1%. W gminach wiejskich dochody własne zamknęły się kwotą 15 534,1 mln zł (wzrost o 8,9%), co oznaczało realizację planu w 97,3%. Gminy miejsko-wiejskie wykonały dochody własne w wysokości 14 534,9 mln zł (o 7,9% więcej niż w roku poprzednim), a ich plan został zrealizowany w 98,2%. W gminach miejskich dochody własne wyniosły 11 641,7 mln zł (wzrost o 7,7%), co oznaczało wykonanie planu w 98,9%.

Tabl. 26. Dochody własne gmin ogółem

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
WYKONANIE w mln zł					
Dochody własne	32 264,4	34 489,9	36 522,9	38 546,0	41 710,7
podatek dochodowy od osób prawnych (CIT)	617,4	757,0	789,0	742,7	701,6
podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT)	10 080,3	11 339,8	12 077,2	12 823,8	13 982,7
podatek rolny	974,1	1 045,9	1 516,9	1 634,9	1 626,1
podatek od nieruchomości	9 060,5	9 770,6	10 608,0	11 310,7	11 831,5
podatek leśny	163,7	186,1	224,4	225,5	207,2
podatek od środków transportowych	560,6	596,5	624,4	638,6	667,0
podatek od dział. gosp. osób fizycznych, opłacany w formie karty podatkowej	45,8	45,2	43,6	42,7	41,6
podatek od spadków i darowizn	120,9	119,2	126,1	111,6	112,6
podatek od czynności cywilnoprawnych	791,3	761,6	688,4	710,0	816,8
wpływy z opłaty skarbowej	225,7	217,4	203,0	201,2	204,9
wpływy z opłaty eksploatacyjnej	228,8	278,0	211,2	275,6	293,9
wpływy z opłaty targowej	142,5	148,6	144,4	137,2	141,3
dochody z majątku	2 628,2	2 602,4	2 737,2	2 766,4	2 795,8
pozostałe dochody	6 624,5	6 621,5	6 529,2	6 925,0	8 287,8
PLAN w mln zł					
Dochody własne	33 534,4	35 454,4	37 751,6	40 066,2	42 539,9
podatek dochodowy od osób prawnych (CIT)	581,9	672,1	752,1	688,9	705,5
podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT)	10 181,0	11 128,5	12 400,8	13 144,4	13 766,4
podatek rolny	1 006,0	1 075,8	1 547,6	1 656,1	1 667,5
podatek od nieruchomości	9 016,1	9 749,5	10 546,2	11 297,9	11 870,2
podatek leśny	166,9	183,3	219,6	225,4	214,3
podatek od środków transportowych	554,2	592,4	624,4	640,7	667,2
podatek od dział. gosp. osób fizycznych, opłacany w formie karty podatkowej	45,9	46,0	43,4	42,2	41,5
podatek od spadków i darowizn	106,6	112,1	114,2	112,0	108,3
podatek od czynności cywilnoprawnych	718,8	724,7	702,2	671,0	720,9
wpływy z opłaty skarbowej	241,6	238,0	225,5	216,3	215,6
wpływy z opłaty eksploatacyjnej	234,0	280,0	240,6	289,0	312,5
wpływy z opłaty targowej	147,5	151,8	150,4	143,9	142,4
dochody z majątku	3 206,7	3 195,1	3 302,2	3 402,0	3 434,5
pozostałe dochody	7 327,4	7 305,2	6 882,5	7 536,2	8 673,3
WSKAŹNIK WYKONANIA w %					
Dochody własne	96,2	97,3	96,7	96,2	98,1
podatek dochodowy od osób prawnych (CIT)	106,1	112,6	104,9	107,8	99,5

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT)	99,0	101,9	97,4	97,6	101,6
podatek rolny	96,8	97,2	98,0	98,7	97,5
podatek od nieruchomości	100,5	100,2	100,6	100,1	99,7
podatek leśny	98,1	101,5	102,2	100,0	96,7
podatek od środków transportowych	101,2	100,7	100,0	99,7	100,0
podatek od dział. gosp. osób fizycznych, opłacany w formie karty podatkowej	99,8	98,4	100,4	101,1	100,3
podatek od spadków i darowizn	113,4	106,4	110,4	99,7	104,0
podatek od czynności cywilnoprawnych	110,1	105,1	98,0	105,8	113,3
wpływy z opłaty skarbowej	93,4	91,3	90,0	93,1	95,0
wpływy z opłaty eksploatacyjnej	97,8	99,3	87,8	95,3	94,1
wpływy z opłaty targowej	96,6	97,9	96,0	95,3	99,2
dochody z majątku	82,0	81,5	82,9	81,3	81,4
pozostałe dochody	90,4	90,6	94,9	91,9	95,6
ROK POPRZEDNI = 100					
Dochody własne	107,5	106,9	105,9	105,5	108,2
podatek dochodowy od osób prawnych (CIT)	94,6	122,6	104,2	94,1	94,5
podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT)	101,8	112,5	106,5	106,2	109,0
podatek rolny	80,2	107,4	145,0	107,8	99,5
podatek od nieruchomości	106,7	107,8	108,6	106,6	104,6
podatek leśny	90,5	113,6	120,6	100,5	91,9
podatek od środków transportowych	105,4	106,4	104,7	102,3	104,4
podatek od dział. gosp. osób fizycznych, opłacany w formie karty podatkowej	94,4	98,8	96,3	98,0	97,4
podatek od spadków i darowizn	100,9	98,6	105,7	88,5	100,9
podatek od czynności cywilnoprawnych	112	96,2	90,4	103,2	115,0
wpływy z opłaty skarbowej	98,6	96,3	93,4	99,1	101,8
wpływy z opłaty eksploatacyjnej	102,6	121,5	76,0	130,5	106,6
wpływy z opłaty targowej	94,3	104,3	97,1	95,1	103,0
dochody z majątku	109,4	99,0	105,2	101,1	101,1
pozostałe dochody	128,2	100,0	98,6	106,1	119,7

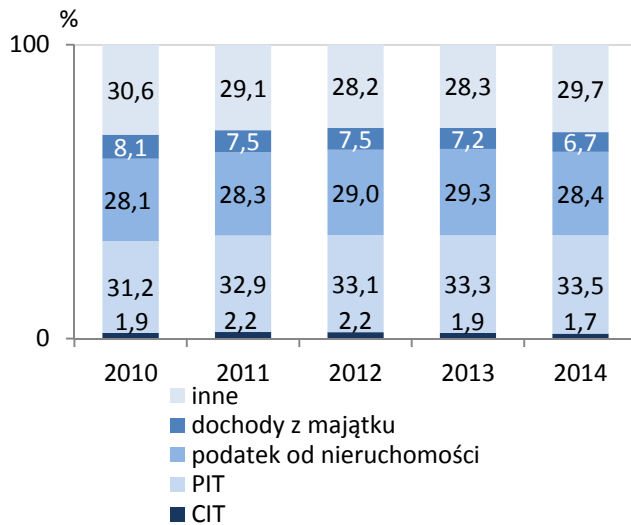
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.

W strukturze dochodów własnych gmin największą pozycją były wpływy z **podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT)** w wysokości 13 982,7 mln zł, co stanowiło 33,5% dochodów własnych. W 2014 r. nastąpił wzrost tej kwoty względem roku poprzedniego o 9,0%, zaś realizacja planu wyniosła 101,6%.

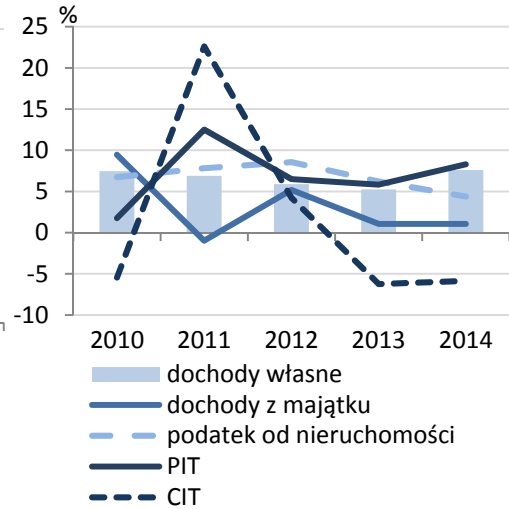
Innym znaczącym źródłem dochodów własnych gmin w 2014 r. był, poza udziałem w podatku dochodowym od osób fizycznych, podatek od nieruchomości (28,4%). Dochody z tego tytułu wyniosły 11 831,5 mln zł; w porównaniu z 2013 r. dochody te wzrosły o 4,6%. Wykonanie stanowiło 99,7% planu.

Na rachunki gmin przekazane zostały dochody z tytułu udziału we wpływach z **podatku dochodowego od osób prawnych (CIT)** w wysokości 701,6 mln zł, co oznaczało ich spadek o 5,5% w porównaniu z 2013 r. Wykonanie tych dochodów wyniosło 99,5% planu.

Wykres 21. Struktura dochodów własnych gmin

Wykres 22. Zmiana wybranych kategorii dochodów własnych (r/r)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.

III.1.2. Dotacje ogółem

W 2014 r. **dotacje ogółem** wyniosły 18 239,4 mln zł, co oznaczało ich wzrost o 9,2% wobec 2013 r. i wykonanie planu w 92,9%. Kwota z tytułu **dotacji celowych** dla gmin wyniosła 14 443,0 mln zł i była wyższa o 9,5% niż w 2013 r. Wartość **dotacji §§ 200 i 620** osiągnęła 3 796,4 mln zł, po dwóch latach spadków, wzrosła o 7,9%. W strukturze dochodów ogółem osiągniętych przez gminy **dotacje ogółem** łącznie stanowiły 21,6%, z tego dotacje celowe 17,1%, a **dotacje §§ 200 i 620** to 4,5%.

Tabl. 27. Dotacje ogółem dla gmin ogółem

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
WYKONANIE w mln zł					
Dotacje ogółem	17 370,3	18 073,2	17 235,3	16 704,3	18 239,4
dotacje celowe	13 507,5	13 247,2	12 764,2	13 184,5	14 443,0
na zadania z zakresu adm. rządowej	9 339,9	8 895,2	8 822,4	8 739,1	9 228,8
inwestycyjne	6,9	8,6	10,4	16,0	17,8
na zadania własne	3 417,1	3 401,0	3 023,8	3 595,4	4 312,7
inwestycyjne	1 015,3	1 142,8	667,6	586,5	665,3
na zadania realizowane na podstawie porozumień z org. adm. rządowej	63,7	19,7	20,6	20,3	19,4
inwestycyjne	6,7	3,6	4,1	1,7	3,0
na zadania realizowane na podstawie porozumień między JST	398,4	453,0	461,4	434,5	465,7
inwestycyjne	195,1	225,8	212,2	196,7	226,2
z tytułu pomocy finansowej udzielanej między JST na dofinansowanie własnych zadań	-	251,1	224,1	162,9	195,5
inwestycyjne	-	225,6	199,8	144,8	171,3
otrzymane z funduszy celowych	288,3	227,2	211,9	232,3	220,9
inwestycyjne	228,6	184,9	178,7	200,9	192,0
dotacje §§ 200 i 620	3 862,8	4 826,0	4 471,1	3 519,8	3 796,4
inwestycyjne § 620	3 073,4	3 859,9	3 526,8	2 710,8	2 948,6

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
PLAN w mln zł					
Dotacje ogółem	18 603,3	19 605,6	18 343,8	17 839,4	19 636,3
dotacje celowe	13 859,6	13 602,9	13 086,5	13 498,6	14 789,0
na zadania z zakresu adm. rządowej	9 428,4	8 956,0	8 966,8	8 912,4	9 379,0
inwestycyjne	7,0	8,9	11,3	16,4	18,4
na zadania własne	3 595,5	3 558,4	3 136,4	3 681,8	4 425,7
inwestycyjne	1 108,7	1 210,2	705,6	609,4	699,2
na zadania realizowane na podstawie porozumień z org. adm. rządowej	67,0	23,4	21,1	21,6	19,7
inwestycyjne	8,7	6,5	4,1	2,3	2,8
na zadania realizowane na podstawie porozumień między JST	456,6	502,8	495,9	462,2	513,0
inwestycyjne	252,8	268,2	241,2	221,3	262,4
z tytułu pomocy finansowej udzielanej między JST na dofinansowanie własnych zadań	-	278,6	243,3	180,1	210,6
inwestycyjne	-	251,0	217,7	162,1	185,5
otrzymane z funduszy celowych	312,1	283,8	223,0	240,6	241,0
inwestycyjne	247,3	234,5	187,5	206,8	208,8
dotacje §§ 200 i 620	4 743,7	6 002,7	5 257,3	4 340,8	4 847,4
inwestycyjne § 620	3 853,1	4 909,8	4 180,9	3 402,6	3 827,2
WSKAŹNIK WYKONANIA w %					
Dotacje ogółem	93,4	92,2	94,0	93,6	92,9
dotacje celowe	97,5	97,4	97,5	97,7	97,7
na zadania z zakresu adm. rządowej	99,1	99,3	98,4	98,1	98,4
inwestycyjne	98,1	96,7	91,5	97,3	96,7
na zadania własne	95,0	95,6	96,4	97,7	97,4
inwestycyjne	91,6	94,4	94,6	96,3	95,2
na zadania realizowane na podstawie porozumień z org. adm. rządowej	95,1	84,4	97,5	93,9	98,6
inwestycyjne	76,9	54,7	98,1	75,2	105,6
na zadania realizowane na podstawie porozumień między JST	87,3	90,1	93,0	94,0	90,8
inwestycyjne	77,2	84,2	88,0	88,9	86,2
z tytułu pomocy finansowej udzielanej między JST na dofinansowanie własnych zadań	-	90,1	92,1	90,5	92,8
inwestycyjne	-	89,9	91,8	89,3	92,4
otrzymane z funduszy celowych	92,4	80,1	95,0	96,5	91,7
inwestycyjne	92,4	78,9	95,3	97,2	92,0
dotacje §§ 200 i 620	81,4	80,4	85,0	81,1	78,3
inwestycyjne § 620	79,8	78,6	84,4	79,7	77,0
ROK POPRZEDNI = 100					
Dotacje ogółem	135,0	104,0	95,4	96,9	109,2
dotacje celowe	116,4	98,1	96,4	103,3	109,5
na zadania z zakresu adm. rządowej	117,6	95,2	99,2	99,1	105,6
inwestycyjne	83,6	126,0	120,0	154,3	111,2
na zadania własne	121,9	99,5	88,9	118,9	120,0
inwestycyjne	117,2	112,6	58,4	87,9	113,4
na zadania realizowane na podstawie porozumień z org. adm. rządowej	60,9	30,9	104,2	98,6	95,8

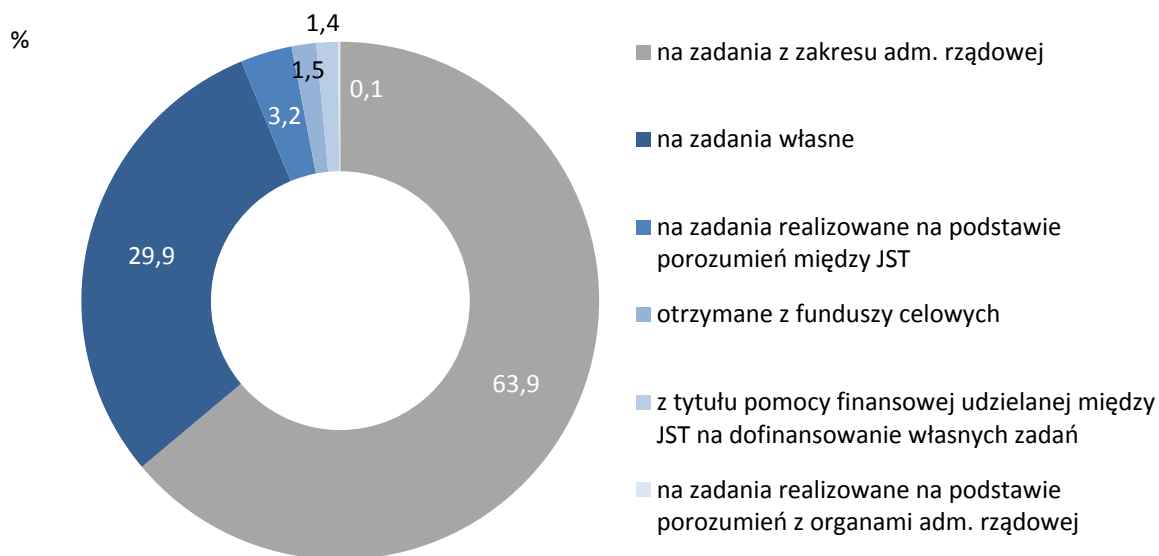
Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
inwestycyjne	67,9	53,7	113,8	42,3	173,2
na zadania realizowane na podstawie porozumień między JST	113,6	113,7	101,9	94,2	107,2
inwestycyjne	106,8	115,7	94,0	92,7	115,0
z tytułu pomocy finansowej udzielanej między JST na dofinansowanie własnych zadań	-	-	89,3	72,7	120,0
inwestycyjne	-	-	88,6	72,5	118,3
otrzymane z funduszy celowych	70,5	78,8	93,3	109,6	95,1
inwestycyjne	68,1	80,9	96,6	112,5	95,6
dotacje §§ 200 i 620	308,3	124,9	92,6	78,7	107,9
inwestycyjne § 620	404,3	125,6	91,4	76,9	108,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.

W ramach **dotacji celowej** część inwestycyjna wyniosła 1 275,6 mln zł, co stanowiło 7,0% całości dotacji ogółem, zaś **dotacja § 620** wpłynęła w kwocie 2 948,6 mln zł, której udział to 16,2% dotacji.

W 2014 r. gminy otrzymały **dotacje celowe** z budżetu państwa **na zadania z zakresu administracji rządowej** w kwocie 9 228,8 mln zł. W strukturze dochodów gmin dotacje te stanowiły 10,9% dochodów ogółem oraz 50,6% dotacji ogółem. Dotacje celowe z budżetu państwa **na zadania własne** w 2014 r. wyniosły 4 312,7 mln zł. W strukturze dochodów gmin dotacje te stanowiły 5,1% dochodów ogółem.

Wykres 23. Struktura działowa dotacji celowych otrzymanych przez gminy

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.

III.1.3. Subwencja ogólna

W 2014 r. **subwencja ogólna** dla gmin wyniosła 24 598,8 mln zł, co stanowiło spadek o 0,8% w porównaniu do 2013 r. i wykonanie planu w 100,0%.

Tabl. 28. Subwencja ogólna gmin

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
WYKONANIE w mln zł					
Subwencja ogólna	22 675,8	23 267,6	24 649,2	24 793,1	24 598,8
część wyrównawcza	5 973,7	5 845,1	6 078,1	6 258,3	5 947,6
część oświatowa	16 230,5	16 953,1	18 100,8	18 114,7	18 264,7
część rekompensująca	6,7	8,3	7,5	7,3	7,0
część równoważąca	335,7	331,5	353,4	331,7	327,4
uzupełnienie subwencji ogólnej	129,3	129,5	109,3	81,0	52,1
PLAN w mln zł					
Subwencja ogólna	22 674,4	23 266,3	24 617,8	24 751,8	24 587,1
część wyrównawcza	5 974,3	5 847,2	6 078,7	6 258,4	5 947,6
część oświatowa	16 231,0	16 953,0	18 098,1	18 113,4	18 264,4
część rekompensująca	6,7	7,3	7,5	7,3	7,0
część równoważąca	335,6	331,5	353,7	331,7	327,4
uzupełnienie subwencji ogólnej	126,7	127,2	79,8	40,8	40,7
WSKAŹNIK WYKONANIA w %					
Subwencja ogólna	100,0	100,0	100,1	100,2	100,0
część wyrównawcza	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
część oświatowa	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
część rekompensująca	100,0	114,2	100,0	100,0	99,4
część równoważąca	100,0	100,0	99,9	100,0	100,0
uzupełnienie subwencji ogólnej	102,0	101,8	137,0	198,4	128,1
ROK POPRZEDNI = 100					
Subwencja ogólna	103,1	102,6	105,9	100,6	99,2
część wyrównawcza	99,0	97,8	104,0	103,0	95,0
część oświatowa	104,8	104,5	106,8	100,1	100,8
część rekompensująca	132,1	123,7	90,0	97,5	95,5
część równoważąca	85,4	98,8	106,6	93,9	98,7
uzupełnienie subwencji ogólnej	200,0	100,2	84,4	74,1	64,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.

III.2. WYDATKI GMIN

W 2014 r. **wydatki ogółem** gmin wyniosły 85 070,1 mln zł (o 7,1% więcej niż w 2013 r.). Ich plan został wykonany w 92,9%. W strukturze wydatków gmin w 2014 r. **wydatki bieżące** stanowiły 81,8% (69 615,4 mln zł), zaś **wydatki majątkowe** to 18,2% (15 454,8 mln zł).

Tabl. 29. Wydatki gmin według typów

Gminy ogółem	2010	2011	2012	2013	2014
WYKONANIE w mln zł					
Wydatki ogółem	79 740,6	79 686,9	78 491,4	79 442,5	85 070,1
wydatki bieżące	59 752,6	61 434,1	64 306,0	66 270,3	69 615,4
na wynagrodzenia	22 760,9	24 584,4	25 626,8	26 035,3	26 845,5
wydatki majątkowe	19 988,0	18 252,8	14 185,4	13 172,2	15 454,8
inwestycyjne	19 690,2	17 922,3	13 857,5	12 859,9	15 143,4
PLAN w mln zł					
Wydatki ogółem	86 826,3	86 102,5	84 575,1	85 948,0	91 544,1
wydatki bieżące	62 822,7	64 427,3	67 653,4	70 138,6	73 365,5
na wynagrodzenia	23 283,8	25 079,2	26 189,6	26 646,9	27 389,3
wydatki majątkowe	24 003,5	21 675,1	16 921,7	15 809,4	18 178,6
inwestycyjne	23 668,5	21 318,5	16 555,7	15 467,1	17 848,4
WSKAŹNIK WYKONANIA w %					
Wydatki ogółem	91,8	92,5	92,8	92,4	92,9
wydatki bieżące	95,1	95,4	95,1	94,5	94,9
na wynagrodzenia	97,8	98,0	97,9	97,7	98,0
wydatki majątkowe	83,3	84,2	83,8	83,3	85,0
inwestycyjne	83,2	84,1	83,7	83,1	84,8
ROK POPRZEDNI = 100					
Wydatki ogółem	113,9	99,9	98,5	101,2	107,1
wydatki bieżące	111,0	102,8	104,7	103,1	105,0
na wynagrodzenia	108,9	108,0	104,2	101,6	103,1
wydatki majątkowe	123,6	91,3	77,7	92,9	117,3
inwestycyjne	124,8	91,0	77,3	92,8	117,8
Gminy wiejskie					
	2010	2011	2012	2013	2014
WYKONANIE w mln zł					
Wydatki ogółem	35 301,6	34 976,5	34 191,5	35 028,6	37 416,5
wydatki bieżące	25 973,1	26 589,9	27 827,8	28 750,9	30 102,8
na wynagrodzenia	10 092,8	10 770,4	11 236,4	11 458,0	11 774,6
wydatki majątkowe	9 328,5	8 386,6	6 363,6	6 277,7	7 313,7
inwestycyjne	9 267,3	8 328,5	6 291,8	6 210,0	7 244,9
PLAN w mln zł					
Wydatki ogółem	38 625,8	37 947,3	37 089,0	38 136,0	40 590,1
wydatki bieżące	27 380,7	27 984,7	29 416,3	30 569,2	31 882,7
na wynagrodzenia	10 358,4	11 023,6	11 527,4	11 775,4	12 059,9
wydatki majątkowe	11 245,1	9 962,6	7 672,7	7 566,8	8 707,4
inwestycyjne	11 178,5	9 896,2	7 594,2	7 493,9	8 634,9

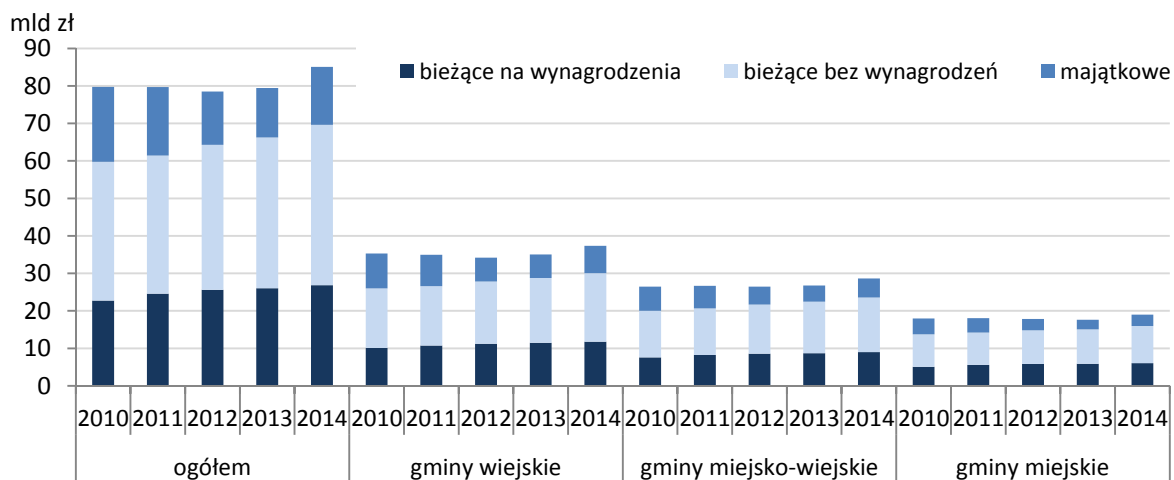
Gminy wiejskie	2010	2011	2012	2013	2014
WSKAŹNIK WYKONANIA w %					
Wydatki ogółem	91,4	92,2	92,2	91,9	92,2
wydatki bieżące	94,9	95,0	94,6	94,1	94,4
na wynagrodzenia	97,4	97,7	97,5	97,3	97,6
wydatki majątkowe	83,0	84,2	82,9	83,0	84,0
inwestycyjne	82,9	84,2	82,9	82,9	83,9
ROK POPRZEDNI = 100					
Wydatki ogółem	116,9	99,1	97,8	102,4	106,8
wydatki bieżące	112,2	102,4	104,7	103,3	104,7
na wynagrodzenia	108,7	106,7	104,3	102,0	102,8
wydatki majątkowe	132,6	89,9	75,9	98,7	116,5
inwestycyjne	133,2	89,9	75,5	98,7	116,7
Gminy miejsko-wiejskie					
WYKONANIE w mln zł					
Wydatki ogółem	26 454,8	26 660,7	26 446,3	26 774,7	28 644,7
wydatki bieżące	20 025,0	20 642,3	21 667,1	22 444,1	23 564,8
na wynagrodzenia	7 573,2	8 213,7	8 559,9	8 713,0	9 015,9
wydatki majątkowe	6 429,7	6 018,3	4 779,2	4 330,6	5 079,9
inwestycyjne	6 292,4	5 863,5	4 651,3	4 197,8	4 946,4
PLAN w mln zł					
Wydatki ogółem	28 717,3	28 683,5	28 330,4	28 771,2	30 600,0
wydatki bieżące	21 000,5	21 581,3	22 709,4	23 657,4	24 738,2
na wynagrodzenia	7 738,5	8 363,5	8 728,3	8 894,6	9 179,5
wydatki majątkowe	7 716,8	7 102,3	5 621,0	5 113,8	5 861,8
inwestycyjne	7 557,0	6 939,6	5 475,9	4 972,5	5 720,0
WSKAŹNIK WYKONANIA w %					
Wydatki ogółem	92,1	92,9	93,3	93,1	93,6
wydatki bieżące	95,4	95,6	95,4	94,9	95,3
na wynagrodzenia	97,9	98,2	98,1	98,0	98,2
wydatki majątkowe	83,3	84,7	85,0	84,7	86,7
inwestycyjne	83,3	84,5	84,9	84,4	86,5
ROK POPRZEDNI = 100					
Wydatki ogółem	113,4	100,8	99,2	101,2	107,0
wydatki bieżące	111	103,1	105,0	103,6	105,0
na wynagrodzenia	109,3	108,5	104,2	101,8	103,5
wydatki majątkowe	121,2	93,6	79,4	90,6	117,3
inwestycyjne	122,6	93,2	79,3	90,2	117,8

Gminy miejskie	2010	2011	2012	2013	2014
WYKONANIE w mln zł					
Wydatki ogółem	17 984,2	18 049,7	17 853,6	17 639,2	19 008,9
wydatki bieżące	13 754,5	14 201,9	14 811,1	15 075,4	15 947,7
na wynagrodzenia	5 094,9	5 600,3	5 830,6	5 864,3	6 055,0
wydatki majątkowe	4 229,7	3 847,8	3 042,5	2 563,9	3 061,2
inwestycyjne	4 130,5	3 730,3	2 914,4	2 452,2	2 952,1
PLAN w mln zł					
Wydatki ogółem	19 483,2	19 471,6	19 155,8	19 040,8	20 353,9
wydatki bieżące	14 441,5	14 861,4	15 527,7	15 912,1	16 744,7
na wynagrodzenia	5 186,9	5 692,1	5 934,0	5 976,9	6 150,0
wydatki majątkowe	5 041,7	4 610,3	3 628,0	3 128,7	3 609,3
inwestycyjne	4 933,0	4 482,7	3 485,6	3 000,7	3 493,4
WSKAŹNIK WYKONANIA w %					
Wydatki ogółem	92,3	92,7	93,2	92,6	93,4
wydatki bieżące	95,2	95,6	95,4	94,7	95,2
na wynagrodzenia	98,2	98,4	98,3	98,1	98,5
wydatki majątkowe	83,9	83,5	83,9	81,9	84,8
inwestycyjne	83,7	83,2	83,6	81,7	84,5
ROK POPRZEDNI = 100					
Wydatki ogółem	108,4	100,4	98,9	98,8	107,8
wydatki bieżące	108,2	103,3	104,3	101,8	105,8
na wynagrodzenia	108,1	109,9	104,1	100,6	103,3
wydatki majątkowe	109,3	91,0	79,1	84,3	119,4
inwestycyjne	110,8	90,3	78,1	84,1	120,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.

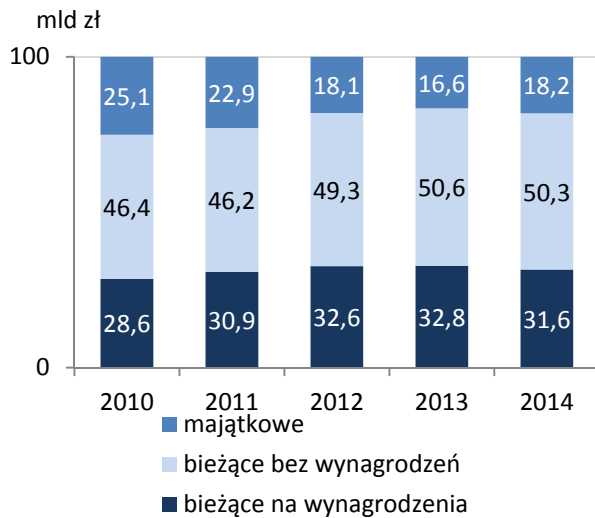
Największy udział w wydatkach ogółem miały gminy wiejskie (44,0%); ich wydatki wyniosły 37 416,5 mln zł. Wydatki gmin miejsko-wiejskich osiągnęły poziom 28 644,7 mln zł (33,7%), zaś gminy miejskie wydały 19 008,9 mln zł (22,3%).

Wykres 24. Wydatki według typów gmin

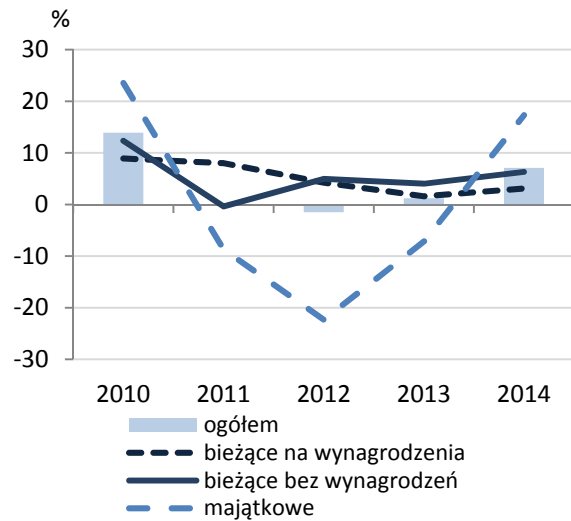

Źródło: dane Ministerstwa Finansów.

Wykres 25. Struktura wydatków gmin

Wykres 26. Zmiana wybranych kategorii wydatków (r/r)

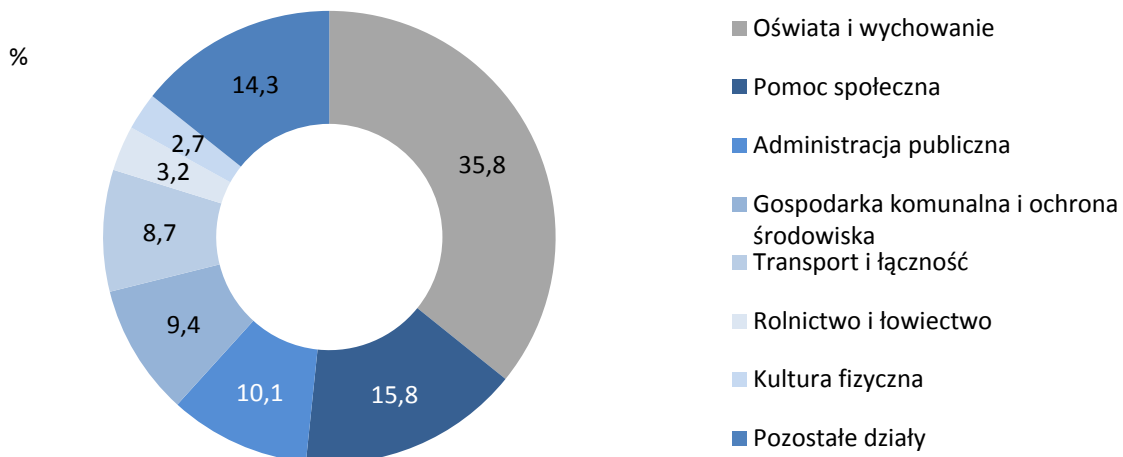

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.

Wydatki ogółem w 2014 r. wzrastały za sprawą nie tylko wydatków bieżących, ale też i majątkowych, które wzrosły pierwszy raz od 2010 r.

W strukturze wydatków według działów klasyfikacji budżetowej w 2014 r., podobnie jak w latach poprzednich, największy udział miały wydatki w działach: „Oświata i wychowanie” (35,8%), „Pomoc społeczna” (15,8%), „Administracja publiczna” (10,1%), „Gospodarka komunalna i ochrona środowiska” (9,4%) oraz „Transport i łączność” (8,7%).

Wykres 27. Struktura działowa wydatków gmin

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.

W wymienionych wyżej działach zanotowano wzrosty wobec roku poprzedniego. Wydatki wykonane przez gminy w dziale „Oświata i wychowanie” wzrosły o 3,2% w stosunku do 2013 r., osiągając wartość 31 466,1 mln zł. Wartość wykonania w dziale „Pomoc społeczna” wyniosła 13 480,7 mln zł, czyli o 3,3% więcej niż rok wcześniej, zaś w dziale „Administracja publiczna” – 8 572,2 mln zł, tj. o 4,5% więcej niż w 2013 r.

W 2014 r. **wydatki bieżące** gmin wyniosły 69 615,4 mln zł, tj. 81,8% wydatków ogółem. Najwyższy udział w wydatkach bieżących miała kategoria wynagrodzenia. **Wydatki majątkowe** gmin wyniosły 15 454,8 mln zł, tj. 18,2% wydatków ogółem.

Tabl. 30. Wydatki gmin

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
WYKONANIE w mln zł					
Wydatki ogółem	79 740,6	79 686,9	78 491,4	79 442,5	85 070,1
wydatki bieżące	59 752,6	61 434,1	64 306,0	66 270,3	69 615,4
na wynagrodzenia	22 760,9	24 584,4	25 626,8	26 035,3	26 845,5
osobowe	20 453,7	22 091,8	23 088,6	23 463,2	24 212,4
pochodne od wynagrodzeń	3 910,1	4 214,8	4 828,1	5 017,4	5 182,4
dotacje	4 080,4	3 832,6	4 192,3	4 562,6	5 004,9
na obsługę długu	698,4	1 089,7	1 399,7	1 100,3	925,2
z tytułu udzielania poręczeń i gwarancji	12,4	14,4	7,8	6,9	7,3
świadczenia na rzecz osób fizycznych	11 779,7	11 306,0	11 308,5	11 508,9	11 768,3
pozostałe wydatki	16 510,7	16 392,1	16 942,8	18 038,9	19 881,8
wydatki majątkowe	19 988,0	18 252,8	14 185,4	13 172,2	15 454,8
inwestycyjne	19 690,2	17 922,3	13 857,5	12 859,9	15 143,4
PLAN w mln zł					
Wydatki ogółem	86 826,3	86 102,5	84 575,1	85 948,0	91 544,1
wydatki bieżące	62 822,7	64 427,3	67 653,4	70 138,6	73 365,5
na wynagrodzenia	23 283,8	25 079,2	26 189,6	26 646,9	27 389,3
osobowe	20 867,1	22 478,3	23 536,0	23 960,0	24 644,7
pochodne od wynagrodzeń	4 096,6	4 399,3	5 010,3	5 254,6	5 405,1
dotacje	4 194,3	3 930,9	4 306,6	4 700,1	5 134,2
na obsługę długu	824,6	1 170,9	1 483,8	1 269,9	1 056,7
z tytułu udzielania poręczeń i gwarancji	96,4	77,7	80,6	79,8	69,7
świadczenia na rzecz osób fizycznych	12 044,1	11 553,2	11 651,7	11 851,9	12 122,2
pozostałe wydatki	18 282,9	18 216,0	18 930,8	20 335,5	22 188,3
wydatki majątkowe	24 003,5	21 675,1	16 921,7	15 809,4	18 178,6
inwestycyjne	23 668,5	21 318,5	16 555,7	15 467,1	17 848,4
WSKAŹNIK WYKONANIA w %					
Wydatki ogółem	91,8	92,5	92,8	92,4	92,9
wydatki bieżące	95,1	95,4	95,1	94,5	94,9
na wynagrodzenia	97,8	98,0	97,9	97,7	98,0
osobowe	98,0	98,3	98,1	97,9	98,2
pochodne od wynagrodzeń	95,4	95,8	96,4	95,5	95,9
dotacje	97,3	97,5	97,3	97,1	97,5
na obsługę długu	84,7	93,1	94,3	86,6	87,6
z tytułu udzielania poręczeń i gwarancji	12,9	18,5	9,7	8,6	10,5
świadczenia na rzecz osób fizycznych	97,8	97,9	97,1	97,1	97,1
pozostałe wydatki	90,3	90,0	89,5	88,7	89,6
wydatki majątkowe	83,3	84,2	83,8	83,3	85,0
inwestycyjne	83,2	84,1	83,7	83,1	84,8

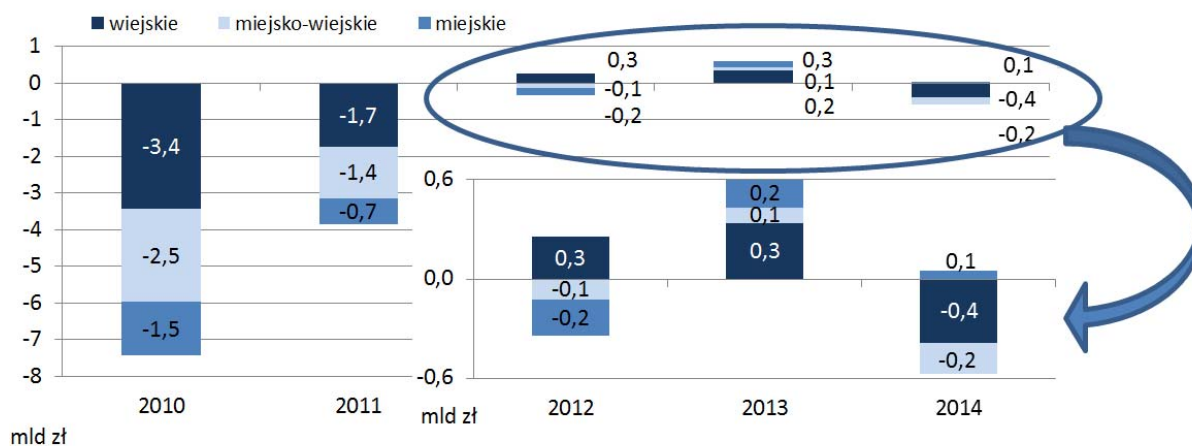
Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
ROK POPRZEDNI = 100					
Wydatki ogółem	113,9	99,9	98,5	101,2	107,1
wydatki bieżące	111,0	102,8	104,7	103,1	105,0
na wynagrodzenia	108,9	108,0	104,2	101,6	103,1
osobowe	108,4	108,0	104,5	101,6	103,2
pochodne od wynagrodzeń	108,4	107,8	114,6	103,9	103,3
dotacje	106,9	93,9	109,4	108,8	109,7
na obsługę długu	139,2	156,0	128,5	78,6	84,1
z tytułu udzielania poręczeń i gwarancji	75,7	116,0	54,2	87,9	107,0
świadczenia na rzecz osób fizycznych	117,3	96,0	100,0	101,8	102,3
pozostałe wydatki	110,5	99,3	103,4	106,5	110,2
wydatki majątkowe	123,6	91,3	77,7	92,9	117,3
inwestycyjne	124,8	91,0	77,3	92,8	117,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.

III.3. WYNIK BUDŻETÓW GMIN

W 2014 r. wynik budżetów gmin był ujemny i wyniósł 521,2 mln zł, wobec nadwyżki na poziomie 600,9 mln zł w 2013 r. W ustawie planowany był deficyt w wysokości 4 780,7 mln zł. Gminy miejskie osiągnęły nadwyżkę w wysokości 52,1 mln zł, zaś gminy miejsko-wiejskie i gminy wiejskie zanotowały ujemny wynik na poziomie odpowiednio: 189,7 mln zł i 383,5 mln zł.

Wykres 28. Wynik według typów gmin

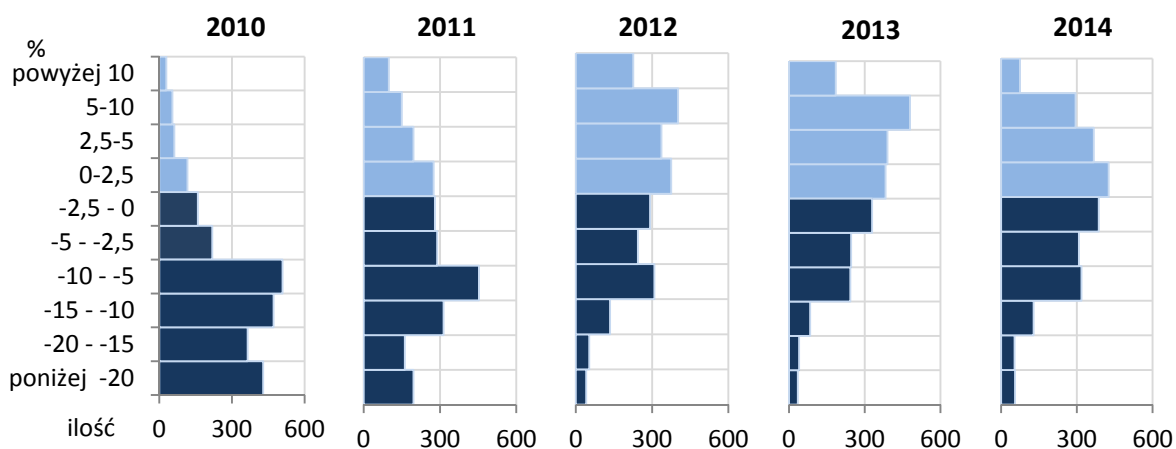

Źródło: dane Ministerstwa Finansów.

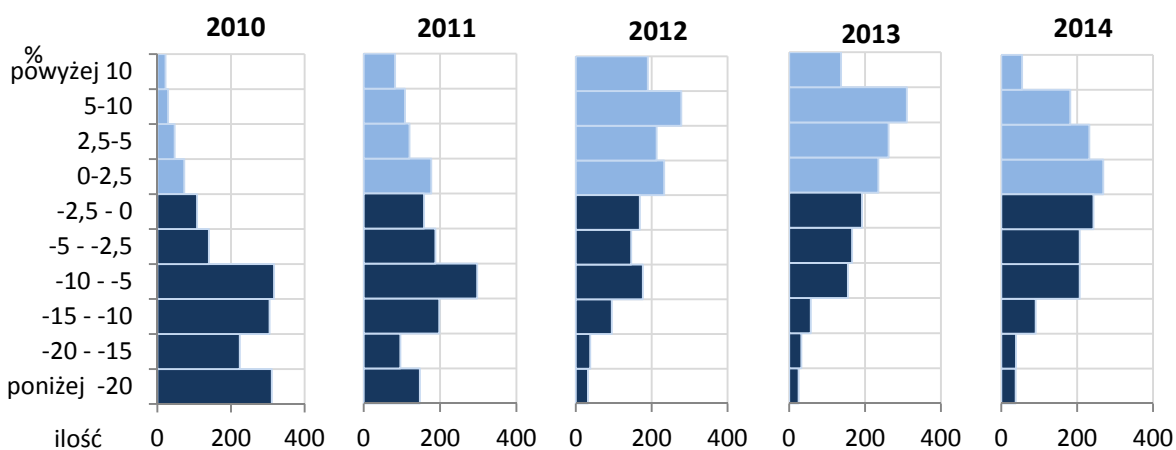
Nadwyżka budżetowa wystąpiła w 1 163 gminach (48,2% wszystkich gmin). Dodatnią relację wyniku do dochodów powyżej 10% osiągnęło 75 gmin. Deficyt wystąpił w 1 250 gminach, tj. w 51,8% ogólnej liczby gmin. Wśród gmin, które odnotowały deficyt, 237 wykazało ujemny wynik finansowy do dochodów powyżej 10%. Dla porównania w 2013 r. nadwyżkę wypracowano w 1 436 gminach (59,5% ogólnej liczby gmin), zaś deficyt wystąpił w 977 gminach, tj. w 40,5% ogólnej liczby gmin.

Wykres 29. Gminy według relacji wyniku budżetowego do dochodów

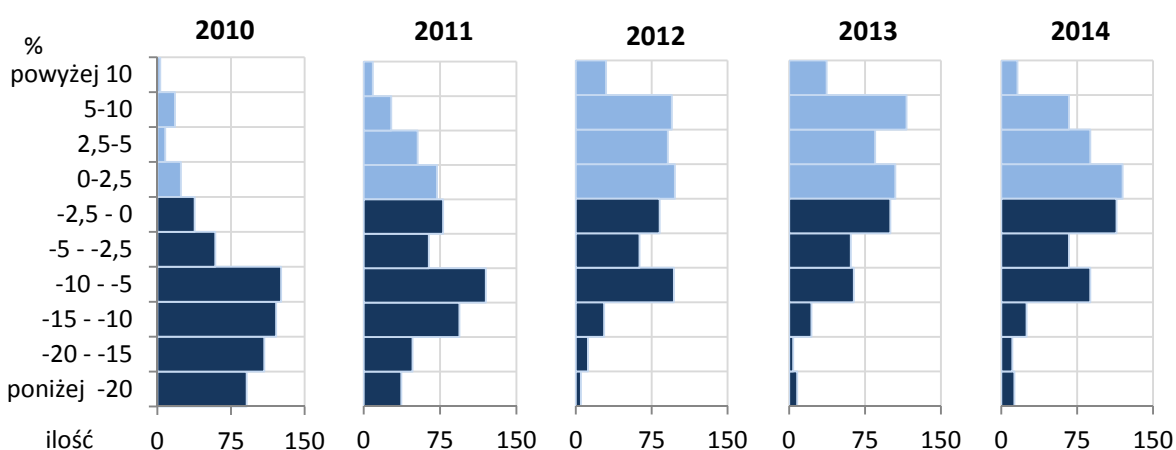
Gminy ogółem

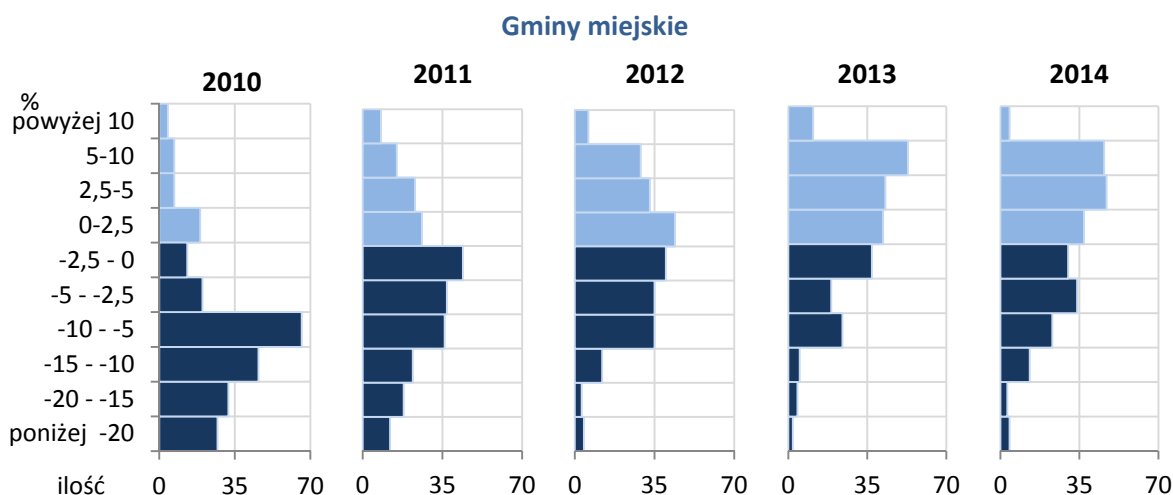

Gminy wiejskie

Gminy miejsko-wiejskie

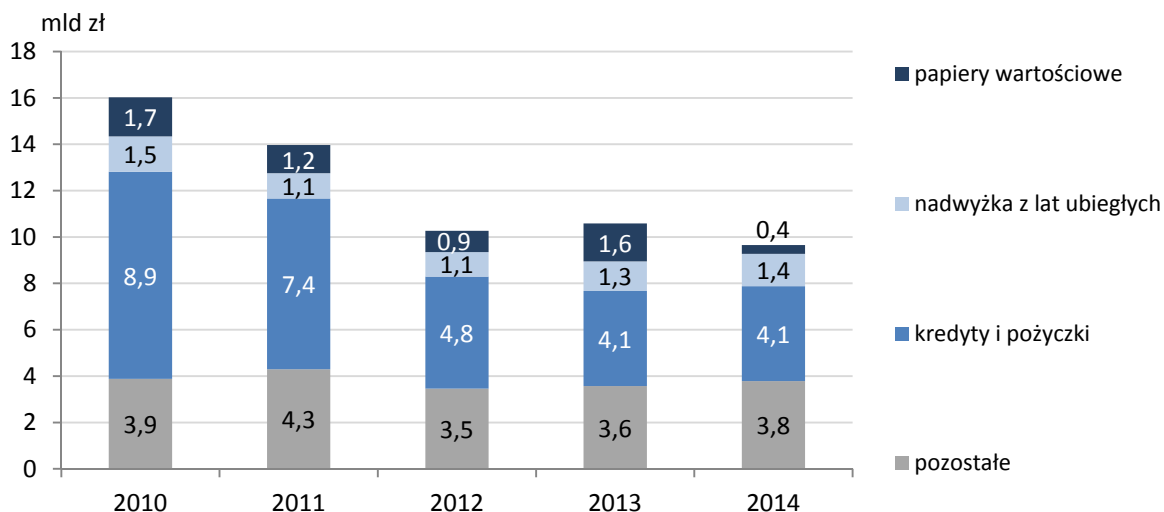
Uwaga: przedziały dla wartości wskaźnika domknięte lewostronnie.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.

III.4. FINANSOWANIE

W 2014 r. **przychody** gmin wyniosły 9 655,7 mln zł. Największy udział miały kredyty i pożyczki (42,4% przychodów), które wyniosły 4 092,2 mln zł. Przychody z tytułu nadwyżki z lat ubiegłych uzyskano w wysokości 1 400,7 mln zł, co stanowiło 14,5% ogółu przychodów, zaś przychody ze sprzedaży papierów wartościowych oraz obligacji jednostek samorządowych oraz związków komunalnych wyniosły 379,4 mln zł (3,9% ogółu przychodów).

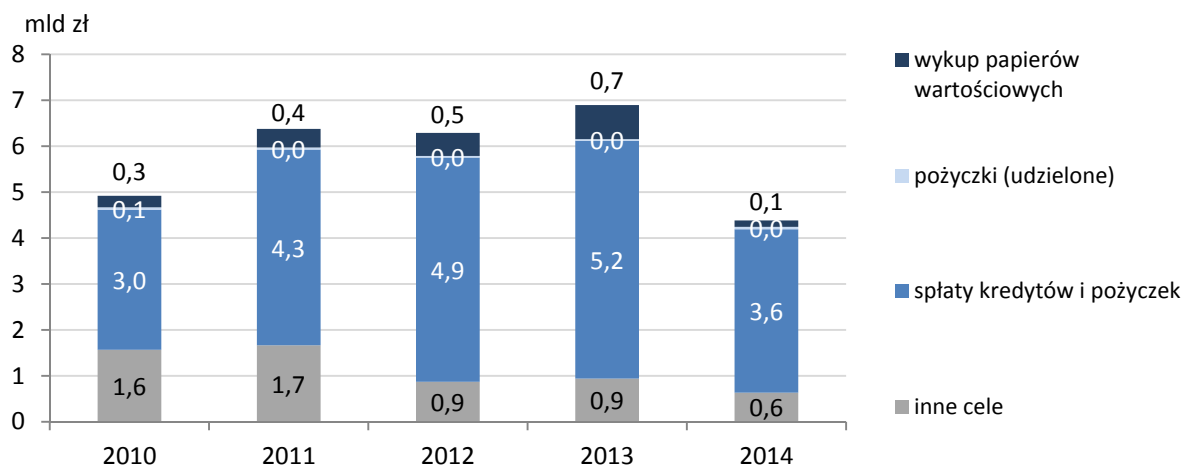
Wykres 30. Przychody gmin

Źródło: dane Ministerstwa Finansów.

W 2014 r. **rozchody** gmin wyniosły 4 382,9 mln zł. Największy udział w rozchodach (81,2%) stanowiły spłaty kredytów i pożyczek w kwocie 3 558,4 mln zł. Wykup papierów wartościowych i obligacji samorządowych stanowił 3,1% rozchodów gmin ogółem, tj. 137,9 mln zł.

Wykres 31. Rozchody gmin

Źródło: dane Ministerstwa Finansów.

III.5. ZADŁUŻENIE GMIN

W 2014 r. **zobowiązania** gmin ogółem wyniosły 26 436,2 mln zł (spadek o 2,6% w porównaniu do 2013 r.). Zadłużenie z tytułu kredytów i pożyczek stanowiło 98,7% zobowiązań ogółem wszystkich gmin, tj. 26 104,2 mln zł. Zobowiązania ogółem w 2014 r. wystąpiły w 2 362 gminach (95,3% ogółu). Zadłużenie bez zobowiązań na realizację programów i projektów realizowanych z udziałem środków unijnych odnotowano w 2 312 gminach, co odpowiadało 95,8% ogółu.

Tabl. 31. Udział gmin w województwie według wskaźnika zadłużenia w 2014 r.

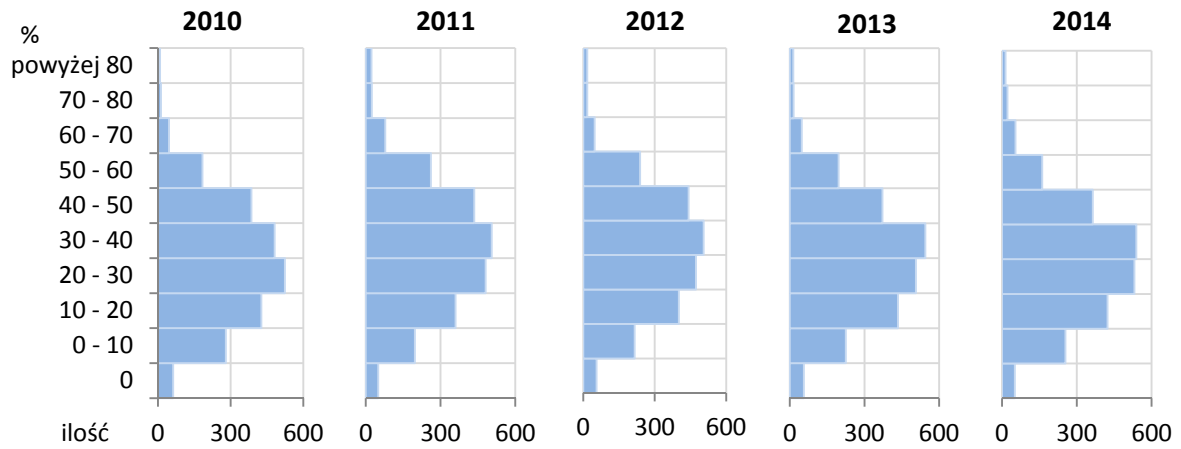
Województwo	Liczba gmin	Przedział wskaźnika zadłużenia				Udział gmin w danym przedziale (%)			
		0-20	21-40	41-60	61<	0-20	21-40	41-60	61<
Polska	2413	728	1070	526	90	30	44	22	4
Dolnośląskie	165	29	76	51	9	18	46	31	5
Kujawsko-pomorskie	140	52	62	22	4	37	44	16	3
Lubelskie	209	79	97	30	3	38	46	14	1
Lubuskie	81	15	38	27	2	19	47	33	2
Łódzkie	174	75	64	34	1	43	37	20	1
Małopolskie	179	44	73	49	13	25	41	27	7
Mazowieckie	309	112	128	62	7	36	41	20	2
Opolskie	70	19	42	6	3	27	60	9	4
Podkarpackie	156	49	75	30	2	31	48	19	1
Podlaskie	115	46	48	16	5	40	42	14	4
Pomorskie	119	28	58	29	4	24	49	24	3
Śląskie	148	50	53	38	7	34	36	26	5
Świętokrzyskie	101	21	35	37	8	21	35	37	8
Warmińsko-mazurskie	114	22	62	26	4	19	54	23	4
Wielkopolskie	222	70	116	32	4	32	52	14	2
Zachodniopomorskie	111	17	43	37	14	15	39	33	13

Uwaga: całość zobowiązań, tj. z uwzględnieniem zobowiązań na realizację programów i projektów finansowanych z udziałem środków unijnych.

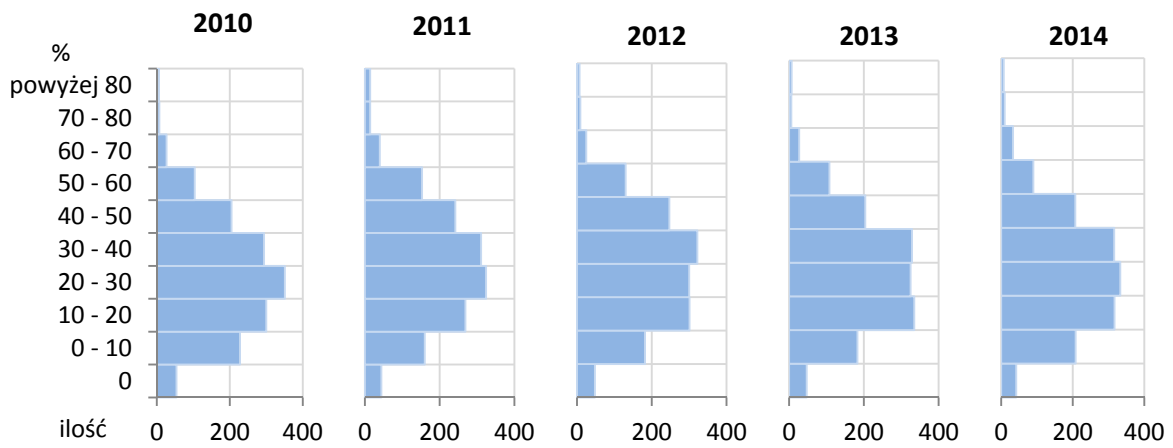
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.

Wykres 32. Gminy według relacji zadłużenia do dochodów

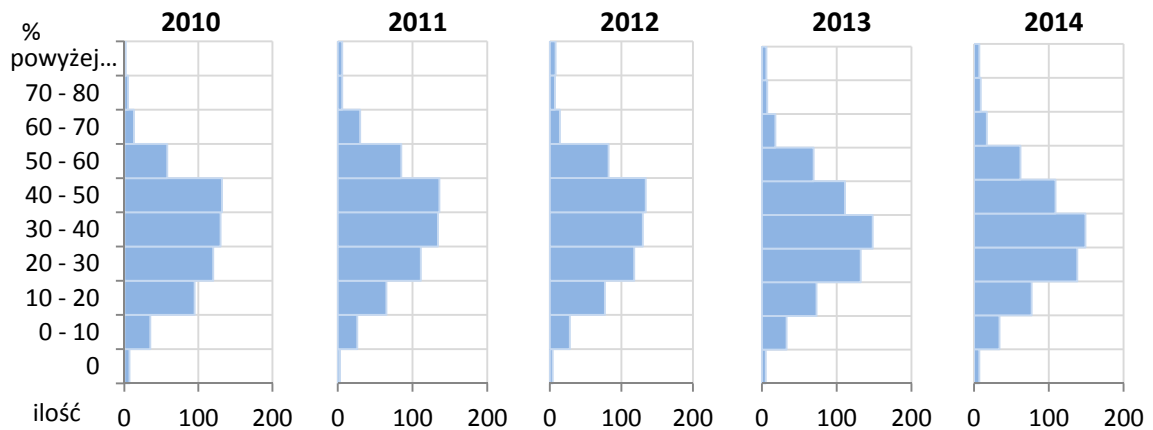
Gminy ogółem

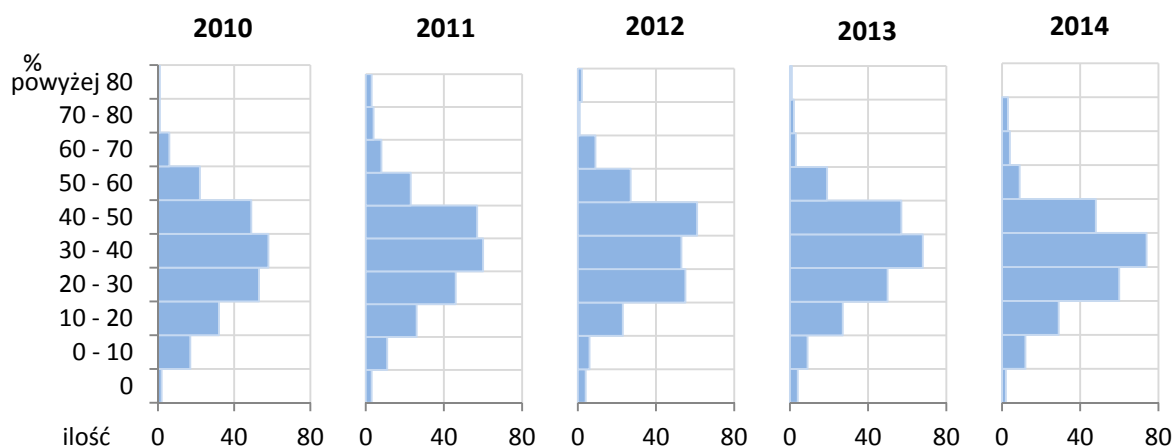
Gminy wiejskie

Gminy miejsko-wiejskie

Gminy miejskie

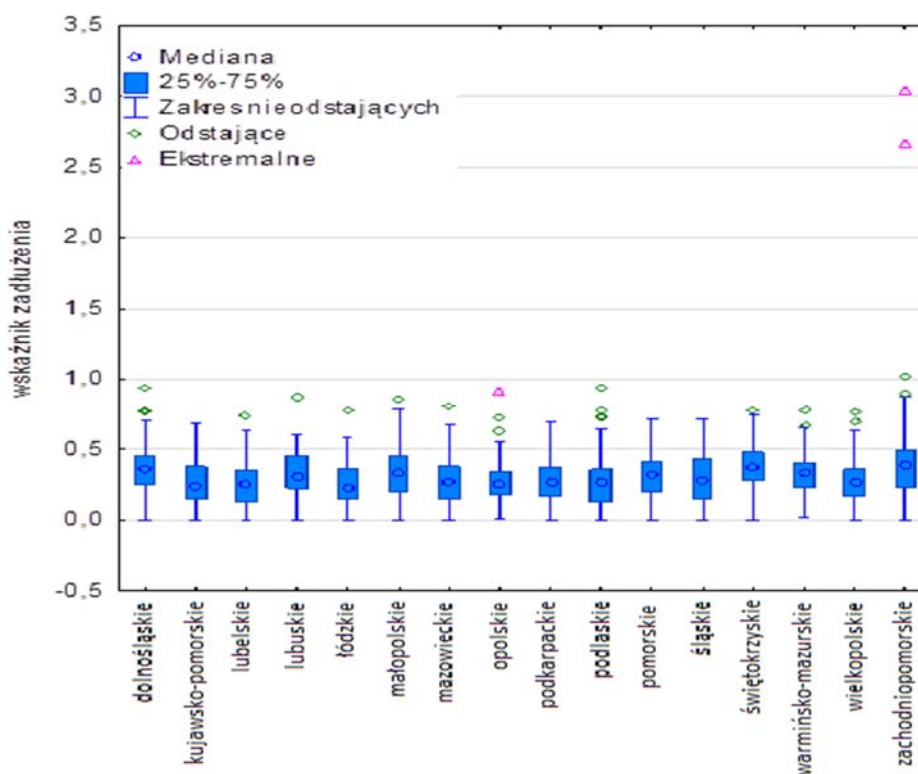

Uwaga: całość zobowiązań, tj. z uwzględnieniem zobowiązań na realizację programów i projektów finansowanych z udziałem środków unijnych.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.

Wskaźnik zadłużenia liczony jako relacja zobowiązań ogółem do wykonanych dochodów dla gmin w 2014 r. wyniósł 31,3%, co oznaczało spadek o 0,9 p. proc. w stosunku do 2013 r. Wskaźnik zadłużenia bez zobowiązań na realizację programów i projektów realizowanych z udziałem środków unijnych wyniósł 28,5% (spadek o 0,6 p. proc. w porównaniu do 2013 r.).

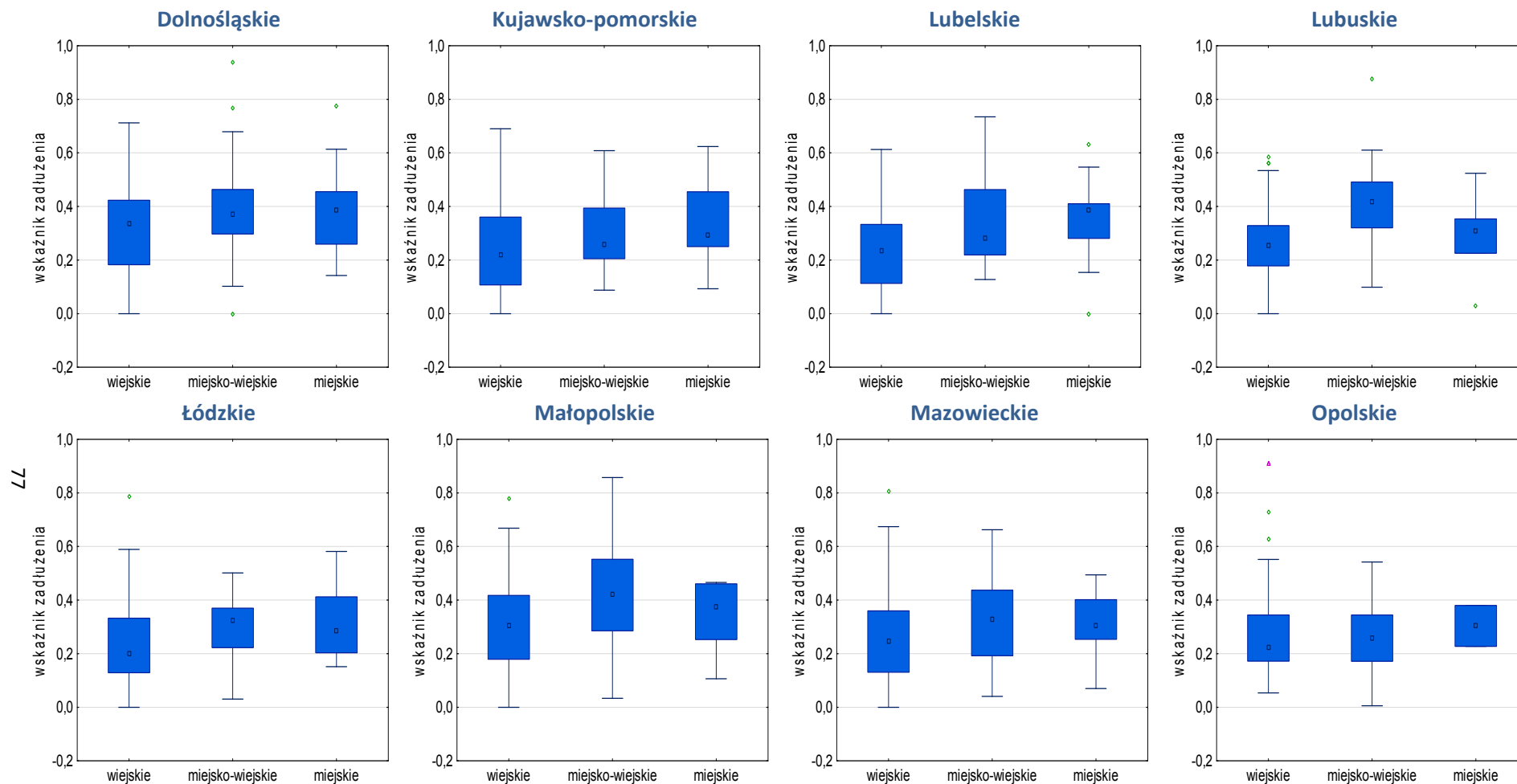
Wykres 33. Relacja zadłużenia do dochodów gmin według województw

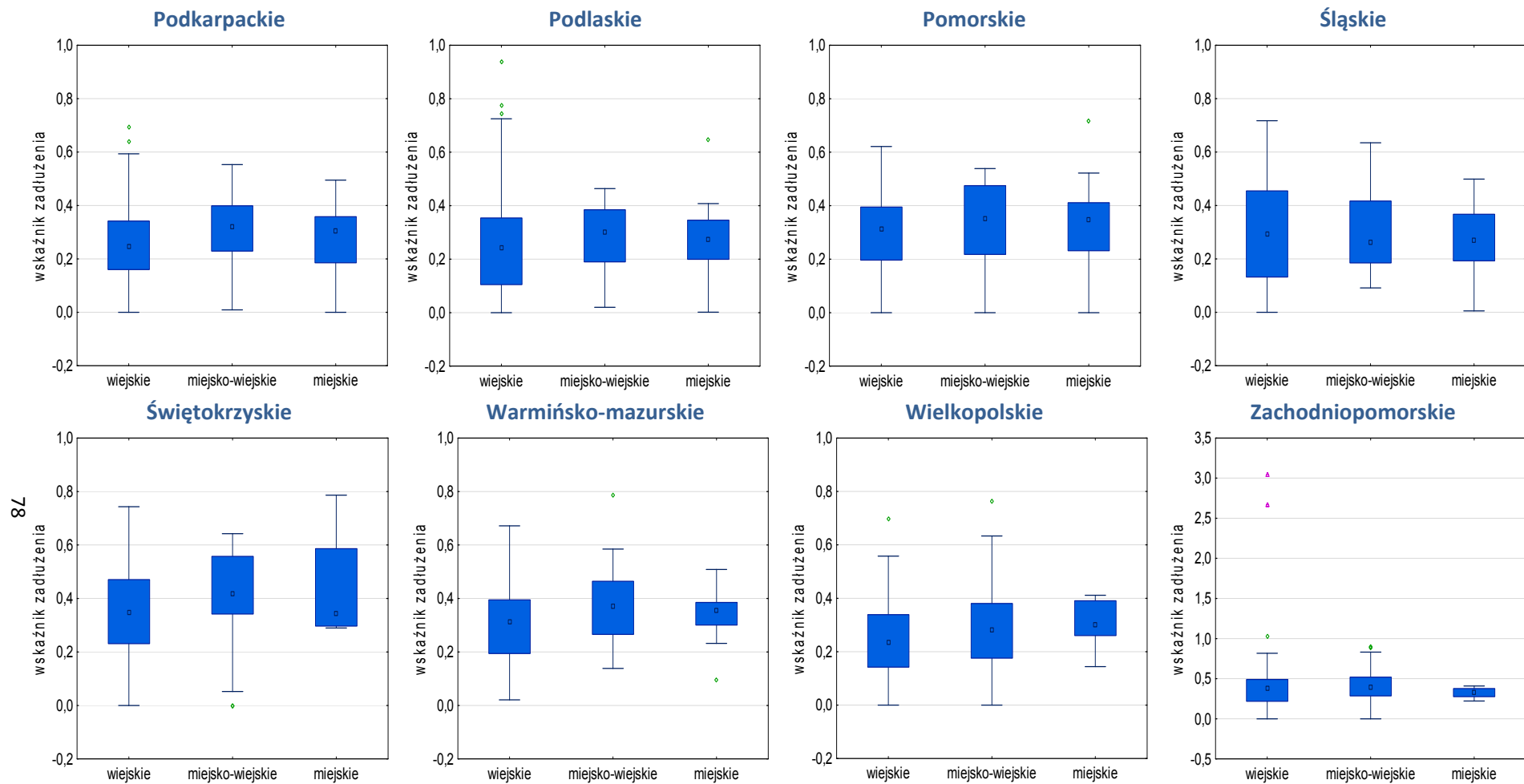

Uwaga: całość zobowiązań, tj. z uwzględnieniem zobowiązań na realizację programów i projektów finansowanych z udziałem środków unijnych. „Niebieski prostokąt” na wykresie obejmuje wartości od 25 percentyla do 75 percentyla.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.

Wykres 34. Relacja zadłużenia do dochodów według typów gmin

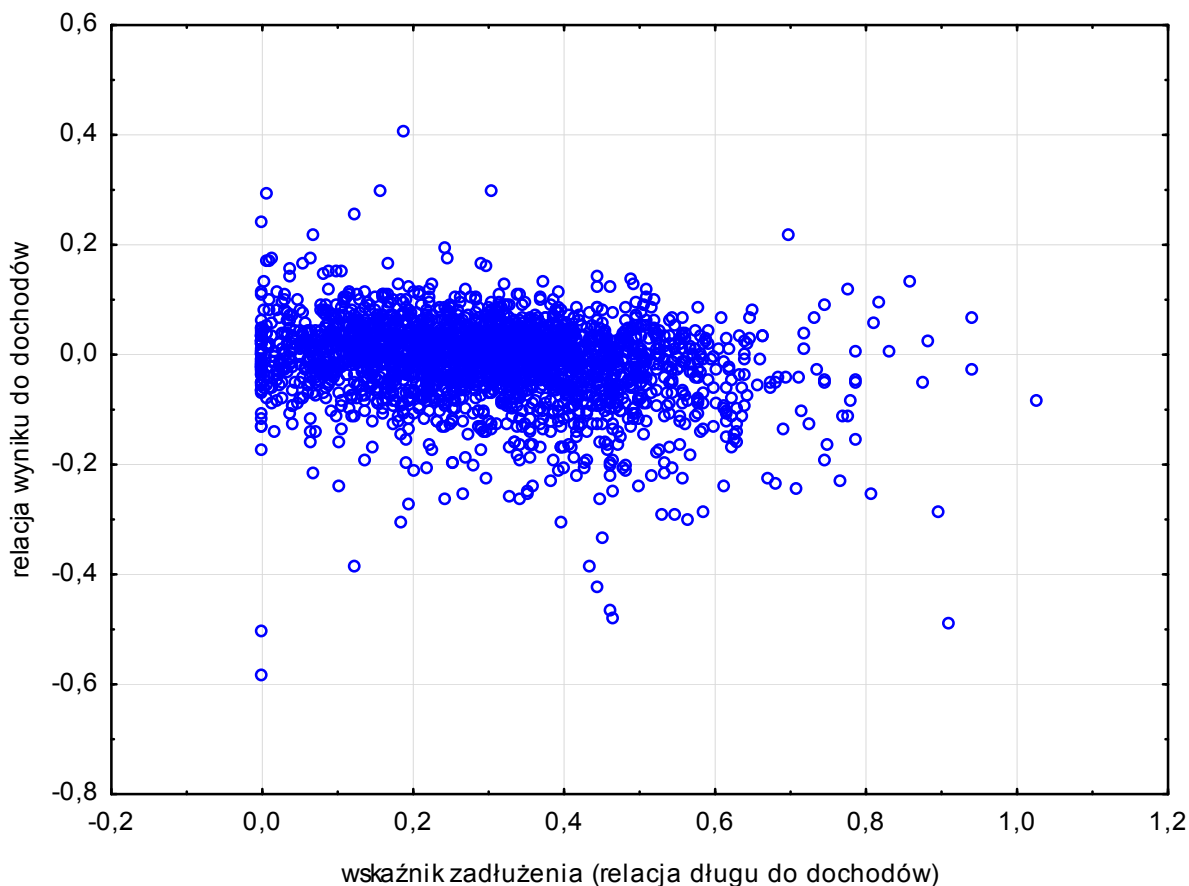

Uwaga: całość zobowiązań, tj. z uwzględnieniem zobowiązań na realizację programów i projektów finansowanych z udziałem środków unijnych.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.

W zbiorowości gmin w Polsce w 2014 r. można zaobserwować, że wyższym wskaźnikom zadłużenia gmin towarzyszy przeciętnie gorsza relacja ich wyniku do dochodów. W celu wyeliminowania bezpośredniego wpływu wysokiego poziomu zadłużenia na wynik budżetu gmin, przeanalizowano powyższą relację także dla deficytu pierwotnego (gdzie z deficytu eliminuje się koszty obsługi długu gminy). Wspomniana zależność obserwowana jest także i w tym przypadku, choć w obu przypadkach nie jest ona istotna.

Wykres 35. Relacja wyniku do dochodów a wskaźnik zadłużenia dla gmin w 2014 r.

Uwaga 1: wykres nie uwzględnia trzech gmin z województwa zachodniopomorskiego, dla których wskaźniki przyjęły wartości ekstremalne. Ich uwzględnienie wpływałoby na nachylenie krzywej regresji. Ponadto w tak ekstremalnej sytuacji polityka budżetowa władz gminy kształtowana jest przez specyficzne warunki, stąd też przypadki te potraktowano jako tzw. „obserwacje nietypowe”.

Uwaga 2: całość zobowiązań, tj. z uwzględnieniem zobowiązań na realizację programów i projektów finansowanych z udziałem środków unijnych.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.

IV. GOSPODARKA FINANSOWA MIAST NA PRAWACH POWIATU

W 2014 r. dochody miast na prawach powiatu¹⁷ wyniosły 68 259,8 mln zł, a wydatki 69 661,4 mln zł. Rok budżetowy 2014 miasta na prawach powiatu zamknęły deficytem w wysokości 1 401,6 mln zł. W porównaniu z 2013 r. dochody wzrosły o 6,3%, zaś wydatki o 7,2%.

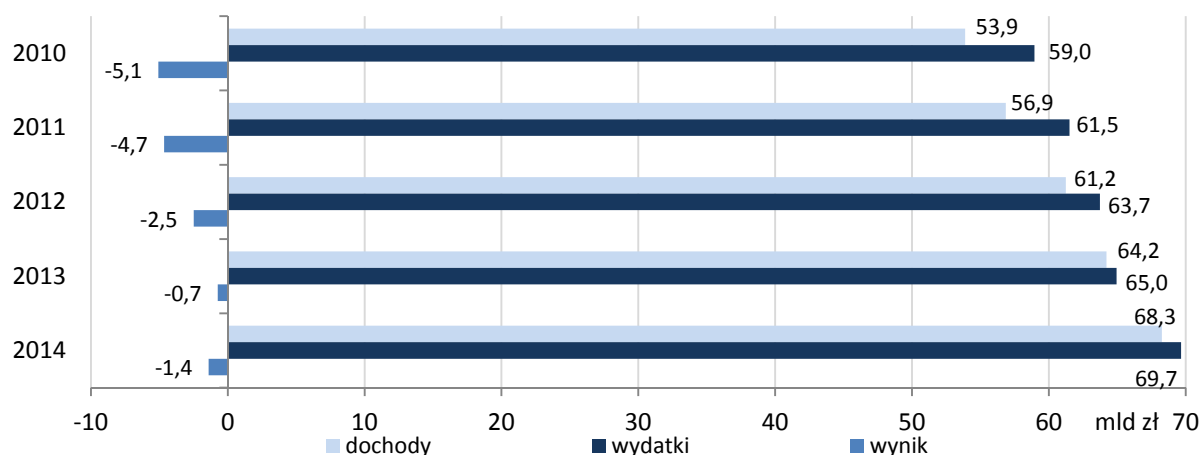
Tabl. 32. Dochody, wydatki i wynik budżetów miast na prawach powiatu

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
WYKONANIE w mln zł					
Dochody	53 885,6	56 859,8	61 247,0	64 216,6	68 259,8
Wydatki	58 954,1	61 510,5	63 730,8	64 952,6	69 661,4
Wynik	-5 068,6	-4 650,7	-2 483,8	-736,0	-1 401,6
PLAN w mln zł					
Dochody	54 660,8	57 694,7	62 362,0	66 251,5	69 157,0
Wydatki	63 502,7	65 670,1	67 754,7	69 568,7	74 316,8
Wynik	-8 841,9	-7 975,4	-5 392,8	-3 317,2	-5 159,8
WSKAŹNIK WYKONANIA w %					
Dochody	98,6	98,6	98,2	96,9	98,7
Wydatki	92,8	93,7	94,1	93,4	93,7
Wynik	x	x	x	x	x
ROK POPRZEDNI = 100					
Dochody	107,1	105,5	107,7	104,8	106,3
Wydatki	104,9	104,3	103,6	101,9	107,2
Wynik	x	x	x	x	x

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.

W latach 2010-2013 średni wzrost dochodów wyniósł 6,3%, zaś wydatków 3,7%. W okresie tym, budżety miast na prawach powiatu zamykały każdy rok budżetowy deficytem.

Wykres 36. Budżety miast na prawach powiatu

Źródło: dane Ministerstwa Finansów.

¹⁷ Zgodnie z art. 92 ust. 2 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. 2013, poz. 595, z późn. zm.) miasto na prawach powiatu jest gminą wykonującą zadania powiatu na zasadach określonych w tej ustawie.

IV.1. DOCHODY MIAST NA PRAWACH POWIATU

W 2014 r. wykonanie **dochodów ogółem** miast na prawach powiatu wyniosło 68 259,8 mln zł i stanowiło 98,7% realizacji planu. W odniesieniu do 2013 r. dochody ogółem wzrosły o 6,3%. W strukturze dochodów ogółem miast na prawach powiatu największą pozycją były **dochody własne** w wysokości 42 894,0 mln zł, stanowiące 62,8% całości dochodów. **Subwencja ogólna** w kwocie 13 551,2 mln zł stanowiła 19,9%, a **dotacje ogółem** w kwocie 11 814,6 mln zł stanowiły 17,3% ogółu dochodów.

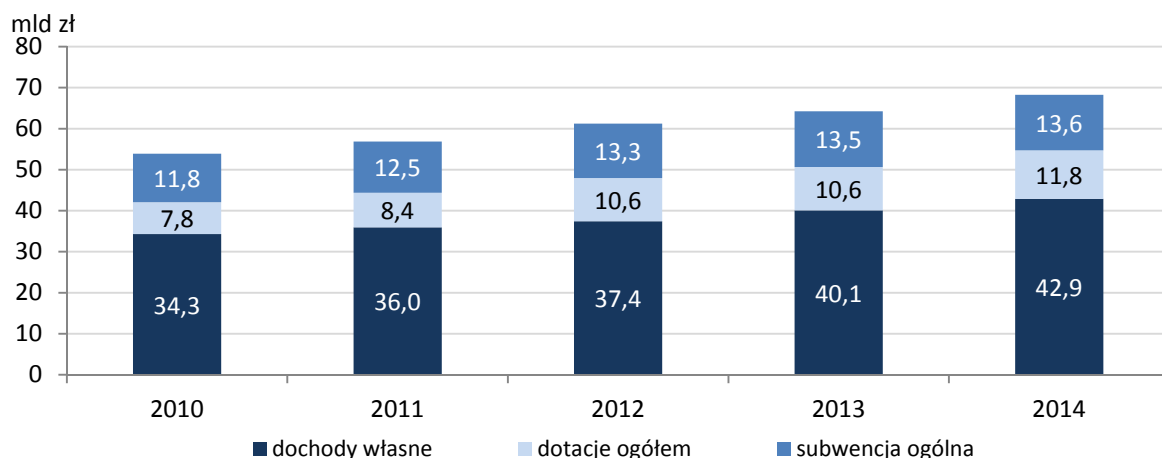
Tabl. 33. Dochody miast na prawach powiatu

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
WYKONANIE w mln zł					
Dochody ogółem	53 885,6	56 859,8	61 247,0	64 216,6	68 259,8
dochody własne	34 283,8	35 951,8	37 407,6	40 058,8	42 894,0
dotacje ogółem	7 798,0	8 424,8	10 559,0	10 610,6	11 814,6
subwencja ogólna	11 803,8	12 483,2	13 280,4	13 547,2	13 551,2
PLAN w mln zł					
Dochody ogółem	54 660,8	57 694,7	62 362,0	66 251,5	69 157,0
dochody własne	34 437,8	36 226,8	38 322,2	41 339,4	43 135,7
dotacje ogółem	8 419,2	8 985,3	10 771,5	11 370,7	12 469,1
subwencja ogólna	11 803,8	12 482,5	13 268,3	13 541,4	13 552,1
WSKAŹNIK WYKONANIA w %					
Dochody ogółem	98,6	98,6	98,2	96,9	98,7
dochody własne	99,6	99,2	97,6	96,9	99,4
dotacje ogółem	92,6	93,8	98,0	93,3	94,8
subwencja ogólna	100,0	100,0	100,1	100,0	100,0
ROK POPRZEDNI = 100					
Dochody ogółem	107,1	105,5	107,7	104,8	106,3
dochody własne	103,1	104,9	104,0	107,1	107,1
dotacje ogółem	135,3	108,0	125,3	100,5	111,3
subwencja ogólna	104,4	105,8	106,4	102,0	100,0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.

W 2014 r. dochody ogółem wzrosły o 6,3% w odniesieniu do 2013 r. Dochody własne wzrosły o 7,1%. Najwięcej, bo o 11,3% wzrosły dotacje ogółem. Natomiast subwencja ogólna utrzymała się na poziomie roku 2013.

Wykres 37. Dochody miast na prawach powiatu

Źródło: dane Ministerstwa Finansów.

IV.1.1. Dochody własne

W 2014 r. **dochody własne** miast na prawach powiatu wyniosły 42 894,0 mln zł i były wyższe o 7,1% niż w 2013 r. Plan dochodów własnych został zrealizowany w 99,4%.

W strukturze dochodów własnych miast na prawach powiatu, największą pozycją, stanowiącą 37,7% dochodów własnych, były wpływy z **podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT)** zrealizowane w kwocie 16 165,6 mln zł, co oznaczało wykonanie planu w 101,4%. W porównaniu do 2013 r. kwota zrealizowanych tych dochodów wzrosła o 7,3%. W 2014 r. przyrost dochodów miast na prawach powiatu z tytułu wpływu z podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT) był większy niż średni wzrost, dla tej kategorii dochodu, w latach 2010-2013 wynoszący 5,3%.

Po dwóch latach malejących wpływów z **podatku dochodowego od osób prawnych (CIT)** (w 2012 r. o 4,0% i w 2013 r. o 8,3%), w 2014 r. miasta na prawach powiatu odnotowały wzrost tych dochodów o 6,5% do kwoty 1 428,4 mln zł. Średni wzrost, dla tej kategorii dochodu, w latach 2010-2013 wynosił 0,6%.

Tabl. 34. Wykonanie dochodów własnych miast na prawach powiatu

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
WYKONANIE w mln zł					
Dochody własne	34 283,8	35 951,8	37 407,6	40 058,8	42 894,0
podatek dochodowy od osób prawnych część gminna	1 162,6	1 260,4	1 210,0	1 109,4	1 181,6
podatek dochodowy od osób prawnych część powiatowa	245,4	262,8	252,7	231,7	246,8
podatek dochodowy od osób fizycznych część gminna	10 282,2	10 968,7	11 300,4	11 829,8	12 698,3
podatek dochodowy od osób fizycznych część powiatowa	2 852,8	3 028,6	3 108,7	3 239,7	3 467,4
podatek rolny	15,3	16,4	29,0	30,3	27,5
podatek od nieruchomości	6 061,7	6 482,5	6 994,6	7 418,7	7 700,6
podatek leśny	1,5	1,8	2,3	2,3	2,1
podatek od środków transportowych	296,3	287,9	292,4	302,4	307,4
podatek od dział. gosp. osób fizycznych, opłacany w formie karty podatkowej	43,5	41,5	40,1	39,9	37,3
podatek od spadków i darowizn	170,8	154,3	159,3	143,8	149,0
podatek od czynności cywilnoprawnych	1 102,0	1 012,2	804,0	918,7	980,9
opłata skarbową	283,2	272,8	282,5	287,5	296,6
opłata eksploatacyjna	5,9	5,8	4,2	5,1	5,3
opłata targowa	63,4	61,3	56,1	50,0	49,7
dochody z majątku	3 276,4	3 353,4	3 692,3	4 275,5	4 655,2
pozostałe dochody	8 420,9	8 741,2	9 179,1	10 173,9	11 088,7
PLAN w mln zł					
Dochody własne	34 437,8	36 226,8	38 322,2	41 339,4	43 135,7
podatek dochodowy od osób prawnych część gminna	1 148,5	1 234,7	1 332,9	1 321,6	1 172,2
podatek dochodowy od osób prawnych część powiatowa	255,7	269,1	280,5	281,1	243,3
podatek dochodowy od osób fizycznych część gminna	10 463,3	10 793,3	11 640,1	12 081,5	12 525,1
podatek dochodowy od osób fizycznych część powiatowa	2 908,1	2 983,7	3 205,8	3 311,8	3 424,3
podatek rolny	16,9	17,3	24,1	28,7	28,2
podatek od nieruchomości	5 960,2	6 368,3	6 868,2	7 320,9	7 635,4
podatek leśny	1,5	1,6	1,8	2,2	2,1
podatek od środków transportowych	306,4	300,5	291,6	304,0	305,3
podatek od dział. gosp. osób fizycznych, opłacany w formie karty podatkowej	45,1	42,0	41,4	39,6	40,5
podatek od spadków i darowizn	170,1	169,5	149,4	162,2	159,8
podatek od czynności cywilnoprawnych	910,5	1 047,5	887,6	865,3	893,6
opłata skarbową	298,5	293,2	283,8	276,6	299,3
opłata eksploatacyjna	5,8	5,4	5,2	5,9	5,5
opłata targowa	67,8	64,3	61,0	55,6	50,8
dochody z majątku	3 476,3	3 783,2	4 075,5	4 893,0	5 076,4
pozostałe dochody	8 403,1	8 853,4	9 173,1	10 389,3	11 274,0

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
WSKAŹNIK WYKONANIA w %					
Dochody własne	99,6	99,2	97,6	96,9	99,4
podatek dochodowy od osób prawnych część gminna	101,2	102,1	90,8	83,9	100,8
podatek dochodowy od osób prawnych część powiatowa	96,0	97,7	90,1	82,4	101,4
podatek dochodowy od osób fizycznych część gminna	98,3	101,6	97,1	97,9	101,4
podatek dochodowy od osób fizycznych część powiatowa	98,1	101,5	97,0	97,8	101,3
podatek rolny	90,7	94,7	120,1	105,9	97,5
podatek od nieruchomości	101,7	101,8	101,8	101,3	100,9
podatek leśny	99,2	111,3	124,9	106,0	99,1
podatek od środków transportowych	96,7	95,8	100,3	99,5	100,7
podatek od dział. gosp. osób fizycznych, opłacany w formie karty podatkowej	96,4	98,9	96,7	100,7	92,1
podatek od spadków i darowizn	100,5	91,0	106,6	88,6	93,2
podatek od czynności cywilnoprawnych	121,0	96,6	90,6	106,2	109,8
opłata skarbowa	94,9	93,0	99,5	104,0	99,1
opłata eksploatacyjna	100,6	108,3	80,8	85,6	97,0
opłata targowa	93,4	95,4	91,9	90,0	97,8
dochody z majątku	94,2	88,6	90,6	87,4	91,7
pozostałe dochody	100,2	98,7	100,1	97,9	98,4
ROK POPRZEDNI = 100					
Dochody własne	103,1	104,9	104,0	107,1	107,1
podatek dochodowy od osób prawnych część gminna	85,1	108,4	96,0	91,7	106,5
podatek dochodowy od osób prawnych część powiatowa	86,2	107,1	96,1	91,7	106,5
podatek dochodowy od osób fizycznych część gminna	98,0	106,7	103,0	104,7	107,3
podatek dochodowy od osób fizycznych część powiatowa	97,4	106,2	102,6	104,2	107,0
podatek rolny	66,0	106,9	177,1	104,7	90,6
podatek od nieruchomości	106,4	106,9	107,9	106,1	103,8
podatek leśny	91,3	117,6	127,0	102,7	90,8
podatek od środków transportowych	96,0	97,1	101,6	103,4	101,7
podatek od dział. gosp. osób fizycznych, opłacany w formie karty podatkowej	94,9	95,6	96,5	99,6	93,4
podatek od spadków i darowizn	94,0	90,3	103,3	90,3	103,6
podatek od czynności cywilnoprawnych	111,1	91,9	79,4	114,3	106,8
opłata skarbowa	97,6	96,3	103,5	101,8	103,1
opłata eksploatacyjna	88,0	99,4	72,7	120,3	104,5
opłata targowa	88,8	96,7	91,5	89,2	99,3
dochody z majątku	111,5	102,3	110,1	115,8	108,9
pozostałe dochody	110,3	103,8	105,0	110,8	109,0

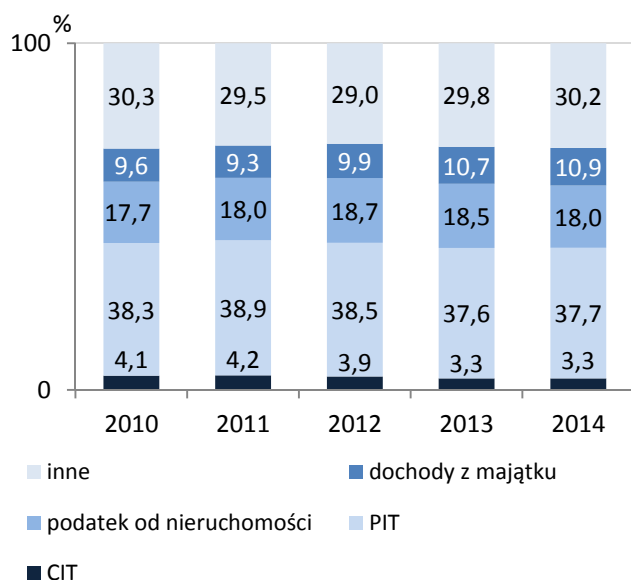
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.

Istotnym źródłem dochodów własnych miast na prawach powiatu były dochody z **podatku od nieruchomości**. W 2014 r. była to kwota 7 700,6 mln zł, co stanowiło wzrost o 3,8% w stosunku do roku poprzedniego. Udział podatku od nieruchomości w strukturze dochodów własnych wykazuje

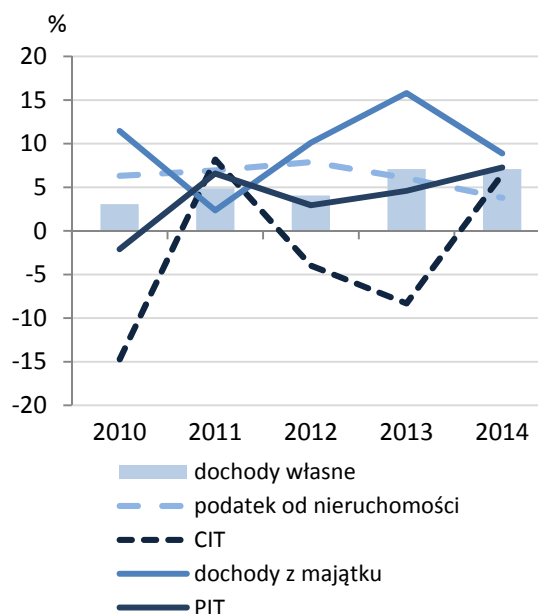
tendencję spadkową. W 2014 r. udział ten stanowił tylko 18,0% dochodów własnych miast na prawach powiatu, wobec 18,5% w 2013 r.

Znaczącym źródłem dochodów własnych miast na prawach powiatu w 2014 r. były również **dochody z majątku** wynoszące 4 655,2 mln zł, co stanowiło wzrost o 8,9% w porównaniu z 2013 r.

Wykres 38. Struktura dochodów własnych miast na prawach powiatu

Wykres 39. Zmiana wybranych kategorii dochodów własnych (r/r)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.

IV.1.2. Dotacje ogółem

W 2014 r. **dotacje ogółem** miast na prawach powiatu wyniosły 11 814,6 mln zł, co stanowiło wzrost o 11,3% w relacji do 2013 r. Plan został wykonany w 94,8%. W strukturze dochodów ogółem dotacje ogółem stanowiły 17,3%, z tego na **dotacje celowe** przypadało 9,6%, a 7,7% na **dotacje §§ 200 i 620**. W strukturze dotacji ogółem dotacje celowe stanowiły 55,5%, a 44,5% dotacje §§ 200 i 620. **Dotacje celowe** w wysokości 6 556,8 mln zł, otrzymane przez miasta na prawach powiatu, w 2014 r. były o 9,9% wyższe niż pozyskane w 2013 r. **Dotacje §§ 200 i 620** pozyskano w kwocie 5 257,8 mln zł, co w porównaniu z rokiem poprzednim było wzrostem o 13,1%.

Tabl. 35. Dotacje miast na prawach powiatu

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
WYKONANIE w mln zł					
Dotacje ogółem	7 798,0	8 424,8	10 559,0	10 610,6	11 814,6
dotacje celowe	5 451,6	5 187,9	5 405,2	5 963,6	6 556,8
część gminna	3 419,1	3 121,1	3 274,7	3 688,3	4 170,5
na zadania z zakresu adm. rządowej	2 325,8	2 260,9	2 279,8	2 347,8	2 503,6
inwestycyjne	1,6	1,0	1,1	4,1	6,7
na zadania własne	1 080,5	832,6	988,0	1 332,2	1 657,9
inwestycyjne	277,9	69,9	60,3	30,2	61,6
na zadania realizowane na podstawie porozumień z org. adm. rządowej	12,8	27,6	6,9	8,3	9,0
inwestycyjne	5,1	1,5	0,0	0,7	0,5
część powiatowa	1 653,2	1 652,0	1 680,7	1 808,8	1 741,5
na zadania z zakresu adm. rządowej	1 254,1	1 315,2	1 373,2	1 413,9	1 443,8
inwestycyjne	30,9	16,5	12,8	29,7	25,7
na zadania własne	388,2	332,7	303,6	389,0	293,6
inwestycyjne	168,0	127,9	96,0	196,6	115,8
na zadania realizowane na podstawie porozumień z org. adm. rządowej	10,9	4,1	4,0	5,9	4,1
inwestycyjne	7,4	2,1	0,0	2,9	0,0
pozostałe	379,3	414,8	449,7	466,6	644,8
na zadania realizowane na podstawie porozumień między JST	257,8	291,2	304,1	326,5	343,0
inwestycyjne	21,2	21,5	6,6	11,7	28,3
z tytułu pomocy finansowej udzielanej między JST na dofinansowanie własnych zadań	x	26,8	24,1	24,4	14,1
inwestycyjne	x	23,1	20,1	20,2	8,9
otrzymane z funduszy celowych	121,5	96,9	121,5	115,7	287,7
inwestycyjne	98,4	80,5	105,2	95,9	96,7
dotacje §§ 200 i 620	2 346,4	3 236,9	5 153,9	4 646,9	5 257,8
inwestycyjne § 620	1 970,0	2 827,6	4 713,0	4 189,0	4 852,4
PLAN w mln zł					
Dotacje ogółem	8 419,2	8 985,3	10 771,5	11 370,7	12 469,1
dotacje celowe	5 577,4	5 226,7	5 454,7	6 090,3	6 675,4
część gminna	3 494,8	3 172,9	3 323,9	3 780,2	4 231,3
na zadania z zakresu adm. rządowej	2 344,8	2 271,3	2 307,0	2 381,3	2 533,3
inwestycyjne	1,6	1,1	1,1	4,1	7,4
na zadania własne	1 136,6	870,0	1 009,7	1 390,3	1 688,7
inwestycyjne	309,4	83,4	63,9	68,3	72,1
na zadania realizowane na podstawie porozumień z org. adm. rządowej	13,4	31,5	7,1	8,6	9,3
inwestycyjne	5,1	1,3	0,0	0,8	0,5
część powiatowa	1 662,7	1 658,2	1 689,6	1 820,1	1 753,2
na zadania z zakresu adm. rządowej	1 258,9	1 318,9	1 377,8	1 418,3	1 450,6
inwestycyjne	31,6	16,9	13,8	31,1	25,9

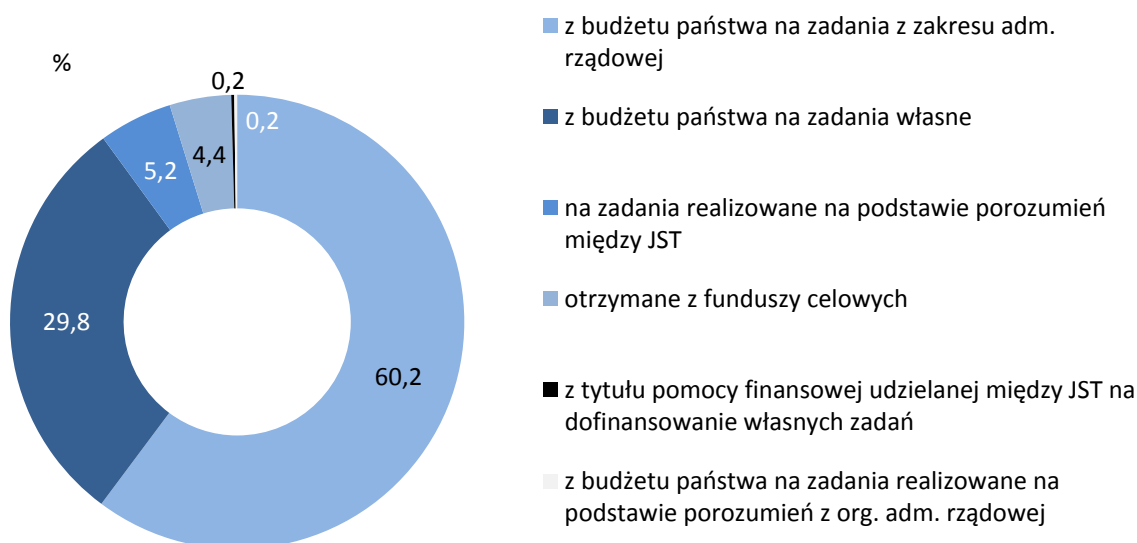
Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
na zadania własne	392,4	333,7	307,0	398,0	298,2
inwestycyjne	171,8	128,5	97,8	204,9	119,9
na zadania realizowane na podstawie porozumień z org. adm. rządowej	11,4	5,6	4,8	3,8	4,4
inwestycyjne	7,7	2,1	0,0	0,4	0,0
pozostałe	419,9	395,6	441,2	490,0	690,8
na zadania realizowane na podstawie porozumień między JST	279,9	281,5	306,7	346,3	355,4
inwestycyjne	46,8	22,9	12,4	22,0	25,2
z tytułu pomocy finansowej udzielanej między JST na dofinansowanie własnych zadań	x	28,3	23,5	24,5	16,2
inwestycyjne	x	24,8	19,4	20,2	10,7
otrzymane z funduszy celowych	140,0	85,8	111,0	119,2	319,2
inwestycyjne	113,5	67,7	96,5	100,9	132,5
dotacje §§ 200 i 620	2 841,8	3 758,7	5 316,8	5 280,4	5 793,8
inwestycyjne § 620	2 396,9	3 270,1	4 796,0	4 716,6	5 273,9
WSKAŹNIK WYKONANIA w %					
Dotacje ogółem	92,6	93,8	98,0	93,3	94,8
dotacje celowe	97,7	99,3	99,1	97,9	98,2
część gminna	97,8	98,4	98,5	97,6	98,6
na zadania z zakresu adm. rządowej	99,2	99,5	98,8	98,6	98,8
inwestycyjne	99,9	92,1	98,2	99,8	90,5
na zadania własne	95,1	95,7	97,8	95,8	98,2
inwestycyjne	89,8	83,7	94,4	44,3	85,5
na zadania realizowane na podstawie porozumień z org. adm. rządowej	95,7	87,4	96,7	96,5	97,0
inwestycyjne	100,0	113,1	100,0	92,5	93,1
część powiatowa	99,4	99,6	99,5	99,4	99,3
na zadania z zakresu adm. rządowej	99,6	99,7	99,7	99,7	99,5
inwestycyjne	97,8	98,0	92,8	95,6	99,6
na zadania własne	98,9	99,7	98,9	97,7	98,4
inwestycyjne	97,8	99,5	98,2	95,9	96,6
na zadania realizowane na podstawie porozumień z org. adm. rządowej	95,5	73,5	83,0	155,0	93,9
inwestycyjne	95,9	100,0	0,0	776,3	100,0
pozostałe	90,3	104,9	101,9	95,2	93,3
na zadania realizowane na podstawie porozumień między JST	92,1	103,4	99,2	94,3	96,5
inwestycyjne	45,2	94,1	53,3	53,1	112,5
z tytułu pomocy finansowej udzielanej między JST na dofinansowanie własnych zadań	x	94,5	102,6	99,8	87,4
inwestycyjne	x	93,1	103,5	99,8	82,7
otrzymane z funduszy celowych	86,7	112,9	109,5	97,0	90,1
inwestycyjne	86,7	118,8	109,0	95,0	73,0
dotacje §§ 200 i 620	82,6	86,1	96,9	88,0	90,7
inwestycyjne § 620	82,2	86,5	98,3	88,8	92,0

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
ROK POPRZEDNI = 100					
Dotacje ogółem	135,3	108,0	125,3	100,5	111,3
dotacje celowe	110,6	95,2	104,2	110,3	109,9
część gminna	115,8	91,3	104,9	112,6	113,1
na zadania z zakresu adm. rządowej	107,2	97,2	100,8	103,0	106,6
inwestycyjne	170,4	60,4	106,4	390,4	162,9
na zadania własne	139,3	77,1	118,7	134,8	124,4
inwestycyjne	213,1	25,1	86,3	50,1	203,7
na zadania realizowane na podstawie porozumień z org. adm. rządowej	167,7	215,6	25,1	120,1	108,5
inwestycyjne	1 249,0	28,3	3,3	1 510,3	68,8
część powiatowa	102,7	99,9	101,7	107,6	96,3
na zadania z zakresu adm. rządowej	106,3	104,9	104,4	103,0	102,1
inwestycyjne	47,5	53,4	77,3	232,4	86,7
na zadania własne	91,6	85,7	91,2	128,1	75,5
inwestycyjne	90,4	76,1	75,0	204,8	58,9
na zadania realizowane na podstawie porozumień z org. adm. rządowej	157,8	37,9	96,7	149,3	69,3
inwestycyjne	171,4	28,1	0,0	0,0	0,1
pozostałe	103,8	109,4	108,4	103,7	138,2
na zadania realizowane na podstawie porozumień między JST	108,5	112,9	104,4	107,4	105,1
inwestycyjne	96,5	101,6	30,8	176,1	242,6
z tytułu pomocy finansowej udzielanej między JST na dofinansowanie własnych zadań	95,0	x	90,1	101,2	57,8
inwestycyjne	98,8	x	87,2	100,3	43,9
otrzymane z funduszy celowych	95,0	79,7	125,5	95,2	248,7
inwestycyjne	98,8	81,8	130,7	91,2	100,8
dotacje §§ 200 i 620	281,3	138,0	159,2	90,2	113,1
inwestycyjne § 620	303,7	143,5	166,7	88,9	115,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.

W strukturze dotacji celowych otrzymanych w 2014 r. przez miasta na prawach powiatu, środki z budżetu państwa **na zadania z zakresu administracji rządowej** stanowiły 60,2%, środki z budżetu państwa a **na zadania własne** – 29,8%, a pozostałe kategorie stanowiły 10,0% dotacji celowych.

Wykres 40. Struktura dotacji celowych otrzymanych przez miasta na prawach powiatu

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.

Miasta na prawach powiatu otrzymały w ramach dotacji celowych z budżetu państwa dotacje **na zadania z zakresu administracji rządowej** w wysokości 3 947,4 mln zł, z czego 2 503,6 mln zł przeznaczone było na zadania gminne, a 1 443,8 mln zł na zadania powiatowe. Prawie całość, bo 99,2% tej dotacji, tj. 3 915,0 mln zł, przeznaczono na zadania bieżące.

Miasta na prawach powiatu otrzymały również tytułem dotacji celowych z budżetu państwa **na realizację zadań własnych** kwotę 1 951,5 mln zł, z czego 1 657,9 mln zł przeznaczone było na zadania gminne, a 293,6 mln zł na zadania powiatowe. Na zadania bieżące miasta na prawach powiatu wykorzystaly 1 774,1 mln zł, tj. 90,9%, a pozostałą kwotę 177,4 mln zł przeznaczyły na zadania inwestycyjne.

IV.1.3. Subwencja ogólna

W 2014 r. **subwencja ogólna** wyniosła 13 551,2 mln zł. była to kwota zbliżona do otrzymanej przez miasta na prawach powiatu w 2013 r. Plan wykonano w 100,0%.

Tabl. 36. Subwencja ogólna miast na prawach powiatu

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
WYKONANIE w mln zł					
Subwencja ogólna	11 803,8	12 483,2	13 280,4	13 547,2	13 551,2
część oświatowa	10 733,2	11 475,1	12 295,7	12 590,5	12 628,2
uzupełnienie subwencji ogólne	221,1	221,5	277,3	267,5	218,8
subwencja ogólna dla gmin	206,0	215,8	222,9	183,2	216,3
część wyrównawcza	80,5	99,5	103,0	57,0	84,5
część rekompensująca	7,3	7,3	7,2	7,2	7,2
część równoważąca	118,2	109,0	112,7	119,0	124,6
subwencja ogólna dla powiatów	643,5	570,8	484,6	505,9	487,8
część równoważąca	600,1	529,6	445,0	469,2	451,9
część wyrównawcza	43,5	41,2	39,6	36,8	36,0

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
PLAN w mln zł					
Subwencja ogólna	11 803,8	12 482,5	13 268,3	13 541,4	13 552,1
część oświatowa	10 733,2	11 474,5	12 294,6	12 590,6	12 627,9
uzupełnienie subwencji ogólne	221,1	221,5	266,3	261,8	220,1
subwencja ogólna dla gmin	206,0	215,8	222,9	183,1	216,3
część wyrównawcza	80,5	99,5	103,0	57,0	84,5
część rekompensująca	7,3	7,3	7,2	7,1	7,2
część równoważąca	118,2	109,0	112,7	119,0	124,6
subwencja ogólna dla powiatów	643,5	570,8	484,6	505,9	487,8
część równoważąca	600,1	529,6	445,0	469,2	451,9
część wyrównawcza	43,5	41,2	39,6	36,8	36,0
WSKAŹNIK WYKONANIA w %					
Subwencja ogólna	100,0	100,0	100,1	100,0	100,0
część oświatowa	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
uzupełnienie subwencji ogólne	100,0	100,0	104,1	102,2	99,4
subwencja ogólna dla gmin	100,0	100,0	100,0	100,1	100,0
część wyrównawcza	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
część rekompensująca	100,0	100,0	100,0	102,3	100,0
część równoważąca	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
subwencja ogólna dla powiatów	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
część równoważąca	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
część wyrównawcza	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
ROK POPRZEDNI = 100					
Subwencja ogólna	104,4	105,8	106,4	102,0	100,0
część oświatowa	105,3	106,9	107,2	102,4	100,3
uzupełnienie subwencji ogólne	80,9	100,2	125,2	96,5	81,8
subwencja ogólna dla gmin	98,7	104,8	103,3	82,2	118,1
część wyrównawcza	142,3	123,6	103,5	55,4	148,2
część rekompensująca	106,9	100,0	99,2	99,8	100,0
część równoważąca	81,3	92,2	103,4	105,6	104,8
subwencja ogólna dla powiatów	102,7	88,7	84,9	104,4	96,4
część równoważąca	101,1	88,3	84,0	105,4	96,3
część wyrównawcza	131,4	94,7	96,1	92,8	97,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.

IV.2. WYDATKI MIAST NA PRAWACH POWIATU

W 2014 r. **wydatki ogółem** miast na prawach powiatu wyniosły 69 661,4 mln zł, co stanowiło wzrost o 7,2% w relacji do 2013 r. Plan wydatków został wykonany w 93,7%. W strukturze wydatków miast na prawach powiatu **wydatki bieżące** w kwocie 55 105,3 mln zł stanowiły 79,1%, zaś **wydatki majątkowe** w kwocie 14 556,1 mln zł stanowiły 20,9% wydatków ogółem.

Wydatki bieżące miast na prawach powiatu w 2014 r. wzrosły o 4,9%. W strukturze tych wydatków nie zaszły istotne zmiany w stosunku do poprzednich lat. Główną pozycją pozostały wynagrodzenia wraz z pochodnymi, które stanowiły 40,9% wydatków bieżących. Udział dotacji wyniósł 9,7%, świadczeń na rzecz osób fizycznych 7,9%, a wydatków na obsługę długu 2,0%. Na pozostałe wydatki przypadało 39,4% wszystkich wydatków bieżących.

W 2014 r. miasta na prawach powiatu wydały na **wynagrodzenia** kwotę 19 108,9 mln zł, tj. o 2,6% więcej niż w 2013 r. Wydatki te zrealizowano w 99,3% wysokości zaplanowanej kwoty. W strukturze wydatków na wynagrodzenia najwyższy udział, bo 58,9%, stanowiły wydatki w dziale: „Oświata i wychowanie” W dalszej kolejności były to działy: „Administracja publiczna” – 12,7%, „Pomoc społeczna” – 7,7%, „Edukacyjna opieka wychowawcza” – 5,9%, „Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa” – 5,5% oraz „Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej” –2,6%.

Wydatki majątkowe w 2014 r. wyniosły 14 556,1 mln zł, co stanowiło 84,6% planowanej kwoty. W porównaniu do 2013 r. były one większe o 17,2%. Wydatki inwestycyjne stanowiły 93,6% wydatków majątkowych. Udział wydatków inwestycyjnych w zrealizowanych wydatkach ogółem wyniósł 19,6%, co oznaczało zwiększenie o 2,0 p. proc. w stosunku do poprzedniego roku.

W strukturze działowej wydatków ogółem miast na prawach powiatu największy udział, bo 27,6% stanowiły wydatki w dziale „Oświata i wychowanie”. Kwota wydatków ogółem wyniosła w tym dziale 19 242,4 mln zł i w porównaniu do 2013 r. wzrosła o 2,9%. Kwota ta w większości została przeznaczona na wynagrodzenia osobowe dla nauczycieli oraz pracowników zatrudnionych w administracji i obsłudze szkół i placówek oświatowych i wychowawczych. Wydatki w dziale „Transport i łączność” w kwocie 16 221,0 mln zł stanowiły 23,3% i były o 13,6% wyższe niż w poprzednim roku. Wydatki ogółem w dziale „Pomoc społeczna” wyniosły 7 183,8 mln zł, co stanowiło 10,3% wszystkich wydatków miast na prawach powiatu. Kwota ta była o 2,9% wyższa niż w 2013 r.

Tabl. 37. Wydatki miast na prawach powiatu

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
WYKONANIE w mln zł					
Wydatki ogółem	58 954,1	61 510,5	63 730,8	64 952,6	69 661,4
wydatki bieżące	45 836,3	48 443,3	51 053,4	52 534,5	55 105,3
na wynagrodzenia	15 975,4	17 651,2	18 327,6	18 618,0	19 108,9
osobowe	14 554,9	16 062,6	16 689,5	16 934,5	17 419,0
pochodne od wynagrodzeń	2 556,8	2 815,9	3 203,1	3 336,6	3 434,5
dotacje	5 194,9	4 657,0	4 853,6	4 991,9	5 371,0
na obsługę długu	819,4	1 134,2	1 466,2	1 232,7	1 093,0
z tytułu udzielania poręczeń i gwarancji	15,7	19,6	18,7	24,4	17,0
świadczenia na rzecz osób fizycznych	3 916,4	3 846,8	3 978,5	4 265,9	4 356,8
pozostałe wydatki	17 357,7	18 318,7	19 205,8	20 065,0	21 724,0
wydatki majątkowe	13 117,8	13 067,1	12 677,4	12 418,1	14 556,1
inwestycyjne	12 698,1	12 365,0	12 103,3	11 455,4	13 625,8
PLAN w mln zł					
Wydatki ogółem	63 502,7	65 670,1	67 754,7	69 568,7	74 316,8
wydatki bieżące	47 684,6	50 255,1	52 625,7	55 012,6	57 110,0
na wynagrodzenia	16 137,0	17 841,8	18 499,1	18 784,3	19 250,6
osobowe	14 677,5	16 214,5	16 822,8	17 061,8	17 526,3
pochodne od wynagrodzeń	2 617,4	2 888,1	3 254,2	3 400,4	3 493,3
dotacje	5 309,9	4 717,7	4 923,2	5 058,0	5 440,9
na obsługę długu	1 106,5	1 293,7	1 558,7	1 508,3	1 234,8
z tytułu udzielania poręczeń i gwarancji	97,0	128,2	102,5	121,7	77,9
świadczenia na rzecz osób fizycznych	3 997,4	3 905,2	4 060,3	4 343,7	4 441,1

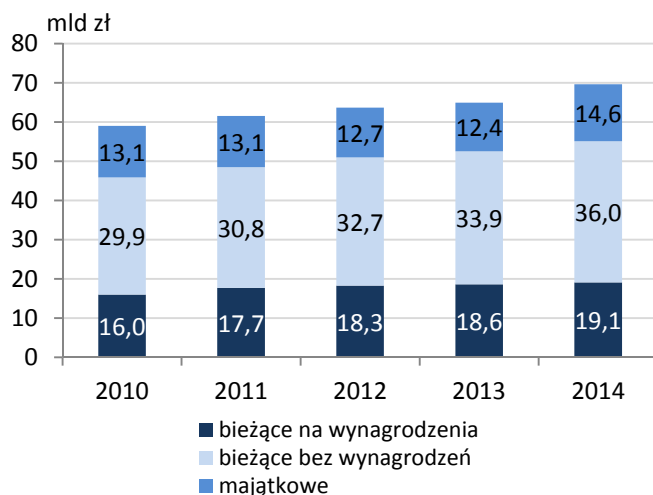
Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
pozostałe wydatki	18 419,4	19 480,5	20 227,8	21 796,3	23 171,4
wydatki majątkowe	15 818,1	15 414,9	15 129,0	14 556,1	17 206,8
inwestycyjne	15 325,6	14 651,9	14 478,1	13 545,6	16 237,1
WSKAŹNIK WYKONANIA w %					
Wydatki ogółem	92,8	93,7	94,1	93,4	93,7
wydatki bieżące	96,1	96,4	97,0	95,5	96,5
na wynagrodzenia	99,0	98,9	99,1	99,1	99,3
osobowe	99,2	99,1	99,2	99,3	99,4
pochodne od wynagrodzeń	97,7	97,5	98,4	98,1	98,3
dotacje	97,8	98,7	98,6	98,7	98,7
na obsługę długu	74,1	87,7	94,1	81,7	88,5
z tytułu udzielania poręczeń i gwarancji	16,2	15,3	18,2	20,1	21,8
świadczenia na rzecz osób fizycznych	98,0	98,5	98,0	98,2	98,1
pozostałe wydatki	94,2	94,0	94,9	92,1	93,8
wydatki majątkowe	82,9	84,8	83,8	85,3	84,6
inwestycyjne	82,9	84,4	83,6	84,6	83,9
ROK POPRZEDNI = 100					
Wydatki ogółem	104,9	104,3	103,6	101,9	107,2
wydatki bieżące	105,9	105,7	105,4	102,9	104,9
na wynagrodzenia	106,6	110,5	103,8	101,6	102,6
osobowe	106,2	110,4	103,9	101,5	102,9
pochodne od wynagrodzeń	105,8	110,1	113,8	104,2	102,9
dotacje	102,2	89,6	104,2	102,9	107,6
na obsługę długu	129,6	138,4	129,3	84,1	88,7
z tytułu udzielania poręczeń i gwarancji	112,3	125,2	95,0	130,8	69,6
świadczenia na rzecz osób fizycznych	108,7	98,2	103,4	107,2	102,1
pozostałe wydatki	104,8	105,5	104,8	104,5	108,3
wydatki majątkowe	101,6	99,6	97,0	98,0	117,2
inwestycyjne	105,1	97,4	97,9	94,6	118,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.

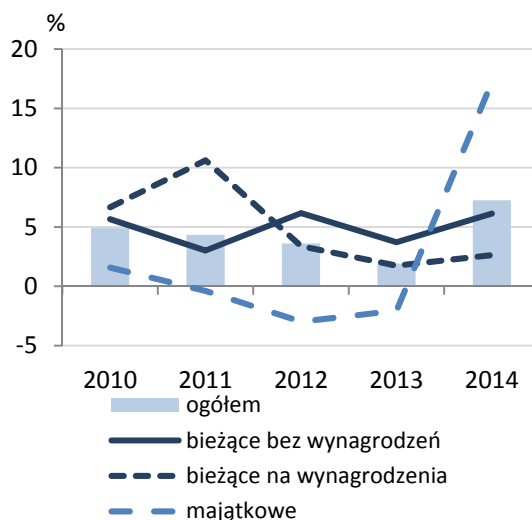
W strukturze działowej wydatków majątkowych miast na prawach powiatu największy udział, bo 53,8% stanowiły wydatki w dziale „Transport i łączność”. Udział wydatków majątkowych w dziale „Kultura fizyczna” stanowił 7,9%, a udział wydatków majątkowych w działach „Gospodarka komunalna i ochrona środowiska” oraz „Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego” wynosił po 7,7%. Nieco mniejszy, bo stanowiący 5,9% był udział wydatków majątkowych w dziale „Gospodarka mieszkaniowa”. Na podobnym poziomie, stanowiącym 5,7% były wydatki majątkowe w dziale „Oświata i wychowanie”.

Łączne wydatki majątkowe w tych działach stanowiły 88,7% wszystkich wydatków majątkowych miast na prawach powiatu.

Wykres 41. Wydatki bieżące i majątkowe w budżetach miast na prawach powiatu

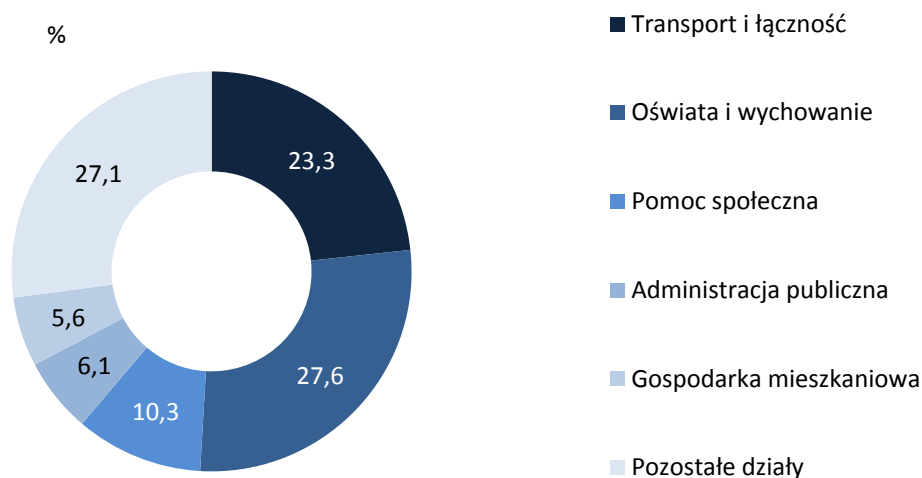
Wykres 42. Zmiana wybranych kategorii wydatkowych (r/r)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.

W analizowanym okresie 2010-2013 najbardziej wzrósł udział wydatków w działach „Transport i łączność” z 20,3% do 22,0% oraz „Oświata i wychowanie” z 27,8% do 28,8%, natomiast najbardziej zmalał w dziale „Kultura fizyczna” z 4,9% do 2,6%.

Wykres 43. Struktura działowa wydatków ogółem miast na prawach powiatu

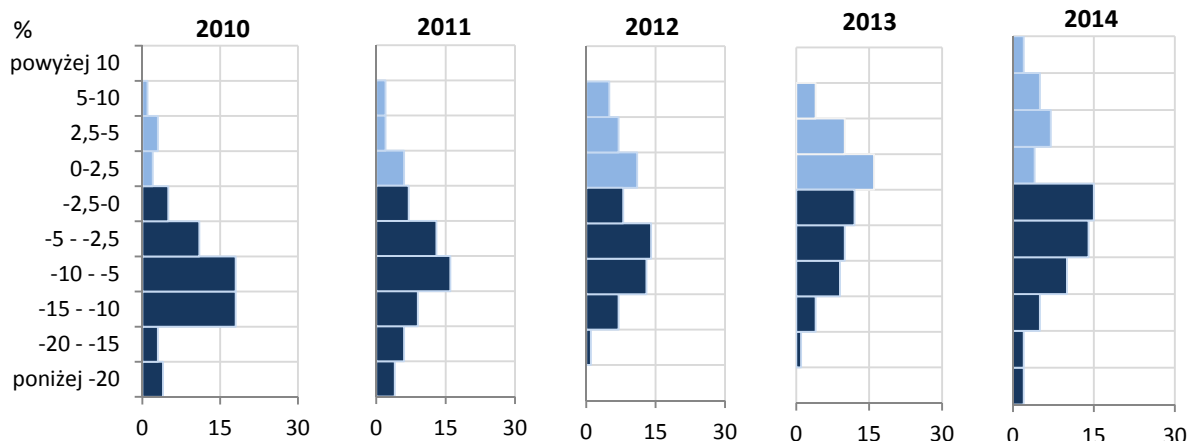
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.

IV.3. WYNIK BUDŻETÓW MIAST NA PRAWACH POWIATU

W 2014 r. **deficyt** budżetów miast na prawach powiatu wyniósł 1 401,6 mln zł. Nadwyżkę budżetową wypracowało 18 miast na prawach powiatu, tj. 27,3% wszystkich jednostek tego szczebla. Z tej grupy 16 miast na prawach powiatu nie przekroczyło 10% wskaźnika wyniku w relacji do dochodów ogółem, a 2 uplasowały się w przedziale 10 – 15% tego wskaźnika. Wśród pozostałych 48 miastach na prawach powiatu, których budżety zamknęły się deficytem, w 9 miastach niedobór środków budżetowych w relacji do dochodów ogółem przekroczył 10%. Dla porównania, w 2013 r.

nadwyżkę budżetową odnotowano w 30 miastach na prawach powiatu, zaś deficyt wystąpił w 35 jednostkach, przy czym deficyt w relacji do dochodów ogółem przekroczył 10% w 5 jednostkach.

Wykres 44. Miasta na prawach powiatu według relacji wyniku budżetowego do dochodów

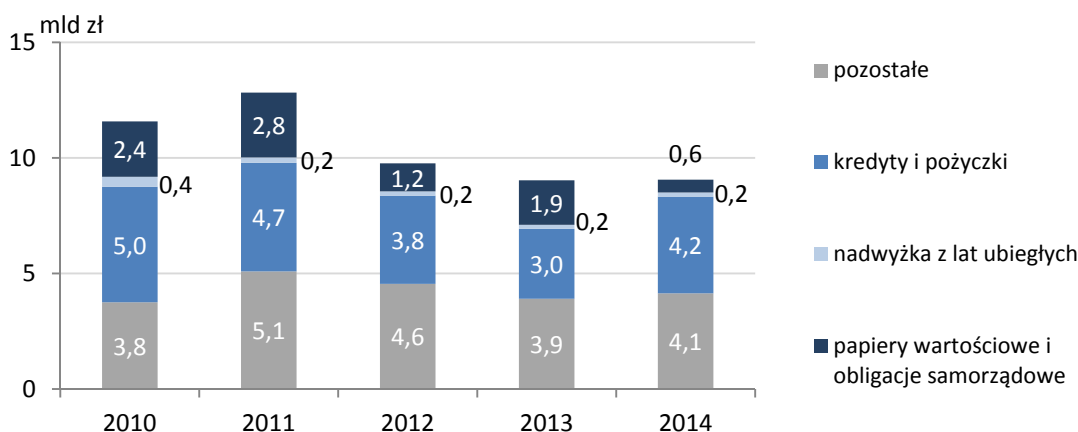
Uwaga: przedziały dla wartości wskaźnika domknięte lewostronnie.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.

IV.4. FINANSOWANIE

W 2014 r. miasta na prawach powiatu zrealizowały **przychody** w kwocie 9 060,3 mln zł. W strukturze przychodów 46,1% ich wartości stanowiły kredyty i pożyczki. W porównaniu do 2013 r. ich udział w przychodach zwiększył się o 12,6 p. proc. W finansowaniu potrzeb pożyczkowych 44,2% stanowiły przychody z tytułu wolnych środków, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 6 *ustawy o finansach publicznych*.

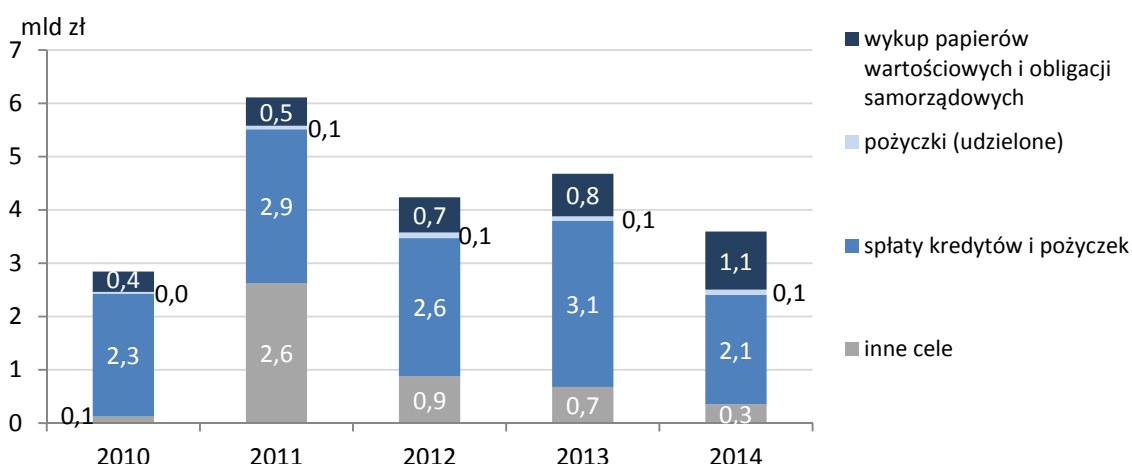
Wykres 45. Przychody miast na prawach powiatu

Źródło: dane Ministerstwa Finansów.

Rozchody miast na prawach powiatu w 2014 r. wyniosły 3 594,2 mln zł. Największy udział, bo 66,6% stanowiły spłaty kredytów i pożyczek. W porównaniu z poprzednim rokiem był on niższy o 9,5 p. proc. Wykup papierów wartościowych stanowił 30,3% rozchodów, w porównaniu z 2013 r. udział ten zwiększył się o 13,3 p. proc.

Wykres 46. Rozchody miast na prawach powiatu

Źródło: dane Ministerstwa Finansów.

IV.5. ZADŁUŻENIE MIAST NA PRAWACH POWIATU

W 2014 r. **zobowiązania** ogółem miast na prawach powiatu wyniosły 32 446,4 mln zł. W porównaniu z 2013 r. wzrosły o 5,1%. Zadłużenie miast na prawach powiatu z tytułu kredytów i pożyczek wzrosło o 3,6% do poziomu 28 762,6 mln zł. Udział zadłużenia z tego tytułu stanowił 88,6% ogółu zobowiązań miast na prawach powiatu i w odniesieniu do 2013 r. był większy o 3,6 p. proc. Zobowiązania z tytułu papierów wartościowych wyniosły 3 638,5 mln zł, tj. 11,2% ogółu zadłużenia. W odniesieniu do 2013 r. zobowiązania miast na prawach powiatu z tytułu papierów wartościowych zmniejszyły się o 20,5%.

Wskaźnik zadłużenia, bez zobowiązań związanych z realizacją programów i projektów realizowanych z udziałem środków unijnych, w dochodach ogółem miast na prawach powiatu wynosił 38,7%. W odniesieniu do 2013 r. był wyższy o 1,8 p. proc.

Wykres 47. Miasta na prawach powiatu według relacji zadłużenia do dochodu

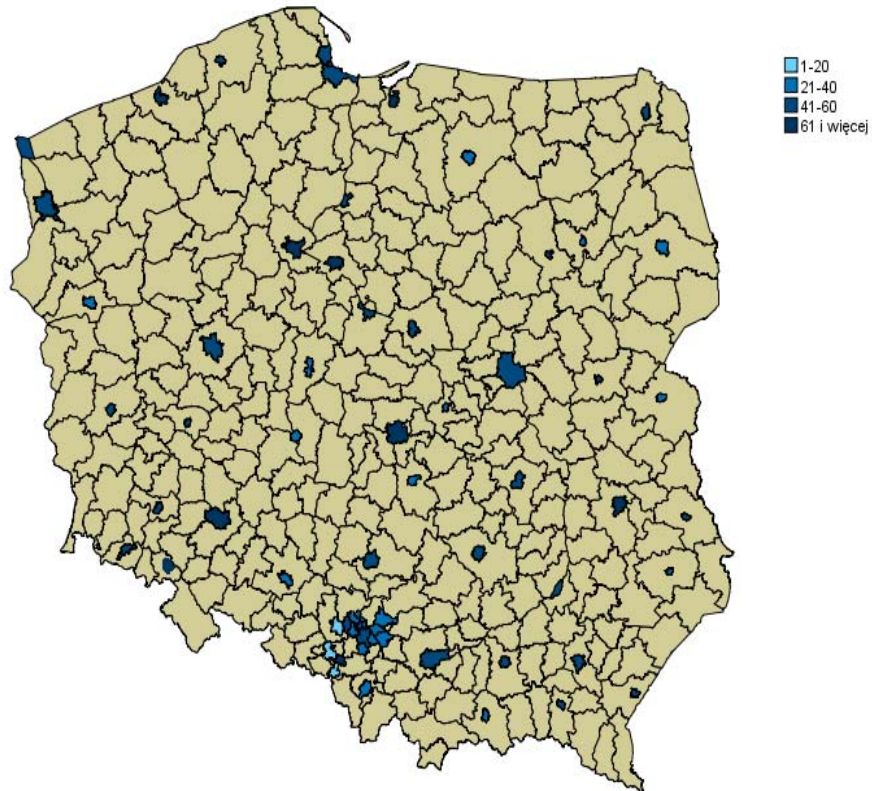

Uwaga: całość zobowiązań, tj. z uwzględnieniem zobowiązań na realizację programów i projektów finansowanych z udziałem środków unijnych.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.

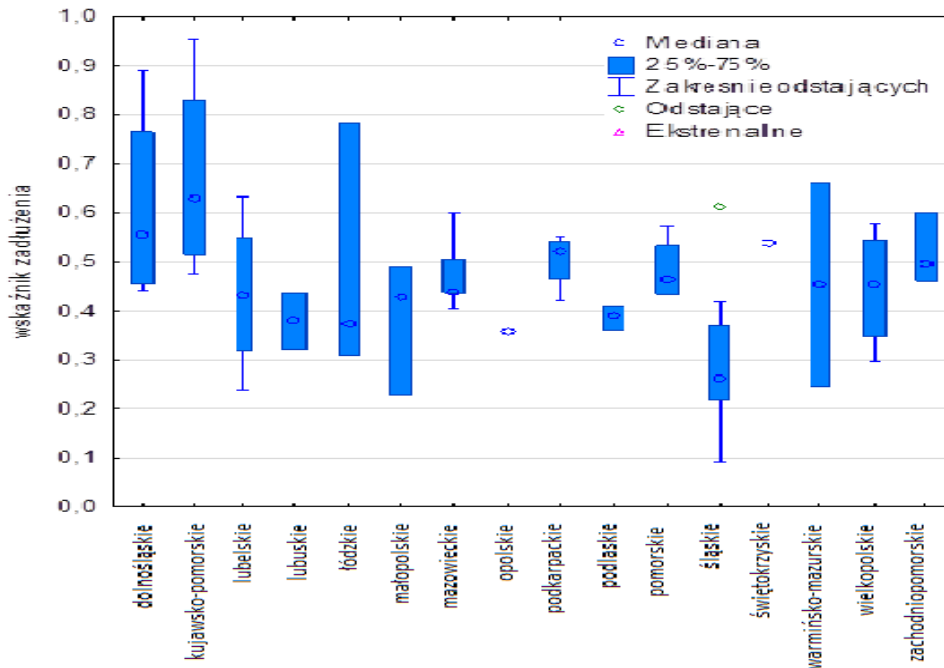
Wykres 48. Miasta na prawach powiatu według wskaźnika zadłużenia w procentach

%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.

Wykres 49. Relacja zadłużenia do dochodów miast na prawach powiatu według województw

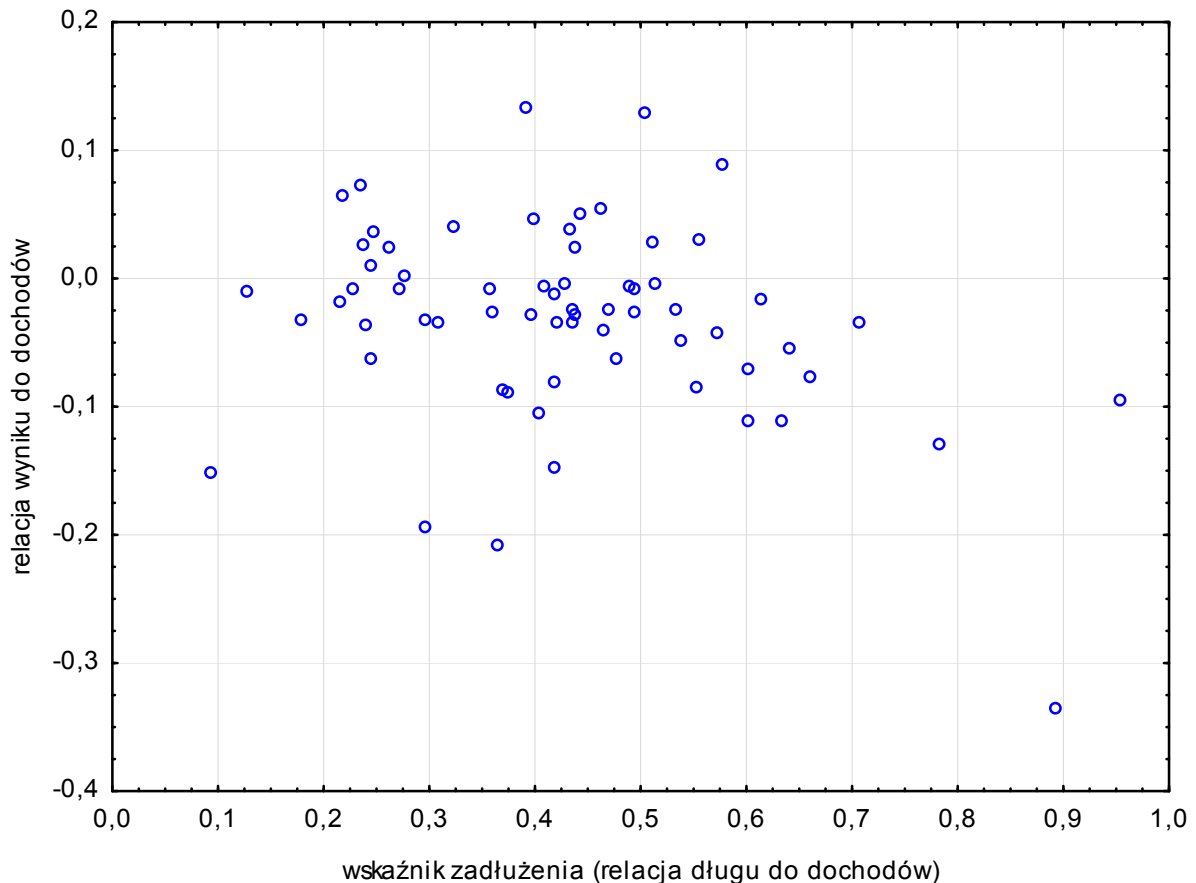

Uwaga: całość zobowiązań, tj. z uwzględnieniem zobowiązań na realizację programów i projektów finansowanych z udziałem środków unijnych. „Niebieski prostokąt” na wykresie obejmuje wartości od 25 percentyla do 75 percentyla.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.

W zbiorowości miast na prawach powiatu w Polsce w 2014 r. można zaobserwować, że wyższym wskaźnikom zadłużenia towarzyszy przeciętnie gorsza relacja ich wyniku do dochodów. W celu wyeliminowania bezpośredniego wpływu wysokiego poziomu zadłużenia na wynik ich budżetów, przeanalizowano powyższą relację także dla deficytu pierwotnego (gdzie z deficytu eliminuje się koszty obsługi długu miast na prawach powiatu). Wspomniana zależność obserwowana jest także i w tym przypadku, choć w obu przypadkach nie jest ona istotna.

Wykres 50. Relacja wyniku do dochodów a wskaźnik zadłużenia dla miast na prawach powiatu w 2014 r.

Uwaga: całość zobowiązań, tj. z uwzględnieniem zobowiązań na realizację programów i projektów finansowanych z udziałem środków unijnych.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.

V. GOSPODARKA FINANSOWA POWIATÓW

W 2014 r. dochody powiatów wyniosły 23 782,8 mln zł, wydatki 23 784,3 mln zł, a deficyt 1,5 mln zł. W porównaniu z rokiem poprzednim dochody zwiększyły się o 3,1%, a wydatki o 3,8%.

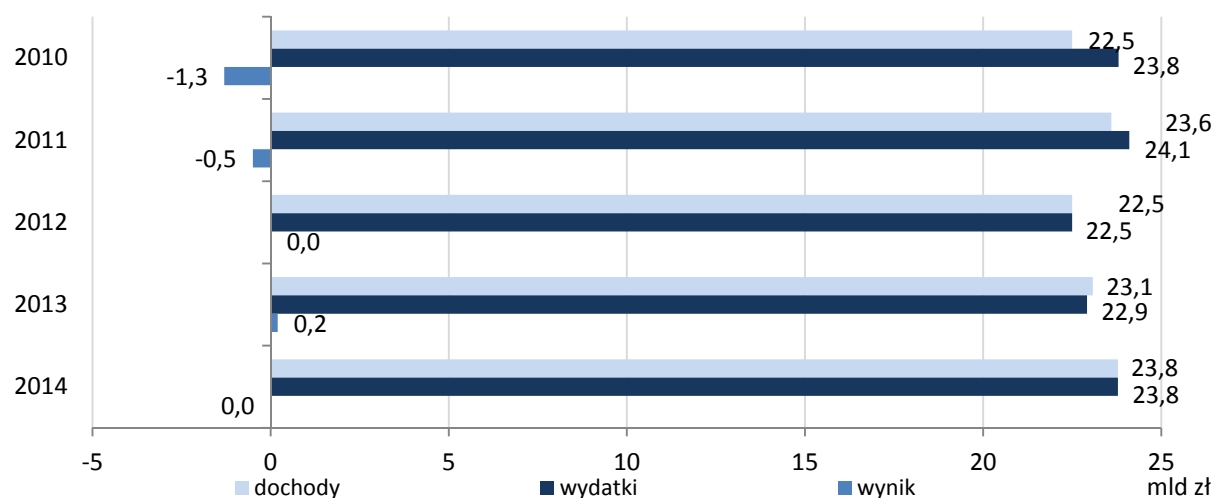
Tabl. 38. Dochody, wydatki i wynik budżetów powiatów

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
WYKONANIE w mln zł					
Dochody	22 496,5	23 551,6	22 522,9	23 077,6	23 782,8
Wydatki	23 826,4	24 058,8	22 476,5	22 916,5	23 784,3
Wynik	-1 329,9	-507,2	46,4	161,0	-1,5
PLAN w mln zł					
Dochody	22 966,0	23 899,2	22 947,4	23 560,3	24 195,9
Wydatki	25 352,3	25 430,2	23 748,8	24 335,7	25 206,9
Wynik	-2 386,3	-1 531,1	-801,4	-775,4	-1 011,0
WSKAŹNIK WYKONANIA w %					
Dochody	98,0	98,5	98,2	98,0	98,3
Wydatki	94,0	94,6	94,6	94,2	94,4
Wynik	x	x	x	x	x
ROK POPRZEDNI = 100					
Dochody	112,0	104,7	95,6	102,5	103,1
Wydatki	112,6	101,0	93,4	102,0	103,8
Wynik	x	x	x	x	x

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.

W latach 2010-2013 średni wzrost dochodów wyniósł 3,7%, zaś wydatków 2,2%. W latach 2010–2011 budżety powiatów zamykały się deficytem, natomiast w 2012 r. i 2013 r. obserwuje się nadwyżkę. W 2012 r. była to niewielka kwota 46,4 mln zł, zaś w 2013 r. już 161,0 mln zł. Rok 2014 ponownie zamknął się deficytem w wysokości 1,5 mln zł.

Wykres 51. Budżety powiatów

Źródło: dane Ministerstwa Finansów.

V.1. DOCHODY POWIATÓW

W 2014 r. wykonanie **dochodów ogółem** powiatów wyniosło 23 782,8 mln zł (o 3,1% więcej niż w 2013 r.) i stanowiło 98,3% planu. W strukturze dochodów w 2014 r. największą kategorią była **subwencja ogólna** w kwocie 10 183,6 mln zł, co stanowiło 42,8%. **Dochody własne** w wysokości 7 443,5 mln zł stanowiły 31,3%, a **dotacje ogółem** w kwocie 6 155,8 mln zł to 25,9%.

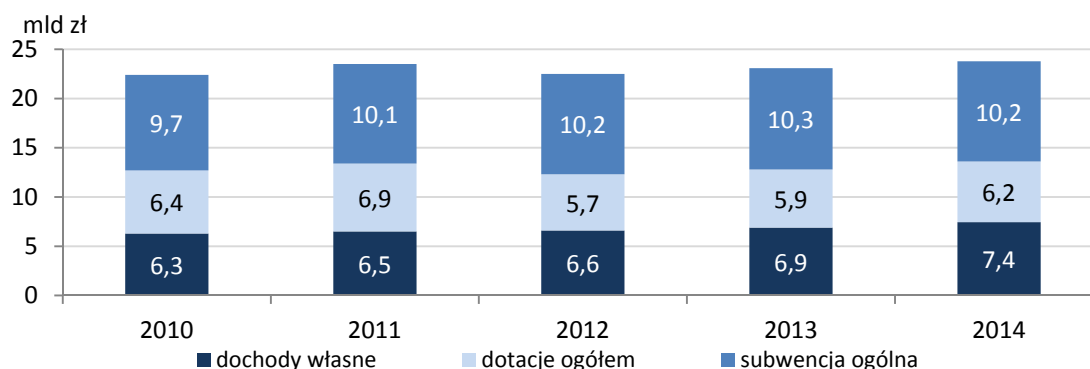
Tabl. 39. Dochody powiatów

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
WYKONANIE w mln zł					
Dochody ogółem	22 496,5	23 551,6	22 522,9	23 077,6	23 782,8
dochody własne	6 336,7	6 531,3	6 612,3	6 893,8	7 443,5
dotacje ogółem	6 410,1	6 922,2	5 689,0	5 906,2	6 155,8
subwencja ogólna	9 749,6	10 098,1	10 221,6	10 277,5	10 183,6
PLAN w mln zł					
Dochody ogółem	22 966,0	23 899,2	22 947,4	23 560,3	24 195,9
dochody własne	6 379,1	6 420,4	6 727,3	7 107,7	7 498,6
dotacje ogółem	6 838,7	7 389,6	6 010,3	6 188,1	6 517,8
subwencja ogólna	9 748,2	10 089,1	10 209,9	10 264,6	10 179,5
WSKAŹNIK WYKONANIA w %					
Dochody ogółem	98,0	98,5	98,2	98,0	98,3
dochody własne	99,3	101,7	98,3	97,0	99,3
dotacje ogółem	93,7	93,7	94,7	95,4	94,4
subwencja ogólna	100,0	100,1	100,1	100,1	100,0
ROK POPRZEDNI = 100					
Dochody ogółem	112,0	104,7	95,6	102,5	103,1
dochody własne	111,2	103,1	101,2	104,3	108,0
dotacje ogółem	123,9	108,0	82,2	103,8	104,2
subwencja ogólna	105,8	103,6	101,2	100,5	99,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.

W 2014 r. dochody ogółem wzrosły o 3,1%. Złożyły się na to wzrosty dochodów własnych o 8,0% oraz dotacji ogółem o 4,2%. Subwencja ogólna natomiast zmniejszyła się o 0,9%, ale mimo to była największą kategorią dochodów.

Wykres 52. Dochody powiatów

Źródło: dane Ministerstwa Finansów.

V.1.1. Dochody własne

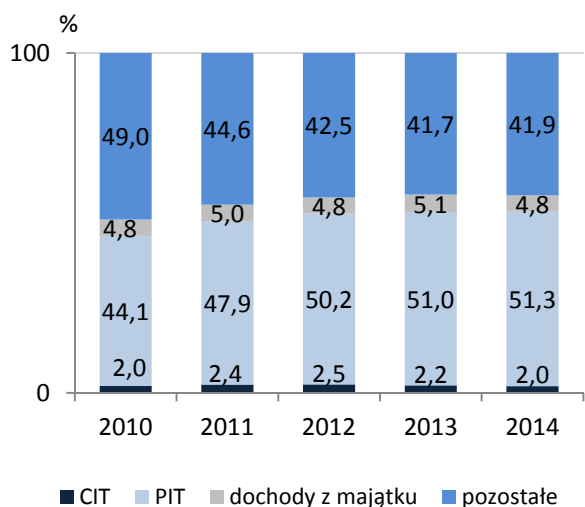
W 2014 r. **dochody własne** wyniosły 7 443,5 mln zł, co stanowiło wzrost o 8,0% wobec 2013 r. oraz wykonanie planu w 99,3%. W strukturze dochodów własnych powiatów największą pozycją były wpływy z **podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT)** w wysokości 3 819,6 mln zł, co stanowiło 51,3%. W 2014 r. w relacji do roku poprzedniego wpływy dla powiatów z tego podatku wzrosły o 8,7%.

Tabl. 40. Dochody własne powiatów

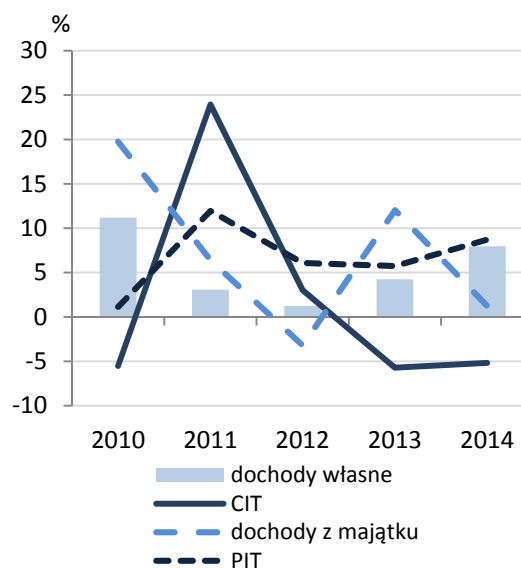
Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
WYKONANIE w mln zł					
Dochody własne	6 336,7	6 531,3	6 612,3	6 893,8	7 443,5
podatek dochodowy od osób prawnych (CIT)	128,2	158,9	163,7	154,3	146,3
podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT)	2 797,2	3 131,5	3 322,4	3 513,3	3 819,6
dochody z majątku	305,5	325,1	314,7	352,6	357,0
pozostałe dochody	3 105,8	2 915,8	2 811,5	2 873,6	3 120,5
PLAN w mln zł					
Dochody własne	6 379,1	6 420,4	6 727,3	7 107,7	7 498,6
podatek dochodowy od osób prawnych (CIT)	111,4	129,6	145,1	144,2	151,4
podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT)	2 763,2	3 054,7	3 382,9	3 558,0	3 749,3
dochody z majątku	386,4	376,2	416,8	524,8	505,4
pozostałe dochody	3 118,1	2 859,9	2 782,5	2 880,6	3 092,5
WSKAŹNIK WYKONANIA w %					
Dochody własne	99,3	101,7	98,3	97,0	99,3
podatek dochodowy od osób prawnych (CIT)	115,1	122,6	112,8	107,0	96,7
podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT)	101,2	102,5	98,2	98,7	101,9
dochody z majątku	79,1	86,4	75,5	67,2	70,6
pozostałe dochody	99,6	102,0	101,0	99,8	100,9
ROK POPRZEDNI = 100					
Dochody własne	111,2	103,1	101,2	104,3	108,0
podatek dochodowy od osób prawnych (CIT)	101,2	123,9	103,0	94,3	94,8
podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT)	94,5	112,0	106,1	105,7	108,7
dochody z majątku	119,8	106,4	96,8	112,0	101,2
pozostałe dochody	122,2	93,9	96,4	102,2	108,6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.

Wykres 53. Struktura dochodów własnych powiatów

Wykres 54. Zmiana dochodów z tytułu CIT i PIT (r/r)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.

V.1.2. Dotacje ogółem

W 2014 r. **dotacje ogółem** wyniosły 6 155,8 mln zł, tj. o 4,2% więcej w porównaniu do 2013 r., a wskaźnik wykonania planu wyniósł 94,4%. W strukturze dochodów ogółem osiągniętych przez powiaty **dotacje ogółem** stanowiły 25,9%, z tego **dotacje celowe** w kwocie 5 039,4 mln zł stanowiły 21,2% a **dotacje §§ 200 i 620** w kwocie 1 116,3 mln zł stanowiły 4,7%.

Tabl. 41. Dotacje powiatów

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
WYKONANIE w mln zł					
Dotacje ogółem	6 410,1	6 929,3	5 689,0	5 906,2	6 155,8
dotacje celowe	4 683,8	5 427,7	4 587,8	4 828,8	5 039,4
na zadania z zakresu adm. rządowej	2 408,3	2 482,6	2 591,4	2 725,4	2 843,0
inwestycyjne	79,2	50,6	62,7	56,4	108,2
na zadania własne	1 726,3	1 907,2	1 185,6	1 298,2	1 294,3
inwestycyjne	585,5	627,0	258,1	433,8	486,8
na zadania realizowane na podstawie porozumień z org. adm. rządowej	18,7	13,3	10,5	11,1	11,3
inwestycyjne	7,3	1,9	1,7	1,0	0,2
na zadania realizowane na podstawie porozumień między JST	454,9	408,7	378,9	378,3	359,1
inwestycyjne	116,9	69,7	43,4	47,2	43,7
z tytułu pomocy finansowej udzielanej między JST na dofinansowanie własnych zadań	-	539,6	317,3	332,9	463,8
inwestycyjne	-	487,8	260,9	283,0	415,6
otrzymane z funduszy celowych	75,7	76,2	104,1	82,8	67,9
inwestycyjne	42,9	50,5	79,7	67,1	51,3
dotacje §§ 200 i 620	1 726,3	1 501,6	1 101,1	1 077,4	1 116,3
inwestycyjne § 620	1 305,6	1 032,6	634,8	499,9	510,7

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
PLAN w mln zł					
Dotacje ogółem	6 838,7	7 389,6	6 010,3	6 188,1	6 517,8
dotacje celowe	4 775,4	5 548,8	4 686,8	4 916,7	5 152,6
na zadania z zakresu adm. rządowej	2 420,0	2 505,0	2 613,6	2 761,1	2 889,3
inwestycyjne	83,1	55,6	64,5	72,0	120,9
na zadania własne	1 767,2	1 925,1	1 211,2	1 308,6	1 308,0
inwestycyjne	616,0	646,1	269,1	442,2	499,7
na zadania realizowane na podstawie porozumień z org. adm. rządowej	43,6	13,9	10,5	10,9	11,7
inwestycyjne	9,4	2,0	1,6	0,7	0,3
na zadania realizowane na podstawie porozumień między JST	461,6	424,6	395,4	387,7	367,8
inwestycyjne	122,2	82,0	55,2	54,3	51,0
z tytułu pomocy finansowej udzielanej między JST na dofinansowanie własnych zadań	-	584,9	354,8	355,3	491,7
inwestycyjne	-	526,8	296,1	301,9	438,5
otrzymane z funduszy celowych	82,9	95,3	101,3	93,1	84,3
inwestycyjne	48,1	66,8	74,1	77,6	67,4
dotacje §§ 200 i 620	2 063,3	1 840,9	1 323,5	1 271,4	1 365,2
inwestycyjne § 620	1 598,7	1 316,0	798,5	604,9	658,4
WSKAŹNIK WYKONANIA w %					
Dotacje ogółem	93,7	93,8	94,7	95,4	94,4
dotacje celowe	98,1	97,8	97,9	98,2	97,8
na zadania z zakresu adm. rządowej	99,5	99,1	99,2	98,7	98,4
inwestycyjne	95,3	91,0	97,2	78,2	89,5
na zadania własne	97,7	99,1	97,9	99,2	99,0
inwestycyjne	95,1	97,0	95,9	98,1	97,4
na zadania realizowane na podstawie porozumień z org. adm. rządowej	42,8	96,3	100,1	102,3	96,6
inwestycyjne	77,1	97,9	104,1	139,6	82,0
na zadania realizowane na podstawie porozumień między JST	98,6	96,3	95,8	97,6	97,6
inwestycyjne	95,7	85,0	78,6	87,0	85,7
z tytułu pomocy finansowej udzielanej między JST na dofinansowanie własnych zadań	-	92,3	89,4	93,7	94,3
inwestycyjne	-	92,6	88,1	93,8	94,8
otrzymane z funduszy celowych	91,3	80,0	102,8	89,0	80,6
inwestycyjne	89,2	75,6	107,5	86,4	76,1
dotacje §§ 200 i 620	83,7	81,6	83,2	84,7	81,8
inwestycyjne § 620	81,7	78,5	79,5	82,6	77,6
ROK POPRZEDNI = 100					
Dotacje ogółem	123,9	108,1	82,1	103,8	104,2
dotacje celowe	103,9	115,9	84,5	105,3	104,4
na zadania z zakresu adm. rządowej	106,1	103,1	104,4	105,2	104,3
inwestycyjne	68,3	63,9	123,9	89,9	192,0
na zadania własne	106,2	110,5	62,2	109,5	99,7
inwestycyjne	86,3	107,1	41,2	168,1	112,2
na zadania realizowane na podstawie porozumień z org. adm. rządowej	90,0	71,5	78,5	106,3	101,4

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
inwestycyjne	130,9	26,3	86,6	57,9	24,3
na zadania realizowane na podstawie porozumień między JST	90,1	89,8	92,7	99,8	94,9
inwestycyjne	167,2	59,6	62,2	109,0	92,5
z tytułu pomocy finansowej udzielanej między JST na dofinansowanie własnych zadań	-	-	58,8	104,9	139,3
inwestycyjne	-	-	53,5	108,5	146,9
otrzymane z funduszy celowych	87,1	100,7	136,6	79,5	82,1
inwestycyjne	83,9	117,7	157,9	84,1	76,5
dotacje §§ 200 i 620	259,7	87,0	73,3	97,8	103,6
inwestycyjne § 620	312,1	79,1	61,5	78,7	102,2

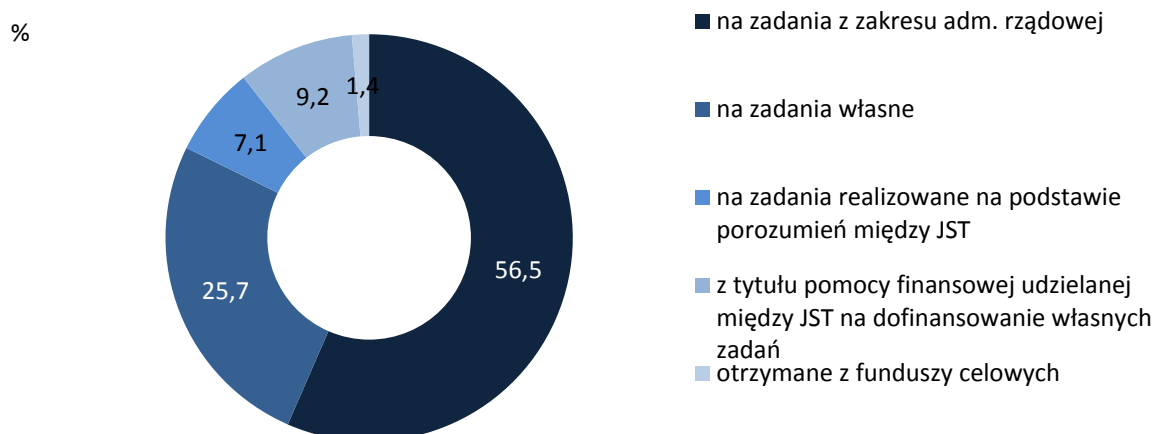
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.

W ramach zrealizowanych dochodów z tytułu **dotacji ogółem**, dotacje na zadania bieżące wyniosły 4 539,1 mln zł, tj. 73,7% ogółu dotacji, zaś dotacje na zadania inwestycyjne to 1 616,7 mln zł, tj. 26,3%. W 2014 r. powiaty otrzymały 1 116,3 mln zł tytułem **dotacji §§ 200 i 620**, tj. o 3,6% więcej niż w roku poprzednim. Na zadania bieżące (§ 200) przeznaczono kwotę 605,6 mln zł, tj. 54,3%, a na zadania inwestycyjne (§ 620) kwotę 510,7 mln zł, tj. 45,7%. **Dotacje celowe** wyniosły 5 039,4 mln zł, co oznaczało wzrost o 4,4% w porównaniu do 2013 r. Środki na zadania bieżące w ramach tej dotacji wyniosły 3 933,6 mln zł (78,1%), zaś na zadania inwestycyjne 1 105,8 mln zł (21,9%).

Najwięcej środków z tytułu dotacji celowych powiaty otrzymały z budżetu państwa **na zadania zlecone z zakresu administracji rządowej** – ich wartość wyniosła 2 843,0 mln zł. Kwota ta stanowiła 56,4% dotacji celowych. **Na zadania własne** powiaty otrzymały z budżetu państwa kwotę 1 294,3 mln zł, tj. 25,7%, a **pozostałe dotacje** w kwocie 902,1 mln zł stanowiły 17,9% wszystkich dotacji celowych.

Z kwoty 2 843,0 mln zł, jaką otrzymały powiaty tytułem dotacji celowych z budżetu państwa **na zadania z zakresu administracji rządowej**, na zadania bieżące przeznaczono 2 734,7 mln zł, tj. 96,2% tych dotacji, a na zadania inwestycyjne przekazano 108,2 mln zł, tj. 3,8%. Dotacje celowe z budżetu państwa **na zadania własne** powiatu zrealizowano w kwocie 1 294,3 mln zł, z czego na zadania bieżące przekazano 807,4 mln zł, czyli 62,4%, a na zadania inwestycyjne 486,8 mln zł, co stanowiło 37,6% tych dotacji.

Wykres 55. Struktura dotacji celowych otrzymanych przez powiaty

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.

V.1.3. Subwencja ogólna

W 2014 r. **subwencja ogólna** wyniosła 10 183,6 mln zł, co oznaczało jej spadek o 0,9% w porównaniu do poprzedniego roku i wykonanie planu w 100,0%.

Tabl. 42. Subwencja ogólna powiatów

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
WYKONANIE w mln zł					
Subwencja ogólna	9 749,6	10 098,1	10 221,6	10 277,5	10 183,6
część oświatowa	7 359,8	7 757,8	7 992,6	8 024,3	7 888,4
część regionalna	533,7	607,7	623,7	607,4	626,7
część wyrównawcza	1 693,4	1 542,7	1 467,2	1 530,4	1 518,1
uzupełnienie subwencji ogólnej	162,8	189,9	138,1	115,4	150,4
PLAN w mln zł					
Subwencja ogólna	9 748,2	10 089,1	10 209,9	10 264,6	10 179,5
część oświatowa	7 360,3	7 757,6	7 990,4	8 024,3	7 889,4
część regionalna	533,7	607,9	623,7	607,4	626,7
część wyrównawcza	1 693,4	1 542,7	1 467,2	1 530,4	1 518,1
uzupełnienie subwencji ogólnej	160,8	181,0	128,5	102,5	145,3
WSKAŹNIK WYKONANIA w %					
Subwencja ogólna	100,0	100,1	100,1	100,1	100,0
część oświatowa	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
część regionalna	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
część wyrównawcza	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
uzupełnienie subwencji ogólnej	101,2	105,0	107,5	112,7	103,5
ROK POPRZEDNI = 100					
Subwencja ogólna	105,8	103,6	101,2	100,5	99,1
część oświatowa	104,3	105,4	103,0	100,4	98,3
część regionalna	106,5	113,8	102,6	97,4	103,2
część wyrównawcza	109,8	91,1	95,1	104,3	99,2
uzupełnienie subwencji ogólnej	142,0	116,7	72,7	83,6	130,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.

Największa część subwencji ogólnej przeznaczona była na finansowanie zadań oświatowych prowadzonych przez powiaty. W ramach **części oświatowej** w 2014 r. przekazano powiatom kwotę 7 888,4 mln zł, czyli 77,5% subwencji ogólnej.

V.2. WYDATKI POWIATÓW

W 2014 r. **wydatki ogółem** powiatów wyniosły 23 784,3 mln zł, tj. o 3,8% więcej niż w 2013 r. Planowane wydatki zostały wykonane w 94,4%. W strukturze wydatków powiatów w 2014 r. **wydatki bieżące** w kwocie 20 291,7 mln zł stanowiły 85,3%, zaś **wydatki majątkowe** w wysokości 3 492,6 mln zł stanowiły 14,7% wykonanych przez powiaty wydatków.

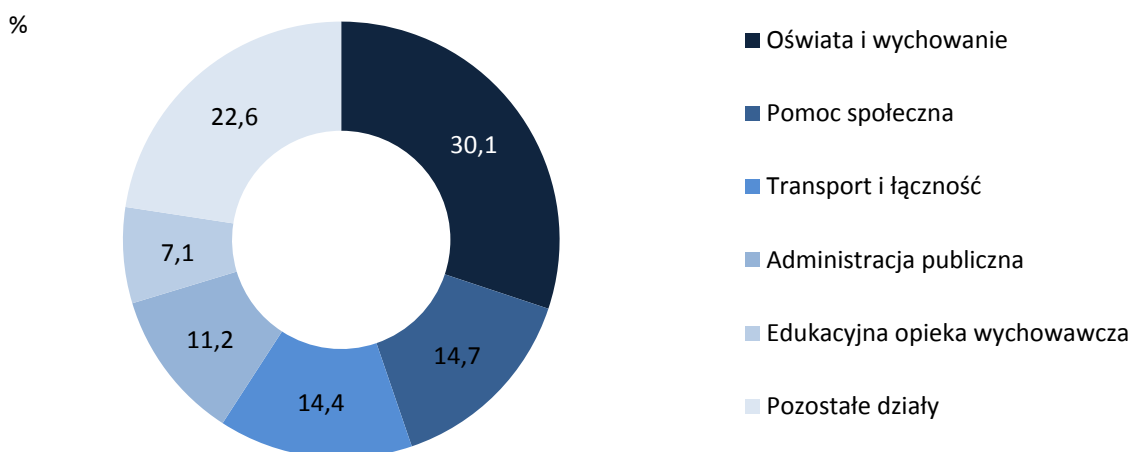
Tabl. 43. Wydatki powiatów

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
WYKONANIE w mln zł					
Wydatki ogółem	23 826,4	24 058,8	22 476,5	22 916,5	23 784,3
wydatki bieżące	18 625,6	19 556,8	19 675,3	20 062,4	20 291,7
na wynagrodzenia	9 169,8	9 833,3	10 068,6	10 180,9	10 394,2
osobowe	8 256,0	8 814,5	9 028,8	9 120,8	9 317,4
pochodne od wynagrodzeń	1 400,7	1 497,9	1 665,1	1 725,4	1 756,0
dotacje	1 272,1	1 260,1	1 330,4	1 334,7	1 389,7
na obsługę długu	194,2	280,8	341,3	257,3	211,4
z tytułu udzielania poręczeń i gwarancji	42,1	19,5	14,4	9,3	5,0
świadczenia na rzecz osób fizycznych	736,9	737,8	819,4	895,4	887,2
pozostałe wydatki	5 809,8	5 927,3	5 436,1	5 659,4	5 648,2
wydatki majątkowe	5 200,8	4 502,0	2 801,2	2 854,1	3 492,6
inwestycyjne	5 181,2	4 468,9	2 775,2	2 827,6	3 446,1
PLAN w mln zł					
Wydatki ogółem	25 352,3	25 430,2	23 748,8	24 335,7	25 206,9
wydatki bieżące	19 327,6	20 281,3	20 417,9	20 962,8	21 203,4
na wynagrodzenia	9 263,4	9 927,3	10 172,8	10 289,6	10 503,1
osobowe	8 329,6	8 887,8	9 106,4	9 201,5	9 395,7
pochodne od wynagrodzeń	1 428,9	1 531,1	1 697,6	1 765,0	1 795,1
dotacje	1 318,2	1 304,1	1 369,8	1 387,5	1 446,0
na obsługę długu	229,9	302,0	358,3	298,0	239,0
z tytułu udzielania poręczeń i gwarancji	94,0	47,3	46,1	37,9	28,6
świadczenia na rzecz osób fizycznych	768,0	768,8	864,2	938,4	929,3
pozostałe wydatki	6 225,1	6 400,7	5 909,1	6 246,5	6 262,3
wydatki majątkowe	6 024,7	5 148,9	3 330,9	3 372,9	4 003,5
inwestycyjne	6 005,0	5 109,3	3 304,4	3 331,1	3 955,5
WSKAŹNIK WYKONANIA w %					
Wydatki ogółem	94,0	94,6	94,6	94,2	94,4
wydatki bieżące	96,4	96,4	96,4	95,7	95,7
na wynagrodzenia	99,0	99,1	99,0	98,9	99,0
osobowe	99,1	99,2	99,1	99,1	99,2
pochodne od wynagrodzeń	98,0	97,8	98,1	97,8	97,8
dotacje	96,5	96,6	97,1	96,2	96,1
na obsługę długu	84,4	93,0	95,2	86,3	88,5
z tytułu udzielania poręczeń i gwarancji	44,8	41,2	31,2	24,4	17,6
świadczenia na rzecz osób fizycznych	95,9	96,0	94,8	95,4	95,5
pozostałe wydatki	93,3	92,6	92,0	90,6	90,2
wydatki majątkowe	86,3	87,4	84,1	84,6	87,2
inwestycyjne	86,3	87,5	84,0	84,9	87,1
ROK POPRZEDNI = 100					
Wydatki ogółem	112,6	101,0	93,4	102,0	103,8
wydatki bieżące	109,0	105,0	100,6	102,0	101,1
na wynagrodzenia	107,0	107,2	102,4	101,1	102,1
osobowe	106,3	106,8	102,4	101,0	102,2
pochodne od wynagrodzeń	106,7	106,9	111,2	103,6	101,8

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
dotacje	108,3	99,1	105,6	100,3	104,1
na obsługę długu	128,9	144,6	121,5	75,4	82,2
z tytułu udzielania poręczeń i gwarancji	115,7	46,3	73,8	64,5	54,2
świadczenia na rzecz osób fizycznych	92,0	100,1	111,1	109,3	99,1
pozostałe wydatki	115,4	102,0	91,7	104,1	99,8
wydatki majątkowe	127,6	86,6	62,2	101,9	122,4
inwestycyjne	127,8	86,3	62,1	101,9	121,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.

Wykres 56. Struktura działowa wydatków powiatów

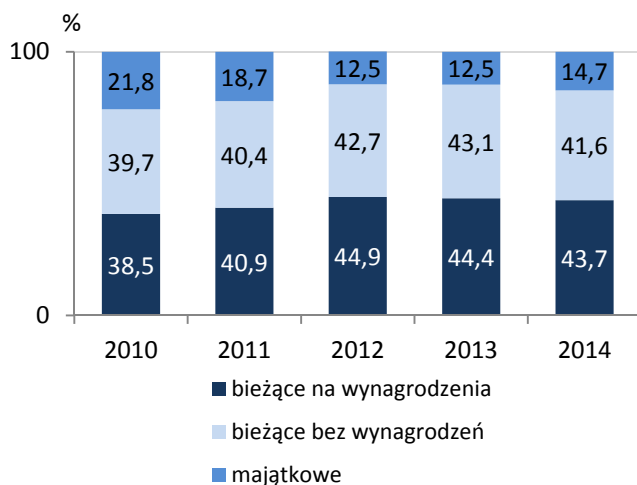
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.

Największy udział w zrealizowanych w 2014 r. wydatkach ogółem miały wydatki w następujących działach klasyfikacji budżetowej: „Oświata i wychowanie” (30,1%), „Pomoc społeczna” (14,7%), „Transport i łączność” (14,4%), „Administracja publiczna” (11,2%).

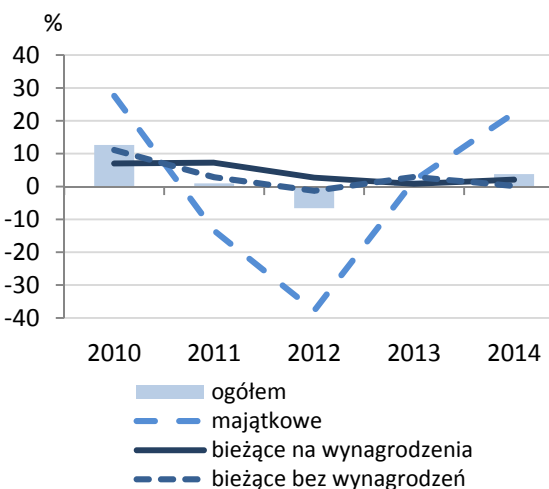
Wydatki ogółem były wyższe niż w roku poprzednim o 3,8%, co wynikało m.in. ze wzrostu wydatków w działach: „Transport i łączność” o 16,9% oraz „Administracja publiczna” o 4,3%. Wydatki zrealizowane przez powiaty w 2014 r. w ważniejszych działach były wyższe niż wykonane w 2013 r., z wyjątkiem działów: „Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa”, w którym odnotowano spadek o 0,1%, „Oświata i wychowanie” – spadek o 0,3% oraz „Ochrona zdrowia” – spadek o 4,0%.

W roku 2010 wydatki majątkowe (w tym inwestycyjne) powiatów rosły szybciej niż wydatki bieżące. W kolejnych dwóch latach wydatki te spadały, w 2013 r. utrzymały się na poziomie 2012 r., zaś w 2014 r. wzrosły o 22,4% i osiągnęły wartość 3 492,6 mln zł.

Wykres 57. Wydatki bieżące i majątkowe powiatów

Wykres 58. Zmiana wybranych kategorii wydatkowych (r/r)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.

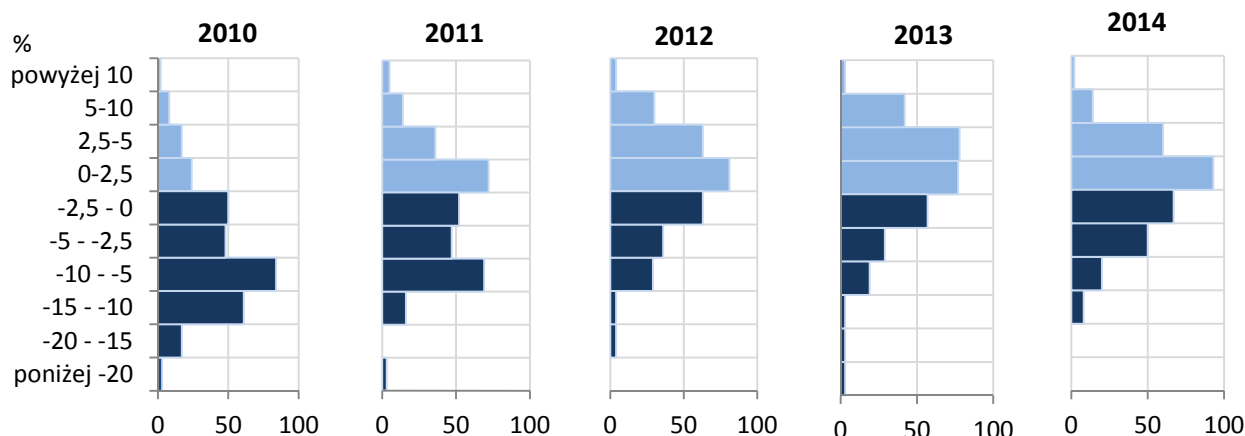
W 2014 r. największą kategorią wydatków były wynagrodzenia, na które powiaty wydały kwotę 10 394,2 mln zł, tj. o 2,1% więcej niż w 2013 r. Plan wydatków tej kategorii został wykonany w 99,0%. Wydatki z tytułu udzielania poręczeń i gwarancji powiaty wykonały w kwocie 5,0 mln zł, co oznaczało spadek o 45,8% w relacji do roku ubiegłego, przy wykonaniu planu na poziomie 17,6%. Wydatki na obsługę długu wyniosły 211,4 mln zł, o 17,8% mniej niż przed rokiem, zaś wskaźnik wykonania planu wyniósł 88,5%.

Wydatki majątkowe powiatów, które w 2014 r. wyniosły 3 492,6 mln zł, niemal w całości (98,7%) przeznaczone zostały na realizację zadań inwestycyjnych.

V.3. WYNIK BUDŻETÓW POWIATÓW

Rok 2014 powiaty zamknęły **deficytem** w wysokości 1,5 mln zł (przy planowanym deficycie wynoszącym 1 011,0 mln zł). Nadwyżka budżetowa wystąpiła w 169 powiatach, tj. 53,8% wszystkich powiatów, co stanowiło spadek o 9,9 p. proc. w porównaniu do roku 2013. W 16 powiatach nadwyżka przekraczała 5% w relacji do dochodów. Deficyt budżetowy odnotowało 145 powiatów, tj. 46,2% ogółu jednostek tego szczebla. W 8 powiatach przekraczał on 10% w relacji do dochodów, w 20 znajdował się w przedziale 5-10%, zaś w 117 kształtował się na poziomie poniżej 5%. Dla porównania, w 2013 r. deficyt wystąpił w 114 powiatach (w 9 przypadkach przekraczał 10% w relacji do dochodów), a nadwyżka wystąpiła w 200 powiatach (w 34 przypadkach przekraczała poziom 5% w relacji do dochodów).

Wykres 59. Powiaty według relacji wyniku budżetowego do dochodów

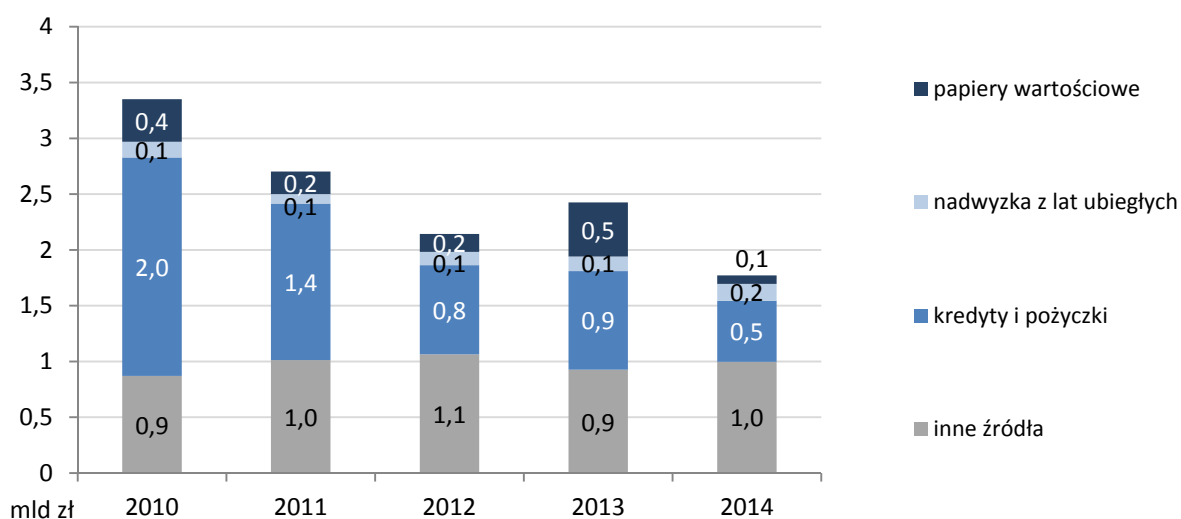
Uwaga: przedziały dla wartości wskaźnika lewostronnie domknięte.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.

V.4. FINANSOWANIE

W 2014 r. **przychody** powiatów zostały zrealizowane w wysokości 1 771,7 mln zł, co stanowiło spadek o 27,4% w porównaniu do 2013 r. Plan wykonano w 104,3% planowanej kwoty przychodów. Najważniejszą kategorią były przychody z tytułu zaciągniętych kredytów i pożyczek w wysokości 546,5 mln zł, co stanowiło 30,8% ogółu przychodów.

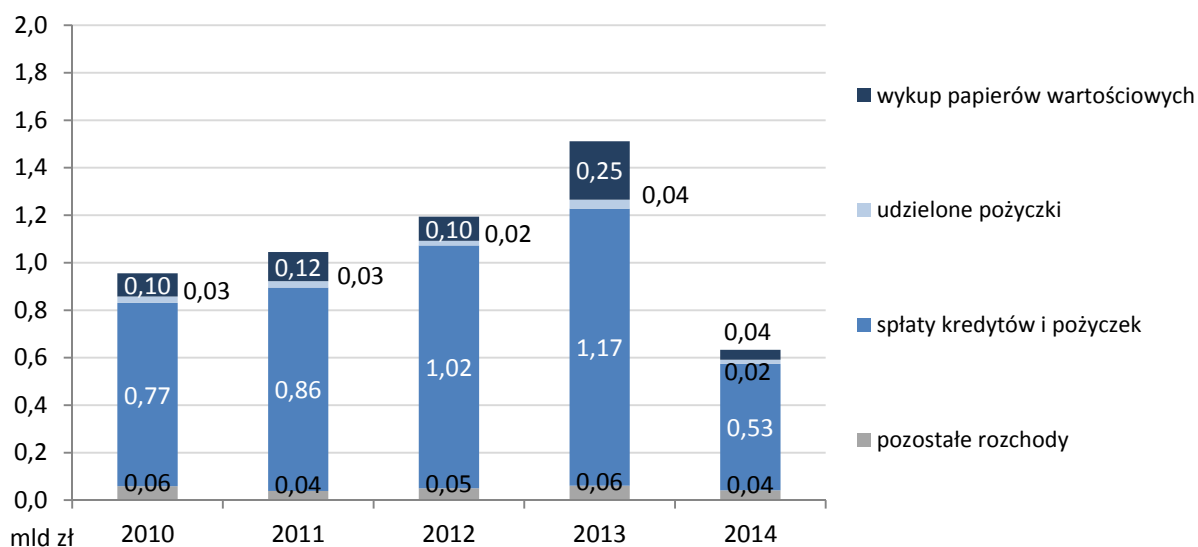
Wykres 60. Przychody powiatów

Źródło: dane Ministerstwa Finansów

W 2014 r. **rozchody** ogółem powiatów zmniejszyły się wobec roku poprzedniego i wyniosły 633,1 mln zł (o 58,1% mniej niż przed rokiem).

Wykres 61. Rozchody powiatów

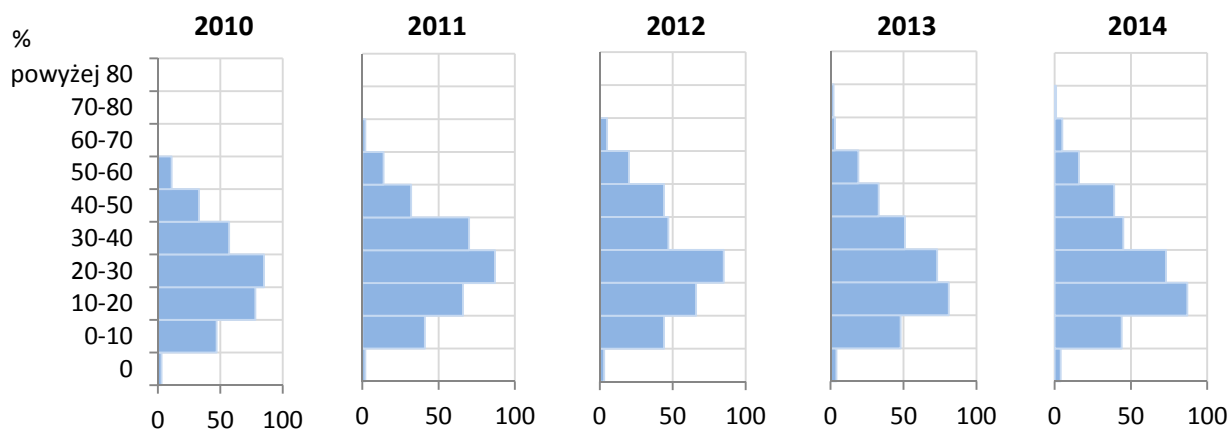
Źródło: dane Ministerstwa Finansów.

V.5. ZADŁUŻENIE POWIATÓW

W 2014 r. **zobowiązania** ogółem powiatów wyniosły 5 943,2 mln zł, co oznaczało wzrost o 1,1% w relacji do poprzedniego roku. Zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek wyniosły 5 830,9 mln zł, i stanowiły 98,1% kwoty zadłużenia. Zobowiązania wymagalne stanowiły 0,13% kwoty zobowiązań ogółem, tj. 7,8 mln zł.

Wskaźnik zadłużenia powiatów, liczony jako udział zobowiązań ogółem w relacji do dochodów ogółem powiatów w 2014 r., osiągnął poziom 25,0% (spadek o 0,5 p. proc. w stosunku do 2013 r.). Przy nieuwzględnianiu zobowiązań z tytułu realizacji projektów i programów unijnych, wskaźnik ten wyniósł 24,2% (spadek o 0,5 p. proc.). Zobowiązania wystąpiły w 310 powiatach, a w przypadku nieuwzględnienia zobowiązań z tytułu realizacji projektów i programów z wykorzystaniem środków unijnych – w 307 powiatach.

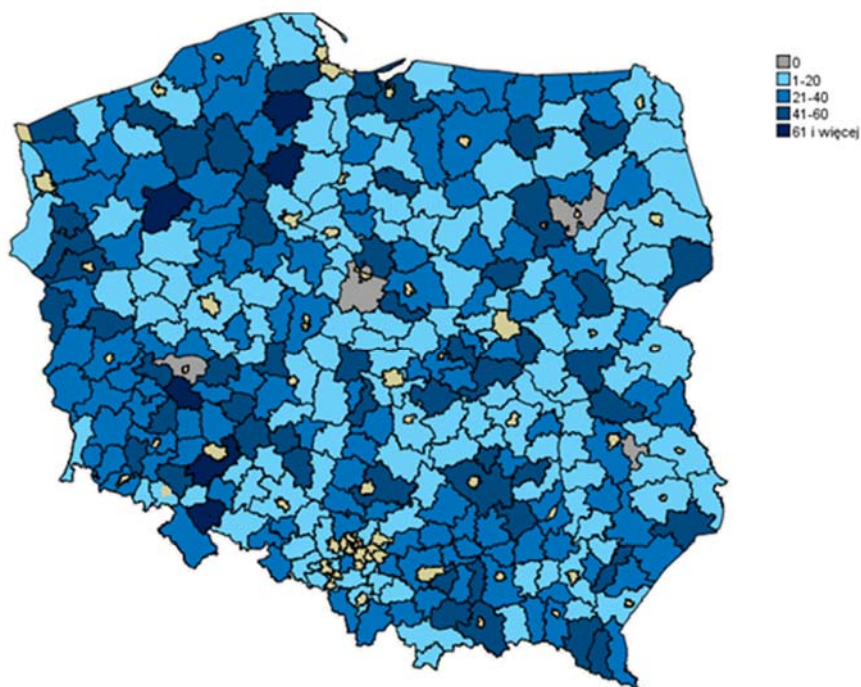
Wykres 62. Powiaty według wskaźnika zadłużenia w relacji do dochodów

Uwaga: całość zobowiązań, tj. z uwzględnieniem zobowiązań na realizację programów i projektów finansowanych z udziałem środków unijnych.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.

Wykres 63. Powiaty według wskaźnika zadłużenia

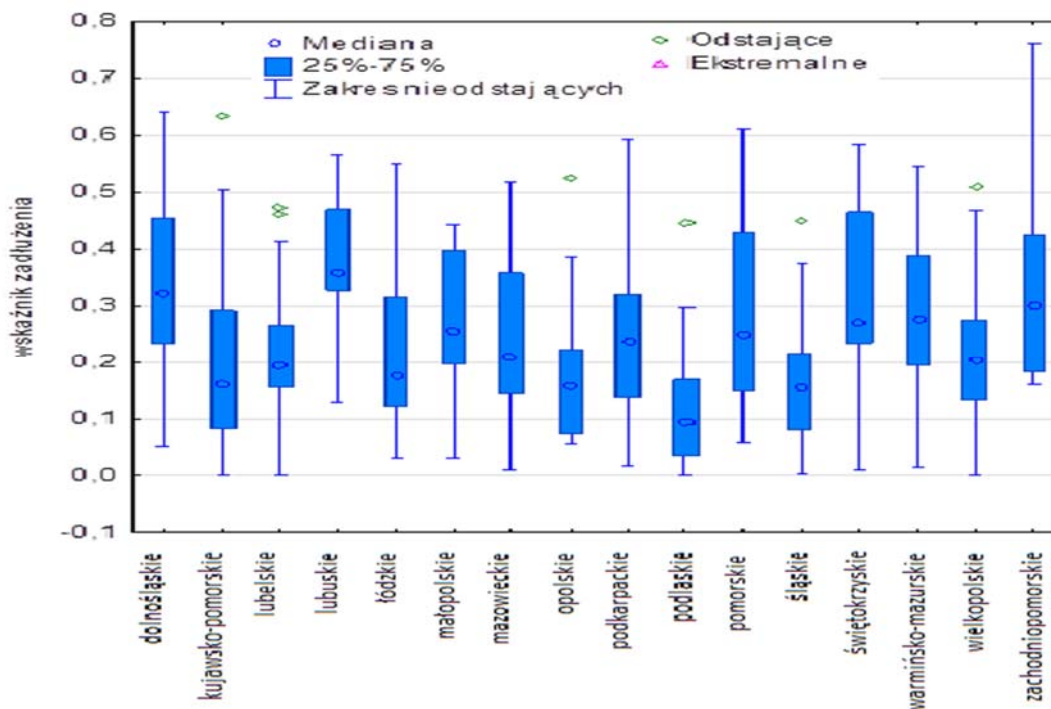

Uwaga 1: całość zobowiązań, tj. z uwzględnieniem zobowiązań na realizację programów i projektów finansowanych z udziałem środków unijnych.

Uwaga 2: żółtym kolorem zaznaczone są miasta na prawach powiatu, dla których nie uwzględniono danych na wykresie.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.

Wykres 64. Relacja zadłużenia do dochodów powiatów według województw

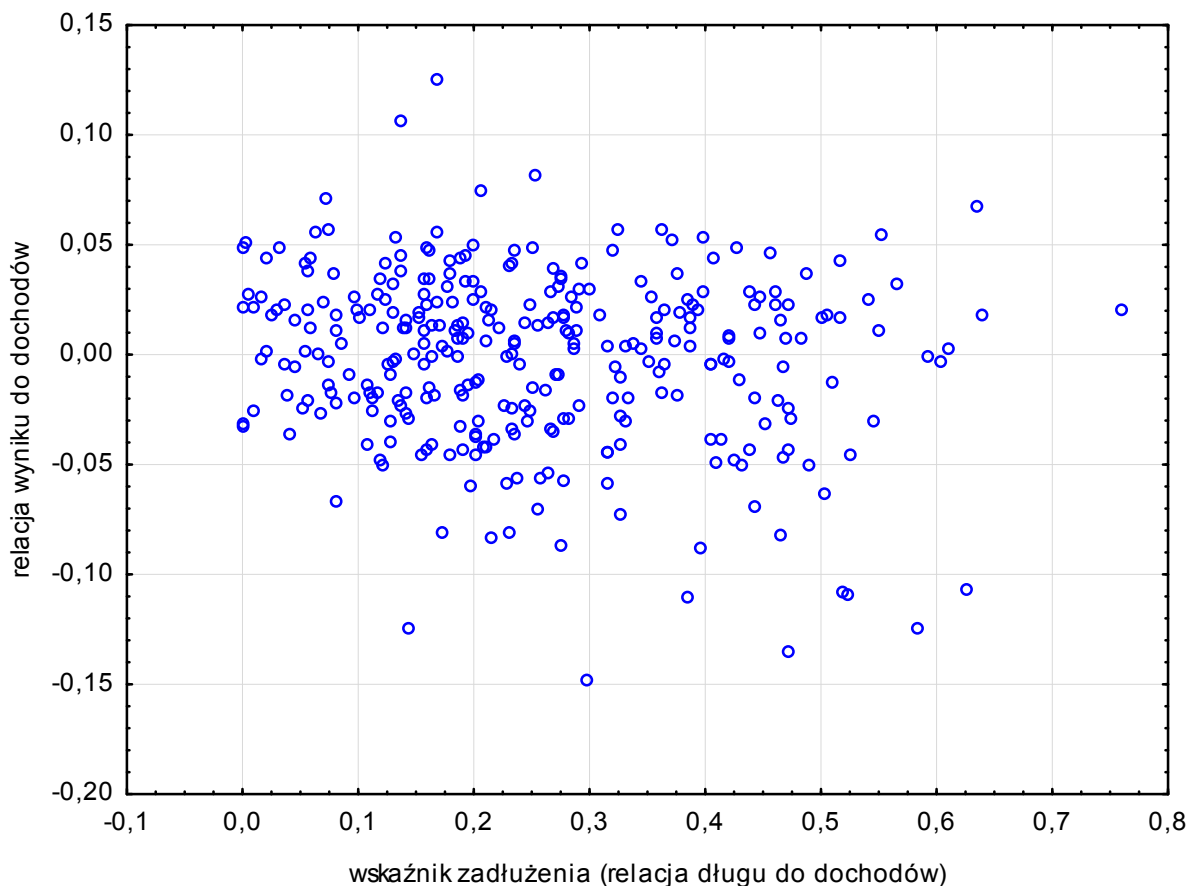

Uwaga: całość zobowiązań, tj. z uwzględnieniem zobowiązań na realizację programów i projektów finansowanych z udziałem środków unijnych. „Niebieski prostokąt” na wykresie obejmuje wartości od 25 percentyla do 75 percentyla.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.

W zbiorowości powiatów w Polsce w 2014 r. można zaobserwować, że wyższym wskaźnikiem zadłużenia towarzyszy przeciętnie gorsza relacja ich wyniku do dochodów. W celu wyeliminowania bezpośredniego wpływu wysokiego poziomu zadłużenia na wynik ich budżetów, przeanalizowano powyższą relację także dla deficytu pierwotnego (gdzie z deficytu eliminuje się koszty obsługi długu powiatów). Wspomniana zależność obserwowana jest także i w tym przypadku, choć w obu przypadkach nie jest ona istotna.

Wykres 65. Relacja wyniku do dochodów a wskaźnik zadłużenia dla powiatów w 2014 r.

Uwaga: całość zobowiązań, tj. z uwzględnieniem zobowiązań na realizację programów i projektów finansowanych z udziałem środków unijnych.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.

VI. GOSPODARKA FINANSOWA WOJEWÓDZTW

W 2014 r. dochody województw wyniosły 17 745,6 mln zł, wydatki 18 238,3 mln zł, a deficyt 492,7 mln zł. W porównaniu z rokiem poprzednim dochody wzrosły o 10,1%, zaś wydatki były wyższe o 10,4%. W efekcie szybszego wzrostu wydatków deficyt zwiększył się do 492,7 mln zł.

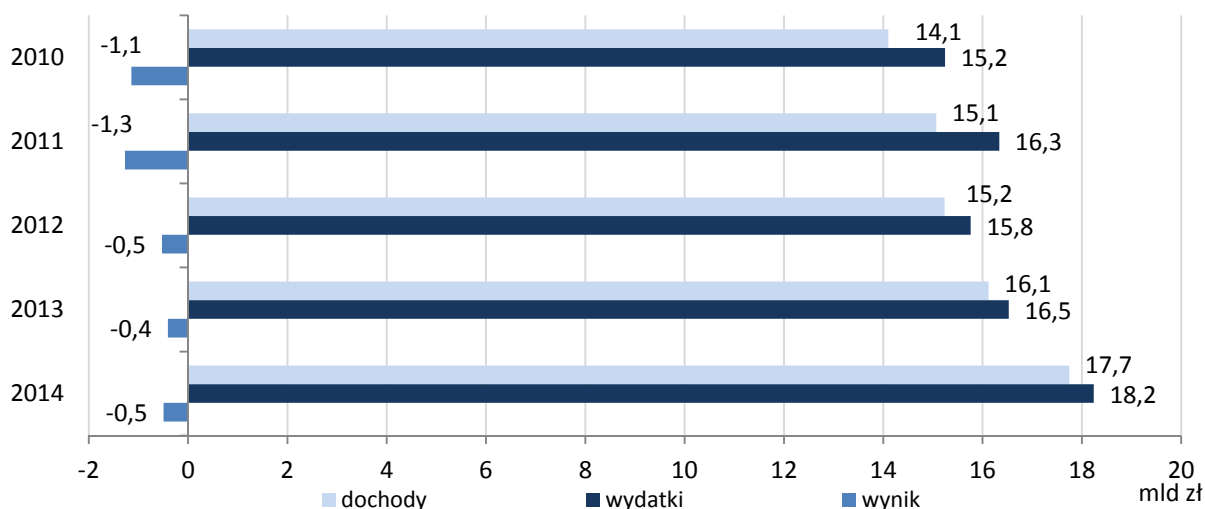
Tabl. 44. Dochody, wydatki i wynik budżetów województw

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
WYKONANIE w mln zł					
Dochody	14 104,0	15 067,1	15 236,1	16 120,7	17 745,6
Wydatki	15 245,0	16 338,6	15 760,5	16 527,0	18 238,3
Wynik	-1 141,0	-1 271,5	-524,4	-406,3	-492,7
PLAN w mln zł					
Dochody	14 350,4	15 360,0	15 819,2	16 866,3	18 693,0
Wydatki	16 866,2	17 637,9	17 196,1	18 305,3	20 444,3
Wynik	-2 515,8	-2 277,9	-1 376,9	-1 439,0	-1 751,2
WSKAŹNIK WYKONANIA w %					
Dochody	98,3	98,1	96,3	95,6	94,9
Wydatki	90,4	92,6	91,7	90,3	89,2
Wynik	x	x	x	x	x
ROK POPRZEDNI = 100					
Dochody	72,1	106,8	101,1	105,8	110,1
Wydatki	74,5	107,2	96,5	104,9	110,4
Wynik	x	x	x	x	x

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.

W latach 2010-2013 średni spadek dochodów województw wyniósł 3,5%, zaś wydatków 4,3%, co wynikało z ze znacznego spadku tych kategorii w 2010 r. – poza tym rokiem miały miejsce wzrosty. W całym tym okresie, jak również w 2014 r., budżet województw zamykał się deficytem.

Wykres 66. Budżety województw

Źródło: dane Ministerstwa Finansów.

VI.1. DOCHODY WOJEWÓDZTW

W 2014 r. wykonanie **dochodów ogółem** województw wyniosło 17 745,6 mln zł (o 10,1% więcej niż w 2013 r.) i stanowiło 94,9% planu. W strukturze dochodów województw największą pozycją były **dotacje ogółem**, stanowiące 46,9%, tj. 8 329,6 mln zł. **Dochody własne** stanowiły 36,9% tj. 6 546,1 mln zł, zaś **subwencja ogólna** 16,2%, tj. 2 870,0 mln zł.

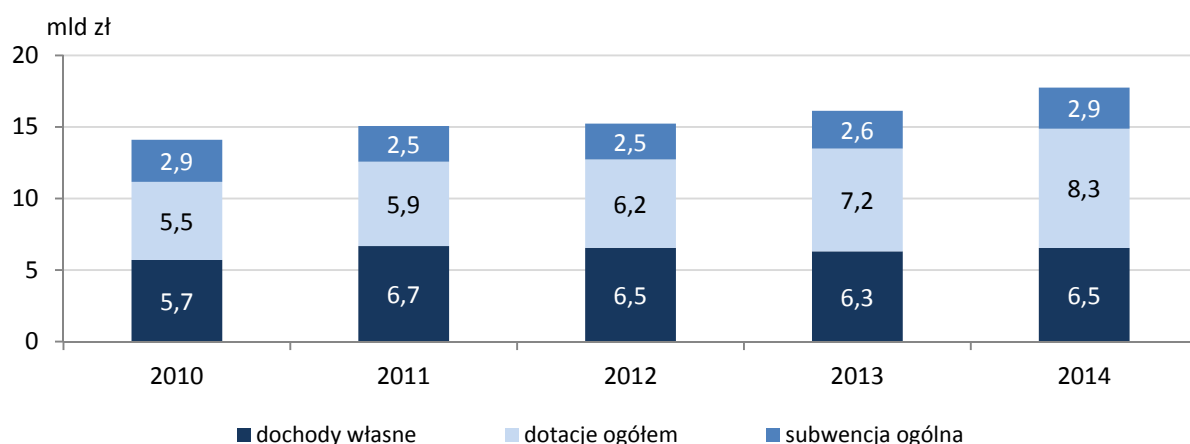
Tabl. 45. Dochody województw

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
WYKONANIE w mln zł					
Dochody ogółem	14 104,0	15 067,1	15 236,1	16 120,7	17 745,6
dochody własne	5 703,1	6 672,6	6 549,1	6 303,1	6 546,1
dotacje ogółem	5 459,1	5 895,5	6 180,7	7 178,4	8 329,6
subwencja ogólna	2 941,8	2 499,1	2 506,3	2 639,2	2 870,0
PLAN w mln zł					
Dochody ogółem	14 350,4	15 360,0	15 819,2	16 866,3	18 693,0
dochody własne	5 378,5	6 400,5	6 433,7	6 205,4	6 443,4
dotacje ogółem	6 030,1	6 460,4	6 879,2	8 023,6	9 379,8
subwencja ogólna	2 941,8	2 499,1	2 506,3	2 637,3	2 869,9
WSKAŹNIK WYKONANIA w %					
Dochody ogółem	98,3	98,1	96,3	95,6	94,9
dochody własne	106,0	104,2	101,8	101,6	101,6
dotacje ogółem	90,5	91,3	89,8	89,5	88,8
subwencja ogólna	100,0	100,0	100,0	100,1	100,0
ROK POPRZEDNI = 100					
Dochody ogółem	72,1	106,8	101,1	105,8	110,1
dochody własne	90,3	117,0	98,1	96,2	103,9
dotacje ogółem	52,3	108,0	104,8	116,1	116,0
subwencja ogólna	105,4	85,0	100,3	105,3	108,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.

W latach 2010-2012 największą pozycją w kategorii dochodów województw były dochody własne, natomiast w latach 2013-2014 największy udział stanowiły dotacje ogółem.

Wykres 67. Dochody województw

Źródło: dane Ministerstwa Finansów.

VI.1.1. Dochody własne

W 2014 r. **dochody własne** województw wyniosły 6 546,1 mln zł, co stanowiło wzrost o 3,9% w relacji do roku poprzedniego oraz wykonanie planu w 101,6%. W strukturze dochodów własnych województw największą pozycją (63,6%) były wpływy z **podatku dochodowego od osób prawnych (CIT)** w wysokości 4 164,2 mln zł. W 2014 r. nastąpił ich wzrost względem roku poprzedniego o 2,5%, a realizacja planu wyniosła 102,6%.

Tabl. 46. Dochody własne województw

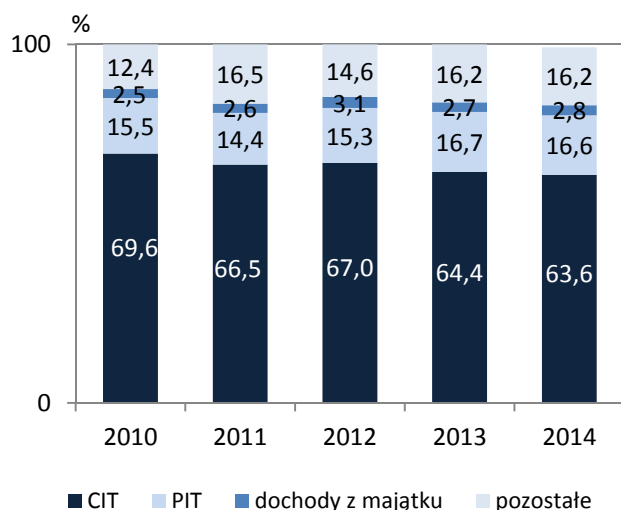
Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
WYKONANIE w mln zł					
Dochody własne	5 703,1	6 672,6	6 549,1	6 303,1	6 546,1
podatek dochodowy od osób prawnych (CIT)	3 968,2	4 437,8	4 385,3	4 062,0	4 164,2
podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT)	881,9	961,6	1 003,9	1 054,1	1 137,5
dochody z majątku	143,4	171,2	201,0	168,8	186,1
pozostałe dochody	709,6	1 102,0	958,9	1 018,1	1 058,3
PLAN w mln zł					
Dochody własne	5 378,5	6 400,5	6 433,7	6 205,4	6 443,4
podatek dochodowy od osób prawnych (CIT)	3 784,7	4 249,5	4 309,9	4 008,5	4 058,5
podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT)	850,9	919,8	990,1	1 030,7	1 086,8
dochody z majątku	86,9	187,6	215,0	191,6	205,9
pozostałe dochody	655,9	1 043,7	918,6	974,5	1 092,2
WSKAŹNIK WYKONANIA w %					
Dochody własne	106,0	104,2	101,8	101,6	101,6
podatek dochodowy od osób prawnych (CIT)	104,8	104,4	101,7	101,3	102,6
podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT)	103,6	104,5	101,4	102,3	104,7
dochody z majątku	165,0	91,2	93,5	88,1	90,4
pozostałe dochody	108,2	105,6	104,4	104,5	96,9
ROK POPRZEDNI = 100					
Dochody własne	90,3	117,0	98,1	96,2	103,9
podatek dochodowy od osób prawnych (CIT)	95,0	111,8	98,8	92,6	102,5
podatek dochodowy od osób fizycznych (PIT)	99,2	109,0	104,4	105,0	107,9
dochody z majątku	163,7	119,3	117,4	84,0	110,3
pozostałe dochody	61,1	155,3	87,0	106,2	103,9

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.

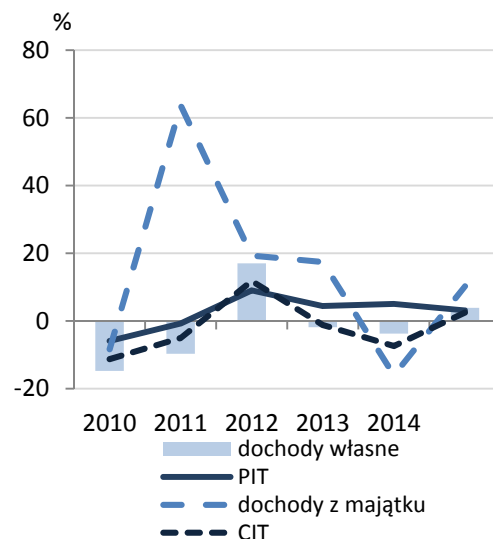
Udział wpływów z **podatku dochodowego od osób prawnych (CIT)** w dochodach własnych zwiększył się w stosunku do poprzedniego roku o 0,8 p. proc., zaś udział wpływów z **podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT)** zmniejszył się o 0,7 p. proc. W 2014 r. o 7,9% wzrosły dochody województw z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT) z 1 054,1 mln zł do 1 137,5 mln zł. Dochody z majątku zwiększyły się o 10,3% i wyniosły

186,1 mln zł. Dochody z tytułu udziału we wpływach z podatku dochodowego od osób prawnych oraz pozostałe dochody zwiększyły się odpowiednio o 2,5% oraz o 3,9%.

Wykres 68. Struktura dochodów własnych województw

Wykres 69. Zmiana dochodów własnych, PIT, CIT oraz dochodów z majątku (r/r)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.

VI.1.2. Dotacje ogółem

W 2014 r. **dotacje ogółem** wyniosły 8 329,6 mln zł, co oznaczało ich wzrost o 16,0% w odniesieniu do 2013 r. i wykonanie planu w 88,8%. W strukturze dochodów ogółem osiągniętych przez województwa dotacje stanowiły 46,9% dochodów, z tego: **dotacje celowe** wyniosły 16,1 p. proc., a **dotacje §§ 200 i 620** to 30,8 p. proc. Dotacje §§ 200 i 620 stanowiły 65,7% dotacji ogółem, zaś dotacje celowe to 34,3%.

Tabl. 47. Dotacje ogółem województw

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
WYKONANIE w mln zł					
Dotacje ogółem	5 459,1	5 895,5	6 180,7	7 178,4	8 329,6
dotacje celowe	2 199,5	2 200,3	2 386,3	2 463,6	2 852,9
na zadania z zakresu adm. rządowej	1 500,4	1 583,8	1 644,8	1 634,9	1 931,9
inwestycyjne	545,5	533,9	503,7	498,2	714,7
na zadania własne	303,7	279,9	231,6	338,4	255,1
inwestycyjne	230,3	184,9	174,6	175,4	200,5
na zadania realizowane na podstawie porozumień z org. adm. rządowej	16,1	2,0	0,8	1,7	0,8
inwestycyjne	13,1	0,5	0,0	0,0	0,0
na zadania realizowane na podstawie porozumień między JST	180,8	78,3	123,5	311,8	409,3
inwestycyjne	148,9	47,8	92,8	279,6	368,9
z tytułu pomocy finansowej udzielanej między JST na dofinansowanie własnych zadań	-	89,5	105,6	87,6	111,3
inwestycyjne	-	72,7	65,2	55,7	75,5
otrzymane z funduszy celowych	198,4	166,8	280,0	89,2	144,4

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
inwestycyjne	139,5	112,5	107,5	43,5	99,5
dotacje §§ 200 i 620	3 259,7	3 695,2	3 794,4	4 714,7	5476,7
inwestycyjne § 620	2 017,1	2 306,2	2 357,4	3 112,5	3884,2
PLAN w mln zł					
Dotacje ogółem	6 030,1	6 460,4	6 879,2	8 023,6	9 379,8
dotacje celowe	2 306,4	2 305,2	2 565,0	2 625,8	3 117,4
na zadania z zakresu adm. rządowej	1 553,2	1 668,8	1 764,6	1 769,4	2 029,4
inwestycyjne	561,4	583,5	596,4	614,2	777,7
na zadania własne	323,8	281,0	274,3	349,4	261,4
inwestycyjne	248,6	185,8	216,3	186,3	206,5
na zadania realizowane na podstawie porozumień z org. adm. rządowej	16,2	2,0	0,9	1,8	2,4
inwestycyjne	13,1	0,5	0,0	0,0	1,4
na zadania realizowane na podstawie porozumień między JST	186,0	80,9	124,6	315,9	563,8
inwestycyjne	152,9	49,6	93,1	282,7	521,6
z tytułu pomocy finansowej udzielanej między JST na dofinansowanie własnych zadań	-	95,1	110,3	96,2	118,6
inwestycyjne	-	76,7	69,2	63,6	82,3
otrzymane z funduszy celowych	227,2	177,5	290,3	93,1	141,9
inwestycyjne	162,1	127,4	116,9	47,7	96,0
dotacje §§ 200 i 620	3 723,7	4 155,2	4 314,2	5 397,8	6 262,4
inwestycyjne § 620	2 298,5	2 533,8	2 666,2	3 572,5	4 410,2
WSKAŹNIK WYKONANIA w %					
Dotacje ogółem	90,5	91,3	89,8	89,5	88,8
dotacje celowe	95,4	95,4	93,0	93,8	91,5
na zadania z zakresu adm. rządowej	96,6	94,9	93,2	92,4	95,2
inwestycyjne	97,2	91,5	84,5	81,1	91,9
na zadania własne	93,8	99,6	84,4	96,8	97,6
inwestycyjne	92,6	99,5	80,7	94,1	97,1
na zadania realizowane na podstawie porozumień z org. adm. rządowej	99,4	98,8	92,6	94,1	35,0
inwestycyjne	100,0	100,0	0,0	0,0	0,0
na zadania realizowane na podstawie porozumień między JST	97,2	96,9	99,1	98,7	72,6
inwestycyjne	97,4	96,5	99,7	98,9	70,7
z tytułu pomocy finansowej udzielanej między JST na dofinansowanie własnych zadań	-	94,1	95,8	91,1	93,9
inwestycyjne	-	94,7	94,2	87,5	91,6
otrzymane z funduszy celowych	87,3	94,0	96,5	95,9	101,8
inwestycyjne	86,1	88,3	92,0	91,2	103,7
dotacje §§ 200 i 620	87,5	88,9	88,0	87,3	87,5
inwestycyjne § 620	87,8	91,0	88,4	87,1	88,1
ROK POPRZEDNI = 100					
Dotacje ogółem	52,3	108,0	104,8	116,1	116,0
dotacje celowe	139,9	100,0	108,5	103,2	115,8
na zadania z zakresu adm. rządowej	147,8	105,6	103,9	99,4	118,2
inwestycyjne	262,8	97,9	94,3	98,9	143,5
na zadania własne	114,2	92,2	82,7	146,1	75,4

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
inwestycyjne	124,7	80,3	94,5	100,4	114,3
na zadania realizowane na podstawie porozumień z org. adm. rządowej	65,2	12,2	41,7	209,5	48,0
inwestycyjne	61,7	3,9	0,0	x	x
na zadania realizowane na podstawie porozumień między JST	94	43,3	157,6	252,5	131,3
inwestycyjne	88,9	32,1	194,0	301,2	131,9
z tytułu pomocy finansowej udzielanej między JST na dofinansowanie własnych zadań	-	x	118,0	83,0	127,0
inwestycyjne	-	x	89,7	85,5	135,5
otrzymane z funduszy celowych	268,4	84,1	167,8	31,9	161,8
inwestycyjne	281,2	80,6	95,6	40,5	228,7
dotacje §§ 200 i 620	x	113,4	102,7	124,3	116,2
inwestycyjne § 620	x	114,3	102,2	132,0	124,8

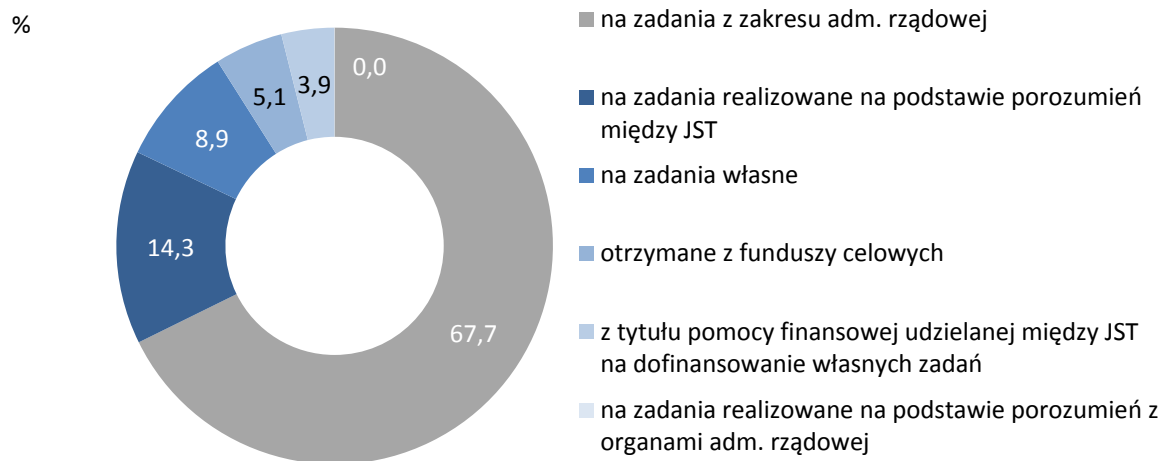
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.

W ramach zrealizowanych dochodów z tytułu **dotacji ogółem** dotacje na zadania bieżące wyniosły 2 986,2 mln zł, czyli 35,9% otrzymanych środków, zaś na zadania inwestycyjne to 5 343,4 mln zł, tj. 64,1%.

Dotacje celowe wyniosły 2 852,9 mln zł, tj. o 15,8% więcej niż w roku poprzednim. Część dotacji celowych przekazana na zadania bieżące wyniosła 1 393,8 mln zł (tj. 48,9%), zaś na zadania inwestycyjne 1 459,1 mln zł (51,1%).

Województwa otrzymały 1 931,9 mln zł tytułem dotacji celowych z budżetu państwa **na zadania z zakresu administracji rządowej**, tj. 67,7% wszystkich dotacji celowych. Dotacje celowe na zadania własne wyniosły 255,1 mln zł, tj. 8,9%, a pozostałe kategorie stanowiły 23,3% dotacji celowych.

Wykres 70. Struktura dotacji celowych otrzymanych przez województwa

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.

W ramach dotacji celowych z budżetu państwa **na zadania z zakresu administracji rządowej** na zadania bieżące przeznaczono 1 217,2 mln zł, zaś na zadania inwestycyjne to 714,7 mln zł. Tytułem dotacji celowych z budżetu państwa **na zadania własne** na zadania bieżące przeznaczono 54,6 mln zł, a na zadania inwestycyjne przekazano 200,5 mln zł.

W ramach **dotacji §§ 200 i 620** województwom przekazano 5 476,7 mln zł, czyli o 16,2% więcej niż w 2013 r. Na realizację zadań bieżących przekazano 1 592,5 mln zł, co stanowiło 29,1% tej dotacji, a na zadania inwestycyjne to 3 884,2 mln zł, tj. 70,9%.

VI.1.3. Subwencja ogólna

W 2014 r. **subwencja ogólna** wyniosła 2 870,0 mln zł, co oznaczało wzrost o 8,7% w porównaniu do 2013 r. oraz wykonanie planu w 100,0%.

Tabl. 48. Subwencja ogólna województw

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
WYKONANIE w mln zł					
Subwencja ogólna	2 941,8	2 499,1	2 506,3	2 639,2	2 870,0
część oświatowa	686,2	738,7	772,0	779,7	718,4
część regionalna	955,6	627,9	687,2	735,3	914,7
część wyrównawcza	1 273,6	1 112,1	1 004,9	1 091,6	1 218,2
uzupełnienie subwencji ogólnej	26,4	20,4	42,3	32,7	18,7
PLAN w mln zł					
Subwencja ogólna	2 941,8	2 499,1	2 506,3	2 637,3	2 869,9
część oświatowa	686,2	738,7	772,0	779,3	718,3
część regionalna	955,6	627,9	687,2	735,3	914,7
część wyrównawcza	1 273,6	1 112,1	1 004,9	1 091,6	1 218,2
uzupełnienie subwencji ogólnej	26,4	20,4	42,3	31,1	18,7
WSKAŹNIK WYKONANIA w %					
Subwencja ogólna	100,0	100,0	100,0	100,1	100,0
część oświatowa	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
część regionalna	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
część wyrównawcza	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
uzupełnienie subwencji ogólnej	100,0	100,0	100,0	105,2	100,0
ROK POPRZEDNI = 100					
Subwencja ogólna	105,4	85,0	100,3	105,3	108,7
część oświatowa	104,2	107,7	104,5	101,0	92,1
część regionalna	107,3	65,7	109,4	107,0	124,4
część wyrównawcza	109,1	87,3	90,4	108,6	111,6
uzupełnienie subwencji ogólnej	35,2	77,2	207,7	77,4	57,1

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.

Największą częścią subwencji ogólnej pozostawała część wyrównawcza, która stanowiła 42,4% (wobec 41,4% rok wcześniej). Udział części oświatowej zmniejszył się do 25,0% (z 29,5% w 2013 r.), zaś części regionalnej wzrósł do 31,9% (wobec 27,9%).

VI.2. WYDATKI WOJEWÓDZTW

W 2014 r. **wydatki ogółem** województw wyniosły 18 238,3 mln zł (o 10,4% więcej niż w 2013 r.), a ich plan został wykonany w 89,2%. W strukturze wydatków województw wydatki bieżące stanowiły 57,0% (10 391,5 mln zł), zaś wydatki majątkowe 43,0% (7 846,8 mln zł).

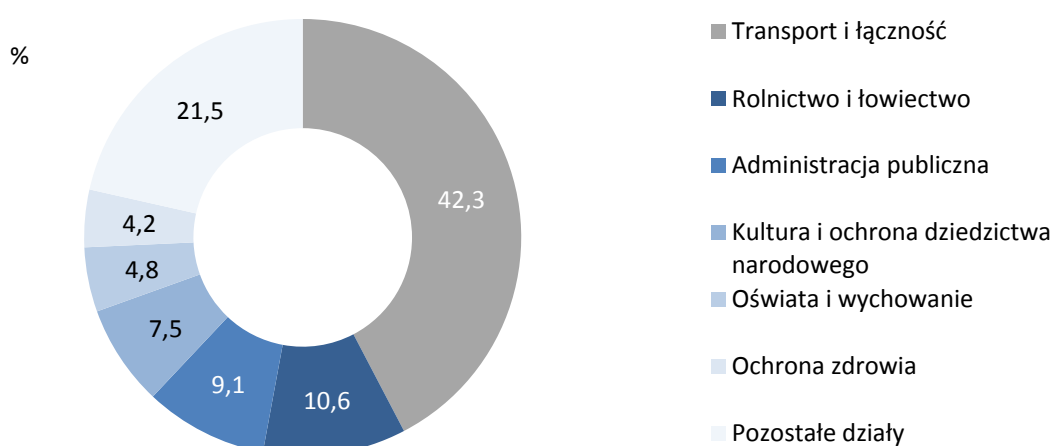
Tabl. 49. Wydatki województw

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
WYKONANIE w mln zł					
Wydatki ogółem	15 245,0	16 338,6	15 760,5	16 527,0	18 238,3
wydatki bieżące	9 302,4	9 726,4	9 808,1	9 964,7	10 391,5
na wynagrodzenia	1 837,3	2 066,2	2 126,0	2 139,0	2 186,1
osobowe	1 661,0	1 847,3	1 905,0	1 921,8	1 968,5
pochodne od wynagrodzeń	297,8	329,8	372,4	382,7	390,7
dotacje	3 496,7	3 761,4	3 861,1	3 978,7	4 076,5
na obsługę długu	139,6	206,7	282,4	243,2	210,1
z tytułu udzielania poręczeń i gwarancji	16,0	25,3	19,8	13,1	19,0
świadczenia na rzecz osób fizycznych	82,2	92,8	112,7	112,3	128,8
pozostałe wydatki	3 432,9	3 244,2	3 033,6	3 095,7	3 380,3
wydatki majątkowe	5 942,6	6 612,3	5 952,4	6 562,3	7 846,8
inwestycyjne	5 712,2	6 432,0	5 665,0	6 354,5	7 707,4
PLAN w mln zł					
Wydatki ogółem	16 866,2	17 637,9	17 196,1	18 305,3	20 444,3
wydatki bieżące	9 985,1	10 393,1	10 411,4	10 770,4	11 265,0
na wynagrodzenia	1 912,7	2 138,1	2 200,5	2 210,2	2 261,9
osobowe	1 719,4	1 902,0	1 964,8	1 979,9	2 032,6
pochodne od wynagrodzeń	319,0	351,9	389,3	403,3	413,7
dotacje	3 621,5	3 900,9	4 036,1	4 140,2	4 229,9
na obsługę długu	171,4	229,6	296,1	288,3	236,6
z tytułu udzielania poręczeń i gwarancji	110,4	90,8	52,3	55,3	58,1
świadczenia na rzecz osób fizycznych	85,9	99,4	119,7	120,6	142,8
pozostałe wydatki	3 764,1	3 582,5	3 317,6	3 552,5	3 922,0
wydatki majątkowe	6 881,1	7 244,8	6 784,7	7 534,9	9 179,2
inwestycyjne	6 647,0	7 063,3	6 478,9	7 326,7	9 033,2
WSKAŹNIK WYKONANIA w %					
Wydatki ogółem	90,4	92,6	91,7	90,3	89,2
wydatki bieżące	93,2	93,6	94,2	92,5	92,2
na wynagrodzenia	96,1	96,6	96,6	96,8	96,6
osobowe	96,6	97,1	97,0	97,1	96,8
pochodne od wynagrodzeń	93,3	93,7	95,7	94,9	94,4
dotacje	96,6	96,4	95,7	96,1	96,4
na obsługę długu	81,4	90,0	95,4	84,3	88,8
z tytułu udzielania poręczeń i gwarancji	14,5	27,8	37,9	23,7	32,7
świadczenia na rzecz osób fizycznych	95,6	93,4	94,2	93,1	90,2
pozostałe wydatki	91,2	90,6	91,4	87,1	86,2
wydatki majątkowe	86,4	91,3	87,7	87,1	85,5
inwestycyjne	85,9	91,1	87,4	86,7	85,3
ROK POPRZEDNI = 100					
Wydatki ogółem	74,5	107,2	96,5	104,9	110,4
wydatki bieżące	88,5	104,6	100,8	101,6	104,3
na wynagrodzenia	111,0	112,5	102,9	100,6	102,2
osobowe	109,8	111,2	103,1	100,9	102,4
pochodne od wynagrodzeń	108,8	110,7	112,9	102,8	102,1

Wyszczególnienie	2010	2011	2012	2013	2014
dotacje	67,1	107,6	102,7	103,0	102,5
na obsługę długu	121,0	148,1	136,6	86,1	86,4
z tytułu udzielania poręczeń i gwarancji	211,5	158,1	78,5	66,2	145,0
świadczenia na rzecz osób fizycznych	63,2	113,0	121,4	99,6	114,7
pozostałe wydatki	110,1	94,5	93,5	102,0	109,2
wydatki majątkowe	59,7	111,3	90,0	110,2	119,6
inwestycyjne	59,0	112,6	88,1	112,2	121,3

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.

Wykres 71. Struktura działowa wydatków ogółem województw

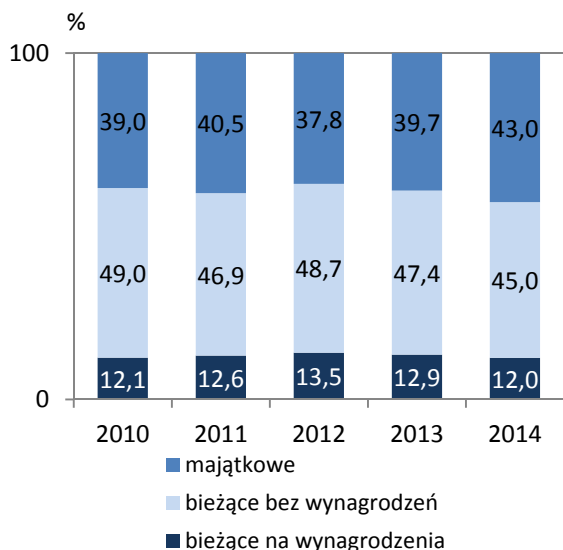
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.

W strukturze wydatków według działów klasyfikacji budżetowej w 2014 r. największy udział w zrealizowanych wydatkach ogółem miały wydatki w dziale „Transport i łączność” (7 718,5 mln zł, tj. 42,3%). W dziale tym najważniejszą kategorię wydatkową stanowiły wydatki na wojewódzkie drogi publiczne (62,1%) oraz wydatki na krajowe przewozy kolejowe (20,1%). Znaczący udział w wydatkach ogółem województw miały również wydatki wykonane w następujących działach: „Rolnictwo i łowiectwo” – 10,6%, „Administracja publiczna” – 9,1%, „Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego” – 7,5%.

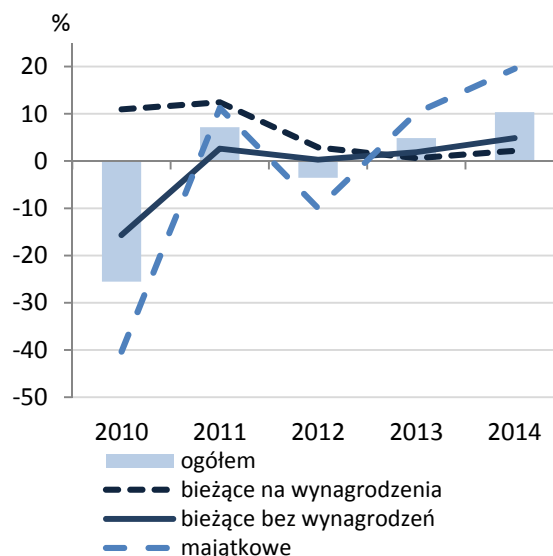
W trzech największych działach wydatki zwiększyły się odpowiednio: w dziale „Transport i łączność” o 12,4%, „Rolnictwo i łowiectwo” o 14,2%, „Administracja publiczna” o 11,8%. W dziale „Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego” wydatki ogółem zwiększyły się o 4,8%.

W 2014 r. wydatki ogółem wzrosły o 10,4% w porównaniu z 2013 r. Wyższe wydatki wiązały się przede wszystkim ze wzrostem wydatków majątkowych o 19,6%. W związku z tym, wzrósł udział tych wydatków w strukturze wydatków ogółem z 39,7% w 2013 r. do 43,0% w 2014 r. W latach 2011–2014 następował wzrost wydatków bieżących, w samym 2014 r. wzrosły one o 4,3%.

Wykres 72. Wydatki bieżące i majątkowe województw

Wykres 73. Zmiana wybranych kategorii wydatkowych (r/r)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.

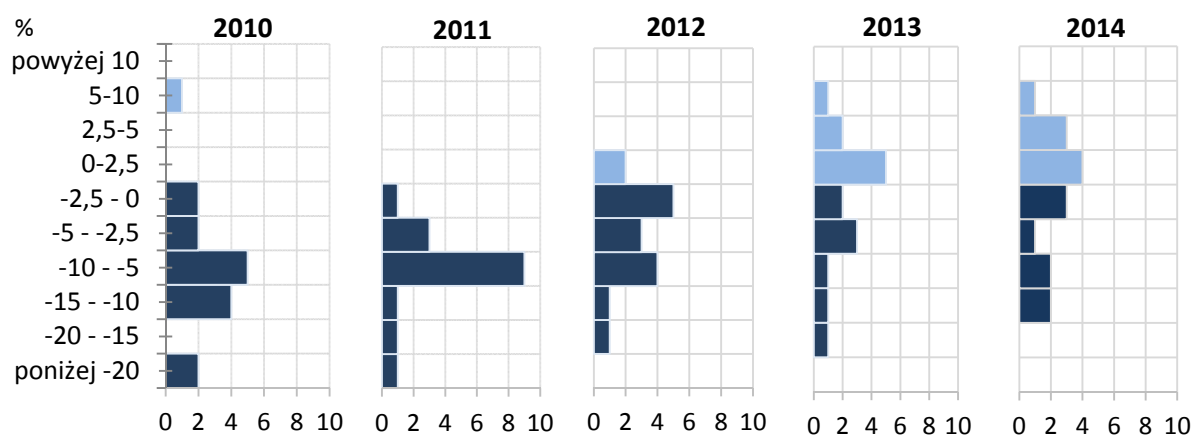
Istotny udział w wydatkach bieżących miały dotacje (39,2% tj. 4 076,5 mln zł) oraz wydatki na wynagrodzenia (21,0% tj. 2 186,1 mln zł). W strukturze wydatków na **wynagrodzenia** największą kategorię wydatkową stanowił dział „Administracja publiczna” (35,6%). W dalszej kolejności były to: „Oświata i wychowanie” (22,5%), „Rolnictwo i łowiectwo” (10,5%) „Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej” (10,1%), „Transport i łączność” (8,4%).

Największą część **wydatków majątkowych** (98,2%) stanowiły wydatki na inwestycje, których wartość wyniosła 7 707,4 mln zł. Ponad połowę wydatków majątkowych województw, tj. 58,5%, zrealizowano w dziale „Transport i łączność”. W dziale tym dominującą kategorię stanowiły wydatki na drogi publiczne (81,0%). Znaczna część wydatków majątkowych została zrealizowana także w działach „Rolnictwo i łowiectwo” (15,3%) oraz „Ochrona zdrowia” (6,4%).

VI.3. WYNIK BUDŻETÓW WOJEWÓDZTW

W 2014 r. **deficyt** budżetów województw wyniósł 492,7 mln zł (o 86,4 mln zł więcej niż w 2013 r.), wobec planowanej wartości 1 751,2 mln zł. Osiem województw uzyskało nadwyżkę budżetową na łączną kwotę 199,0 mln zł. Dla porównania, w 2013 r. osiem województw uzyskało nadwyżkę budżetową na łączną kwotę 159,4 mln zł, w 2012 r. dwa województwa zamknęły rok budżetowy nadwyżką, w 2011 r. deficyt wystąpił w budżetach wszystkich województw, a w 2010 r. nadwyżka wystąpiła w jednym województwie. W 2014 r. w czterech województwach deficyt w relacji do dochodów nie przekroczył 5%, w dwóch znajdował się w przedziale 5–10%, zaś w dwóch w przedziale 10–15%.

Wykres 74. Województwa według relacji wyniku budżetowego do dochodów

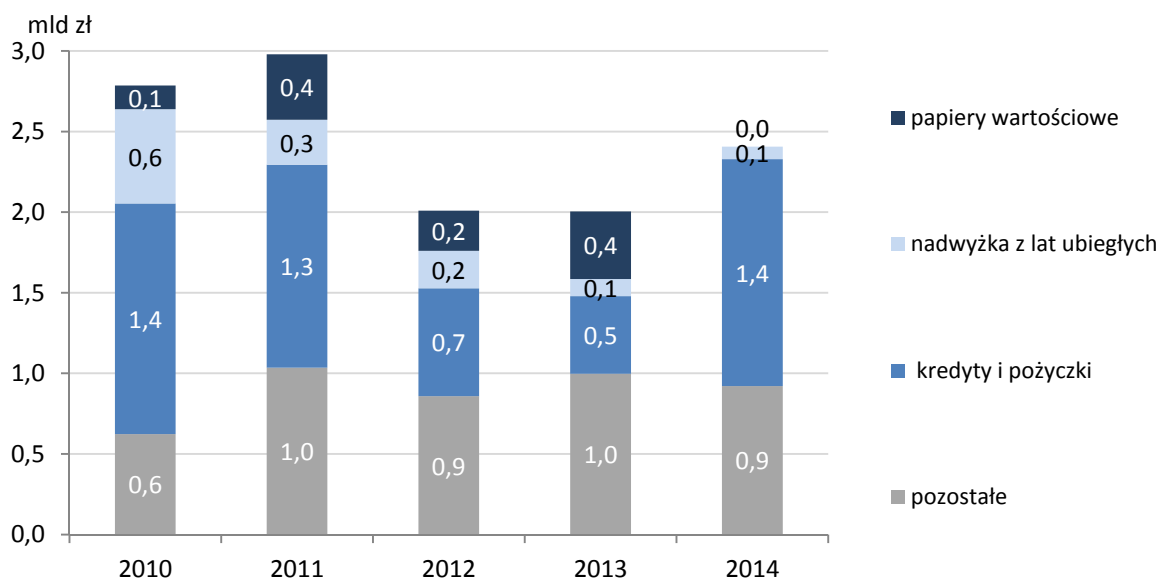
Uwaga: przedziały dla wartości wskaźnika lewostronnie domknięte.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.

VI.4. FINANSOWANIE

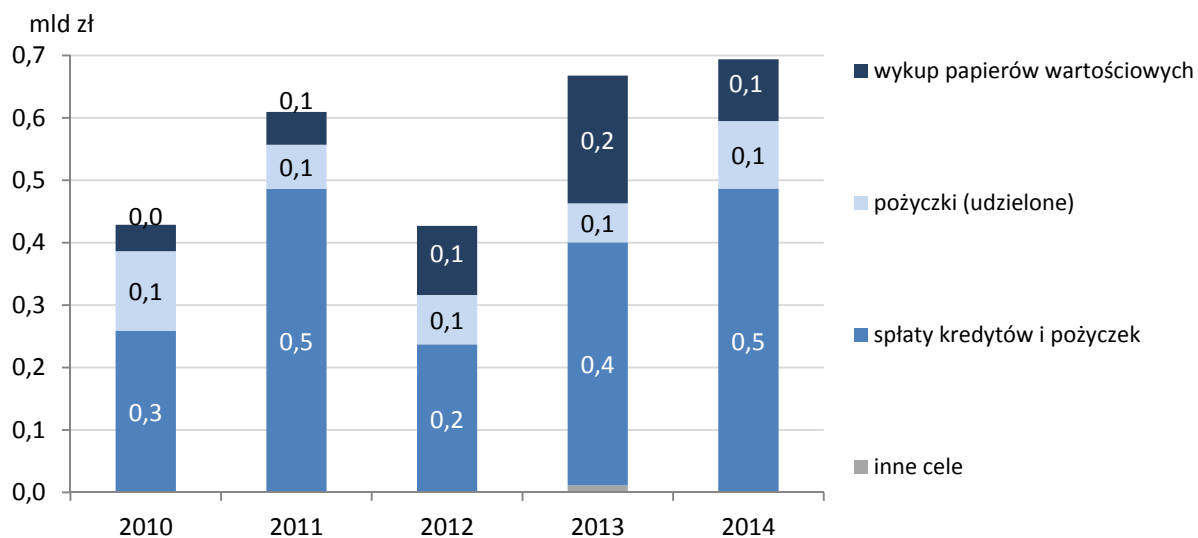
W 2014 r. województwa zrealizowały **przychody** w łącznej wysokości 2 405,9 mln zł, zaś **rozkłady** w wysokości 694,1 mln zł. Przychody z kredytów i pożyczek stanowiły 58,5%, zaś z nadwyżki z lat ubiegłych to 3,2%. Rozkłady z tytułu spłaty kredytów i pożyczek stanowiły 70,1%, zaś wykup papierów wartościowych to 14,3%.

Wykres 75. Przychody województw

Źródło: dane Ministerstwa Finansów.

Wykres 76. Rozchody województw

Źródło: dane Ministerstwa Finansów.

VI.5. ZADŁUŻENIE WOJEWÓDZTW

Zobowiązania wystąpiły we wszystkich województwach i na koniec 2014 r. wyniosły łącznie 7 284,1 mln zł (o 9,9% więcej niż w roku poprzednim). Wzrost był m.in. wynikiem wyższej o 13,4% wartości zobowiązań z tytułu długoterminowych kredytów i pożyczek, które stanowiły większość zobowiązań (95,2%), tj. 6 932,2 mln zł. Na zobowiązania z tytułu papierów wartościowych przypadło 349,5 mln zł, czyli o 2,8% więcej niż w roku poprzednim. Zobowiązania wymagalne zmniejszyły się znacznie, ze 170,1 mln zł do 2,3 mln zł po znacznym wzroście rok wcześniej.

Wskaźnik zadłużenia liczony jako udział zobowiązań ogółem w wykonanych dochodach ogółem w 2014 r. wyniósł 41,0%, podczas gdy w 2013 r. było to 41,1% oraz 40,1% w 2012 r.

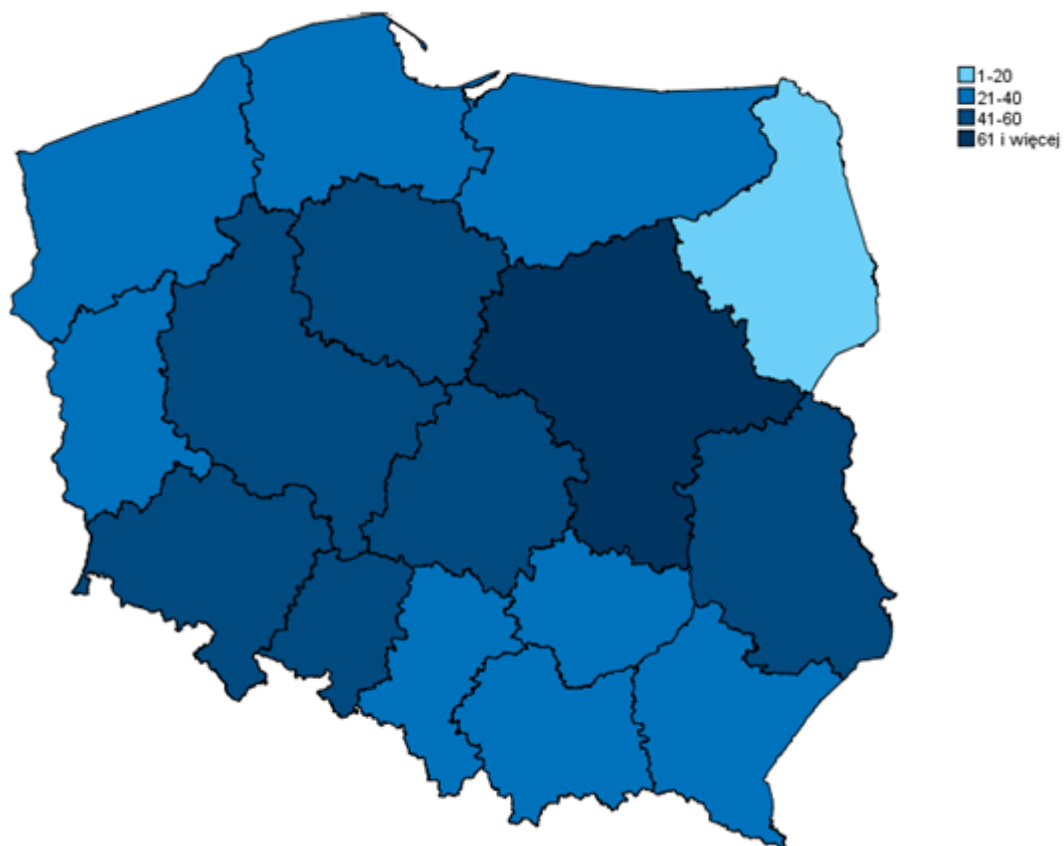
Wykres 77. Województwa według relacji zadłużenia do dochodów

Uwaga: całość zobowiązań, tj. z uwzględnieniem zobowiązań na realizację programów i projektów finansowanych z udziałem środków unijnych.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.

Wykres 78. Województwa według wskaźnika zadłużenia

Uwaga: całość zobowiązań, tj. z uwzględnieniem zobowiązań na realizację programów i projektów finansowanych z udziałem środków unijnych.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Ministerstwa Finansów.

PODSUMOWANIE

Gospodarka finansowa jednostek samorządu terytorialnego w 2014 r. była prowadzona w oparciu o przepisy *ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych*, a dane dotyczące sposobu przekazywania środków europejskich JST były w pełni porównywalne z rokiem poprzednim.

W 2014 r. **dochody ogółem** budżetów JST wyniosły 194 337,2 mln zł i były wyższe o 5,9% niż w roku poprzednim. Przy **wydatkach ogółem** na poziomie 196 754,2 mln zł (wyższych o 7,0% niż w 2013 r.), **deficyt budżetowy** JST zwiększył się do kwoty 2 417,0 mln zł.

Nadwyżka budżetowa wystąpiła w 1 358 jednostkach tj. 48,3% wszystkich JST. W 79 jednostkach tj. 2,8% JST, relacja nadwyżki do dochodów była wyższa niż 10%. Deficyt budżetowy odnotowało 1 451 jednostek tj. 51,7% wszystkich JST, w tym w 256 jednostkach tj. 9,1% JST deficyt przekroczył poziom 10% dochodów. Dla porównania, nadwyżkę budżetową w 2013 r. osiągnęło 1 674 jednostki samorządu terytorialnego (59,6% ogółu), z czego w 188 jednostkach (6,7%) relacja nadwyżki do dochodów była wyższa niż 10%. Deficyt wystąpił w 1 135 jednostkach, tj. 40,4% wszystkich samorządów, przy czym w 175 jednostkach (6,2% ogółu) deficyt przekraczał 10% dochodów.

Łączna kwota **dotacji ogółem** przekazanych w 2014 r. do JST wynosiła 44 540,9 mln zł. Dotacje celowe wyniosły 28 893,7 mln zł i wzrosły o 9,3% w porównaniu z 2013 r., zaś dotacje przekazane w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich, innych środków zagranicznych nie podlegających zwrotowi oraz płatności z budżetu środków europejskich (§ 200 i §620) wyniosły łącznie 15 647,2 mln zł i wzrosły o 12,1% w porównaniu do roku poprzedniego.

W 2014 r. **wydatki bieżące** wyniosły 155 403,9 mln zł, co oznaczało ich wzrost o 4,4%. **Wydatki majątkowe** ukształtowały się na poziomie 41 350,2 mln zł i wzrosły o 18,1% w porównaniu z 2013 r.

Zobowiązania ogółem JST w końcu 2014 r. osiągnęły kwotę 72 109,9 mln zł i wzrosły w ciągu roku o 4,3%. Wskaźnik zadłużenia, liczony jako udział zobowiązań ogółem w relacji do wykonanych dochodów ogółem, wyniósł 37,1% (spadek o 0,6 p. proc w porównaniu do roku poprzedniego). Przy wyłączeniu zobowiązań związanych z realizacją programów i projektów z udziałem środków unijnych, wskaźnik ten wyniósł 32,4% i był o 0,3 p. proc. wyższy niż rok wcześniej.

SUMMARY

The financial economy of Local Governments Units (LGU) in 2014 was conducted under the provisions of the Act on public finances of 27 August 2009. Data on the transferring European funds to LGU in 2014 were fully comparable with the data from the previous year.

In 2014, the **total revenue** of budgets of LGU amounted to 194 337,2 million PLN and was increased by 5,9% from the previous year. With the **total expenditure** of 196 754,2 million PLN (higher by 7,0% than in 2013) budget **deficit** of LGU increased to 2 417,0 million PLN.

Budgetary surplus occurred in 1 358 units, i.e. 48,3% of all LGU. In 79 units, i.e. 2,8% of local government, the surplus income ratio was higher than 10%. Budget deficit was recorded in 1 451 units, i.e. 51,7% of all LGU, including 256 units, i.e. 9,1% of local government deficit exceeded 10% of the income. For comparison, a budget surplus in 2013 reached 1 674 local government units (59,6% of the total), of which 188 units (6,7%), the ratio of surplus revenue was higher than 10%. Deficit occurred in 1 135 units, i.e. 40,4% of all LGU, and in 175 units (6,2% of the total) it exceed 10% of income.

The total amount of the **total grants** transferred in 2014 to LGU reached 44 540,9 million PLN. The **targeted grants** amounted to 28 893,7 million PLN and increased by 9,3% in comparison to 2013. The grants provided under programs financed with the participation of European funds, other non-refundable foreign funds and payments from budget of European funds (grants from paragraphs: 200 and 620) amounted to 15 647,2 million PLN and increased by 12,1% in comparison to the previous year.

In 2014, **current expenditures** amounted to 155 403,9 million PLN, which meant an increase of 4,4%. **Capital expenditure** reached level of 41 350,2 million PLN and increased by 18,1% compared to 2013.

Total liabilities of LGU in the end of 2014 amounted 72 109,9 million PLN and have increased during this year by 4,3%. The debt ratio, reflecting to relation of total liabilities to achieved total income, reached the level of 37.1% (decrease by 0.6 p.p.). The LGU debt ratio which excluded liabilities connected with financing European Union programmes and projects has attained the level of 32.4%, and was higher of 0,3 p.p. than in 2013.

ZAŁĄCZNIK - AKTY PRAWNE

Ważniejsze akty prawne dotyczące gospodarki budżetowej jednostek samorządu terytorialnego:

- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r. poz. 594, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (tekst jednolity Dz. U. z 1991 r. Nr 9, poz. 31, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (tekst jednolity Dz. U. z 1991 r. Nr 80, poz. 350, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (tekst jednolity Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (tekst jednolity Dz. U. z 1992 r. Nr 21, poz. 86, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. prawo geologiczne i górnicze (Dz. U. z 1994 r. Nr 27, poz. 96, z późn. zm.) — akt uchylony;
- Ustawa z dnia 10 czerwca 1994 r. o zagospodarowaniu nieruchomości Skarbu Państwa przejętych od wojsk Federacji Rosyjskiej (Dz. U. z 1994 r. Nr 79, poz. 363, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 20 października 1994 r. o specjalnych strefach ekonomicznych (tekst jednolity Dz. U. z 2007 r. Nr 42, poz. 274, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r. poz. 1399);
- Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r. poz. 595, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r. poz. 596, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 24 lipca 1998 r. o wprowadzeniu zasadniczego trójstopniowego podziału terytorialnego państwa (Dz. U. z 1998 r. Nr 96, poz. 603, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 13 października 1998 r. Przepisy wprowadzające ustawy reformujące administrację publiczną (Dz. U. z 1998 r. Nr 133, poz. 872, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 26 listopada 1998 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego w latach 1999-2002 (Dz. U. z 1998 r. Nr 150, poz. 983, z późn. zm.) — akt uchylony;
- Ustawa z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych, (Dz. U. z 1998 r. Nr 155, poz. 1014, z późn. zm.) — akt uchylony;
- Ustawa z dnia 12 maja 2000 r. o zasadach wspierania rozwoju regionalnego (Dz. U. z 2000 r. Nr 48, poz. 550, z późn. zm.) — akt uchylony;
- Ustawa z dnia 2 października 2003 r. o zmianie ustawy o specjalnych strefach ekonomicznych (Dz. U. z 2003 r. Nr 188, poz. 1840 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (tekst jednolity Dz. U. z 2015 r. poz. 513);
- Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (tekst jednolity Dz. U. z 2003 r. Nr 228, poz. 2255, z późn. zm.);

- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (tekst jednolity Dz. U. z 2004 r. Nr 64, poz. 593);
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o Narodowym Planie Rozwoju (Dz. U. z 2004 r. Nr 116, poz. 1206);
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r. poz. 674) — akt wygasł;
- Ustawa z dnia 25 listopada 2004 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. z 2004 r. Nr 273, poz. 2703 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2005 r. Nr 249, poz. 2104, z późn. zm.) — akt uchylony;
- Ustawa z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (tekst jednolity Dz. U. z 2005 r. Nr 164, poz. 1365, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej (Dz. U. z 2006 r. Nr 225, poz. 1635, z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (tekst jednolity Dz. U. z 2006 r. Nr 227, poz. 1658);
- Ustawa z dnia 7 grudnia 2006 r. o zmianie ustawy o podatkach i opłatach lokalnych oraz o zmianie niektórych innych ustaw (tekst jednolity Dz. U. z 2006 r. Nr 249, poz. 1828);
- Ustawa z dnia 8 grudnia 2006 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz o zmianie niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2006 r. Nr 249, poz. 1832);
- Ustawa z dnia 17 października 2008 r. o zmianie ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2008 r. Nr 220, poz. 1419);
- Ustawa z dnia 7 listopada 2008 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z wdrażaniem funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności (Dz. U. z 2008 r. Nr 216, poz. 1370);
- Ustawa z dnia 21 listopada 2008 r. o zmianie ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2009 r. Nr 1, poz. 2);
- Ustawa z dnia 19 grudnia 2008 r. o partnerstwie publiczno-prywatnym (Dz. U. z 2009 r. Nr 19, poz. 100);
- Ustawa z dnia 23 stycznia 2009 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze zmianami w organizacji i podziale zadań administracji publicznej w województwie (Dz. U. z 2009 r. Nr 92, poz. 753);
- Ustawa z dnia 20 lutego 2009 r. o funduszu sołeckim (Dz. U. 2009 r. Nr 52, poz. 420 z późn. zm.) — akt uchylony;
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r. poz. 885, z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. Przepisy wprowadzające ustawę o finansach publicznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 157, poz. 1241 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 24 września 2009 r. o zmianie ustawy o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 202, poz. 1551);
- Ustawa z dnia 20 listopada 2009 r. o zmianie ustawy — Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2009 r. Nr 215, poz. 1664);
- Ustawa z dnia 12 lutego 2010 r. o zmianie ustawy o pomocy społecznej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2010 r. Nr 40, poz. 229);

- Ustawa z dnia 25 czerwca 2010 r. o zmianie ustawy o działach administracji rządowej (Dz. U. z 2010 r. Nr 155, poz. 1035);
- Ustawa z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności (Dz. U. 2010 Nr 217, poz. 1427);
- Ustawa z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2010 r. Nr 257, poz. 1726);
- Ustawa budżetowa na rok 2011 z dnia 20 stycznia 2011 r. (Dz. U. z 2011 r. Nr 29, poz. 150) — akt wygaś;
- Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (tekst jednolity Dz. U. z 2011 r. Nr 112, poz. 654);
- Ustawa z dnia 28 kwietnia 2011 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2011 r. Nr 138, poz. 808);
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. Prawo geologiczne i górnicze (tekst jednolity Dz. U. z 2011 r. Nr 163, poz. 981);
- Ustawa z dnia 1 lipca 2011 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2011 r. Nr 152, poz. 897);
- Ustawa z dnia 19 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych oraz niektórych innych ustaw (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r. poz. 168);
- Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 14 listopada 2012 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r. poz. 182 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 7 grudnia 2012 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z realizacją ustawy budżetowej (Dz. U. z 2012 r. poz. 1456);
- Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 stycznia 2013 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o rachunkowości (Dz. U. z 2013 r. poz. 330);
- Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 20 lutego 2013 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o podatku leśnym (Dz. U. z 2013 r., poz. 465);
- Ustawa z dnia 22 lutego 2013 r. o zmianie ustawy o pomocy społecznej oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2013 r. poz. 509);
- Ustawa z dnia 13 czerwca 2013 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2013 r. poz. 827 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 26 lipca 2013 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 938);
- Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 7 sierpnia 2013 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o zarządzaniu kryzysowym (Dz. U. z 2013 r. poz. 1166);
- Ustawa z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy o systemie oświaty (Dz. U. z 2013 r. poz. 1317);
- Ustawa z dnia 11 października 2013 r. o zmianie ustawy o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r. poz. 1318);
- Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 24 października 2013 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o podatku rolnym (Dz. U. z 2013 r. poz. 1381);
- Ustawa z dnia 13 grudnia 2013 r. o zmianie ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2013 r. poz. 1609);

- Ustawa z dnia 21 lutego 2014 r. o funduszu sołeckim (Dz. U. z 2014 r. poz. 301);
- Ustawa z dnia 9 maja 2014 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz ustawy o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2014 r. poz. 911);
- Ustawa z dnia 26 września 2014 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2014 r. poz. 1626);
- Ustawa z dnia 28 listopada 2014 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2015 r. poz. 87);
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 18 lipca 2000 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów i wydatków oraz przychodów i rozchodów (Dz. U. z 2000 r. Nr 59, poz. 688, z późn. zm.);
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 13 marca 2001 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. z 2001 r. Nr 24, poz. 279) — akt uchylony;
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 25 marca 2003 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów i wydatków oraz przychodów i rozchodów (Dz. U. z 2003 r. Nr 68, poz. 634, z późn. zm.) — akt uchylony;
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 20 września 2004 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz. U. z 2004 r. Nr 209, poz. 2132, z późn. zm.) — akt uchylony;
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 19 sierpnia 2005 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. 2005 Nr 170, poz. 1426) — akt uchylony;
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 14 czerwca 2006 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz. U. z 2006 r. Nr 107, poz. 726, z późn. zm.) — akt uchylony;
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 27 czerwca 2006 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. z 2006 r. Nr 115, poz. 781) — akt uchylony;
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 15 września 2006 r. w sprawie podziału części równoważącej subwencji ogólnej dla gmin na rok 2007 (Dz. U. z 2006 r. Nr 169, poz. 1205) — akt wygasł;
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 19 września 2006 r. w sprawie podziału części równoważącej subwencji ogólnej dla województw na 2007 (Dz. U. z 2006 r. Nr 169, poz. 1206) — akt wygasł;
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 21 września 2006 r. w sprawie podziału części równoważącej subwencji ogólnej dla powiatów na rok 2007 (Dz. U. z 2006 r. Nr 169, poz. 1208) — akt wygasł;
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 28 maja 2007 r. w sprawie wykazu gmin, którym przysługuje część rekompensująca subwencji ogólnej za rok 2006 (Dz. U. z 2007 r. Nr 102, poz. 697);
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 grudnia 2008 r. w sprawie części podziału oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego w 2009 r. (Dz. U. z 2008 r. Nr 235, poz. 1588) — akt wygasł;
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 26 czerwca 2009 r. w sprawie wykazu gmin, którym przysługuje część rekompensująca subwencji ogólnej za rok 2008 (Dz. U. z 2009 r. Nr 108, poz. 905);

- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 28 lipca 2009 r. w sprawie utworzenia, ustalenia granic i nazw gmin oraz siedzib ich władz, ustalenia granic niektórych miast oraz nadania niektórym miejscowościom statusu miasta (Dz. U. z 2009 r. Nr 120, poz. 1000);
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 listopada 2009 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie wprowadzenia Nomenklatury Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NTS) (Dz. U. z 2009 r. Nr 202, poz. 1558);
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 25 stycznia 2010 r. w sprawie trybu zwrotu wydatków gmin wykonywanych w ramach funduszu sołeckiego (Dz. U. z 2010 r. Nr 21, poz. 106) — akt uchylony;
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 3 lutego 2010 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. z 2010 r. Nr 20, poz. 103) — akt uchylony;
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 23 lutego 2010 r. w sprawie dysponowania rezerwą ogólną budżetu państwa (Dz. U. z 2010 r. Nr 45, poz. 257);
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (tekst jednolity Dz. U. z 2014 r., poz. 1053);
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 15 lipca 2010 r. w sprawie wykazu gmin, którym przysługuje część rekompensująca subwencji ogólnej za rok 2009 (Dz. U. z 2010 r. Nr 135, poz. 908);
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 7 grudnia 2010 r. w sprawie sposobu prowadzenia gospodarki finansowej jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych (Dz. U. z 2010 r. Nr 241, poz. 1616);
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2010 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie wprowadzenia Nomenklatury Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NTS) (Dz. U. z 2010 r. Nr 249, poz. 1658);
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 17 grudnia 2010 r. w sprawie przypadków, w których nie stosuje się ograniczeń dotyczących zaciągania niektórych zobowiązań finansowych przez jednostki sektora finansów publicznych, z wyjątkiem Skarbu Państwa. (Dz. U. z 2010 r. Nr 250, poz. 1678);
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 13 czerwca 2011 r. w sprawie wykazu gmin, którym przysługuje część rekompensująca subwencji ogólnej za rok 2010 (Dz. U. z 2011 r. Nr 133, poz. 769);
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 29 sierpnia 2011 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych. (Dz. U. z 2011 r. Nr 185, poz. 1098);
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2011 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie udzielania dotacji celowych dla jednostek samorządu terytorialnego na przebudowę, budowę lub remonty dróg powiatowych i gminnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 201, poz. 1184);
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 28 grudnia 2011 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz. U. z 2011 r. Nr 296, poz. 1758) ;
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 28 grudnia 2011 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej w układzie zadaniowym (Dz. U. z 2011 r. Nr 298, poz. 1766);

- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 28 grudnia 2011 r. w sprawie szczegółowego sposobu klasyfikacji tytułów dłużnych zaliczanych do państwowego długu publicznego (Dz. U. z 2011 r. Nr 298, poz. 1767);
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 5 lipca 2012 r. w sprawie wykazu gmin, którym przysługuje część rekompensująca subwencji ogólnej za rok 2011 (Dz. U. z 2012 r. poz. 824);
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 lipca 2012 r. w sprawie przywrócenia miastu Wałbrzych statusu miasta na prawach powiatu oraz ustalenia granic powiatu wałbrzyskiego (Dz. U. z 2012 r., poz. 853);
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 27 listopada 2012 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie udzielania dotacji celowych dla jednostek samorządu terytorialnego na przebudowę, budowę lub remonty dróg powiatowych i gminnych (Dz. U. z 2012 r. poz. 1401);
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 20 grudnia 2012 r. w sprawie sposobu podziału części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego w roku 2013 (Dz. U. z 2012 r. poz. 1541) — akt wygaśł;
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 10 stycznia 2013 r. w sprawie wieloletniej prognozy finansowej jednostki samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2013 r. poz. 86);
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 11 lutego 2013 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 215);
- Obwieszczenie Ministra Finansów z dnia 31 stycznia 2013 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie szczególnych zasad rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2013 r. poz. 289);
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 sierpnia 2013 r. w sprawie udzielania gminom dotacji celowej z budżetu państwa na dofinansowanie zadań w zakresie wychowania przedszkolnego (Dz. U. z 2013, r. poz. 956);
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 25 października 2013 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1344);
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 4 grudnia 2013 r. w sprawie zmiany rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1487);
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 grudnia 2013 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych zasad prowadzenia, stosowania i udostępniania krajowego rejestru urzędowego podziału terytorialnego kraju oraz związanych z tym obowiązków organów administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2013 r. poz. 1585);
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie sposobu podziału części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego w roku 2014 (Dz. U. z 2013 r. poz. 1687);

- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 31 grudnia 2013 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie wieloletniej prognozy finansowej jednostki samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2013 r. poz. 1736);
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 16 stycznia 2014 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz. U. z 2014 r. poz. 119);
- Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 9 czerwca 2014 r. w sprawie wykazu gmin, którym przysługuje część rekompensująca subwencji ogólnej za rok 2013 (Dz. U. z 2014 r. poz. 804);
- Rozporządzenie Ministra Administracji i Cyfryzacji z dnia 8 lipca 2014 r. w sprawie wzorów informacji przekazywanych przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) i wojewodę, trybu zwrotu części wydatków gmin wykonanych w ramach funduszu sołectkiego oraz wzoru wniosku o ten zwrot (Dz. U. z 2014 r. poz. 916);
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 29 lipca 2014 r. w sprawie ustalenia granic powiatu zielonogórskiego (Dz. U. z 2014 r. poz. 1020);
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 29 lipca 2014 r. w sprawie połączenia gmin, ustalenia granic niektórych gmin i miast, nadania niektórym miejscowościom statusu miasta oraz zmiany siedziby władz gminy (Dz. U. z 2014 r. poz. 1023);
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 8 sierpnia 2014 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie wieloletniej prognozy finansowej jednostki samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2014 r. poz. 1127);
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 19 września 2014 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie sposobu prowadzenia gospodarki finansowej jednostek budżetowych i samorządowych zakładów budżetowych (Dz. U. z 2014 r. poz. 1280);
- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 10 października 2014 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz. U. z 2014 r. poz. 1382);
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 12 listopada 2014 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie pomocy publicznej udzielanej przedsiębiorcom działającym na podstawie zezwolenia na prowadzenie działalności gospodarczej na terenach specjalnych stref ekonomicznych - akt objęty tekstem jednolitym (Dz. U. z 2014 r. poz. 1755);
- Obwieszczenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 listopada 2014 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie wynagradzania pracowników samorządowych (Dz. U. z 2014 r. poz. 1786);
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 grudnia 2014 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie udzielania gminom dotacji celowej z budżetu państwa na dofinansowanie zadań w zakresie wychowania przedszkolnego (Dz. U. z 2015 r. poz. 6);
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 15 grudnia 2014 r. w sprawie sposobu podziału części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego w roku 2015 (Dz. U. z 2014 r. poz. 1977);
- Obwieszczenie Ministra Finansów z dnia 15 grudnia 2014 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie wieloletniej prognozy finansowej jednostki samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2015 r. poz. 92);

- Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2014 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych (Dz. U. z 2014 r. poz. 1952).

ANEKS STATYSTYCZNY DOSTĘPNY W WERSJI ELEKTRONICZNEJ W FORMACIE XLS

STATISTICAL APPENDIX AVAILABLE IN THE ELECTRONIC VERSION IN XLS FORMAT

DANE ILOŚCIOWE JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

LOCAL GOVERNMENT UNITS' QUNTITATIVE DATA

TABL. 1. LICZBA GMIN WEDŁUG PODZIAŁU ADMINISTRACYJNEGO

NUMBER OF GMINAS BY ADMINISTRATIVE DIVISION

TABL. 2. LICZBA POWIATÓW WEDŁUG PODZIAŁU ADMINISTRACYJNEGO

NUMBER OF POWIATS BY ADMINISTRATIVE DIVISION

TABL. 3. LICZBA LUDNOŚCI WEDŁUG WOJEWÓDZTW I PODZIAŁU ADMINISTRACYJNEGO

POPULATION BY VOIVODSHIP AND ADMINISTRATIVE DIVISION

DANE FINANSOWE

FINANCIAL DATA

I. GOSPODARKA BUDŻETOWA JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO - OGÓŁEM

LOCAL GOVERNMENT UNITS' BUDGETARY ECONOMY - TOTAL

TABL. 1. DOCHODY, WYDATKI I WYNIK BUDŻETÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO

LOCAL GOVERNMENT UNITS' REVENUE, EXPENDITURE AND BUDGETARY RESULT

TABL. 2. DOCHODY, WYDATKI I WYNIK BUDŻETÓW GMIN RAZEM

TOTAL GMINAS' REVENUE, EXPENDITURE AND BUDGETARY RESULT

TABL.3. DOCHODY, WYDATKI I WYNIK BUDŻETÓW GMIN MIEJSKICH

URBAN GMINAS' BUDGETS' REVENUE, EXPENDITURE AND BUDGETARY RESULT

TABL.4. DOCHODY, WYDATKI I WYNIK BUDŻETÓW GMIN MIEJSKO-WIEJSKICH

URBAN-RURAL GMINAS' BUDGETS' REVENUE, EXPENDITURE AND BUDGETARY RESULT

TABL. 5. DOCHODY, WYDATKI I WYNIK BUDŻETÓW GMIN WIEJSKICH

RURAL GMINAS' BUDGETS' REVENUE, EXPENDITURE AND BUDGETARY RESULT

TABL. 6. DOCHODY, WYDATKI I WYNIK BUDŻETÓW POWIATÓW

POWIATS' BUDGETS' REVENUE, EXPENDITURE AND BUDGETARY RESULT

TABL. 7. DOCHODY, WYDATKI I WYNIK BUDŻETÓW MIAST NA PRAWACH POWIATU

CITIES ON POWIAT STATUS' BUDGETS' REVENUE, EXPENDITURE AND BUDGETARY RESULT

TABL. 8. DOCHODY, WYDATKI I WYNIK BUDŻETÓW WOJEWÓDZTW

VOIVODSHIPS' BUDGETS' REVENUE, EXPENDITURE AND BUDGETARY RESULT

II. DOCHODY I WYDATKI BUDŻETÓW JST - WEDŁUG WOJEWÓDZTW

LOCAL GOVERNMENT UNITS' REVENUE AND EXPENDITURE BY VOIVODSHIP

TABL. 1. DOCHODY WŁASNE I POZOSTAŁE DOCHODY BUDŻETÓW GMIN WEDŁUG WOJEWÓDZTW

GMINAS' BUDGETS' OWN REVENUE AND OTHER REVENUE BY VOIVODSHIP

TABL. 2. DOCHODY I WYDATKI BUDŻETÓW GMIN: MIEJSKICH, MIEJSKO-WIEJSKICH I WIEJSKICH
WEDŁUG WOJEWÓDZTW

*URBAN, URBAN-RURAL AND RURAL GMINAS' BUDGETS' OWN REVENUE AND OTHER
REVENUE BY VOIVODSHIP*

- TABL. 3. DOCHODY BUDŻETÓW GMIN WEDŁUG RODZAJÓW I WOJEWÓDZTW
GMINAS' BUDGETS' REVENUE BY TYPE AND VOIVODSHIP
- TABL. 4. DOTACJE CELOWE DLA GMIN WEDŁUG WOJEWÓDZTW
GMINAS' TARGETED GRANTS BY VOIVODSHIP
- TABL. 5. DOTACJE §§ 200 I 620 DLA GMIN OGÓŁEM ORAZ GMIN: MIEJSKICH, MIEJSKO-WIEJSKICH I WIEJSKICH WEDŁUG WOJEWÓDZTW
TOTAL GMINAS' AND URBAN, URBAN-RURAL, RURAL GMINAS' §§ 200 I 620 GRANTS BY VOIVODSHIP
- TABL.6. WYDATKI BUDŻETÓW GMIN WEDŁUG RODZAJÓW I WOJEWÓDZTW
GMINAS' BUDGETS' EXPENDITURE BY TYPE AND VOIVODSHIP
- TABL. 7. WYDATKI BUDŻETÓW GMIN W "DZIALE 700 - GOSPODARKA MIESZKANIOWA" WEDŁUG WOJEWÓDZTW
GMINAS' BUDGETS' EXPENDITURE IN "SECTION 700 - HOUSING" BY VOIVODSHIP
- TABL. 8. WYDATKI BUDŻETÓW GMIN W "DZIALE 801 - OŚWIATA I WYCHOWANIE" WEDŁUG WOJEWÓDZTW
GMINAS' BUDGETS' EXPENDITURE IN "SECTION 801 - EDUCATION AND UPBRINGING" BY VOIVODSHIP
- TABL. 9. WYDATKI BUDŻETÓW GMIN W "DZIALE 854 - EDUKACYJNA OPIEKA WYCHOWAWCZA" WEDŁUG WOJEWÓDZTW
GMINAS' BUDGETS' EXPENDITURE IN "SECTION 854 - EDUCATIONAL CARE" BY VOIVODSHIP
- TABL.10. WYDATKI BUDŻETÓW GMIN W "DZIALE 900 - GOSPODARKA KOMUNALNA I OCHRONA ŚRODOWISKA" WEDŁUG WOJEWÓDZTW
GMINAS' BUDGETS' EXPENDITURE IN "SECTION 900 - MUNICIPIAL WASTE AND ENVIROMENTAL PROTECTION" BY VOIVODSHIP
- TABL. 11. WYDATKI BUDŻETÓW GMIN W "DZIALE 921 - KULTURA I OCHRONA DZIEDZICTWA NARODOWEGO" WEDŁUG WOJEWÓDZTW
GMINAS' BUDGETS' EXPENDITURE IN "SECTION 921 – CULTURE AND PROTECTION OF NATIONAL HERITAGE" BY VOIVODSHIP
- TABL. 12. WYNIK FINANSOWY BUDŻETÓW GMIN ORAZ DOCHODY I WYDATKI W PRZELICZENIU NA 1 MIESZKAŃCA WEDŁUG WOJEWÓDZTW
GMINAS' BUDGETS' RESULT AND REVENUE AND EXPENDITURE PER CAPITA BY VOIVODSHIP
- TABL. 13. DOCHODY WŁASNE I POZOSTAŁE DOCHODY BUDŻETÓW POWIATÓW WEDŁUG WOJEWÓDZTW
POWIATS' BUDGETS' OWN REVENUE AND OTHER REVENUE BY VOIVODSHIP
- TABL. 14. DOCHODY BUDŻETÓW POWIATÓW WEDŁUG RODZAJÓW I WOJEWÓDZTW
POWIATS' BUDGETS' REVENUE BY TYPE AND VOIVODSHIP
- TABL. 15. DOTACJE CELOWE DLA POWIATÓW WEDŁUG WOJEWÓDZTW
POWIATS' TARGETED GRANTS BY VOIVODSHIP
- TABL. 16. DOTACJE §§ 200 I 620 DLA POWIATÓW WEDŁUG WOJEWÓDZTW
POWIATS' §§ 200 I 620 GRANTS BY VOIVODSHIPS
- TABL. 17. WYDATKI BUDŻETÓW POWIATÓW WEDŁUG RODZAJÓW I WOJEWÓDZTW
POWIATS' BUDGETS' EXPENDITURE BY TYPE AND VOIVODSHIP

- TABL. 18. WYDATKI BUDŻETÓW POWIATÓW W "DZIALE 801 - OŚWIATA I WYCHOWANIE" WEDŁUG WOJEWÓDZTW
POWIATS' BUDGETS' EXPENDITURE IN "SECTION 801 - EDUCATION AND UPBRINGING" BY VOIVODSHIP
- TABL. 19. WYNIK FINANSOWY BUDŻETÓW POWIATÓW ORAZ DOCHODY I WYDATKI W PRZELICZENIU NA 1 MIESZKAŃCA WEDŁUG WOJEWÓDZTW
POWIATS' BUDGETS' RESULT AND REVENUE AND EXPENDITURE PER CAPITA BY VOIVODSHIP
- TABL. 20. DOCHODY WŁASNE I POZOSTAŁE DOCHODY BUDŻETÓW MIAST NA PRAWACH POWIATU WEDŁUG WOJEWÓDZTW
CITIES ON POWIAT STATUS' BUDGETS' OWN REVENUE AND OTHER REVENUE BY VOIVODSHIP
- TABL. 21. DOCHODY BUDŻETÓW MIAST NA PRAWACH POWIATU WEDŁUG RODZAJÓW I WOJEWÓDZTW
CITIES ON POWIAT STATUS' BUDGETS' REVENUE BY TYPE AND VOIVODSHIP
- TABL. 22. DOTACJE CELOWE DLA MIAST NA PRAWACH POWIATU WEDŁUG WOJEWÓDZTW
CITIES ON POWIAT STATUS' TARGETED GRANTS BY VOIVODSHIP
- TABL. 23. DOTACJE §§ 200 I 620 DLA MIAST NA PRAWACH POWIATU WEDŁUG WOJEWÓDZTW
CITIES ON POWIAT STATUS' §§ 200 I 620 GRANTS BY VOIVODSHIP
- TABL. 24. WYDATKI BUDŻETÓW MIAST NA PRAWACH POWIATU WEDŁUG RODZAJÓW I WOJEWÓDZTW
CITIES ON POWIAT STATUS' BUDGETS' EXPENDITURE BY TYPE AND VOIVODSHIP
- TABL. 25. WYDATKI BUDŻETÓW MIAST NA PRAWACH POWIATU W "DZIALE 801 - OŚWIATA I WYCHOWANIE" WEDŁUG WOJEWÓDZTW
CITIES ON POWIAT STATUS' BUDGETS' EXPENDITURE IN "SECTION 801 - EDUCATION AND UPBRINGING" BY VOIVODSHIP
- TABL. 26. WYDATKI BUDŻETÓW MIAST NA PRAWACH POWIATU W "DZIALE 851 - OCHRONA ZDROWIA" ORAZ W "DZIAŁACH 852 I 853 - POMOC SPOŁECZNA I POZOSTAŁE ZADANIA W ZAKRESIE POLITYKI SPOŁECZNEJ" WEDŁUG WOJEWÓDZTW
CITIES ON POWIAT STATUS' BUDGETS' EXPENDITURE ON "SECTION 851 - HEALTH CARE" AND "SECTIONS 852 AND 853 - WELFARE AND OTHER TASKS OF SOCIAL POLICY" BY VOIVODSHIP
- TABL. 27. WYDATKI BUDŻETÓW MIAST NA PRAWACH POWIATU W "DZIALE 900 - GOSPODARKA KOMUNALNA I OCHRONA ŚRODOWISKA" WEDŁUG WOJEWÓDZTW
CITIES ON POWIAT STATUS' BUDGETS' EXPENDITURE IN "SECTION 900 - MUNICIPAL WASTE AND ENVIROMENTAL PROTECTION" BY VOIVODSHIP
- TABL. 28. WYNIK FINANSOWY BUDŻETÓW MIAST NA PRAWACH POWIATU ORAZ DOCHODY I WYDATKI W PRZELICZENIU NA 1 MIESZKAŃCA WEDŁUG WOJEWÓDZTW
CITIES ON POWIAT STATUS' BUDGETS' RESULT AND REVENUE AND EXPENDITURE PER CAPITA BY VOIVODSHIP
- TABL. 29. DOCHODY BUDŻETÓW SAMORZĄDÓW WOJEWÓDZTW WEDŁUG RODZAJÓW
VOIVODSHIPS' BUDGETS' OWN REVENUE AND OTHER REVENUE BY VOIVODSHIP
- TABL. 30. DOTACJE CELOWE DLA SAMORZĄDÓW WOJEWÓDZTW
VOIVODSHIPS' TARGETED GRANTS BY VOIVODSHIP

- TABL. 31. DOTACJE §§ 200 I 620 DLA SAMORZĄDÓW WOJEWÓDZTW WEDŁUG WOJEWÓDZTW
VOIVODSHIPS'§§ 200 I 620 GRANTS BY VOIVODSHIP
- TABL. 32. WYDATKI BUDŻETÓW SAMORZĄDÓW WOJEWÓDZTW WEDŁUG RODZAJÓW
VOIVODSHIPS' BUDGETS' EXPENDITURE BY TYPE AND VOIVODSHIP
- TABL. 33. WYDATKI BUDŻETÓW SAMORZĄDÓW WOJEWÓDZTW W "DZIALE 600 - TRANSPORT I ŁĄCZNOŚĆ" ORAZ W "DZIALE 010 - ROLNICTWO I ŁOWIECTWO" WEDŁUG WOJEWÓDZTW
VOIVODSHIPS' BUDGETS' EXPENDITURE IN "SECTION 600 – TRANSPORT AND COMMUNICATION" AND "SECTION 010 – AGRICULTURE AND HINTING" BY VOIVODSHIP
- TABL. 34. WYDATKI BUDŻETÓW SAMORZĄDÓW WOJEWÓDZTW W "DZIALE 851 - OCHRONA ZDROWIA" ORAZ W "DZIALE 801 - OŚWIATA I WYCHOWANIE" WEDŁUG WOJEWODZTW
VOIVODSHIPS' BUDGETS' EXPENDITURES IN "SECTION 851 – HEALTH CARE" AND "SECTION 801 – EDUCATION AND UPBRINGING" BY VOIVODSHIP
- TABL. 35. WYNIK FINANSOWY BUDŻETÓW SAMORZĄDÓW WOJEWÓDZTW ORAZ DOCHODY I WYDATKI W PRZELICZENIU NA 1 MIESZKAŃCA WEDŁUG WOJEWÓDZTW
VOIVODSHIPS' BUDGETS' RESULT AND REVENUE AND EXPENDITURE PER CAPITA BY VOIVODSHIP

III. DOCHODY I WYDATKI BUDŻETÓW JST WEDŁUG DZIAŁÓW

LOCAL GOVERNMENT UNITS' REVENUE AND EXPENDITURE BY SECTION

- TABL. 1. WYDATKI BUDŻETÓW GMIN OGÓŁEM WEDŁUG WYBRANYCH DZIAŁÓW
TOTAL GMINAS' BUDGETS' EXPENDITURE BY SELECTED SECTION
- TABL. 2. WYDATKI BUDŻETÓW GMIN MIEJSKICH WEDŁUG WYBRANYCH DZIAŁÓW
URBAN GMINAS' BUDGETS' EXPENDITURE BY SELECTED SECTION
- TABL. 3. WYDATKI BUDŻETÓW GMIN MIEJSKO-WIEJSKICH WEDŁUG WYBRANYCH DZIAŁÓW
URBAN-RURAL GMINAS' BUDGETS' EXPENDITURE BY SELECTED SECTION
- TABL. 4. WYDATKI BUDŻETÓW GMIN WIEJSKICH WEDŁUG WYBRANYCH DZIAŁÓW
RURAL GMINAS' BUDGETS' EXPENDITURE BY SELECTED SECTION
- TABL. 5. WYDATKI BUDŻETÓW GMIN OGÓŁEM NA INWESTYCJE WEDŁUG WYBRANYCH DZIAŁÓW
TOTAL GMINAS' BUDGETS' EXPENDITURE ON INVESTMENT BY SELECTED SECTION
- TABL. 6. WYDATKI BUDŻETÓW GMIN MIEJSKICH NA INWESTYCJE WEDŁUG WYBRANYCH DZIAŁÓW
URBAN GMINAS' BUDGETS' EXPENDITURE ON INVESTMENT BY SELECTED SECTION
- TABL. 7. WYDATKI BUDŻETÓW GMIN MIEJSKO-WIEJSKICH NA INWESTYCJE WEDŁUG WYBRANYCH DZIAŁÓW
URBAN-RURAL GMINAS' BUDGETS' EXPENDITURE ON INVESTMENT BY SELECTED SECTION
- TABL. 8. WYDATKI BUDŻETÓW GMIN WIEJSKICH NA INWESTYCJE WEDŁUG WYBRANYCH DZIAŁÓW
RURAL GMINAS' BUDGETS' EXPENDITURE ON INVESTMENT BY SELECTED SECTION
- TABL. 9. WYDATKI BUDŻETÓW GMIN OGÓŁEM WEDŁUG RODZAJÓW I WYBRANYCH DZIAŁÓW
TOTAL GMINAS' BUDGETS' EXPENDITURE BY TYPE AND SELECTED SECTION
- TABL. 10. WYDATKI BUDŻETÓW GMIN WEDŁUG WYBRANYCH DZIAŁÓW I WOJEWÓDZTW
GMINAS' BUDGETS' EXPENDITURE BY SELECTED SECTION AND VOIVODSHIP
- TABL. 11. DOCHODY BUDŻETÓW POWIATÓW WEDŁUG WYBRANYCH DZIAŁÓW
POWIATS' BUDGETS' REVENUE BY SELECTED SECTION
- TABL. 12. WYDATKI BUDŻETÓW POWIATÓW WEDŁUG RODZAJÓW I WYBRANYCH DZIAŁÓW
POWIATS' BUDGETS' EXPENDITURE BY TYPE AND SELECTED SECTION

- TABL. 13. WYDATKI BUDŻETÓW POWIATÓW WEDŁUG WYBRANYCH DZIAŁÓW I WOJEWÓDZTW
POWIATS' BUDGETS' EXPENDITURE BY SELECTED SECTION AND VOIVODSHIP
- TABL. 14. DOCHODY BUDŻETÓW MIAST NA PRAWACH POWIATU WEDŁUG WYBRANYCH DZIAŁÓW
CITIES ON POWIAT STATUS' BUDGETS' REVENUE BY SELECTED SECTION
- TABL. 15. WYDATKI BUDŻETÓW MIAST NA PRAWACH POWIATU WEDŁUG RODZAJÓW
I WYBRANYCH DZIAŁÓW
CITIES ON POWIAT STATUS' BUDGETS' EXPENDITURE BY TYPE AND SELECTED SECTION
- TABL. 16. WYDATKI BUDŻETÓW MIAST NA PRAWACH POWIATU WEDŁUG WYBRANYCH DZIAŁÓW
I WOJEWÓDZTW
*CITIES ON POWIAT STATUS' BUDGETS' EXPENDITURE BY SELECTED SECTION AND
VOIVODSHIP*
- TABL. 17. DOCHODY BUDŻETÓW SAMORZĄDÓW WOJEWÓDZTW WEDŁUG WYBRANYCH DZIAŁÓW
VOIVODSHIP' BUDGETS' REVENUE BY SELECTED SECTION
- TABL. 18. WYDATKI BUDŻETÓW SAMORZĄDÓW WOJEWÓDZTW WEDŁUG WYBRANYCH DZIAŁÓW
VOIVODSHIP' BUDGETS' EXPENDITURE BY SELECTED SECTION

**IV. GOSPODARKA BUDŻETOWA ZAKŁADÓW BUDŻETOWYCH, GOSPODARSTW POMOCNICZYCH,
FUNDUSZY CELOWYCH I ŚRODKÓW SPECJALNYCH W LATACH 2003 – 2010**
***FINANCIAL ECONOMY OF BUDGETARY ENTERPRICES, SUBSIDIARY UNITS, DESIGNATED FUNDS
AND SPECIAL FUNDS IN 2003-2010***

- TABL. 1. PRZYCHODY I WYDATKI ZAKŁADÓW BUDŻETOWYCH GMIN WEDŁUG WOJEWÓDZTW
GMINAS' BUDGETARY ENTERPRICES' INCOMES AND EXPENDITURE BY VOIVODSHIP
- TABL. 2. PRZYCHODY I WYDATKI ZAKŁADÓW BUDŻETOWYCH POWIATÓW WEDŁUG WOJEWÓDZTW
POWIATS' BUDGETARY ENTERPRICES' INCOMES AND EXPENDITURE BY VOIVODSHIP
- TABL. 3. PRZYCHODY I WYDATKI ZAKŁADÓW BUDŻETOWYCH MIAST NA PRAWACH POWIATU
WEDŁUG WOJEWÓDZTW
*CITIES ON POWIAT STATUS' BUDGETARY ENTERPRICES' INCOMES AND EXPENDITURE BY
VOIVODSHIP*
- TABL. 4. PRZYCHODY I WYDATKI ZAKŁADÓW BUDŻETOWYCH SAMORZĄDÓW WOJEWÓDZTW
*VOIVODSHIP' LOCAL GOVERNMENT BUDGETARY ENTERPRICES' INCOMES AND
EXPENDITURE*
- TABL. 5. PRZYCHODY I WYDATKI GOSPODARSTW POMOCNICZYCH GMIN WEDŁUG WOJEWÓDZTW
GMINAS' SUBSIDIARY UNITS' INCOMES AND EXPENDITURE BY VOIVODSHIP
- TABL. 6. PRZYCHODY I WYDATKI GOSPODARSTW POMOCNICZYCH POWIATÓW WEDŁUG
WOJEWÓDZTW
POWIATS' SUBSIDIARY UNITS' INCOMES AND EXPENDITURE BY VOIVODSHIP
- TABL. 7. PRZYCHODY I WYDATKI GOSPODARSTW POMOCNICZYCH MIAST NA PRAWACH POWIATU
WEDŁUG WOJEWÓDZTW
*CITIES ON POWIAT STATUS' SUBSIDIARY UNITS' INCOMES AND EXPENDITURE BY
VOIVODSHIP*
- TABL. 8. PRZYCHODY I WYDATKI GOSPODARSTW POMOCNICZYCH SAMORZĄDÓW WOJEWÓDZTW
VOIVODSHIP' SUBSIDIARY UNITS' INCOMES AND EXPENDITURE BY VOIVODSHIP
- TABL. 9. FUNDUSZE CELOWE JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO – RAZEM
LOCAL GOVERNMENTS' DESIGNATED FUNDS - TOTAL

- TABL. 10. FUNDUSZE CELOWE GMIN
GMINAS' DESIGNATED FUNDS
- TABL. 11. FUNDUSZE CELOWE POWIATÓW
POWIATS' DESIGNATED FUNDS
- TABL. 12. FUNDUSZE CELOWE MIAST NA PRAWACH POWIATU
CITIES ON POWIAT STATUS' DESIGNATED FUNDS
- TABL. 13. FUNDUSZE CELOWE WOJEWÓDZTW
VOIVODSHIP' DESIGNATED FUNDS
- TABL. 14. PRZYCHODY I WYDATKI ŚRODKÓW SPECJALNYCH GMIN WEDŁUG WOJEWÓDZTW
GMINAS' SPECIAL FUNDS' INCOMES AND EXPENDITURE BY VOIVODSHIP
- TABL. 15. PRZYCHODY I WYDATKI ŚRODKÓW SPECJALNYCH POWIATÓW WEDŁUG WOJEWÓDZTW
POWIATS' SPECIAL FUNDS' INCOMES AND EXPENDITURE BY VOIVODSHIP
- TABL. 16. PRZYCHODY I WYDATKI ŚRODKÓW SPECJALNYCH MIAST NA PRAWACH POWIATU WEDŁUG WOJEWÓDZTW
CITIES ON POWIAT STATUS' SPECIAL FUNDS' INCOMES AND EXPENDITURE BY VOIVODSHIP
- TABL. 17. PRZYCHODY I WYDATKI ŚRODKÓW SPECJALNYCH SAMORZĄDÓW WOJEWÓDZTW
VOIVODSHIP' LOCAL GOVERNMENTS' SPECIAL FUNDS' INCOMES AND EXPENDITURE BY VOIVODSHIP

V. RACHUNEK DOCHODÓW WŁASNYCH - WEDŁUG SZCZEBLI JST W LATACH 2003 – 2010
OWN REVENUES ACCOUNT – BY LOCAL GOVERNMENT UNITS' LEVEL IN 2003-2010

- TABL. 1. PRZYCHODY I WYDATKI RACHUNKU DOCHODÓW WŁASNYCH GMIN WEDŁUG WOJEWÓDZTW
GMINAS' OWN REVENUE ACCOUNT' INCOMES AND EXPENDITURE BY VOIVODSHIP
- TABL. 2. PRZYCHODY I WYDATKI RACHUNKU DOCHODÓW WŁASNYCH POWIATÓW WEDŁUG WOJEWÓDZTW
POWIATS' OWN REVENUE ACCOUNT' INCOMES AND EXPENDITURE BY VOIVODSHIP
- TABL. 3. PRZYCHODY I WYDATKI RACHUNKU DOCHODÓW WŁASNYCH MIAST NA PRAWACH POWIATU WEDŁUG WOJEWÓDZTW
CITIES ON POWIAT STATUS' OWN REVENUE ACCOUNT' INCOMES AND EXPENDITURE BY VOIVODSHIP
- TABL. 4. PRZYCHODY I WYDATKI RACHUNKU DOCHODÓW WŁASNYCH SAMORZĄDÓW WOJEWÓDZTW
VOIVODSHIP' LOCAL GOVERNMENTS' OWN REVENUE ACCOUNT' INCOME AND EXPENDITURE BY VOIVODSHIP

VI. PRZYCHODY I ROZCHODY JST
LOCAL GOVERNMENT UNITS' INCOME AND OUTGOING

- TABL.1. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PRZYCHODÓW I ROZCHODÓW JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO – RAZEM
SOURCES OF LOCAL GOVERNMENTS' INCOME AND OUTGOING - TOTAL
- TABL.2. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PRZYCHODÓW I ROZCHODÓW GMIN
SOURCES OF GMINAS' INCOME AND OUTGOING
- TABL.3. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PRZYCHODÓW I ROZCHODÓW POWIATÓW
SOURCES OF POWIATS' INCOME AND OUTGOING

TABL.4. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PRZYCHODÓW I ROZCHODÓW MIAST NA PRAWACH POWIATU
SOURCES OF CITIES ON POWIAT STATUS' INCOME AND OUTGOING

TABL.5. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PRZYCHODÓW I ROZCHODÓW WOJEWÓDZTW
SOURCES OF VOIVODSHIP' INCOME AND OUTGOING

VII. ZOBOWIĄZANIA JST

LOCAL GOVERNMENT UNITS' LIABILITY

TABL. 1. ZOBOWIĄZANIA JEDNOSTEK SAMORZĄDU TERYTORIALNEGO WEDŁUG TYTUŁÓW DŁUŻNYCH

LOCAL GOVERNMENTS' LIABILITY BY TYPES OF DEBT

TABL. 2. ZOBOWIĄZANIA GMIN WEDŁUG TYTUŁÓW DŁUŻNYCH

GMINAS' LIABILITY BY TYPES OF DEBT

TABL. 3. ZOBOWIĄZANIA POWIATÓW WEDŁUG TYTUŁÓW DŁUŻNYCH

POWIATS' LIABILITY BY TYPES OF DEBT

TABL. 4. ZOBOWIĄZANIA MIAST NA PRAWACH POWIATU WEDŁUG TYTUŁÓW DŁUŻNYCH

CITIES ON POWIAT STATUS' LIABILITY BY TYPES OF DEBT

TABL. 5. ZOBOWIĄZANIA SAMORZĄDÓW WOJEWÓDZTW WEDŁUG TYTUŁÓW DŁUŻNYCH

VOIVODSHIP' LIABILITY BY TYPES OF DEBT

VIII. SAMORZĄDOWE ZAKŁADY BUDŻETOWE

LOCAL GOVERNMENTS' BUDGETARY ENTERPRICES

TABL. 1. PRZYCHODY I KOSZTY GMINNYCH SAMORZĄDOWYCH ZAKŁADÓW BUDŻETOWYCH WEDŁUG WOJEWÓDZTW

GMINAS' BUDGETARY ENTERPRICES INCOME AND COST BY VOIVODSHIP

TABL. 2. PRZYCHODY I KOSZTY POWIATOWYCH SAMORZĄDOWYCH ZAKŁADÓW BUDŻETOWYCH WEDŁUG WOJEWÓDZTW

POWIATS' BUDGETARY ENTERPRICES INCOME AND COST BY VOIVODSHIP

TABL. 3. PRZYCHODY I KOSZTY SAMORZĄDOWYCH ZAKŁADÓW BUDŻETOWYCH MIAST NA PRAWACH POWIATU WEDŁUG WOJEWÓDZTW

CITIES ON POWIAT STATUS' BUDGETARY ENTERPRICES INCOME AND COST BY VOIVODSHIP

TABL. 4. PRZYCHODY I KOSZTY WOJEWÓDZKICH SAMORZĄDOWYCH ZAKŁADÓW BUDŻETOWYCH WEDŁUG WOJEWÓDZTW

VOIVODSHIP' BUDGETARY ENTERPRICES INCOME AND COST BY VOIVODSHIP

SPIS TABLIC

TABL. 1. LUDNOŚĆ POLSKI WEDŁUG WOJEWÓDZTW I TYPÓW GMIN W 2014 R.	12
TABL. 2. WYDATKI ZREALIZOWANE PRZEZ JST W RAMACH FUNDUSZU SOŁECKIEGO.....	17
TABL. 3. WSKAŹNIKI UDZIAŁÓW JST WE WPŁYWACH Z PODATKÓW DOCHODOWYCH (W %)	21
TABL. 4. WSKAŹNIK UDZIAŁÓW BUDŻETÓW JST WE WPŁYWACH Z PIT I CIT (W %).....	21
TABL. 5. DOCHODY, WYDATKI I WYNIK BUDŻETÓW JST	27
TABL. 6. DOCHODY JST	28
TABL. 7. DOCHODY OGÓŁEM WEDŁUG SZCZEBLI JST	29
TABL. 8. DOCHODY WŁASNE JST	31
TABL. 9. WPŁYWY Z PODATKÓW PIT I CIT W DOCHODACH JST	33
TABL. 10. DOTACJE OGÓŁEM JST.....	34
TABL. 11. SUBWENCJA OGÓLNA JST	37
TABL. 12. ŚRODKI NA FINANSOWANIE I WSPÓŁFINANSOWANIE PROGRAMÓW I PROJEKTÓW UNIJNYCH	38
TABL. 13. OTRZYMANE ŚRODKI NA FINANSOWANIE I WSPÓŁFINANSOWANIE PROGRAMÓW I PROJEKTÓW UNIJNYCH W 2014 R. WEDŁUG SZCZEBLI JST	40
TABL. 14. WYDATKI WEDŁUG SZCZEBLI JST.....	41
TABL. 15. WYDATKI OGÓŁEM JST	41
TABL. 16. WYDATKI JST NA FINANSOWANIE I WSPÓŁFINANSOWANIE PROGRAMÓW I PROJEKTÓW UNIJNYCH	44
TABL. 17. WYDATKI JST NA FINANSOWANIE I WSPÓŁFINANSOWANIE PROGRAMÓW I PROJEKTÓW UNIJNYCH W 2014 R.	45
TABL. 18. WYNIK FINANSOWY JST.....	46
TABL. 19. LICZBA JST Z NADWYŻKĄ I DEFICYTEM BUDŻETOWYM	47
TABL. 20. RÓŻNE MIARY WYNIKU BUDŻETÓW JST I ICH RELACJI DO DOCHODÓW OGÓŁEM	49
TABL. 21. LICZBA JST WYKAZUJĄCYCH NADWYŻKĘ/DEFICYT WEDŁUG RÓŻNYCH MIAR WYNIKU	50
TABL. 22. ZOBOWIĄZANIA OGÓŁEM POSZCZEGÓLNYCH SZCZEBLI JST	52
TABL. 23. ZOBOWIĄZANIA POSZCZEGÓLNYCH SZCZEBLI JST Z TYTUŁU KREDYTÓW I POŻYCZEK ZWIĄZANYCH Z WYKORZYSTANIEM ŚRODKÓW Z UE.....	53
TABL. 24. DOCHODY, WYDATKI I WYNIK BUDŻETÓW GMIN OGÓŁEM.....	56
TABL. 25. DOCHODY GMIN WEDŁUG TYPÓW	57
TABL. 26. DOCHODY WŁASNE GMIN OGÓŁEM	60
TABL. 27. DOTACJE OGÓŁEM DLA GMIN OGÓŁEM	62

TABL. 28. SUBWENCJA OGÓLNA GMIN	65
TABL. 29. WYDATKI GMIN WEDŁUG TYPÓW.....	66
TABL. 30. WYDATKI GMIN	70
TABL. 31. UDZIAŁ GMIN W WOJEWÓDZTWIE WEDŁUG WSKAŹNIKA ZADŁUŻENIA W 2014 R.....	74
TABL. 32. DOCHODY, WYDATKI I WYNIK BUDŻETÓW MIAST NA PRAWACH POWIATU	80
TABL. 33. DOCHODY MIAST NA PRAWACH POWIATU	81
TABL. 34. WYKONANIE DOCHODÓW WŁASNYCH MIAST NA PRAWACH POWIATU	83
TABL. 35. DOTACJE MIAST NA PRAWACH POWIATU	86
TABL. 36. SUBWENCJA OGÓLNA MIAST NA PRAWACH POWIATU	89
TABL. 37. WYDATKI MIAST NA PRAWACH POWIATU.....	91
TABL. 38. DOCHODY, WYDATKI I WYNIK BUDŻETÓW POWIATÓW	98
TABL. 39. DOCHODY POWIATÓW.....	99
TABL. 40. DOCHODY WŁASNE POWIATÓW	100
TABL. 41. DOTACJE POWIATÓW.....	101
TABL. 42. SUBWENCJA OGÓLNA POWIATÓW	104
TABL. 43. WYDATKI POWIATÓW	105
TABL. 44. DOCHODY, WYDATKI I WYNIK BUDŻETÓW WOJEWÓDZTW.....	112
TABL. 45. DOCHODY WOJEWÓDZTW	113
TABL. 46. DOCHODY WŁASNE WOJEWÓDZTW	114
TABL. 47. DOTACJE OGÓŁEM WOJEWÓDZTW	115
TABL. 48. SUBWENCJA OGÓLNA WOJEWÓDZTW	118
TABL. 49. WYDATKI WOJEWÓDZTW	119

SPIS WYKRESÓW

WYKRES 1. LUDNOŚĆ POLSKI WEDŁUG WOJEWÓDZTW W 2014 R.	11
WYKRES 2. BUDŻETY JST.....	27
WYKRES 3. DOCHODY I WYDATKI JST NA 1 MIESZKAŃCA.....	28
WYKRES 4. DOCHODY JST.....	30
WYKRES 5. STRUKTURA DOCHODÓW WŁASNYCH JST.....	33
WYKRES 6. ZMIANA WYBRANYCH KATEGORII DOCHODÓW WŁASNYCH (R/R).....	33
WYKRES 7. STRUKTURA OTRZYMANYCH PRZEZ JST DOTACJI CELOWYCH.....	37
WYKRES 8. ŚRODKI NA FINANSOWANIE I WSPÓŁFINANSOWANIE PROGRAMÓW I PROJEKTÓW UNIJNYCH ORAZ POZOSTAŁE DOCHODY JST.....	39
WYKRES 9. WYDATKI BIEŻĄCE I MAJĄTKOWE W BUDŻETACH JST.....	43
WYKRES 10. ZMIANA WYBRANYCH KATEGORII WYDATKOWYCH JST (R/R).....	43
WYKRES 11. WYDATKI NA FINANSOWANIE PROGRAMÓW I PROJEKTÓW UNIJNYCH ORAZ POZOSTAŁE WYDATKI JST.....	45
WYKRES 12. LICZBA JST WEDŁUG RELACJI WYNIKU FINANSOWEGO DO WYKONANYCH DOCHODÓW.....	47
WYKRES 13. WYNIK OPERACYJNY BUDŻETÓW JST.....	48
WYKRES 14. PRZYCHODY JST.....	51
WYKRES 15. ROZCHODY JST.....	51
WYKRES 16. ZADŁUŻENIE JST NA TLE SEKTORA FINANSÓW PUBLICZNYCH.....	53
WYKRES 17. WSKAŹNIK RELACJI ZADŁUŻENIA DO DOCHODÓW.....	54
WYKRES 18. LICZBA JST WEDŁUG RELACJI ZADŁUŻENIA DO DOCHODÓW W 2014 R.....	55
WYKRES 19. BUDŻETY GMIN.....	56
WYKRES 20. DOCHODY GMIN.....	59
WYKRES 21. STRUKTURA DOCHODÓW WŁASNYCH GMIN.....	62
WYKRES 22. ZMIANA WYBRANYCH KATEGORII DOCHODÓW WŁASNYCH (R/R).....	62
WYKRES 23. STRUKTURA DZIAŁOWA DOTACJI CELOWYCH OTRZYMANYCH PRZEZ GMINY.....	64
WYKRES 24. WYDATKI WEDŁUG TYPÓW GMIN.....	68
WYKRES 25. STRUKTURA WYDATKÓW GMIN.....	69
WYKRES 26. ZMIANA WYBRANYCH KATEGORII WYDATKÓW (R/R).....	69
WYKRES 27. STRUKTURA DZIAŁOWA WYDATKÓW GMIN.....	69
WYKRES 28. WYNIK WEDŁUG TYPÓW GMIN.....	71
WYKRES 29. GMINY WEDŁUG RELACJI WYNIKU BUDŻETOWEGO DO DOCHODÓW.....	72

WYKRES 30. PRZYCHODY GMIN	73
WYKRES 31. ROZCHODY GMIN	74
WYKRES 32. GMINY WEDŁUG RELACJI ZADŁUŻENIA DO DOCHODÓW	75
WYKRES 33. RELACJA ZADŁUŻENIA DO DOCHODÓW GMIN WEDŁUG WOJEWÓDZTW	76
WYKRES 34. RELACJA ZADŁUŻENIA DO DOCHODÓW WEDŁUG TYPÓW GMIN	77
WYKRES 35. RELACJA WYNIKU DO DOCHODÓW A WSKAŹNIK ZADŁUŻENIA DLA GMIN	79
WYKRES 36. BUDŻETY MIAST NA PRAWACH POWIATU	80
WYKRES 37. DOCHODY MIAST NA PRAWACH POWIATU	82
WYKRES 38. STRUKTURA DOCHODÓW WŁASNYCH MIAST NA PRAWACH POWIATU	85
WYKRES 39. ZMIANA WYBRANYCH KATEGORII DOCHODÓW WŁASNYCH (R/R)	85
WYKRES 40. STRUKTURA DOTACJI CELOWYCH OTRZYMANYCH PRZEZ MIASTA NA PRAWACH POWIATU	89
WYKRES 41. WYDATKI BIEŻĄCE I MAJĄTKOWE W BUDŻETACH MIAST NA PRAWACH POWIATU	93
WYKRES 42. ZMIANA WYBRANYCH KATEGORII WYDATKOWYCH (R/R)	93
WYKRES 43. STRUKTURA DZIAŁOWA WYDATKÓW OGÓŁEM MIAST NA PRAWACH POWIATU	93
WYKRES 44. MIASTA NA PRAWACH POWIATU WEDŁUG RELACJI WYNIKU BUDŻETOWEGO DO DOCHODÓW	94
WYKRES 45. PRZYCHODY MIAST NA PRAWACH POWIATU	94
WYKRES 46. ROZCHODY MIAST NA PRAWACH POWIATU	95
WYKRES 47. MIASTA NA PRAWACH POWIATU WEDŁUG RELACJI ZADŁUŻENIA DO DOCHODU	95
WYKRES 48. MIASTA NA PRAWACH POWIATU WEDŁUG WSKAŹNIKA ZADŁUŻENIA W PROCENTACH	96
WYKRES 49. RELACJA ZADŁUŻENIA DO DOCHODÓW MIAST NA PRAWACH POWIATU WEDŁUG WOJEWÓDZTW	96
WYKRES 50. RELACJA WYNIKU DO DOCHODÓW A WSKAŹNIK ZADŁUŻENIA DLA MIAST NA PRAWACH POWIATU	97
WYKRES 51. BUDŻETY POWIATÓW	98
WYKRES 52. DOCHODY POWIATÓW	99
WYKRES 53. STRUKTURA DOCHODÓW WŁASNYCH POWIATÓW	101
WYKRES 54. ZMIANA DOCHODÓW Z TYTUŁU CIT I PIT (R/R)	101
WYKRES 55. STRUKTURA DOTACJI CELOWYCH OTRZYMANYCH PRZEZ POWIATY	103
WYKRES 56. STRUKTURA DZIAŁOWA WYDATKÓW POWIATÓW	106
WYKRES 57. WYDATKI BIEŻĄCE I MAJĄTKOWE POWIATÓW	107
WYKRES 58. ZMIANA WYBRANYCH KATEGORII WYDATKOWYCH (R/R)	107
WYKRES 59. POWIATY WEDŁUG RELACJI WYNIKU BUDŻETOWEGO DO DOCHODÓW	108

WYKRES 60. PRZYCHODY POWIATÓW	108
WYKRES 61. ROZCHODY POWIATÓW.....	109
WYKRES 62. POWIATY WEDŁUG WSKAŹNIKA ZADŁUŻENIA W RELACJI DO DOCHODÓW	109
WYKRES 63. POWIATY WEDŁUG WSKAŹNIKA ZADŁUŻENIA	110
WYKRES 64. RELACJA ZADŁUŻENIA DO DOCHODÓW POWIATÓW WEDŁUG WOJEWÓDZTW	110
WYKRES 65. RELACJA WYNIKU DO DOCHODÓW A WSKAŹNIK ZADŁUŻENIA DLA POWIATÓW.....	111
WYKRES 66. BUDŻETY WOJEWÓDZTW	112
WYKRES 67. DOCHODY WOJEWÓDZTW	113
WYKRES 68. STRUKTURA DOCHODÓW WŁASNYCH WOJEWÓDZTW	115
WYKRES 69. ZMIANA DOCHODÓW WŁASNYCH, PIT, CIT ORAZ DOCHODÓWZ MAJĄTKU (R/R)	115
WYKRES 70. STRUKTURA DOTACJI CELOWYCH OTRZYMANYCH PRZEZ WOJEWÓDZTWA	117
WYKRES 71. STRUKTURA DZIAŁOWA WYDATKÓW OGÓŁEM WOJEWÓDZTW	120
WYKRES 72. WYDATKI BIEŻĄCE I MAJĄTKOWE WOJEWÓDZTW	121
WYKRES 73. ZMIANA WYBRANYCH KATEGORII WYDATKOWYCH (R/R)	121
WYKRES 74. WOJEWÓDZTWA WEDŁUG RELACJI WYNIKU BUDŻETOWEGO DO DOCHODÓW	122
WYKRES 75. PRZYCHODY WOJEWÓDZTW.....	122
WYKRES 76. ROZCHODY WOJEWÓDZTW	123
WYKRES 77. WOJEWÓDZTWA WEDŁUG RELACJI ZADŁUŻENIA DO DOCHODÓW	123
WYKRES 78. WOJEWÓDZTWA WEDŁUG WSKAŹNIKA ZADŁUŻENIA	124

OBJAŚNIENIA ZNAKÓW UMOWNYCH I SKRÓTÓW UŻYWANYCH W PUBLIKACJI

SYMBOLS AND ABBREVIATIONS USED IN PUBLICATION

Znaki umowne

Symbols

Kreska (–)	- zjawisko nie wystąpiło. <i>magnitude zero.</i>
Kropka (.)	- zupełny brak informacji albo brak informacji wiarygodnych. <i>data not available or not reliable.</i>
Znak x	- wypełnienie pozycji jest niemożliwe lub niecelowe. <i>not applicable.</i>
„W tym” „Of which”	- oznacza, że nie podaje się wszystkich składników sumy. <i>indicates that not all elements of the sum are given.</i>

Skróty

Abbreviations

tys.	= tysiąc
<i>thous.</i>	<i>thousand</i>
mln	= milion
	<i>million</i>
mld	= miliard
	<i>billion</i>
zł	= złoty
<i>zl</i>	<i>zloty</i>
BDL	Bank Danych Lokalnych GUS <i>Local Data Bank CSO</i>
CIT	Podatek dochodowy od osób prawnych <i>Corporate income tax</i>
GUS	Główny Urząd Statystyczny
CSO	<i>Central Statistical Office</i>
JST	Jednostka samorządu terytorialnego
<i>LGU</i>	<i>Local government unit</i>
PIT	Podatek dochodowy od osób fizycznych <i>Personal income tax</i>
PKB	Produkt krajowy brutto
<i>GDP</i>	<i>Gross domestic product</i>
SFP	Sektor finansów publicznych <i>Public finance sector</i>
UE	Unia Europejska
<i>EU</i>	<i>European Union</i>

Przy publikowaniu danych GUS prosimy o podanie źródła

When publishing CSO data – please indicate source